

زندگی سبک

باید هرچه ممکن است محیط زندگی شخص، به گونه‌ای طراحی و ساخته شود که تحقق سبک زندگی اسلامی راحت‌تر امکان‌پذیر باشد.

(در دیدار با رئیس و اعضای شورای اسلامی شهر تهران، ۱۳۹۲)

صاحب امتیاز: شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان
شورای سیاست گذاری: منصور بهادری، علیرضا مجری کرمانی، مجید جی افرام،

احمدرضا طاهری اصل، جمال قناعت

سر دبیر: زکریا سلیمانی

هیئت تحریریه: احمدرضا طاهری اصل، شمس نوبخت دودران، عباس صنیع زاده،
 ساعد معارفی، عمران کهزادی سیف آباد، رسول وظیفه شناس، هومن ثبوتی، زهرا موسی خانی

مدیر هنری: سهیل حسینی (استودیو تهران)

طراحان گرافیک: فریبا رهدار، محمد زارع، الهه پورمهران

عکس: امین فخری، دنیا عباسی کسبی

طرح بسم الله: مسعود نجابتی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: نقش آوران خاورمیانه

نشانی نشریه: تهران، بالاتراز میدان ونک، خیابان شهید خدای، خیابان تک شمالی، پلاک ۱،

شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان، طبقه اول

صندوق پستی: ۱۹۹۳۵-۵۸۸

تلفن و نمابر: ۰۲۱-۴۲۶۰۵۰۰۰ (داخلی ۱۰۹)

پست الکترونیک: shamss.mag@gmail.com

- علاقه مندان جهت اشتراک نشریه می توانند به آدرس اینترنتی www.irceo.net مراجعه نمایند.
- چاپ مقالات در «شمس» به معنای تأیید مطالب نبوده و مسئولیت مندرجات هر مقاله با نویسنده آن است.
- به منظور رعایت حقوق مؤلفان برخی متون با حفظ رسم الخط مؤلف درج شده است.
- از این شماره در بخش «مجله مجازی» و برخی از قسمت های نشریه، به منظور صرفه جویی در مصرف کاغذ، کمک به حفظ محیط زیست و همچنین نیاز به ارائه صوت و تصویر جهت تکمیل محتوا، برخی از مطالب به صورت کدهای الکترونیکی (QR Code) ارائه می گردند. برای استفاده کافی است بوسیله نرم افزارهای بارکدخوان موجود در دستگاه های هوشمند خود، چند ثانیه روی کد مورد نظر نگه دارید. هم چنین تمام مجله بر روی وب سایت قابل مشاهده و دریافت است.

• پیام رهبری	۱
• ابهام‌زدایی، تفکیک وظایف و استقلال شخصیت؛ ره‌آورد اصلاح قانون نظام‌مهندسی ساختمان / درگفت‌وگو با رئیس سازمان نظام‌مهندسی ساختمان	۴
رویداد ویژه: برگزاری اجلاس بیستم هیئت عمومی	
• میعاد در ارومیه	۸
• قطعنامه	۱۶
• ارزیابی قطعنامه بیستم / دکتر عباس صنیع‌زاده	۱۸
• یادداشت	۲۱
• بازتاب / دکتر عمران کهزادی سیف‌آباد	۲۸
• اجلاس در آینه تصویر	۳۶
• انعکاس	۳۸
پرونده: آیین‌نامه کنترل ساختمان، چرا و چگونه؟	
• هزار راه نرفته	۴۲
• آیین‌نامه از نگاه وزارت راه و شهرسازی	۴۴
• به نام سازمان، به کام بساز و بفروش‌ها / درگفت‌وگو با دکتر اکبر ترکان	۴۵
• آیین‌نامه و سازمان نظام‌مهندسی ساختمان	۴۸
• آیین‌نامه از دیدگاه شهرداران (بخش اول)	۵۸
• جمع‌اضداد / مهندس مسعود خوانساری	۶۱
• آیین‌نامه‌ای با هاله‌ای از ابهام / درگفت‌وگو با دکتر مهدی روانشادنیا	۶۸
• شمشیر داموکلس / مهندس مهدی بزرگر	۷۰
• سناریوهای پیش‌رو پس از تصویب احتمالی آیین‌نامه کنترل ساختمان / مهندس رسول وظیفه‌شناس	۷۳
حقوق مهندسان	
• تبصره یک ماده ۱۰۱ اصلاح شده اسفند ۹۴	۷۷
• پرسش و پاسخ	۷۸
• دانسته‌های حقوقی	۷۹
گزیده‌ها	
• اخبار استان‌ها	۸۴
• کنترل و نظارت؛ مهم‌ترین مشخصه پویایی سازمان نظام‌مهندسی ساختمان / مهندس مجید جی‌افرام	۹۹
• عملکرد گروه‌های تخصصی و کمیسیون‌ها	۱۰۰
• مسئولیت معمار و مهندسی ارزشی / دکتر طاهره نصر	۱۱۴
• یک ساختمان: دژی در قلب پایتخت	۱۱۶
• یک فناوری: بهشت روی زمین	۱۲۲
• یک کتاب: تاریخ مهندسی در ایران	۱۲۶
• یک رخداد: دومین یادمان ملی گرامیداشت روز ابوریحان بیرونی و روز نقشه‌بردار	۱۲۸
• یک استان، یک سازمان: سازمان نظام‌مهندسی ساختمان استان قزوین	۱۳۲
• یک کاریکاتور: هم‌زیستی اجباری	۱۳۶
• یک مبحث: بررسی مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان	۱۳۷
• یک فیلم: اجاره‌نشین‌ها	۱۴۰
• یک چهره: پدر بتن ایران	۱۴۲
• تصویب آیین‌نامه اجرایی صرفه‌جویی مصرف انرژی در ساختمان‌ها / درگفت‌وگو با مهندس احمدرضا طاهری اصل	۱۴۳
• سرواژه	۱۴۴
• طلوع شمس	۱۵۰
مجله مجازی: روزی روزگاری پلاسکو	
• فرجام پلاسکو	۱۵۳
• طرح جامع ایمنی کشور / درگفت‌وگو با دکتر محمد شکرچی‌زاده	۱۵۴
• پلاسکوایی که بود، پلاسکوایی که باید باشد	۱۵۶
• اسفار کاتبان	۱۶۲
• مقالات	۱۶۳

ابهام زدایی، تفکیک وظایف و استقلال شخصیت؛ ره‌آورد اصلاح قانون نظام مهندسی ساختمان

در گفت‌وگو با مهندس فرج‌اله رجبی

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان و
عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی

اولین موضوع تفکیک وظایف و روشن‌تر کردن مرز مسئولیت دستگاه‌های مختلف است. سعی بر این شده است از مسائلی که تجربه اثبات کرده است در ارتباط با وزارت راه و شهرسازی به‌عنوان نماینده دولت، سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان و شهرداری‌ها امکان تفسیر و ابهام دارد، ابهام‌زدایی شود.

در اصلاح قانون، برخی از مواردی که امروز ممکن است نیازمند آیین‌نامه باشد مورد توجه قرار گرفته و تصحیح شده است و تلاش شده که نقش‌های نظارت عالی و حاکمیتی همچنان در حوزه وزارت راه و شهرسازی باقی بماند و نقش‌های عملیاتی و اجرایی به سازمان نظام مهندسی ساختمان محول گردد و در مقیاس جزئی‌تر تلاش شده است در نحوه مدیریت سازمان‌ها روشن‌گری شود و برخی مسائل از ابهام خارج شود. امیدواریم با قانون جدید بتوانیم یک نظام تغییر مسئولیت را در حوزه ساخت‌وساز ایجاد کنیم که به‌نظم با اعمال این قانون سازمان‌ها در دوره بعد فعالیت می‌توانند با اعتماد به نفس بیشتری کار کنند و وزارت راه و شهرسازی هم می‌تواند وظیفه نظارتی خود را به نحو احسن انجام دهد و به ترویج مقررات ملی و ارتقا کیفیت ساخت‌وساز در کشور کمک کند. احساس من بر این است که حداقل، قسمت قابل توجهی از مشکلات گذشته در فهم قانون و در تبیین رابطه بین دستگاه‌های مختلف حل خواهد شد.

آیا کاهش نقش تصدی‌گری دولت و افزایش نقش مهندسان و صاحبان حرفه‌ها در اصلاحیه این قانون مدنظر قرار گرفته است؟

قطعاً همین‌طور است! کاهش نقش تصدی‌گری دولت، هم از سیاست‌های ابلاغی است و هم مبتنی بر برنامه ششم توسعه است. لذا طبیعی است که این تصدی‌گری باید کم شود. از طرف دیگر نقش نظارتی برای وزارتخانه‌ای مانند راه و شهرسازی تقویت شده است و نقش مهندسان را در مجموعه‌ای که مسئولیت‌ها و جایگاه‌ها و ارتباط

لطفاً در خصوص مراحل قانونی طی شده برای اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و مراحل پیش‌رو، توضیحاتی را بفرمایید.

در پائیز سال گذشته، تعدادی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی طرحی را با بیش از ۵۰ امضا در خصوص اصلاح موادی از قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان ارائه کردند. طبق روال، این طرح به صحن آمد اما با توجه به عدم تصویب فوریت آن، به‌صورت قانون عادی به کمیسیون عمران ارجاع داده شد. در کارگروه «نظام فنی و اجرایی و نظام مهندسی» و طی حدود ۱۵ جلسه با حضور نمایندگان وزارت راه و شهرسازی، سازمان برنامه و بودجه، شهرداری تهران، وزارت کشور، برخی از نمایندگان اصناف خاص و... در مورد مسائل کلی و اساسی آن صحبت شد. در این جلسات مواد اصلی اجرای قانون که مبتنی بر تعیین اهداف و کلیات بود، مجدداً مورد بازبینی واقع شد و با توجه به محدودیت زمانی، از دوستان تقاضا شد که طی نامه‌ای به‌صورت مکتوب نظریات کارشناسی خود را به کمیسیون اعلام نمایند. این نظرات با حضور افراد ذی‌ربط در کمیسیون عمران مجدداً بررسی شد و در نهایت تحت عنوان اصلاحیه یا الحاقی، به کمیسیون عمران ارائه گردید. در حال حاضر پیش‌نویس یا چهارچوب اصلی اصلاحات آماده شده است که طی بازه زمانی ۷ الی ۱۰ روزه در اختیار اعضای کمیسیون قرار خواهد گرفت تا نظرات خود را اعلام کنند و در آینده نزدیک مراحل تصویب آن در کمیسیون انجام خواهد گرفت و سپس در صحن علنی مجلس شورای اسلامی در دستور کار قرار می‌گیرد. پیش‌بینی بنده بر این است که تا پایان سال جاری، این قانون در دستور کار صحن مجلس شورای اسلامی قرار خواهد گرفت.

مهم‌ترین تغییراتی که در اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مدنظر دارید چیست؟

بین افراد روشن است، پیرنگ تر کرده ایم. اعتقاد شخصی بنده بر این است که قانون جدید در مقایسه با اصلاحات پیشنهادی ۳ سال قبل که علی‌رغم کار کارشناسی و برگزاری جلسات متعدد برای آن رد شد، دارای نقاط قوت بیش‌تری است؛ هم تجربیات به کار گرفته شده آن را دارد و هم مشکلات امروز سازمان‌ها را مورد توجه قرار داده است. این قانون در پی آن است که با تعیین مسئولیت‌ها، حقوق بهره‌برداران رعایت شود.

آیا در طرح اصلاحی در جهت رفع تناقض‌های موجود مابین نظام فنی و اجرایی و قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان اقدامی انجام شده است؟

تلاش ما بر این بود که ریشه‌ها و نقاط مشترکی را بین این دو پیدا کنیم یعنی به این نقطه برسیم که نظام فنی و اجرایی این منطق را بپذیرد که مهندس برای ورود به عرصه حرفه‌ای نیازمند اخذ صلاحیت است. این در واقع نقطه تلاقی دو نظام فنی و اجرایی و نظام مهندسی ساختمان است. در همین راستا در متن قانون پیشنهاد دادیم که حتی شرکت‌ها و تشکیلات حقوقی که در نظام فنی و اجرایی کشور فعالیت می‌کنند در سطوح مدیریتی خود می‌بایست از افراد دارای پروانه صلاحیت حرفه‌ای استفاده کنند. این موضوع سبب خواهد شد که این تشکیلات ارتباطشان را با سازمان نظام مهندسی ساختمان روشن کنند.

درعین حال، تلاش شده است که بین این دو قانون خلط نشود و از این بابت مشکلی پیش نیاید. با اعمال این قانون جدید می‌توان تعریف روشن‌تری از تشکل‌ها و اشخاص حقوقی داشته باشیم و این تعریف می‌تواند به حل مشکلی که در حال حاضر به آن دچار هستیم که کارفرما نیازمند رجوع به ده‌ها مهندس مختلف برای یک ساختمان مترژ بالا است، کمک کند.

در قانون جدید، نگاه به تشکل‌های حقوقی در حوزه خدمات فنی دقیق‌تر است؛ یعنی می‌بایست شخص حقوقی را آن‌گونه تعریف کنیم که در قانون آمده است به نحوی که مسئولیت‌ها و حدود و ثغور کار معلوم باشد. طبیعی است با اعمال این نوع نگاه، یک نفر نمی‌تواند به صورت هم‌زمان در ده‌ها شرکت سهامی باشد یا نقش‌هایی را که با هم دارای تعارض است را به صورت هم‌زمان ایفا کند. درعین حال باعث می‌شود از ظرفیت‌های مهندسی ما در قالبی استفاده شود که بی‌دلیل مورد هجوم قرار نگیرند و در فضای روشن‌تری امکان فعالیت داشته باشند.

در خصوص اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان اگر نکته‌ای در مصاحبه مغفول مانده است، بفرمایید.

نکته اول این‌که در این اصلاحیه تلاش بر این قرار گرفت که در یک بستر جمعی فعالیت کنیم، همه ذی‌نفعان را دعوت کنیم، نظراتشان را جویا

شویم، حوصله به خرج دهیم و شاید اگر به لحاظ آیین‌نامه در مضیقه زمانی نبودیم هنوز هم می‌توانستیم چند ماه دیگر روی آن تأمل کنیم. علی‌رغم این‌که در چند ماه اخیر ما در مجلس شورای اسلامی درگیر بحث تصویب برنامه ششم توسعه، انتخابات ریاست جمهوری و رأی اعتماد به وزرا بودیم، اما با این حال سعی کردیم از نظر دستگاه‌ها و افراد ذی‌نفع استفاده کنیم.

نکته دوم این‌که تلاش ما بر این نبود که صرفاً چیزی را در یک بازه زمانی کوتاه جمع‌آوری کنیم. لذا به تجارب گذشته در حوزه‌های اجرایی کاملاً دقت شد و سعی کردیم که این موارد را نیز دخیل کنیم. در این قانون به استقلال شخصیت سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها توجه شده است. به نقش نظارتی وزارت راه و شهرسازی که می‌تواند از موضع کلان به مسائل نگاه کند، توجه شده است. یک پیشنهادی از سوی طراحان اصلاحیه ارائه شده بود که یک ناظر از کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی بدون حق رأی در جلسات شورای مرکزی شرکت کند و ما با این موضوع مخالفتی نکردیم چراکه می‌تواند فضای کلان‌تری را برای سازمان نظام مهندسی ساختمان ایجاد کند و ارتباط با مجلس را مقداری تسهیل کند. تبیین مسئولیت‌ها، الحاق چند ماده به وظایف هیئت مدیره استان‌ها و شورای مرکزی و اصلاح چند ماده که باعث ایجاد ابهام مابین وزارت راه و شهرسازی و سازمان نظام مهندسی ساختمان می‌شد از دیگر اقداماتی است که در این اصلاحیه انجام گرفته است.

آینده سازمان نظام مهندسی ساختمان را با توجه به شروع دهه سوم فعالیت و اصلاح قانون آن چگونه می‌بینید؟

ما باید سازمانی داشته باشیم که به روز باشد، فرآیندهایش بهنگام باشد و رفتارهایش متناسب با نیازهای جامعه باشد. ما باید سازمانی داشته باشیم که خوداتکا باشد و بتواند به عنوان یک نهاد تخصصی، نقش خودش را ایفا کند. سازمانی که ضمن مسئولیت‌پذیری و نگاه به اعتدالی حرفه، متوجه نفع بهره‌برداران نهایی نیز باشد و این را به عنوان یک نگاه ملی تقویت کند. سازمانی که علاوه بر آموزش مهندسان خود، خلأهای دانشگاهی را نیز کماکان پر کند و بین حوزه‌های تئوری و اجرا ارتباط برقرار کند. سازمانی که ارتقاء مهندسی را در کشور کیفی کند و برای اعتدالی آن هزینه‌هایی را انجام دهد که دستگاه‌های دولتی قادر به انجام آن نیستند و در یک کلام با ایجاد یک سازمان توانمند، شفاف، با فرآیندهایی روشن و با اختیارات و مسئولیت‌هایی تبیین شده و مرزبندی شده کار خود را به نحو احسن انجام دهد.

من به آینده سازمان نظام مهندسی ساختمان بسیار امیدوارم و اگرچه سیاست شورای مرکزی با قانون فعلی هم حرکت به سمت اعتبار و استقلال شخصیت این سازمان بود، اما اصلاح قانون نیز به ما در این زمینه کمک خواهد کرد.

سازمان نظام مهندسی ساختمان
(شورای مرکزی)

رویداد ویژه:

برگزاری اجلاس بیستم

هیئت عمومی

میعاد در ارومیه

گزارش تفصیلی بیستمین اجلاس هیئت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان از آغاز تا پایان

بیستمین اجلاس هیئت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان برگزار شد. این اجلاس با حضور دکتر لاریجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، دکتر آخوندی وزیر راه و شهرسازی و معاونین وی، معاونین عمرانی استانداری های سراسر کشور، مدیران کل راه و شهرسازی، شهرداران برخی مراکز استان ها، مقامات سیاسی و امنیتی استان آذربایجان غربی و اعضای هیئت مدیره، بازرسان و شورای انتظامی سازمان های نظام مهندسی ساختمان استان ها، ۲۱ و ۲۲ تیرماه در ارومیه برگزار شد. در ذیل گزارش تفصیلی اجلاس، به تفکیک روزهای برگزاری تقدیم شده است.

دوشنبه، ۱۹ تیرماه ۹۶
ورود و اسکان مهمانان

مهمانان اجلاس در این روز به تدریج از طریق مرزهای هوایی و زمینی استان آذربایجان غربی به ارومیه وارد شدند و پس از استقبال رسمی در هتل های آنها، جهانگردی و ساحل اسکان یافتند. ورود مهمانان در روز سه شنبه ۲۰ تیرماه هم ادامه یافت و در مجموع حدود ۷۵۰ نفر مهمان وارد اجلاس شدند.

سه شنبه، ۲۰ تیرماه، ساعت ۲۱، سالن جلسات هتل آنا
برگزاری دویست و شانزدهمین جلسه شورای مرکزی به میزبانی ارومیه

چهارشنبه، ۲۱ تیرماه، ساعت ۹، سالن اجتماعات هتل آنا ارومیه
شروع به کار اجلاس

اجلاس بیستم در ساعت ۹ صبح با تلاوت آیاتی از قرآن کریم و پخش سرود ملی به صورت رسمی آغاز به کار کرد. در ابتدای مراسم

در این نشست که با حضور مهندس رجیبی رئیس سازمان و رؤسای سازمان های نظام مهندسی ساختمان استان ها، اعضای اصلی و علی البدل شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان برگزار شد گزارشی از امور جاری، تصویب نظام نامه مجامع استان ها و خط مشی عمومی شورای هفتم ارائه شد. هم چنین در این جلسه، بررسی نظام نامه اداره مجامع عمومی استان ها مورد بحث و بررسی قرار گرفت. تصویب خط مشی عمومی شورای مرکزی از دیگر محورهای مورد بحث در دویست و شانزدهمین جلسه شورای مرکزی بود. در پایان این نشست، بودجه سال ۹۶ شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان مورد بررسی و تبادل نظر اعضا قرار گرفت.

ساختمان باشیم، باید فصل الخطاب باشیم. اگر اکنون نیستیم، پس آنچه باید است را انجام نداده ایم یا به کمال نرسانده ایم. قبول این چشم انداز آسان نیست اما من به عنوان همکار شما از هدفی صحبت می‌کنم که قطعاً قابل تحقق است و باید محقق شود.»

مهندس رجبی در ادامه، با خطاب قرار دادن همکاران خود در استان‌ها گفت: «ما نیازمند انضباط تشکیلاتی هستیم. نیازمند شفافیت هستیم. نیازمندیم که هر استان در مجموعه خود، اگر دارای سرمایه اجتماعی است آن را ارتقا دهد و اگر مخدوش شده احیایش کند. تردید نکنید ما بدون سرمایه اجتماعی نمی‌توانیم کار کنیم و باید آن را احیا کنیم و احیا کردن آن نیازمند انضباط تشکیلاتی و شفافیت است.»

وی در پایان سخنان خود ضمن تعیین خط مشی برای فعالیت آتی گروه‌های تخصصی گفت: «ما باید در کشور یک بازوی توانمند برای دستگاه‌های اجرایی باشیم؛ باید دستگاه‌های اجرایی از ظرفیت ما استفاده کنند. همه ظرفیت مهندسی کشور در سازمان نظام مهندسی ساختمان است. ما باید گفت‌وگو در مورد سازمان نظام مهندسی ساختمان را به یک گفتمان روشن در مورد مهندسی کشور تبدیل کنیم و این اتفاق نمی‌افتد مگر در فضاهایی که بتوان چهره به چهره در این مورد صحبت کرد.»

متن کامل سخنرانی نوبت صبح مهندس رجبی

فایل تصویری قسمتی از سخنرانی مهندس رجبی

پخش نماهنگ اجلاس بیستم تهیه شده توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان غربی بخش بعدی مراسم بود. سپس، دکتر حامد مظاهریان معاون امور مسکن و ساختمان وزیر راه و شهرسازی به ایراد سخنرانی پرداختند. ایشان ضمن اعلام خرسندی از حضور در جامعه نظام مهندسی گفت: «امروز ۲۲ سال راه رفته نظام مهندسی را شاهد هستیم. تعداد اعضای سازمان از ۴۵۹ هزار نفر فراتر رفته است، اکنون تمام مباحث مقررات ملی نگاشته شده و چندین ویرایش

نماهنگ معرفی استان آذربایجان غربی پخش شد. در ادامه، مهندس جعفر هاشم زاده، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان غربی برای عرض خیر مقدم به جایگاه رفت. وی ضمن خوش آمدگویی به حضار، ابراز امیدواری کرد اجلاس بیستم که سرآغاز دهه سوم فعالیت سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان است، با تعیین خط مشی بتواند ضمن بازنگری در عملکرد، نقاط قوت را تقویت و ضعف‌ها را برطرف کند تا دهه موفقی در پیش رو داشته باشیم.

نماهنگ معرفی استان آذربایجان غربی

در ادامه مراسم، مهندس فرج‌اله رجبی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان به ایراد سخنرانی پرداختند. وی گفت: «ما در آستانه دهه سوم حیات سازمان نظام مهندسی ساختمان هستیم و به نظرمی رسد چه بخواهیم و چه نخواهیم مجموعه تحولات کشور، ما را به سمت و سویی می‌برد که نظام مهندسی ساختمان، لاجرم پوست خواهد انداخت و تغییراتی در رویکردها، جهت‌گیری‌ها، اهداف و چشم‌اندازهایش ایجاد خواهد شد.» مهندس رجبی ادامه داد: «وقتی از پوست انداختن سازمان‌ها صحبت می‌کنم به معنی نادیده گرفتن ضرورت معیشتی دوستان نیست. اگرچه ما یک سازمان صنفی نیستیم! باید بگوییم ما یک سازمان حرفه‌ای هستیم؛ اما اقتضائات فعلی جامعه، ما را هم به ورطه امور صنفی کشید و از این رو ما هم با جان و دل آن را پذیرفتیم و به عنوان یک ضرورت در حوزه تنسيق مسائل مهندسی پذیرا شدیم؛ اما به هر حال قبول بفرمایید در حوزه نظام مهندسی خلأهایی وجود دارد که غیر از ما کسی نمی‌تواند در برطرف کردن آن‌ها ورود کند.»

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان با ترسیم چشم‌انداز پیش‌رو افزود: «سازمان نظام مهندسی ساختمان به عنوان یک سند چشم‌انداز می‌بایست به یک نهاد مرجع تخصصی در کشور تبدیل شود. ما باید تولیدکننده محصول مهندسی باشیم، باید تولیدکننده مقررات ملی

نماهنگ رسمی
اجلاس بیستم

فایل تصویری سخنرانی
دکتر مظاهریان

متن کامل سخنرانی
دکتر مظاهریان

پس از برنامه افتتاحیه اجلاس و در ادامه مراسم، رئیس سازمان و اعضای هیئت رئیسه شورای مرکزی در جایگاه مستقر شدند تا هیئت رئیسه اجلاس بیستم را انتخاب و برگزاری ادامه مراسم را به آن‌ها واگذار کنند. پس از اعلام نامزدی اعضا و انجام مراسم رأی‌گیری، هیئت رئیسه اجلاس به شرح زیر انتخاب شدند. مهندس جعفر هاشم‌زاده (آذربایجان غربی - رئیس)، مهندس حسین پوراسدی (فارس - نائب رئیس)، مهندس احمد اسدی (خراسان رضوی - دبیر) و ناظرین دکتر مهدی اژدری مقدم (سیستان و بلوچستان) و دکتر سید مجید مزینانی (خراسان رضوی).

هیئت رئیسه اجلاس پس از استقرار در جایگاه، از مهندس منصور بهادری دبیر اجرایی سازمان نظام مهندسی ساختمان درخواست نمودند که جهت ارائه گزارش سالیانه شورا در جایگاه حاضر گردد. مهندس بهادری در سخنانی گفت: «یکی از مسائل مدنظر دولت محترم تدبیر و امید، مسئله حقوق شهروندی است که تمامی سازمان‌ها و دستگاه‌ها می‌بایست آن را در دستور کار قرار دهند. این موضوع در سازمان نظام مهندسی ساختمان در حقوق بهره‌بردار متجلی است. عمر مفید ساختمان که در دنیا حداقل ۱۰۰ سال است در کشور ما ۲۵ الی ۳۰ سال است. این جوان‌مرگی معلول عملکرد تمام نهادهای ذی‌ربط از جمله سیستم آموزشی ناکارآمد، نیروی کار غیرماهر و استاندارد پائین مصالح ساختمانی است.» وی در ادامه افزود: «همه این مسائل در شورای مرکزی آسیب‌شناسی شده است و جهت غلبه بر آن اقداماتی انجام شده است که گزارش آن را به صحن عمومی تقدیم می‌کنم.»

این بخش از اجلاس، با برگزاری پرسش و پاسخ حضار پیرامون مباحث مطروحه در گزارش سالیانه و پاسخ‌گوئی مهندس بهادری پایان یافت.

بر آن‌ها اعمال شده است. اکنون نیازمند ریل‌گذاری برای دهه بعد هستیم. باید یک بار دیگر به اصول رجوع کنیم و رابطه خود را با مردم، دستگاه‌های اجرایی و مهندسان بازتعریف کنیم.»

دکتر مظاهریان در ادامه با آسیب‌شناسی دو دهه از فعالیت سازمان نظام مهندسی ساختمان گفت: «هنوز نتوانسته‌ایم گفتمان روشنی با مردم داشته باشیم. هنوز نتوانسته‌ایم اصول اساسی خودمان را به باور قطعی برای مردم بدل کنیم. رعایت مقررات ملی باید برای مردم به عنوان خواسته عمومی تلقی شود نه اصراری که دستگاه اجرایی یا سازمان‌ها دارند. این گفتمان را ما باید با مردم شروع کنیم. اگر بتوانیم این گفتمان را جا بیندازیم، همه راه‌ها و همه هدف‌های پیش‌رو گشوده خواهد شد. مباحثی مانند ایمنی ساختمان، رفاه ساختمان، رفاه ساکنان و این‌که کار مهندسی برای مردم اقتصادی‌تر است را هنوز نتوانسته‌ایم به باور عمومی تبدیل کنیم.»

معاون امور مسکن و ساختمان وزیر راه و شهرسازی در بخش دیگری از سخنانش ضمن انتقاد از سیستم آموزشی کشور اضافه کرد: «ما باید منتقد بزرگ فرآیند آموزش مهندسی در دانشگاه باشیم. اگر آن چیزی که در دانشگاه‌ها برای مهندسان با این حجم تدریس می‌شود و آن‌ها را فارغ‌التحصیل می‌کند دارای کاستی است، این سازمان نظام مهندسی ساختمان است که باید به این قضیه معترض باشد؛ مانند سازمان‌های حرفه‌ای دیگر دنیا مرجعیت علمی داشته باشیم؛ این مرجعیت علمی تنها یک کلمه نیست، می‌بایست به باور تبدیل شود و این باور زمانی اتفاق می‌افتد که ما اقدامات و موضع‌گیری درستی در دفاع از حقوق مردم و اصول حرفه‌ای خود داشته باشیم.»

بخش پایانی صحبت‌های دکتر مظاهریان بر نحوه خدمات‌دهی سازمان نظام مهندسی ساختمان به مردم تمرکز داشت. وی گفت: «مردم از پراکندگی خدماتی که ما به آن‌ها ارائه می‌دهیم کلافه هستند و به خدمات تجمیعی نیاز دارند. از طرفی باید افزایش کیفیت خدمات را نیز مدنظر داشته باشیم. مردم هنوز فکری‌کنند که به دلیل وجود قوانین باید پول بدهند.»

دکتر مظاهریان: مردم احساس نمی‌کنند که خدمات مهندسی واقعی هستند، در صورتی‌که این خدمات از همه خدماتی که نهادهای دیگر ارائه می‌دهند واقعی‌تر است زیرا گران‌ترین محصولی که انسان می‌خرد خانه است و این در گرو کار مهندسی است.

بارای موافق اکثریت حاضر در جلسه مورد تصویب قرار گرفت. مهم ترین محورهایی که در این زمینه مورد تأکید قرار گرفت شامل نحوه انتخاب و تعداد اعضای گروه‌ها و کمیسیون‌ها، نحوه پرداخت حق جلسه و حق مأموریت اعضای گروه‌ها و کمیسیون‌ها بود.

چهارشنبه، ۲۱ تیرماه، ساعت ۱۶، سالن اجتماعات هتل آنا ارومیه آیین افتتاح رسمی اجلاس

تلاوت آیاتی از قرآن کریم و پخش سرود ملی بخش‌های آغازین آیین افتتاح رسمی اجلاس بیستم بودند. بعد از صحبت‌های مقدماتی مجری، مهندس رجبی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان جهت عرض خیرمقدم به مهمانان به جایگاه آمد. وی در سخنانی ضمن گرامیداشت حضور دکتر لاریجانی و دکتر آخوندی گفت: «سازمان‌های نظام مهندسی با دو چالش اساسی روبه‌رو هستند؛ اول، بحث بی‌برنامگی در حوزه آموزش عالی است؛ یعنی فارغ‌التحصیلان بدون حساب و کتاب و بدون توجه به بازار کار و عرضه و تقاضا که هر سال به بازار وارد می‌شوند و مهم‌ترین‌ها که فاقد کیفیت هستند. از طرفی به دلیل این‌که وزارت علوم هیچ تعهدی در قبال اشتغال این افراد احساس نمی‌کند، به اولین جایی که مراجعه می‌کنند سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان است. چالش دوم این است که به دلایل شرایط اقتصادی کار، ما درگیر مسائل صنفی شدیم و این مسائل صنفی در مواردی برای ما مشکلاتی را ایجاد کرد و باعث شد نگاه مردم به جامعه مهندسی، در مواردی توأم با تردید شود.»

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان و عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی در ادامه گفت: «سازمان‌های نظام مهندسی علی‌رغم همه این مسائل و علی‌رغم فراز و نشیب‌های ۲۰ سال گذشته، سرمایه‌های ملی هستند. معنی این سخن این است که به راحتی نمی‌توان نسبت به موجودیت، سرنوشت، کارکرد و وظیفه‌شان ساده‌انگارانه ورود کرد و در آن مداخلاتی انجام داد که نتیجه و انتهایش را ندیده باشیم. سازمان‌های نظام مهندسی در بسیاری از عرصه‌ها می‌توانند به مملکت کمک کنند؛ ما ظرفیت و توانایی بالایی در ترویج و توسعه و انتقال فناوری مناسب در ارتباط با مجامع بین‌المللی، در اصلاح متون درسی دانشگاه، در تدوین مقررات ملی، در ایجاد یک ساختار کاملاً فنی و تخصصی در کشور داریم که این ظرفیت‌ها مورد غفلت واقع شده است.»

وی در بخش پایانی صحبت‌هایش افزود: «خوشبختانه در شرایط فعلی و با تجربه ۲۰ ساله سازمان‌های نظام مهندسی، آن چیزی که در دستور کار داریم بازبینی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان است. کلیدی‌ترین مبحث در ارتباط با قانون این است که هویت و چیستی این سازمان‌ها را می‌بایست مشخص کرد. برای مملکت نتیجه بسیار دل‌پذیری خواهد داشت که ما در قالبی غیر از دولت، این سازمان‌ها را تعریف جدی و اساسی کنیم و اجازه بدهیم با نگاه درست به قانون و اصلاح آن، این ظرفیت بتواند در حوزه‌های دیگری نیز فعال شود.»

در ادامه جلسه خط مشی پیشنهادی شورای مرکزی توسط دکتر علی‌رضا مجری کرمانی دبیر اجرایی سازمان نظام مهندسی ساختمان ارائه شد. وی پس از قرائت پیام مهندس رجبی، در ۱۷ بند کلی خط مشی پیشنهادی شورای مرکزی را به هیئت عمومی ارائه کرد که پس از استماع سخنان دو نفر مخالف و دو نفر موافق، کلیات آن با ۱۲۸ رأی موافق به تصویب رسید.

بخش پایانی روز اول اجلاس در نوبت صبح، ارائه نظام‌نامه گروه‌های تخصصی و کمیسیون‌های کاری شورای مرکزی توسط مهندس مجید جی‌افرام عضو هیئت رئیسه شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان بود. پس از ارائه وی و پس از اظهار نظر اعضای هیئت عمومی حاضر در جلسه و بحث و بررسی در این زمینه، پیشنهاد گردید کارگروهی شامل پنج نفر از اعضای صاحب نظر هیئت عمومی توسط هیئت رئیسه اجلاس به شورای مرکزی معرفی شده تا با مشارکت شورای مرکزی نسبت به بازنگری و اصلاح نظام‌نامه مذکور اقدام نموده و در صورت تصویب نهایی در صحن شورای مرکزی لازم‌الاجرا شود. این پیشنهاد

فایل تصویری سخنرانی مهندس رجیبی نوبت عصر

دکتر حمیدرضا رضایی کوچی، رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی در ادامه مراسم در سخنرانی ضمن تجلیل از خدمات بیست ساله سازمان نظام مهندسی ساختمان گفت: «ما امروز نظام مهندسی ساختمانی می خواهیم که نه صرفاً بحث نظارت بر یک ساختمان را عهده دار باشد بلکه در کشوری که امروز آستان حوادث غیرمترقبه فراوانی است و بیش از ۱۹ میلیون نفر از مردمش در بافت های فرسوده زندگی می کنند، ما نظام مهندسی می خواهیم که به کمک بیاید و برای عمران کشور در حوزه های مختلف در خدمت باشد. این ظرفیت وجود دارد که البته باید اعتراف کنیم ما از ظرفیت مهندسی در کشور خوب استفاده نکردیم. خیلی محدودشان کردیم و در بسیاری از ظرفیت هایی که دارند آن ها را به بازی نگرفته ایم.»

رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی اضافه کرد: «قبول دارم که قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در حال، قانون مناسبی نیست. در شأن و جایگاه مهندسی ما نیست. استقلال مهندسی ما که موضوع بسیار مهمی است، در قانون فعلی دیده نشده است. امروز باید قبول کنیم که سازمان نظام مهندسی ساختمان از خارج از نظام مهندسی مدیریت می شود و این استقلال وجود ندارد. اگر بخواهیم از این ظرفیت ویژه و ممتاز برای کشور استفاده کنیم باید قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان اصلاح شود که ما این کار را از سال قبل شروع کردیم و کارگروهی در کمیسیون عمران شکل گرفته، جلسات متعددی گذاشته و من از معاونین محترم وزارت راه و شهرسازی تشکر می کنم که در این زمینه همکاری خوبی داشتند و تلاش ما بر این است که انشاء الله قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان را به گونه ای بنویسیم که جایگاه و شأن مهندسی ما حفظ شود.»

سخنران بعدی مراسم دکتر قربانعلی سعادت، استاندار آذربایجان غربی بود. وی در بخشی از صحبت هایش گفت: «نظام های مهندسی در کشور خوشبختانه از نیروهای فرهیخته، کارآمد، تحصیل کرده و بهره ور شکل گرفته است. واگذاری اختیارات و مسئولیت ها به این سازمان ها می تواند کشور را در مسیر اعتلا قرار دهد. حتماً نیازی نیست که وزارت راه و شهرسازی این همه مسئولیت بر عهده داشته باشد. نظام مهندسی ساختمان در کشور می تواند خیلی از این مسئولیت ها را بر عهده بگیرد و این نیروهای متخصصی که از دانشگاه ها فارغ التحصیل می شوند و به فرمایش مهندس رجیبی کارآمد نیستند را می توان در مسیر کارآمدی قرار داد. ساختار بخش خصوصی و ساختارهایی مانند سازمان نظام مهندسی ساختمان است که می تواند کشور را نجات دهد.»

در ادامه به نمایندگی از مجمع نمایندگان استان آذربایجان غربی در مجلس شورای اسلامی، مهندس سید هادی بهادری به ایراد سخنرانی پرداخت. وی با اشاره به وجود نظام فنی و اجرایی در کنار نظام مهندسی ساختمان گفت: «در بحث قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که در کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی در دستور کار قرار گرفته است، یکی از مواردی که مورد توجه قرار گرفته است تعیین تکلیف ارتباط قانون نظام فنی و اجرایی با نظام مهندسی ساختمان است. موضوعی که بیش از بیست سال است که هنوز حل نشده است. این که مهندسی که از طریق نظام فنی و اجرایی مدرک فعالیت گرفته، در بحث نظام مهندسی ساختمان نمی تواند فعالیت کند و برعکس، از خلأهای قانونی نظام مهندسی ماست. وی نیز به آسیب شناسی نظام آموزشی کشور پرداخت و گفت: در بحث کاردان ها ما یک خلأ بزرگ داریم؛ این همه کاردان تربیت کردیم که مسائل ساخت و ساز ما را حل کنند و بعد مدام دوره های کاردانی به کارشناسی گذاشتیم و اساساً موضوع تکنسین ها به فراموشی سپرده شد.»

جامعه و منافع محیط زیستی کار نکند و دوم این که دچار تضاد منافع نشود. این که کسی بتواند در دو طرف میز بنشیند را برای اولین بار در این نظام نامه به شکل آشکاری ممنوع کردیم و در چند انتخابات هم پای آن ایستادیم.»

فایل تصویری سخنرانی دکتر آخوندی

متن کامل سخنرانی دکتر آخوندی

سخنران اصلی و پایانی مراسم دکتر علی لاریجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی بود. وی ضمن ابراز خرسندی از حضور در جمع تخصصی مهندسی در مورد ماهیت قانونی سازمان نظام مهندسی ساختمان گفت:

«اگر شما مزاحمتی از دستگاه‌هایی دارید که شما را دولتی می‌پندارند، در تجدید نظر قانونی که در پیش دارید تکلیفش را مشخص کنید و من نیز پیگیری می‌کنم. حسن نظام مهندسی به این است که یک ساختار روی پای خود و غیردولتی داشته باشد. ممکن است بعضی از بخش‌های نظارتی ما توسعه‌گرا باشند و بخواهند نظارت‌های بلاوجه داشته باشند. اگر چنین موردی وجود دارد می‌بایست پیگیری شود. ممکن است حکم رئیس اینجا را مطابق سیستمی که طراحی شده است رئیس جمهور صادر کند اما این دال بر دولتی بودن نیست.»

دکتر لاریجانی: شما دولتی نیستید، غیردولتی هستید. این یک نهاد مدنی و تخصصی است و بنایست که ساختار دولتی پیدا کند.

رئیس مجلس شورای اسلامی در ادامه افزود: «اگر می‌خواهید مورد علاقه مردم باشید و با طیب خاطر به شما مراجعه کنند، باید به آن‌ها اختیار دهید. شما می‌توانید یک ضوابطی بگذارید، درجه بندی‌هایی بکنید ولی مردم در مراجعه مختار باشند. همان طور

فایل تصویری سخنرانی دکتر رضایی کوچی متن کامل سخنرانی دکتر رضایی کوچی

در ادامه آیین افتتاح رسمی اجلاس، دکتر عباس آخوندی وزیر راه و شهرسازی به ایراد سخنرانی پرداخت. وی در مورد قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان گفت: «تصور خودم این است که با گذشت ۲۲ سال از تصویب قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، هنوز هم قانون بسیار خوبی است و البته مانند هر قانونی بعد از این ۲۲ سال کارکرد، جای ارزیابی دارد و می‌توان برخی از نکات ضعف شناسایی شده‌اش را مرتفع کرد که ما به اتفاق کمیسیون در حال انجام آن هستیم ولی ساختار قانون، ساختار درستی بود. مشکلی که پیدا کردیم محدوده اجرا و کنترل ساختمان بود که یک انحرافی در نحوه ارجاع کار ایجاد کرد. این قانون قرار نبود که اساساً هیئت‌های مدیره و سازمان‌های نظام مهندسی را تبدیل به کانون‌های ارجاع کار مهندسان کند. هیچ جای قانون هم چنین بحثی نیامده است که این قانون وظیفه‌اش توزیع کوپن اشتغال و کار به مهندسان باشد. این انحرافی بود که از قانون رخ داد و بیش‌تر باید در آیین‌نامه به این موضوع توجه می‌شد.»

وزیر راه و شهرسازی در تبیین آیین‌نامه کنترل ساختمان اضافه کرد: «ما در آیین‌نامه‌ای که برای اجرا و کنترل ساختمان طراحی کردیم، مبنا را بر این گذاشتیم که طرف کار کارفرما، یک نفر باشد. آن شخص می‌تواند شخص حقیقی یا حقوقی باشد. من می‌فهمم که این کار با مقاومت‌های بسیار زیادی مواجه است. نه فقط در حوزه مهندسی، در خود شهرداری‌ها و جاهای مختلف دیگر هزاران نفر ذی‌نفع دارد و در برابرش نارضایتی عمده‌ای هم دارند. برای مهندسان کشور که به تعبیر مهندس رجبی ثروت ملی هستند، شایسته نیست که دچار سوء تفاهمی با جامعه شوند. بر این باورم که نهایت این آیین‌نامه به نفع مهندسان است؛ دفاتر واقعی مهندسی تشکیل می‌شود که بتواند خدمات چندوجهی و تخصصی ارائه کند که کارفرما مطمئن باشد که این خدمات برای او ارزش افزوده سرمایه‌گذاری دارد.»

دکتر آخوندی ضمن اشاره به لزوم پایبندی به اخلاق حرفه‌ای گفت: «این که ما جامعه مهندسی را از نظر اخلاقی موظف کنیم که درگیر اقدام غیر اخلاقی نشوند و علیه منافع جامعه عمل نکنند، اتفاق بسیار خوبی است. خوشبختانه در ۳ سال گذشته ما یک نظام‌نامه اخلاق مهندسی را برای اولین بار در مراتب قانونی تصویب کردیم و می‌خواستیم بعدها برای شوراها و انتظامی ابزار کاری باشد که وقتی می‌خواهند پرونده یک مهندس را رسیدگی کنند، به آن استناد کنند. ما در این نظام‌نامه دو مطلب کلی و اساسی را مدنظر قراردادیم که به نظر من یکی از افتخارات جامعه مهندسی در آینده می‌تواند باشد؛ یکی این که مهندس متعهد باشد که برخلاف

و سرانه حق عضویت استان‌ها توسط دکتر جمال قناعت خزانه‌دار شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان ارائه و پس از بحث و تبادل نظر برای اکثریت افراد حاضر تصویب شد.

در ادامه اجلاس نظام‌نامه نحوه تشکیل و اداره مجامع عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها توسط مهندس احمدرضا طاهری اصل از اعضای هیئت رئیسه شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان ارائه گردید. وی در ابتدا عنوان نمود پیش‌نویس نظام‌نامه فوق با همکاری وزارت راه و شهرسازی تهیه شده و در جلسه شماره ۲۱۶ شورای مرکزی مطرح گردید ولی به تصویب نرسید؛ اما به دلیل اهمیت موضوع تصمیم گرفته شد در صحن اجلاس مطرح و تفویض اختیار از طرف اجلاس به شورای مرکزی جهت تصویب نهایی شود. پس از ارائه وی، پیشنهاد مورد بررسی قرار گرفت. همچنین دکتر شیبانی نیز در این خصوص توضیحاتی را ارائه نمودند و در نهایت پیشنهاد گردید این شیوه‌نامه به شورای مرکزی تفویض گردد تا با تشکیل کمیسیون ویژه‌ای نظرات استان‌ها طی دو ماه اخذ گردد و پس از جمع‌بندی در صورت اخذ دوسوم رأی اعضای اصلی شورای مرکزی به وزارت راه و شهرسازی جهت ابلاغ ارسال گردد. موضوع پس از طرح و بررسی با اکثریت آراء اعضای حاضر به تصویب رسید.

که برای شما آزادی عمل از سیستم دولتی مهم است، برای مردم مهم‌تر است که خودشان انتخاب کنند. از این جهت ممکن است اشتباهاتی وجود داشته باشد که به نظر من باید در اصلاح قانون به آن توجه شود.»

اهتمام به اخلاق حرفه‌ای بخش دیگری از صحبت‌های دکتر لاریجانی بود. وی گفت: «نکته دیگری که روی آن تأکید دارم مسئله اخلاق حرفه‌ای است. خیلی امر مهمی است. البته اخلاق عمومی هم در کشور ما یک ضعف‌هایی دارد. خیلی مناسب است که شما به عنوان یک سازمان مردمی روی اخلاق حرفه‌ای اهتمام کنید؛ این که وقتی مردم به شما مراجعه می‌کنند نباید حس کنند که نظارت شما، یک نظارت صوری است و احساس عملی یا فعل مهندسی واقعی در آن نیست. شما به عنوان نهاد نظام مهندسی باید سخت‌گیرانه عمل کنید که این وجهه مهندسی حفظ بشود که یک سرمایه‌ای برای کشور است. من قبول دارم که مهندسی خصوصاً در این مقیاس وسیع یک سرمایه ملی هستند و با این ظرفیت در کشور می‌توان تحول ایجاد کرد.» بر شمردن شماری از مسائل مهم کشور و نقشی که می‌توانند مهندسی در بهبود آن ایفا کنند، بخش پایانی صحبت‌های رئیس قوه مقننه را به خود اختصاص داد.

متن کامل سخنرانی دکتر لاریجانی فایل تصویری سخنرانی دکتر لاریجانی

روز اول اجلاس بعد از این سخنرانی به اتمام رسید.

پنج‌شنبه، ۲۲ تیرماه، ساعت ۹، سالن اجتماعات هتل آنا ارومیه
روز دوم اجلاس و برگزاری مراسم اختتامیه

در روز دوم اجلاس و پس از استقرار هیئت رئیسه، تراز مالی شورای مرکزی در سال ۹۵ و بودجه پیشنهادی شورای مرکزی در سال ۹۶

اعضای هیئت اجرایی اجلاس بیستم (از راست به چپ): مهندس علی اکبر رمضان، مهندس جعفر هاشم زاده، دکتر جمال قناعت، مهندس عبدالله امراللهی، مهندس اسماعیل محمودی، مهندس سید فتح‌اله فؤاد مرعشی و مهندس سید مرتضی سیف زاده با همکاری مهندس محمدتقی خسروی و مهندس داوود صیفوری.

اعضای کارگروه هیئت اجرایی اجلاس در استان آذربایجان غربی (از راست به چپ): مهندس محی‌الدین مریوانی (عضو هیئت مدیره)، مهندس رحیم نجاتی‌اسلاملو (عضو هیئت مدیره)، دکتر سعید خوش‌نیت (عضو هیئت مدیره)، مهندس حسن زهی سعادت (عضو سازمان)، مهندس یوسف علی رستمی (عضو سازمان).

در ادامه دستور کار اجلاس، دکتر محمد شکرچی زاده معاون وزیر و رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی به بررسی حادثه پلاسکو پرداخت. وی در خصوص طرح جامع ایمنی ساختمان‌های موجود، اظهار داشت: «طرح جامع ایمنی ساختمان‌های کشور واکاوی شده است که این اقدام در راستای بررسی حادثه پلاسکو محقق شده است.» وی تصریح کرد: «این حادثه نشان داد که شهرتوانمندی کافی برای حوادث مشابه را ندارد و ناکارآمدی و کاستی‌هایی در شهر وجود دارد که این ناکارآمدی‌ها در چند دهه روی هم انباشته شده‌اند.» معاون وزیر راه و شهرسازی با بیان اینکه حادثه پلاسکو نشان از ساختار مدنی نامناسب در ایران است، افزود: «پلاسکو فرو ریخته بلکه به پا خواسته است تا ساختار مدنی ایران را به پرسش بگیرد.»

وی بر استقرار فرهنگ ایمنی در ایران تأکید کرد و گفت: «لازم است با اصلاح قوانین، شاهد استقرار فرهنگ ایمنی در جامعه باشیم.» رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی با بیان اینکه باید برنامه ضربتی برای شناسایی ساختمان‌های بلند انجام شود تا طرح جامع ایمنی ساختمان‌های موجود کشور با اولویت این ساختمان‌ها در دستور کار قرار گیرد، ادامه داد: «باید در این زمینه به دستورالعمل مناسبی برسیم تا گروه‌هایی بتوانند مسئولیت بازرسی، نگهداری و بهسازی را انجام دهند.»

شکرچی زاده گفت: «در حال حاضر وضعیت شهرها از نظر ایمنی مناسب نیست و همگی ما به عدم ایمنی عادت کرده‌ایم ولی این امر فاجعه‌هایی را به بار می‌آورد که برای جبران آن، فقط فداکاری کافی نیست بلکه مدیریت بحران، مسئولیت حقوقی، مسئولیت اجتماعی و فرهنگی، مدیریت ریسک و بیمه، مهندسی سازه و مهندسی آتش لازم است.»

از دیگر مصوبات روز دوم اجلاس انتخاب استان‌های آذربایجان شرقی و اصفهان به عنوان گزینه‌های پیشنهادی برای میزبانی بیست و یکمین اجلاس هیئت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان در سال ۱۳۹۷ بود. در پایان مهندس علی اکبر رمضان، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان خراسان شمالی و مسئول دبیرخانه دائمی اجلاس هیئت عمومی، به قرائت قطعنامه پایانی اجلاس پرداخت. تقدیر از اعضای اجرایی و کارگروه برگزاری اجلاس که اسامی آنان در ذیل آمده است بخش پایانی مراسم روز دوم و آخر اجلاس بود.

قطعنامه اجلاس بیستم هیئت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان، تیرماه ۱۳۹۶، ارومیه

به نام آن که هستی نام از او یافت فلک جنبش، زمین آرام از او یافت

با استعانت از خداوند منان و در راستای اجرای ماده ۱۹ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و مواد ۱۰۲ تا ۱۰۷ آیین نامه اجرایی آن، در سالی که طبق فرمایش مقام معظم رهبری به نام «اقتصاد مقاومتی - تولید و اشتغال» نام گذاری شده است با هدف پیگیری موضوعات مربوط به شعار فوق در حوزه صنعت ساختمان و تعیین راهکارهای عملی و کارشناسی معطوف به اقتصاد مقاومتی، تولید ساختمان های پایدار و اشتغال هدفمند، بیستمین اجلاس هیئت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان در روزهای ۲۱ و ۲۲ تیرماه ۱۳۹۶ در شهر ارومیه تشکیل شد و در پایان نشست، قطعنامه ای به شرح زیر تصویب و صادر گردید. امید است با تعمیق همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان، وزارت راه و شهرسازی کشور و سایر سازمان های مرتبط، نسبت به ارتقاء جایگاه نظام مهندسی در عرصه ملی و بین المللی اقدام مؤثر صورت پذیرد.

بند یک

هیئت عمومی تأکید دارد شورای مرکزی، ضمن توجه ویژه به اشتغال پایدار مهندسين، در جهت ایجاد زیرساخت های صدور خدمات فنی و مهندسی اقدامات لازم را به عمل آورد.

بند دو

در راستای حفظ حقوق بهره برداران، صیانت از سرمایه های ملی و نیز به منظور ایجاد انضباط تشکیلاتی و شفافیت، لازم است برنامه مدونی جهت نظارت بر عملکرد سازمان ها تدوین و ابلاغ گردد.

بند سه

ایجاد پایگاه اطلاعات علمی و فنی به منظور تبادل تجربیات و اطلاعات مهندسی در سطح سازمان های نظام مهندسی ساختمان کشور پیشنهاد می شود.

بند چهار

به منظور حفظ محیط زیست و کاهش آلاینده های ناشی از ساخت و ساز لازم است نظام نامه های پایش محیط زیست تدوین گردد. هیئت عمومی توجه جامعه مهندسی را به اهمیت مسائل زیست محیطی و پرهیز از آلاینده های ناشی از ساخت و ساز و هدر رفت انرژی معطوف می نماید و خواستار اقدام مؤثر در کلیه رشته های مهندسی ساختمان در زمینه های فوق می باشد.

بند پنج

شایسته است که اقدامات لازم به منظور حفظ حقوق مهندسين ناشی از تعریف مشخص دوره تضمین خدمات مهندسی از سوی شورای مرکزی با هماهنگی سازمان های نظام مهندسی ساختمان استان ها و از طریق وزارت راه و شهرسازی صورت پذیرد.

بند شش

لازم است به منظور رفع خلأ موجود در سرفصل های درسی و هماهنگی آموزش های دانشگاهی به حرفه، سازمان نظام مهندسی ساختمان تلاش خود را برای همکاری با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در جهت اصلاح متون درسی رشته های مهندسی معمول نماید.

بند هفت

شایسته است به منظور دستیابی به اهداف قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، فراهم نمودن سازوکار اجرایی ترویج و تعمیق مقررات ملی ساختمان در سازمان های نظام مهندسی ساختمان کشور تأمین گردد.

بند نه

شایسته است شورای مرکزی نسبت به تدوین و اجرای نظام نامه های واحد در راستای همسان سازی چک لیست های کنترل خدمات مهندسی معماری در طراحی و نظارت اقدام نماید و بر ضرورت ترویج معماری سازگار با بهینه سازی مصرف انرژی از طریق مدل سازی اقدام نماید.

بند یازده

با توجه به پتانسیل لرزه خیزی و وقوع بلایای طبیعی در کشور، در راستای تأمین ایمنی، رفاه و آسایش بهره برداران و حفظ سرمایه های ملی و حمایت از سازندگان ذی صلاح، از تمام ظرفیت های قانونی به منظور جلوگیری از ورود افراد فاقد صلاحیت حرفه ای در صنعت ساختمان استفاده شود.

بند سیزده

هیئت عمومی اجلاس بیستم به شورای مرکزی تفویض اختیار می نماید تا بر اساس شرایط و زیرساخت استان ها، پس از بررسی نسبت به محل تعیین برگزاری اجلاس بیست و یک با اولویت اصفهان و آذربایجان شرقی تصمیم گیری نماید.

بند هشت

هیئت عمومی مؤکداً بر ضرورت تهیه و تصویب مباحث مستقل «شهرسازی»، «نقشه برداری» و «ترافیک» ذیل مقررات ملی ساختمان اشاره می نماید، همچنین بر لزوم اجرایی شدن شرح خدمات رشته های فوق توسط مهندسين صاحب صلاحیت در سازمان های نظام مهندسی ساختمان کشور تأکید دارد.

بند ده

شایسته است تلاش به منظور تبیین نظام کنترل کیفیت و مصرف مصالح و فرآورده های ساختمانی استاندارد و گسترش و ترویج استفاده از فناوری های نوین توسط سازمان های نظام مهندسی ساختمان صورت پذیرد.

بند دوازده

در راستای حفظ حقوق بهره برداران، توجه به عمر مفید ساختمان ها و جلوگیری از مخاطرات گسترده ای که ناشی از عدم توجه به نگهداری ساختمان ها می باشد، هیئت عمومی از شورای مرکزی و وزارت راه و شهرسازی تقاضا می نماید اقدامات مؤثری را در جهت اجرایی شدن مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان و طرح جامع ایمنی ساختمان های کشور انجام دهد.

قطعنامه اجلاس بیستم در سیزده بند به تأیید هیئت عمومی رسید. دبیرخانه دائمی هیئت عمومی بر اساس ماده ۱۰۷ آیین نامه اجرایی، لازم است نسبت به گردآوری گزارش عملکرد سازمان های استانی و شورای مرکزی و ارائه آن در اجلاس بیست و یک اقدام نماید. و من الله التوفیق

هیئت عمومی بیستین اجلاس سازمان نظام مهندسی ساختمان - ارومیه - ۹۶/۴/۲۲

ارزیابی قطعنامه بیستم

عباس صنیع زاده

دکتری شهرسازی، سردبیر ماهنامه دانش نما، نشریه سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان

چکیده

در پایان بیستمین نشست هیئت عمومی سازمان که در روزهای ۲۱ و ۲۲ تیرماه سال جاری با حضور اعضای اصلی هیئت مدیره های سازمان های نظام مهندسی ساختمان استان های سراسر کشور در شهر ارومیه برگزار شد قطعنامه ای در سیزده بند انتشار یافت که می توان آن را جمع بندی مذاکرات اجلاس و تبلور خواسته ها و انتظارات جامعه مهندسان ساختمان کشور در این مقطع زمانی دانست. مقاله کوتاه حاضر تلاش دارد مفاد این قطعنامه را به لحاظ شکلی و محتوایی مورد ارزیابی قرار دهد با این امید که نتایج حاصل از این ارزیابی بتواند در ارتقاء کمی و کیفی قطعنامه های پایانی در اجلاس های آتی هیئت عمومی مؤثر و مفید واقع گردد.

فلسفه وجودی قطعنامه های پایانی

برای «قطعنامه» در لغت نامه ها تعاریف مختلف و متنوعی آمده است. به طور کلی باید گفت از واژه «قطعنامه» بیشتر در حقوق بین الملل و بخصوص در مجامع بین المللی مثل مجمع عمومی سازمان ملل و یا شورای امنیت و یا ... استفاده می شود که قطعنامه های صادره اثر حقوقی دارند و عموماً الزام آور هستند.

«قطعنامه طرحی پیشنهادی است که توسط مجمعی تصویب می شود. قطعنامه شامل یک مقدمه که معمولاً مبنای تصمیمات و اقدامات اتخاذی را بیان می کند و مجموعه ای از پاراگراف های عملیاتی متضمن رهنمودها یا اقداماتی است ... قطعنامه در نظام حقوق بین المللی از اعتبار مختلفی برخوردار است. برخی از قطعنامه ها جنبه الزامی و برخی صرفاً جنبه اعلامی یا توصیه ای دارند...»^۱

ولی در کشورمان این واژه بیشتر به جای واژه «بیانیه» مورد استفاده قرار می گیرد و عموماً در پایان نشست ها یا اجلاس هایی که به مناسبت های مختلف و با موضوعات مختلف برگزار می شود تهیه و صادر می شود. این نوع قطعنامه ها جنبه الزام آور ندارند و بیشتر به طرح انتظارات، خواسته ها و توقعات اعضای شرکت کننده در اجلاس می پردازند و یا اینکه حاصل و جمع بندی مذاکرات انجام شده در اجلاس را جهت اطلاع عموم منعکس می کنند. قطعنامه های

صادر در اجلاس های مختلف هیئت عمومی سازمان نیز از همین منظر قابل بررسی و ارزیابی است و مفاد آن ها بیشتر ماهیت توصیه، پیشنهاد، توقع و انتظار دارند.

مفاد قطعنامه پایانی بیستمین اجلاس

قطعنامه پایانی بیستمین اجلاس هیئت عمومی دارای سیزده بند است که عملاً دوازده بند اول آن ماهیت قطعنامه ای دارند و در بند سیزدهم به موضوع کم اهمیتی اشاره شده که می توانست در مؤخره قطعنامه ذکر شود و جزء بندهای قطعنامه قرار نگیرد. در جدول شماره یک خلاصه مفاد بندهای مندرج در قطعنامه پایانی بیستمین اجلاس هیئت عمومی سازمان ارائه شده است.

جدول شماره یک: خلاصه مفاد بندهای مندرج در قطعنامه پایانی بیستمین اجلاس هیئت عمومی سازمان

ردیف	موضوع
۱	تأمین اشتغال پایدار برای مهندسان و فراهم نمودن زمینه های لازم برای صدور خدمات مهندسی
۲	لزوم نظارت بر عملکرد سازمان های استان ها در راستای شفاف سازی و ایجاد نظارت تکنیکالی
۳	ایجاد پایگاه اطلاعات علمی و فنی برای مابندی تحریرات و اطلاعات مهندسی در سطح کشور
۴	ضرورت تهیه نظام نامه های با پیش صحت در حوزه های فعالیت های ساختمانی
۵	تعریف دوره مشخص برای تقدیم خدمات مهندسی در راستای حفظ حقوق مهندسان
۶	ایجاد هم اندنگی بین سرافصل های دروس دانشگاهی با نیازهای روز جامعه مهندسی
۷	فراهم نمودن زمینه های لازم برای ترویج و تحقق عملی مباحث مختلف مقررات ملی ساختمان
۸	ضرورت تهیه مباحث مستقل شهرسازی، تراکم و نقشه ریزی قبل مقررات ملی ساختمان
۹	همساز سازی چگونگی های کنترل خدمات طراحی و نظارت و ترویج معماری سازگار با طبیعت
۱۰	تعیین نظام کنترل کیفیت و مصرف مصالح ساختمان و ترویج فناوری های نوین ساختمانی
۱۱	حمایت از سازندگان دی مصالح و قطعید از فرود نقد صلاحیت حرفه ای
۱۲	انجمن تدوین بحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان در راستای نگهداری و بهره ریزی مفید از ساختمان ها
۱۳	تعیین نهایی مکان برگزاری اجلاس بیستم و یکم با نظر شورای مرکزی سازمان

ارزیابی قطعنامه پایانی بیستمین اجلاس

اصولاً قطعنامه ها از دو منظر «شکلی» و «محتوایی» قابل بررسی و ارزیابی هستند. در بررسی های شکلی بیشتر ابعاد کمی و ساختاری قطعنامه مورد توجه قرار می گیرد و در بررسی محتوایی، مفاد بندهای قطعنامه به لحاظ

«ماهوی» تجزیه و تحلیل می شود.

برای بررسی شکلی قطعنامه پایانی بیستمین اجلاس هیئت عمومی، هفت معیار مختلف ملاک عمل قرار گرفت و سپس با سه شاخصه خوب، متوسط و ضعیف در خصوص آن ارزیابی و قضاوت صورت پذیرفت. در جدول شماره دو حاصل ارزیابی انجام شده به اختصار نشان داده شده است.

همان طور که گفته شد معیارهای بررسی محتوایی می تواند بسته به علائق ارزیابی کننده، متفاوت باشد و احتمالاً نتایج متفاوتی را حاصل نماید. با استفاده از معیارهای فوق و سنجش بندهای قطعنامه اجلاس بیستم با این معیارها، در یک قضاوت کلی می توان گفت که عمده بندهای قطعنامه، همه

قطعنامه پایانی اجلاس بیستم هیئت عمومی سازمان به لحاظ شکلی «نسبتاً خوب» و به لحاظ محتوایی «خوب و قابل قبول» تنظیم شده است.

جدول شماره دو: ارزیابی شکلی مفاد قطعنامه پایانی بیستمین اجلاس هیئت عمومی سازمان

معیار ارزیابی	خوب	متوسط	ضعیف
تعداد بندهای مندرج در قطعنامه	X		
ذکر متولی یا مخاطب در بندها		*	
نوعی تحریر بندها	X		
متوازن بودن بندها به لحاظ اهمیت موضوعی (به غیر از بند سیزدهم)	X		
وضوح درخواست‌های مطرح شده در بندها	X		
اجرائی بودن درخواست‌ها در بندها	X		
برخوردار بودن بندها از بازه «زمانی» مشخص			*

جدول شماره سه: ارزیابی محتوایی قطعنامه پایانی اجلاس بیستم هیئت عمومی

معیارها ارزیابی	خوب	متوسط	ضعیف
اهمیت و اولویت داشتن خواسته‌های مطرح شده	X		
به‌روزی بودن خواسته‌ها و تقاضاها	X		
برخوردار بودن نسبی انتظارات از پوشش جامع موضوعی	X		
عملیاتی و اجرائی بودن خواسته و توقعات	X		
عملیاتی و اجرائی بودن خواسته و توقعات		X	

با دقت در جدول شماره دو مشخص می گردد که در مجموع، قطعنامه پایانی بیستمین اجلاس به لحاظ شکلی و ساختاری از کیفیت نسبتاً مطلوبی برخوردار است. عدم ذکر متولی یا مخاطب و همچنین عدم برخوردار بودن بندهای قطعنامه از بازه «زمانی» مشخص، دو نقطه ضعف قطعنامه به لحاظ شکلی هستند. در بعضی بندها مشخص نیست که مخاطب مورد نظر اجلاس چه نهاد و یا سازمانی است، اگرچه به صورت غیرمستقیم می توان مخاطب را حدس زد. در هیچ یک از بندها بازه زمانی مشخصی برای تحقق خواسته مورد نظر ذکر نشده است. لذا بدیهی است درخواستی که نه مخاطب مشخصی دارد و نه فرجه معینی برای تحقق آن منظور شده است، از درجه تحقق پذیری بالایی برخوردار نخواهد بود.

یا بخش های مهم معیارهای مورد نظر را پوشش می دهند و در مجموع می توان گفت قطعنامه پایانی به لحاظ محتوایی نسبتاً خوب و قابل قبول تنظیم شده است و در اجلاس های آتی نیز می توان با ادامه همین روند، قطعنامه های مفید و اثربخش صادر نمود. البته ذکر دو نکته لازم است. اول اینکه اگرچه در مقدمه قطعنامه بر ضرورت پیگیری و تحقق شعار سال با عنوان «اقتصاد مقاومتی - تولید و اشتغال»^۲ در تهیه و تنظیم قطعنامه تأکید شده، اما به جز بند اول، در بندهای دیگر ارتباط موضوعی با شعار سال برقرار نیست؛ و نکته دوم اینکه اگرچه در مراسم افتتاحیه اجلاس بیستم سخنرانی های مهمی از طرف مقامات عالی رتبه کشور و از جمله رئیس مجلس شورای اسلامی و وزیر راه و شهرسازی ایراد شد ولی در قطعنامه پایانی هیچ انعکاسی از دیدگاه های مطرح شده در سخنرانی های افتتاحیه دیده نمی شود.

بررسی ابعاد ماهوی و یا محتوایی قطعنامه البته به سادگی بررسی شکلی نیست و دارای پیچیدگی های خاصی است و ممکن است ارزیابی تحت تأثیر قضاوت شخصی یا سلیقه ای قرار گیرد؛ بنابراین آنچه در خصوص ارزیابی محتوایی قطعنامه اجلاس بیستم در این مقاله ارائه شده، صرفاً نظر و دیدگاه نویسنده است.

در بررسی محتوایی، معمولاً معیارهای سنجش، «کیفی» هستند و تبدیل آن ها به شاخص های کمی به سهولت امکان پذیر نیست. در بررسی ابعاد محتوایی قطعنامه اجلاس بیستم در این مقاله، معیارهای زیر ملاک ارزیابی قرار گرفته است:

- برخوردار بودن خواسته ها و انتظارات مطرح شده در قطعنامه از اولویت و اهمیت لازم.
- «به روز» بودن توقعات و تقاضاهای هیئت عمومی در حوزه صنعت ساختمان.
- پوشش دادن نسبی به همه موضوعات مهم و مطرح در جامعه مهندسان ساختمان در مقطع زمانی کنونی.
- عملیاتی بودن و اجرائی بودن خواسته ها و توقعات مطرح شده.
- مرتبط بودن تقاضاها و خواسته ها با اختیارات مخاطب و یا متولی مورد نظر.

در جدول شماره سه، ارزیابی انجام شده در خصوص محتوای بندهای قطعنامه اجلاس بیستم با توجه به معیارهای منتخب، نشان داده شده است.

نتیجه گیری

مفاد قطعنامه پایانی بیستمین اجلاس هیئت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان در سیزده بند به لحاظ کلی و محتوایی مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به معیارهای انتخاب شده در دو بخش شکلی و محتوایی و مطابقت آن ها با مفاد بندهای قطعنامه، مشخص گردید که قطعنامه تنظیم شده به لحاظ شکلی «نسبتاً خوب» و به لحاظ محتوایی «خوب و قابل قبول» تنظیم شده و این امیدواری وجود دارد که اگرچه به همه خواسته ها و انتظارات، بلکه به تعداد قابل توجهی از آن ها - تا برگزاری اجلاس آتی هیئت عمومی - جامه عمل پوشانده شود، اگرچه توقعات مندرج در بعضی از بندهای قطعنامه به بازه زمانی فراتر از یک ساله برای تحقق آن ها نیاز است.

پی نوشت:

۱. ضیایی بیگدلی، محمدرضا، حقوق بین الملل. تهران: گنج دانش، ۱۳۸۶

۲. شعار مطرح شده توسط مقام معظم رهبری در پیام نوروزی سال ۱۳۹۶

یادداشت

روایت برگزاری اجلاس از دیدگاه هیئت رئیسه و هیئت اجرایی

با شورای محترم تأمین استان برگزار شد، از حضور دکتر لاریجانی حداکثر بهره را بردیم. تصور بنده این است که سهم مشکلات و سختی‌های ایجاد شده در برابر محاسن ناشی از این برنامه بسیار ناچیز بود. با توجه به اینکه، بحث بازنگری قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی مفتوح است، امکان آنکه این قانون در سال جاری، به صحن علنی بیاید زیاد است. امیدوارم با توجه به این که ایشان، عظمت و گستردگی جامعه نظام مهندسی ساختمان را به‌عینه مشاهده کردند، با دید مثبت و سازنده، یاری رسان باشند تا قانون مذکور به نحوی بازنگری شود که به سود جامعه نظام مهندسی کشور باشد. در پایان از کلیه دست‌اندرکاران برگزاری اجلاس، همکارانمان در هیئت‌مدیره استان، ارکان سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان غربی، اداره کل راه و شهرسازی استان، اعضای محترم شورای مرکزی که به استان ما اعتماد کردند و به‌ویژه اعضای محترم هیئت‌رئیس شورای مرکزی و شخص مهندس رجبی تقدیر و تشکر می‌کنم. ما آمادگی داریم تا تجربیات خود را از طریق فیلم مستندی که تهیه شده است در اختیار شورای مرکزی قرار دهیم.

معمولاً جلسات روز دوم با حضور ۵۰ الی ۶۰ نفر از اعضا برگزار می‌شد در حالی که، در روز دوم این اجلاس شاهد حضور بیش از ۲۵۰ نفر از اعضای محترم بودیم که دستاورد بزرگی به شمار می‌آید.

مدت زمان برگزاری اجلاس، یکی از موضوعات مطرحه پیش از برگزاری اجلاس بود که محل بحث و تبادل نظر اعضا قرار گرفت. علی‌رغم این که مباحث مطرحه در اجلاس را در یک روز هم می‌توان جمع‌بندی کرد، اما با توجه به بُعد مسافت و خستگی ناشی از ایاب و ذهاب شمار زیادی از شرکت‌کنندگان از استان‌ها، تصمیم بر این شد تا ۲ روز برای برگزاری اجلاس در نظر گرفته شود تا کیفیت جلسات، تحت‌الشعاع خستگی ناشی از سفر اعضا نباشد. خوشبختانه با تلاش و تدبیر هیئت‌رئیس اجلاس، فضایی فراهم شد تا نظرات مخالف و موافق اعضا فرصت و مجال بروز یابد و از جنبه تشریفاتی اجلاس کاسته و زمان و حوصله شرکت‌کنندگان جلسات، صرف طرح مباحث جدی‌تری شود.

در اجلاس هیئت عمومی بیستم برای اولین بار، مشخصات اعضا در فایل اجلاس درج شد. همچنین، ثبت زمان ورود و خروج ایشان به سالن جلسات با امکانات الکترونیکی به‌صورت دقیق و با کیفیت و با کمترین هزینه انجام گرفت. این تجربه در صحبتی که با دوستانمان در هیئت‌رئیس شورای مرکزی داشتیم مثبت و مفید ارزیابی شد و مقرر شد این تجربه در ادوار آتی نیز مورد استفاده قرار گیرد.

حضور دکتر لاریجانی، رئیس محترم مجلس شورای اسلامی، یکی از ویژگی‌های منحصر به فرد اجلاس بیستم بود. البته برنامه سفر ایشان پیش‌بینی نشده بود و تنها ۷۲ ساعت قبل از برگزاری اجلاس قطعی شد. نظربه اهمیت حضور ایشان و زمان کوتاه انجام مقدمات، فضای امنیتی در اجلاس ایجاد شد که بعضاً مشکلاتی را برای برخی شرکت‌کنندگان محترم ایجاد کرد که در اینجا از این بزرگواران عذرخواهی می‌کنیم؛ اما در نتیجه برنامه‌ریزی انجام شده و طی جلساتی که

مهندس جعفر هاشمی زاده
رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان
آذربایجان غربی، رئیس اجلاس بیستم

پیرو تصمیمی که هیئت عمومی سال ۹۵ اتخاذ کرد و بعد از آن در جلسات شورای مرکزی تأیید شد، میزبانی اجلاس بیستم به استان آذربایجان غربی محول شد. با توجه به قرار داشتن در آستانه دهه سوم فعالیت سازمان نظام مهندسی ساختمان، بنا شد در این اجلاس، خط‌مشی دهه سوم فعالیت سازمان مشخص شود و از طرفی با توجه به فضای عمومی مهندسی کشور و معضلاتی که اخیراً مطرح شده است، برگزاری این دوره از هیئت عمومی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بود و از این رو ما از میزبانی آن خرسند هستیم.

با توجه به تجربه شرکت بنده در ۱۴ اجلاس ماضی و آسیب‌شناسی که توسط هیئت اجرایی و هیئت‌رئیس محترم شورای مرکزی انجام شد، تصمیم بر این شد تا مشارکت اعضای محترم هیئت‌مدیره استان‌ها که تصمیم‌گیرندگان اصلی به شمار می‌آیند در جلسات هیئت عمومی بیش‌ازپیش شود و فضای تشریفاتی و گردشگری حاکم بر اجلاس‌های پیشین کاهش یابد. خوشبختانه با نصب‌العین قرار دادن تجربیات گذشته و با انجام تمهیدات لازم شاهد مشارکت بی‌سابقه‌ای در این دوره بودیم. در ادوار پیشین برگزاری اجلاس،

مهندس حسین پوراسدی

عضو اصلی هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان فارس، نائب رئیس اجلاس بیستم

اجلاس بیستم دربردارنده نکات بدیع و تازه‌ای بود که در اینجا به اختصار به آن‌ها می‌پردازم: ثبت و ضبط شمار حاضران در جلسه برای اولین بار به روش الکترونیکی انجام شد. این روش، کار هیئت رئیسه را در اطلاع از تعداد حاضران در هر لحظه و آگاهی از حدنصاب لازم، بسیار آسان کرد. از این بابت از هیئت مدیره استان آذربایجان غربی و هیئت اجرایی اجلاس تشکر می‌کنم. با توجه به پیشرفت مداوم تکنولوژی، انتظار می‌رود در ادوار آتی اجلاس نیز برای شمارش آرا به جای شیوه سنتی از شیوه‌های نوین، مشابه آنچه در مجلس یا برخی از هیئت مدیره استان‌ها به کار می‌رود، استفاده شود. البته، ذکر این نکته ضروری است که استفاده از سیستم‌های دیجیتال هم منتقدان خاص خود را دارد. به هر حال شایسته است که برای ادوار آتی اجلاس، به دنبال شیوه‌هایی باشیم که کم‌ترین احتمال خطا را دارد و احتمال تشکیک در آرا را کاهش می‌دهد.

دومین نکته، دعوت از مقامات رسمی

کشور است. حضور مقامات کشوری و استانی، چه بسا از بابت تشریفات و مقدمات خسته‌کننده باشد و روند اجلاس را از طرح مباحث اصلی دور کند؛ اما از نگاه دیگر با توجه به اینکه سازمان ما با عمر ۲۱ و ۲۲ ساله، سازمانی جوان و نوپا به شمار می‌آید نیازمند ایجاد چنین روابطی با اشخاص صاحب‌منصب در کشور است. باید بکوشیم از طریق این روابط، مطالبه و دغدغه اجرا نشدن کامل مواد قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان را به سطوح عالی مدیریت کشور منتقل کنیم و بحث نظارت بر ساختمان را مطالبه و مطرح کنیم. از طرفی، چنین روابطی را باید برای پیشبرد اهداف قانونی که در نهایت به افزایش کیفیت و امنیت و رفاه ساختمان‌ها منجر می‌شود تقویت کنیم؛ اما این مهم، می‌باید از طریق برنامه‌ریزی مدون انجام شود؛ یعنی، از قبل، در جلساتی دغدغه‌ها و انتظارات سازمان با سخنرانان ویژه مطرح شود و ایشان، نظراتشان را به صورت غیررسمی طرح کرده و نوید بدهند و در سخنرانی‌ها هم برای موارد تأکید کنند. ضمناً شایسته است پس از اجلاس هم پیگیری مداوم تا حصول نتیجه لازم انجام شود.

مشارکت فعال اعضا در هر ۲ روز اجلاس برای من از نکات مسرت‌بخش و امیدوارکننده اجلاس بیستم بود. با مرور تجربه شرکت در ۱۳ اجلاس قبلی، امسال، اولین سالی بود که در روز دوم، مشارکت و حضور اعضا در سالن، حتی از حدنصاب قانونی هم بیش‌تر بود. چند دلیل را می‌توان برای آن برشمرد؛ پس از حضور کم‌تعداد و ناراحت‌کننده اعضا در روز دوم اجلاس ۱۹ در جزیره کیش (که در سخنان دکتر ترکان هم بازتاب داشت) اهمیت این موضوع به اطلاع بسیاری از اعضا رسید و در فرصت یک‌ساله اجلاس بیستم، شورای مرکزی با ارسال دستورالعمل‌هایی، حضور و غیاب در اجلاس را به مثابه حضور و غیاب در جلسات هیئت مدیره تلقی کرد. همچنین سیستم حضور و غیاب الکترونیکی اعضا از یک طرف و همچنین یکی بودن محل اسکان و تالار برگزاری اجلاس، از دیگر نکات مؤثر در افزایش

حضور و مشارکت بود.

اما به عقیده من، بالا رفتن سطح توقع دوسویه اعضای شورای مرکزی و هیئت مدیره استان‌ها اصلی‌ترین عامل در بالا رفتن شمار حاضران در اجلاس بود. اعضای محترم که جمله از نخبگان و برگزیدگان جامعه مهندسی کشور به شمار می‌روند به درجه‌ای از بالندگی رسیده‌اند که حضور و مشارکت خود را برای پیگیری مطالباتشان از طریق گفتمان و فعالیت مدنی در دستور کار قرار بدهند.

در پایان، برای بهتر برگزار شدن، ادوار آتی اجلاس، دو پیشنهاد را طرح می‌کنم؛ نخست این‌که بهتر است گزارش‌های ارائه‌شده در اجلاس را مستندتر کنیم. به طور مثال، اولین بحث هر دوره اجلاس، ارائه گزارش روند تحقق قطعنامه اجلاس سال قبل باشد که توسط یکی از اعضای محترم هیئت رئیسه شورای مرکزی به اجلاس ارائه شود. ممکن است تحقق برخی بندها اساساً در حیطه اختیارات سازمان نظام مهندسی ساختمان نبوده باشد یا فرصت پرداختن به برخی بندها در طی یک سال گذشته فراهم نشود اما گزارش چنین مواردی در کنار موارد محقق شده برای آگاهی اعضا از وضعیت بسیار مفید است. در این صورت می‌توان، موارد محقق نشده را عیناً در قطعنامه آن سال تکرار کرد.

دوم، پیشنهاد می‌کنم از طریق تشکیل مجموعه‌های چند نفره‌ای از اعضا، در حین برگزاری اجلاس، بخشی از روند آن را به همکاران واگذار کرد تا هم باعث تقویت روحیه و کار گروهی باشد و هم استان‌ها از تجارب ایشان بهره‌مند شوند. مشارکت دادن افراد باعث می‌شود آن‌ها با مشکلات و سختی‌های کار از نزدیک آشنا شده و به جای بهانه‌جویی خود نیز با شورای مرکزی همراه شوند و درصدد رفع نواقص و اشکالات باشند.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از مشارکت فعال اعضا و زحمات شبانه‌روزی همه برگزارکنندگان، چه در شورای مرکزی و چه در استان آذربایجان غربی، تشکر و قدردانی کنم.

بیست و یکم جمع‌آوری، تحلیل و بررسی کرد. سپس این موارد، به سرفصل و عنوان سخنرانی ریاست سازمان و حتی مسئولان و مقامات حاضر در اجلاس بعدی تبدیل شود. مهم‌ترین مسئله، ناامیدی و موانع و مشکلات پیش‌روی جامعه مهندسی است که در صورت به کار بستن تدبیر مقتدرانه می‌تواند به امید و عشق به خدمت به مردم فهیم و ارزشمند کشور تبدیل شود.

ریاست سازمان و دست‌اندرکاران نیز سربلند و گردن افراشته می‌توانند گزارش عملکرد مطلوب و سازنده خود را به اجلاس بعدی ارائه نمایند. آنگاه می‌توان با هماهنگی بین سازمان استان‌ها، بهار خدمات مهندسی را به نظاره نشست که موجبات رشد و اعتلای مهندسی کشور، حمایت از مردم به عنوان بهره‌بردار اصلی از ساختمان‌ها و فضاهای شهری و ابنیه و مستحدثات عمومی خواهد بود. تا آن روز!

و شورای مرکزی و در مقام بالاتر، وزارت راه و شهرسازی را برای رفع موانع و به عبارتی ایجاد هماهنگی لازم در امور نظام مهندسی استان‌ها مخاطب قرار می‌دهد.

اجلاس بیستم با همت و تلاش وافر سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان غربی در شهر زیبای ارومیه برگزار شد. تفاوت مهم و محسوس این دوره اجلاس را می‌توان، حضور مقامات عالی کشور در جمع شرکت‌کنندگان و همچنین مشارکت قابل توجه اعضا در جلسات تعیین تکلیف پیشنهادهای شورای مرکزی برشمرد.

سؤال این است: آیا رویداد برگزاری اجلاس هیئت عمومی، لزوماً به ایجاد هماهنگی در امور نظام مهندسی ساختمان استان‌ها می‌انجامد؟

به‌زعم این جانب، ادوار پیشین اجلاس، به هر دلیل، پاسخ قانع‌کننده‌ای برای این پرسش در بر نداشته است. عوامل مختلف سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، برنامه‌ریزی، فنی و آموزشی و از همه مهم‌تر تأخیر طولانی در به‌روزرسانی قانون، پرسش‌های پراکنده‌ای را در ذهن ذی‌نفعان این نهاد مردمی ایجاد کرده است. بعد از گذشت ۲۲ سال از تصویب قانون، دامنه اجرایی آن در کل کشور توسعه نیافته است. متأسفانه، شهرداری‌ها، سازمان‌ها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی شاغل در بخش ساخت‌وساز در اجرای قانون فعلی، مهندسان عضو این سازمان‌ها را تنها گذاشته‌اند و آنچه باید موجب به‌منصه ظهور رسیدن ۱۰ بند ماده دو قانون ظرف ۱۰ سال می‌بود تاکنون محقق نشده است.

برای آنکه برگزاری اجلاس هیئت عمومی، بیش از یک رویداد باشد، باید تلاش کرد. شایسته است دبیرخانه اجلاس هیئت عمومی تقویت شود، از همین امروز برای اجلاس بیست و یکم، هماهنگی با سازمان استان‌ها شکل بگیرد. مطالبات اجلاس که در بیست دوره گذشته اجلاس به صورت قطعنامه تدوین شده است را باید یکسان، جمع‌بندی و در عمل پیگیری کرد. از طریق نظرسنجی می‌توان، مطالبات و خواسته هیئت‌مدیره استان‌ها را برای اجلاس

مهندس احمد اسدی

عضو علی‌البدل شورای مرکزی، عضو اصلی هیئت‌مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان خراسان رضوی، دبیر اجلاس بیستم

اجلاس هیئت عمومی نظام مهندسی ساختمان هر ساله در راستای عمل به مواد ۱۰۲ الی ۱۰۷ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و با هدف ایجاد هماهنگی در امور نظام مهندسی استان‌ها برگزار می‌شود. فارغ از اجرای شکلی، دیدگاه عموم مهندسان، کارشناسان گروه‌های تخصصی و کمیسیون‌ها و اعضای هیئت‌مدیره استان‌ها از این اجلاس‌ها رسیدن به فرآیند واحد کشوری در اجرای مفاد قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و از همه مهم‌تر رسیدن به زبان مشترک برای بیان محدودیت‌ها، مشکلات و نواقص موجود در اجرایی کردن مفاد قانون مذکور است. از این‌روست که تمامی هیئت‌های عمومی، به صدور قطعنامه مبادرت ورزیده

دکتر سید مجید مزینانی
نائب رئیس اول سازمان نظام مهندسی
ساختمان استان خراسان رضوی، ناظر اجلاس
بیستم

ارومیه زیبا، میزبان بیستمین اجلاس بود. برنامه ریزی منظم و دقیق، حضور ریاست محترم مجلس شورای اسلامی، مقام عالی وزارت و استقبال پرشور اعضای هیئت مدیره استان ها از دیگر نکات متمایز این دوره اجلاس با اجلاس های پیشین بود؛ بنابراین جا دارد از تلاش و زحمات تمامی دست اندرکاران، به ویژه ریاست محترم سازمان، اعضای معزز شورای مرکزی به طور خاص هیئت رئیسه شورا، ریاست محترم و اعضای گران قدر هیئت مدیره استان آذربایجان غربی به خاطر برگزاری باشکوه اجلاس بیستم تشکر و قدردانی نمایم.

نکاتی چند در جهت ارتقاء سطح برگزاری اجلاس پیش رو تقدیم می دارد:

- پیشنهاد طرح نشدن بحث بودجه شورای مرکزی در اجلاس چرا که نیازی به مصوبه ندارد.
- شمار اسلایدهای ارائه شده در اجلاس بر اساس زمان جلسه تنظیم و محاسبه شود.
- شایسته است حضور مسئولان تنها در اختتامیه مراسم و برای مشارکت بیشتر

- به کارگیری شیوه پیشرفته رأی گیری به عوض رأی گیری دستی که موجب بالا رفتن دقت و پایین آمدن زمان می شود.
- تجمیع محل اجلاس و محل اسکان مانند اجلاس بیستم.
- حضور و غیاب الکترونیکی اعضای که بدون فوت وقت شمار حاضران در جلسه را مشخص می کند.
- حضور تمام وقت ریاست محترم سازمان و اعضای محترم شورای مرکزی به عنوان متولیان اجلاس در جلسه.
- طرح دستور در اجلاس آینده در مورد میزان پیاده سازی بندهای قطعنامه اجلاس پیشین.

ماده ۱۰۴ آیین نامه اجرایی، این جانب به عنوان یکی از ناظران در هیئت رئیسه اجلاس حضور و نظارت داشتم. نظارت این جانب، ضمن رعایت مفاد ماده ۱۰۵، بر طبق موارد مطروحه در ماده ۱۰۷ که شرح وظایف و اختیارات هیئت عمومی است و همچنین بر حسب نظام نامه اداره جلسات هیئت عمومی صورت گرفت. در این اجلاس، نکات زیرشایان توجه بود:

در ابتدا لازم می دانم از ریاست محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان غربی و کلیه اعضای هیئت مدیره و کارکنان، برای برگزاری شایسته اجلاس بیستم تشکر کنم. برخلاف بسیاری از ادوار قبلی اجلاس، حضور اعضای هیئت مدیره استان ها در جلسات هیئت عمومی، به منظور بررسی موارد اعلام شده، بسیار پررنگ بود. به نحوی که در بعضی از جلسات حتی تا دو بیست و بیست نفر از حائزان شرایط، حضور داشتند. برگزاری جلسات اجلاس و اسکان اعضای محترم هیئت مدیره ها در یک محل، سبب حضور گسترده و تبادل نظر را فراهم کرده بود که عاملی بود برای تشریک مساعی گسترده در امور مرتبط.

علاقه مندی اعضای محترم هیئت مدیره ها برای مشارکت در گروه ها و کمیسیون های مربوطه بسیار چشمگیر بود به نحوی که کمیته کاری مؤثری جهت شرکت گسترده تر اعضای محترم و اصلاح نظام نامه کمیسیون ها شکل گرفت.

دکتر مهدی ازدری مقدم
عضو اصلی هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی
ساختمان استان سیستان و بلوچستان، ناظر
اجلاس بیستم

بیستمین اجلاس هیئت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان در راستای ماده ۱۹ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و ماده ۱۰۶ آیین نامه اجرایی آن به منظور هماهنگی در امور سازمان های استان ها در تاریخ ۲۱ و ۲۲ تیرماه سال ۹۶ در ارومیه برگزار شد. به استناد

و تلاش‌های مستمر و بی‌وقفه اعضای محترم هیئت مدیره استان‌ها، هیئت رئیسه و اعضای محترم شورای مرکزی، هیئت اجرایی و کمیته‌های برگزاری، رؤسای سازمان‌ها که از مدت‌ها قبل، تلاش وافرو قابل‌توجهی را در پاسخ به مکاتبات ارسالی دبیرخانه دائمی و بسترسازی و فراهم آوردن شرایط و زمینه حضور گسترده برای برگزاری هرچه باشکوه‌تر اجلاس به عمل آوردند، بهروزی و توفیق بیش از پیش را برای تمامی شرکت‌کنندگان و شما عزیزان از درگاه پروردگار قادر متعال خواستارم و امیدوارم که در پرتو عنایات حق همواره در کلیه شئون زندگی شخصی و اداری موفق و مؤید باشید. امید است نتایج حاصل از هیئت عمومی سازمان که بالاترین رکن سازمان نظام مهندسی ساختمان می‌باشد، بتواند در راستای اجرایی شدن هرچه بهتر قوانین و اعتلای مهندسی مؤثر واقع شود. همچنین امید است شورای مرکزی و جامعه مهندسی در راستای بندهای قطعنامه و ابعاد قانونی آن تمرکز نموده و برنامه‌های عملیاتی استان‌ها را به سمت اهداف قانون و خط مشی سازمان در جهت به‌روزرسانی دانش مهندسان و کیفیت خدمات مهندسی و توسعه آن تنظیم و عملیاتی نمایند.

مهندس علی اکبر رمضان^۱
عضو اصلی شورای مرکزی، رئیس سازمان
نظام مهندسی ساختمان استان خراسان شمالی،
مسئول دبیرخانه دائمی اجلاس هیئت عمومی

بدون تردید بزرگ‌ترین اجتماع مهندسی کشور که در ۲۱ و ۲۲ تیرماه سال ۱۳۹۶ در استان آذربایجان غربی، ارومیه برگزار شد توانست بار دیگر در ادامه افتخارات فراوان با حضور گسترده متخصصان حوزه ساخت و ساز کشور، خالق حماسه ماندگار دیگری شود. به طوری که جلوه باشکوهی از حضور حداکثری را به نمایش گذاشته و برگ زرین دیگری را به کارنامه خود افزودند.

اینک که به فضل و توفیق الهی، بیستمین اجلاس هیئت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان، به عنوان بزرگ‌ترین نشست مهم و مؤثر جامعه مهندسی در تعیین سرنوشت خویش، مشارکت در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها برگزار شد. حضور و ایراد سخنان ریاست محترم قوه مقننه، مقام عالی وزارت راه و شهرسازی، ریاست محترم شورای مرکزی و سایر میهمانان و مدعوین ارجمند به نحو بسیار مطلوب و باشکوهی برگزار شد و موجبات برداشتن گام دیگری را به سوی رشد و بالندگی فراهم کرد. ضمن قدردانی و ارج‌گذاری به زحمات

در این اجلاس، عدم حضور افرادی نظیر مهندس حق بین و دکتر بدیعی که سابقه فعالیت متمادی دارند مشهود بود. شایسته است که در اجلاس‌های آتی از این افراد به عنوان میهمان و مشاور دعوت به عمل آید. در جلسات اجلاس، نمایندگان محترم وزارت راه و شهرسازی حضور داشتند و نقطه نظرات و راهکارهای بسیار ارزشمندی ارائه کردند.

در راستای انجام بندت ماده ۱۰۷ آیین‌نامه اجرایی به نظر می‌رسد، ضروری است، ابتدا نسبت به ارزیابی خط مشی قبلی اقدام شود و سپس اقدامات لازم در خصوص ارائه خط مشی پیشنهادی شورای مرکزی، برای این دوره صورت گیرد تا بتوان برنامه‌ریزی دقیق‌تری انجام داد.

با توجه به ضرورت تأکید بر هماهنگی در اصلاح قانون و نامه پیشنهادی، لازم است تا شورای مرکزی در این خصوص اقدام کند و پس از اصلاح قانون توسط مجلس محترم شورای اسلامی اصلاح آیین‌نامه مدنظر قرار گیرد.

مهندس عبدالله امراللهی
عضو اصلی شورای مرکزی، عضو اصلی
هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان
استان آذربایجان غربی، عضو و دبیر کمیته‌های
هیئت اجرایی اجلاس بیستم

استان آذربایجان غربی در تیرماه سال ۹۵، در اجلاس نوزدهم کیش، نامزد برگزاری و میزبانی اجلاس بیستم شد. شورای مرکزی در اسفندماه ۹۵ میزبانی این استان را مصوب کرد و از اسفندماه برنامه کاری اجلاس آغاز شد. ابتدا، هیئت اجرایی اجلاس توسط شورای مرکزی تعیین گردید. هیئت اجرایی ابتدا برنامه زمان بندی فعالیت های اجرایی برگزاری را تدوین کرد و پس از آن فعالیت های اجرایی آغاز شد. برای برگزاری این اجلاس لازم بود تا کمیته های کاری در خود استان نیز تشکیل شود لذا از طرف هیئت مدیره استان، هیئت اجرایی استان نیز تعیین و کمیته های اجرایی استانی تشکیل گردید و به این ترتیب و با تدوین شرح وظایف برای این کمیته ها و برگزاری جلسات متعدد توجیهی برای اعضای آن، امور برگزاری اجلاس، مطابق زمان بندی تدوین شده به خوبی پیش رفت. با عنایت به اینکه اجلاس بیستم نقطه عطفی برای شروع فعالیت دهه سوم سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور به شمار

می رود، شاخصه های ویژه ای در این اجلاس قابل ذکر هستند: از جمله اینکه بالغ بر ۷۰۰ مهمان خارج از استان در این اجلاس حضور داشتند. این مهمانان شامل هیئت مدیره سازمان های نظام مهندسی ساختمان کشور، مدیران کل راه و شهرسازی استان ها، رؤسای شورای انتظامی استان ها، بازرسان و شهرداران مرکز استان ها و همچنین معاونان عمرانی استانداری استان های کشور بودند و شاخصه برتر دیگر، حضور رئیس قوه مقننه، دکتر لاریجانی، نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی و رئیس کمیسیون عمران مجلس، مقام عالی وزارت راه و شهرسازی و معاونان ایشان در اجلاس بود آن هم در مقطع زمانی که بازنگری قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان توسط کمیسیون عمران مجلس در دستور کار قرار دارد. امیدوارم این حضور به موقع که با متبلور شدن شکوه و عظمت جامعه مهندسی توأم بود اثراتی مثبت و ارزنده در بازنگری قانون مذکور داشته باشد.

شاخصه دیگر شیوه برگزاری اجلاس از بابت زمان بندی و حضور حداکثری اعضا در جلسات هیئت عمومی بود. علی رغم اینکه زمان برگزاری از دو روز کامل به ۱/۵ روز تقلیل پیدا کرده بود اما خداوند متعال را شاکریم که با برنامه ریزی دقیق و تلاش شبانه روزی عوامل اجرایی، توانستیم به خروجی بهتری از بابت نحوه اداره جلسات توسط هیئت رئیسه دست پیدا کنیم. فراهم آوردن شرایط لازم برای حضور حداکثری اعضا جهت مشارکت در تصمیمات اتخاذ شده و کنترل الکترونیکی ورود و خروج از جمله اموری بود که برای دستیابی به این توفیق به کار بسته شدند. امید است این دستاوردها بستری باشد برای تدوین خط مشی های جدید با رویکرد کیفی سازی خدمات مهندسی که توجه ویژه به حقوق بهره برداران را مدنظر دارد. در این اجلاس، کوشیدیم اخلاق حرفه ای و مسئولیت پذیری را در عمل نشان دهیم. درست است که در جریان امور، نواقصی به خاطر شرایط ویژه اجلاس وجود داشت اما این کاستی ها عمدی نبوده است و

به عبارت دیگر برای ما این اجلاس، تمرین اخلاق حرفه ای بود و سعی ما بر این بود تا در هیچ مورد، کم گذاشته نشود و از تمام توان استان برای برگزاری هرچه بهتر این اجلاس بهره ببریم.

در پایان، از بابت تمام نواقص، صمیمانه عذرخواهی نموده و از زحمات تمام دست اندرکاران برگزاری اجلاس، اداره کل راه و شهرسازی، ارکان و کارمندان سازمان استان آذربایجان غربی، هیئت اجرایی اجلاس، هیئت رئیسه شورای مرکزی مخصوصاً ریاست محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان مهندس رجبی تقدیر و تشکر می نمایم.

پی نوشت:

۱. به دلیل کثرت اعضای هیئت اجرایی و کارگروه اجرایی اجلاس، یادداشت مهندس رضائی و مهندس امراللهی به نمایندگی از سایر اعضا چاپ شده است.

پیشگامان
ارویکس - تیرماه ۹۶
هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان

بازتاب

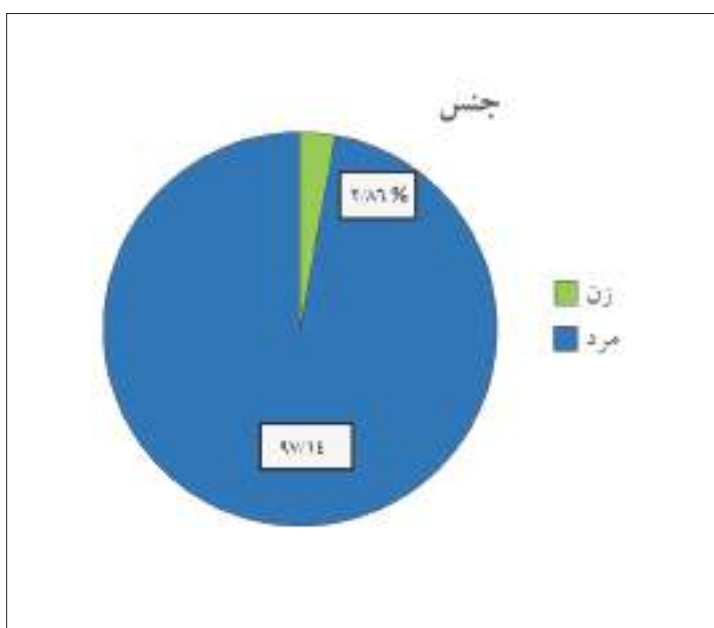
تجزیه و تحلیل آماری پرسش نامه مربوط به اجلاس بیستم شورای مرکزی

تجزیه و تحلیل گر: عمران کهزادی سیف آباد

دکتری شهرسازی، عضو هیئت مدیره و نائب رئیس دوم سازمان نظام مهندسی ساختمان استان کهگیلویه و بویراحمد، هیئت علمی و استادیار دانشگاه

می تواند به دلیل عدم نام نویسی بسیاری از اعضای محترم هیئت مدیره های استان ها علی رغم تأکید مدیران شورای مرکزی در نوشتن نام و امضا در پرسش نامه باشد. پرسش نامه های فاقد مشخصات دموگرافی در تحلیل داده ها به نام آقایان ثبت شده است که این خود می تواند از ایرادات وارده بر تحلیل جنسیت پاسخ دهندگان باشد.

نمودار شماره ۱: تحلیل پاسخ دهندگان از نظر جنسیت

۴. تحلیل توصیفی سؤالات پرسش نامه

سؤال یک: ارزیابی کلی شما از اجلاس بیستم هیئت عمومی به چه صورت است؟

بنابر نتایج به دست آمده در جدول شماره ۵ و نمودار شماره ۲، ۴۱،۴ درصد موافق و ۱۸،۶ درصد کاملاً موافق بوده که با جمع این دو می توان گفت ۶۰ درصد شرکت کنندگان اجلاس بیستم را کاملاً موفق و موفق ارزیابی می کنند و این میزان موفقیت می تواند ناشی از کیفیت خوب اجلاس در زمینه های مختلف در روزهای برگزاری باشد.

در راستای سیاست گذاری وضعیت و چگونگی اجلاس بیستم که در مرکز استان آذربایجان غربی (شهر ارومیه) برگزار شد پرسش نامه ای متشکل از دوازده سؤال در زمینه های مختلف اجلاس طراحی و سپس برای تکمیل توسط اعضای هیئت مدیره استان ها به صورت مجزا به استان ها ارسال شده که تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده و نتیجه آن ها به شرح زیر است. تجزیه و تحلیل داده های پرسش نامه از طریق نرم افزار SPSS24 انجام گرفته است. تحلیل های کیفی و کمی داده ها از طریق میانگین، انحراف معیار، چولگی، کشیدگی، آلفای کرونباخ، Kaiser-Meyer-Olkin KMO، فراوانی و درصد، مورد ارزیابی قرار گرفته است.

۱. نرمال بودن داده های تحقیق

بنابر (Hair et al. ۱۹۹۵) مقدار چولگی و کشیدگی داده ها (Skewness and Kurtosis) می توانند بهترین روش برای تست نرمال بودن داده ها باشند. مقدار عددی چولگی و یا کشیدگی نباید به ترتیب بزرگ تر از ۳ و ۱۰ باشند. این تحقیق برای تست نرمالیتی داده ها از چولگی و کشیدگی استفاده کرده و جدول شماره ۱ و نتایج به دست آمده نشان می دهد که داده های این تحقیق نرمال هستند.

۲. روایی و پایایی (اعتبار و اطمینان سنجی) داده های تحقیق

ضریب آلفا (Coefficient alpha) و Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) از جمله تحلیل های آماری می باشند که می توانند برای روایی و پایایی یا اعتبار و اطمینان سنجی داده های یک تحقیق به کار گرفته شوند. مقدار عددی روایی و پایایی بزرگ تر از ۰،۵ به منزله تأیید روایی و پایایی داده های تحقیق است. در این تحقیق جدول شماره ۲ و ۳ و نتایج به دست آمده خود گواه روایی و پایایی داده های تحقیق است.

۳. تحلیل دموگرافی تحقیق

جدول شماره ۴ فراوانی و درصد پاسخ دهندگان به پرسش نامه را از نظر جنسیت نشان می دهد. پائین بودن درصد میزان مشارکت خانم ها

- نرمال بودن داده‌های تحقیق تعمیم‌پذیری نتایج تحقیق را به دنبال خواهد داشت.
- نتایج به دست آمده از روایی و پایایی داده‌ها نشان از قوی بودن رابطه درونی داده‌هاست.
- عدم نام‌نویسی پاسخ‌دهندگان علی‌رغم درخواست طراحان پرسش‌نامه، تحلیل ناقص دموگرافی تحقیق را به دنبال داشته است.
- قریب به ۶۰ درصد از اعضای هیئت مدیره استان‌ها اجلاس بیستم را موفق دانسته‌اند.
- دعوت و حضور مقامات سیاسی می‌تواند از برنامه‌های اصلی اجلاس‌های بعدی باشد.
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی و سخنرانی‌های کلیدی در حاشیه اجلاس توانست از اعضای هیئت مدیره‌ها نمره قبولی بگیرد.
- بیش از ۵۰ درصد از پاسخ‌دهندگان موضوعات قطعنامه اجلاس بیستم را مرتبط با مسائل روز نظام مهندسی دانسته‌اند.
- بیش از ۵۰ درصد از اعضای هیئت مدیره خواهان بازه زمانی بیش از ۲ روز برای اجلاس هستند.
- نامناسب بودن پوشش خبری اجلاس بیستم از دید شرکت‌کنندگان در اجلاس پنهان نبود.
- بیش از ۷۰ درصد از حاضرین در اجلاس بیستم خط‌مشی‌های عمومی را منطبق با صنعت ساختمان می‌دانند.
- نحوه برگزاری اجلاس به سبک و سیاق فعلی مورد رضایت حاضرین بوده است.
- شیوه فعلی رأی‌گیری مصوبات اجلاس رأی مورد قبولی را دریافت نکرد.
- دعوت از مقامات اجرایی و سیاسی استان، مورد درخواست بیش از ۵۰ درصد از اعضای هیئت مدیره استان‌ها است.

جدول شماره ۱: جدول میانگین، انحراف معیار و نرمالیتی داده‌های تحقیق

						(Skewness) جوانگی		(Kurtosis) کشدگی	
	مقدار پاسخ مشارکت	میانگین (Mean) Statistic	انحراف معیار (Mean) Statistic	پهنایی (Standard Deviation)	نرمالیتی (Normality Statistic)	مقدار (Mean)	مقدار (Std. Dev.)	مقدار (Statistic)	مقدار (Std. Dev.)
سوال ۱	۱۵۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۲/۶۸۲۸	۰/۸۸۰۶۲	-۰/۶۸۸	+۰/۲۰۵	-۰/۶۵۱۰	+۰/۱۰۷
سوال ۲	۱۵۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۳/۱۰۷۱	۰/۸۵۱۰۸	-۰/۱۷۷	+۰/۲۰۵	+۰/۱۵۲	+۰/۱۰۷
سوال ۳	۱۵۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۱/۸۶۱۳	۱/۰۱۲۲۳	+۰/۹۱۰	+۰/۲۰۵	-۰/۳۵۱	+۰/۱۰۷
سوال ۴	۱۵۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۲/۸۷۱۱	۰/۸۴۶۶۶	-۰/۶۱۶	+۰/۲۰۵	+۰/۰۳۰	+۰/۱۰۷
سوال ۵	۱۵۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۳/۱۸۲۸	۰/۷۱۸۶۸	-۰/۸۷۷	+۰/۲۰۵	+۰/۸۵۶	+۰/۱۰۷
سوال ۶	۱۵۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۲/۶۱۱۳	۰/۷۸۲۷۸	-۰/۹۱۳	+۰/۲۰۵	-۰/۳۵۶	+۰/۱۰۷
سوال ۷	۱۵۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۲/۶۲۱۱	۰/۸۶۰۵۵	-۰/۶۱۳	+۰/۲۰۵	-۰/۵۹۱	+۰/۱۰۷
سوال ۸	۱۵۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۳/۰۲۱۱	۰/۵۹۳۳۱	-۰/۸۱۱	+۰/۲۰۵	۹۳۰/۲	+۰/۱۰۷
سوال ۹	۱۵۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۱/۸۷۸۶	۱/۱۱۰۹۲	+۰/۹۲۰	+۰/۲۰۵	-۰/۶۹۹	+۰/۱۰۷
سوال ۱۰	۱۵۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۲/۸۳۵۷	۰/۷۱۵۶۱	-۰/۵۲۱	+۰/۲۰۵	+۰/۶۱۱	+۰/۱۰۷
سوال ۱۱	۱۵۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۲/۶۶۵۶	۱/۱۲۱۰۱	+۰/۰۶۳	+۰/۲۰۵	+۰/۳۸۸	+۰/۱۰۷
سوال ۱۲	۱۵۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۳/۱۲۱۱	۱/۰۶۱۰۶	-۰/۸۳۵	+۰/۲۰۵	-۰/۵۲۱	+۰/۱۰۷
مقدار ابرار (listwise)	۱۵۰								

جدول شماره ۲: تحلیل روایی (اعتبارسنجی) داده‌های پرسشنامه

اعتبار و اطمینانسنجی آماری (Reliability Statistics)		
آلفای کرونباخ (Cronbach's Alpha)	آلفای کرونباخ بر اساس معیارهای استاندارد (Cronbach's Alpha Based on Standardized Items)	تعداد معیارها (N of Items)
۰/۵۳۷	۰/۶۱۱	۱۲

جدول شماره ۳: تحلیل پایایی (اطمینان سنجی) داده‌های پرسشنامه

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (اندازه کفایت نمونه KMO)		
	۰/۷۷۷	
آزمون معناداری کروییت نمونه بارتلت (Bartlett's Test of Sphericity)	Approx/ Chi-Square	۷۹۱,۳۴۷
	df	۶۶
	Sig.	۰/۰۰۰

جدول شماره ۴: تحلیل پاسخ‌دهندگان از نظر جنسیت

		فروتنی (Frequency)	درصد (Percent)	درصد اعتبار (Valid Percent)	درصد جمع (Cumulative Percent)
Valid	مرد	۱۳۶	۹۷/۱	۹۷/۱	۹۷/۱
	زن	۴	۲/۹	۲/۹	۱۰۰/۰
	مجموع	۱۴۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	

جدول شماره ۵: نتایج تحلیلی سؤال یک

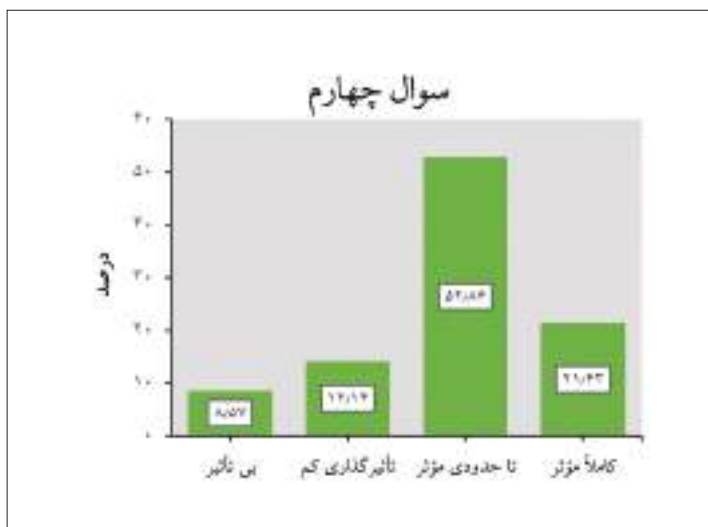
		فروتنی (Frequency)	درصد (Percent)	درصد اعتبار (Valid Percent)	درصد جمع (Cumulative Percent)
Valid	ضعیف	۱۳	۹/۳	۹/۳	۹/۳
	متوسط	۴۳	۳۰/۷	۳۰/۷	۴۰/۰
	موفق	۵۸	۴۱/۴	۴۱/۴	۸۱/۴
	کاملاً موفق	۲۶	۱۸/۶	۱۸/۶	۱۰۰/۰
	کاملاً موفق	۱۴۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	

جدول شماره ۶: تحلیل آماری سؤال دوم

		فروتنی (Frequency)	درصد (Percent)	درصد اعتبار (Valid Percent)	درصد جمع (Cumulative Percent)
Valid	بی تأثیر	۸	۵/۷	۵/۷	۵/۷
	تأثیر گذاری کم	۲۰	۱۴/۳	۱۴/۳	۲۰/۰
	تا حدودی مؤثر	۶۱	۴۳/۶	۴۳/۶	۶۳/۶
	کاملاً مؤثر	۵۱	۳۶/۴	۳۶/۴	۱۰۰/۰
	مجموع	۱۴۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	

جدول شماره ۷: تحلیل آماری سؤال چهارم

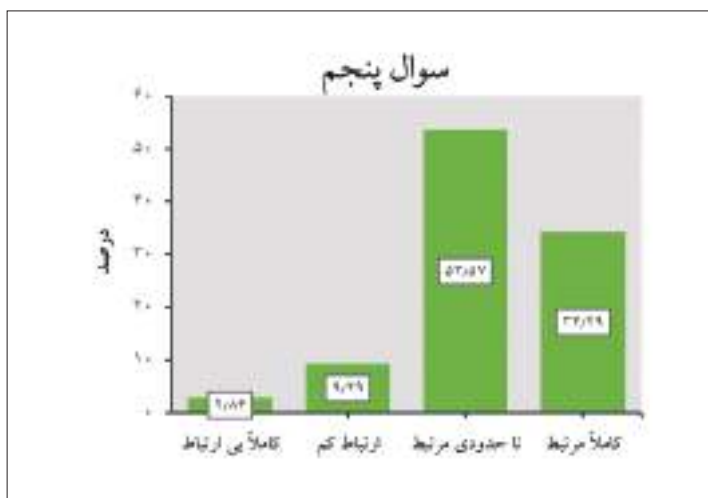
		فروتنی (Frequency)	درصد (Percent)	درصد اعتبار (Valid Percent)	درصد جمع (Cumulative Percent)
Valid	بی تأثیر	۱۲	۸/۶	۸/۶	۸/۶
	تأثیر گذاری کم	۲۴	۱۷/۱	۱۷/۱	۲۵/۷
	تا حدودی مؤثر	۷۴	۵۲/۹	۵۲/۹	۷۸/۶
	کاملاً مؤثر	۳۰	۲۱/۴	۲۱/۴	۱۰۰/۰
	مجموع	۱۴۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	

نمودار شماره ۴: تحلیل آماری سؤال چهارم

سؤال پنج: موضوعات مطرح شده در قطعنامه پایانی اجلاس را تا چه حدی با مسائل روز نظام مهندسی مرتبط می دانید؟

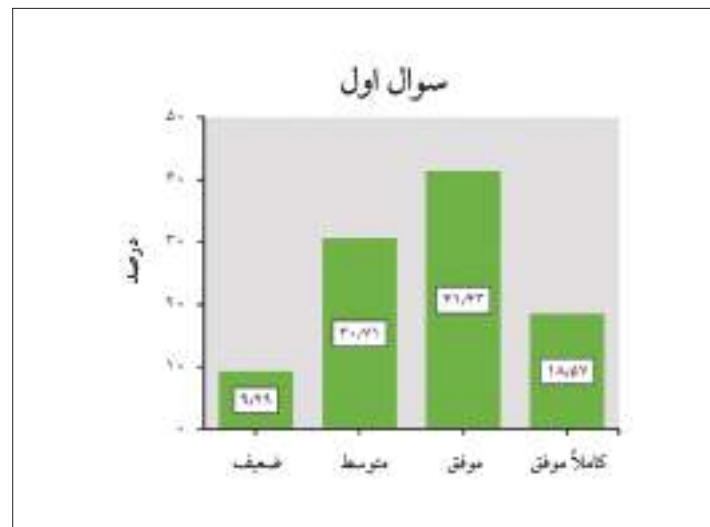
بنابراین نتایج به دست آمده در جدول شماره ۸ و نمودار شماره ۵، موضوعات مطرح شده در قطعنامه پایانی اجلاس را ۵۳٫۶ درصد تا حدودی مرتبط و ۳۴٫۳ درصد کاملاً مرتبط دانسته اند. با جمع این دو می توان گفت بیش از ۸۰ درصد پاسخ دهندگان موضوعات مطرح شده در قطعنامه پایانی اجلاس را خوب و مرتبط با مسائل روز نظام مهندسی ارزیابی کرده اند و این خود می تواند ناشی از کارهای تخصصی و مشر ثمر گروه های تخصصی و کمیسیون های مختلف تشکیل شده شورای مرکزی پیش از اجلاس باشد.

نمودار شماره ۵: تحلیل آماری سؤال پنجم

سؤال شش: به نظر شما بازه زمانی مناسب برای برگزاری اجلاس به جهت تأثیرگذاری حداکثر، می بایست به چه صورت باشد؟

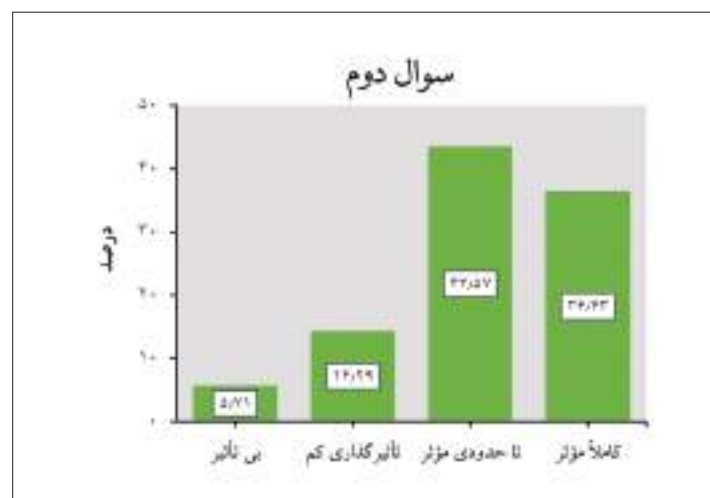
بنابراین نتایج به دست آمده در جدول شماره ۹ و نمودار شماره ۶، موضوع بازه زمانی مناسب برای برگزاری اجلاس تقریباً ۴۶ درصد تعداد روزهای مناسب برای اجلاس های بعدی را ۳ روز پیشنهاد داده اند که این خود می تواند ناشی از فشردگی برنامه های قبلی در اجلاس های قبلی بوده که تا حدودی خستگی و عدم انگیزه در برنامه ها را به دنبال داشته است.

نمودار شماره ۲: نتایج تحلیلی سؤال یک

سؤال دو: به نظر شما دعوت از مقامات سیاسی و اجرایی تراز اول کشور در چنین جلساتی مؤثر است؟

بنابراین نتایج به دست آمده در جدول شماره ۶ و نمودار شماره ۳، ۴۳٫۶ درصد تا حدودی مؤثر و ۳۶٫۴ درصد کاملاً مؤثر بوده که با جمع این دو می توان گفت ۸۰ درصد شرکت کنندگان اجلاس بیستم دعوت از مقامات سیاسی و اجرایی تراز اول کشور را کاملاً مؤثر و تا حدودی مؤثر ارزیابی کرده اند و این میزان تأثیر می تواند ناشی از معرفی بیشتر و بهتر جایگاه مهندسی یعنی قشر فرهیخته جامعه توسط مقامات فوق الذکر باشد.

نمودار شماره ۳: تحلیل آماری سؤال دوم

سؤال سه: این سؤال از چرخه تجزیه و تحلیل حذف شد.

سؤال چهار: برگزاری کارگاه های آموزشی مدیریتی و سخنرانی های کلیدی مرتبط با صنعت ساختمان در حاشیه اجلاس برای شرکت کنندگان را تا چه حد مؤثر می دانید؟

بنابراین نتایج به دست آمده در جدول شماره ۷ و نمودار شماره ۴، برگزاری کارگاه های آموزشی مدیریتی و سخنرانی های کلیدی مرتبط با صنعت ساختمان را ۵۲٫۹ درصد تا حدودی مؤثر و ۲۱٫۴ درصد کاملاً مؤثر دانسته اند. با جمع این دو می توان گفت بیش از ۷۰ درصد پاسخ دهندگان برگزاری کارگاه های فوق الذکر را لازم و مؤثر می دانند.

جدول شماره ۸: تحلیل آماری سؤال پنجم

	فرکانس (Frequency)	درصد (Percent)	درصد اعتبار (Valid Percent)	درصد تجمعی (Cumulative Percent)
Valid	کاملاً بی ارتباط	۱	۲٫۹	۲٫۹
	ارتباط کم	۱۳	۹٫۳	۱۲٫۱
	تا حدودی مرتبط	۷۵	۵۳٫۶	۶۵٫۷
	کاملاً مرتبط	۴۸	۳۴٫۳	۱۰۰٫۰
	مجموع	۱۴۰	۱۰۰٫۰	۱۰۰٫۰

جدول شماره ۹: تحلیل آماری سؤال ششم

	فرکانس (Frequency)	درصد (Percent)	درصد اعتبار (Valid Percent)	درصد تجمعی (Cumulative Percent)
Valid	یک روز	۶۰	۷٫۱	۷٫۱
	۵ تا ۷ روز	۵۰	۳۵٫۷	۴۲٫۸
	سه روز	۶۵	۴۵٫۷	۸۸٫۶
	بیش از سه روز	۶۵	۴۵٫۷	۱۰۰٫۰
	مجموع	۲۴۰	۱۰۰٫۰	۱۰۰٫۰

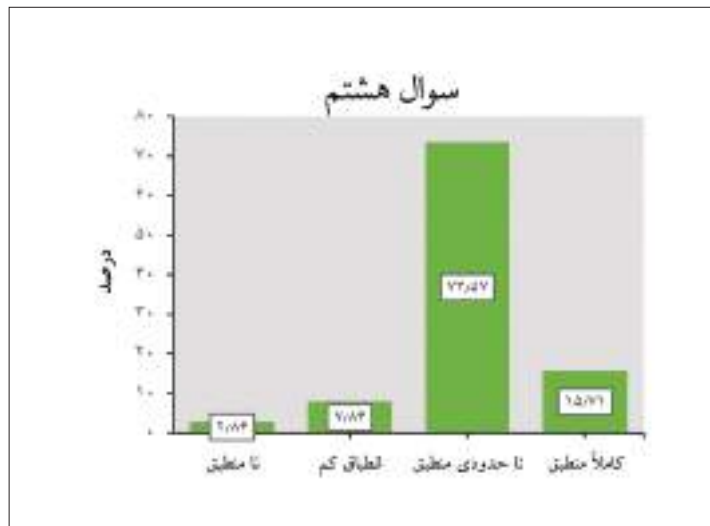
جدول شماره ۱۰: تحلیل آماری سؤال هفتم

	فرکانس (Frequency)	درصد (Percent)	درصد اعتبار (Valid Percent)	درصد تجمعی (Cumulative Percent)
Valid	کم	۱۴	۱۰٫۰	۱۰٫۰
	متوسط	۴۶	۳۲٫۹	۴۲٫۹
	مطلوب	۵۹	۴۲٫۱	۸۵٫۰
	مطلوب بسیار	۶۱	۴۵٫۰	۱۰۰٫۰
	مجموع	۱۴۰	۱۰۰٫۰	۱۰۰٫۰

جدول شماره ۱۱: تحلیل آماری سؤال هشتم

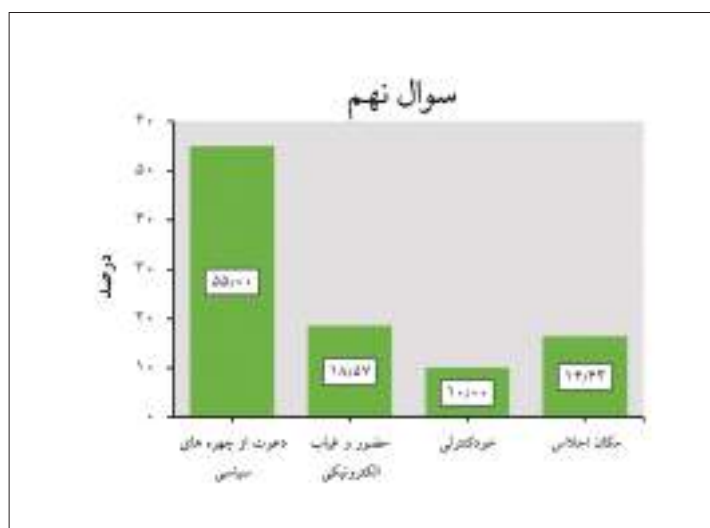
	فرکانس (Frequency)	درصد (Percent)	درصد اعتبار (Valid Percent)	درصد تجمعی (Cumulative Percent)
Valid	نا منطبق	۱	۲٫۹	۲٫۹
	اطلاق کم	۱۱	۷٫۹	۱۰٫۷
	تا حدودی منطبق	۱۰۳	۷۳٫۶	۸۴٫۳
	کاملاً منطبق	۲۲	۱۵٫۷	۱۰۰٫۰
	مجموع	۱۴۰	۱۰۰٫۰	۱۰۰٫۰

با نیازهای روز صنعت ساختمان ارزیابی کرده و آن‌ها را مناسب دانسته‌اند.

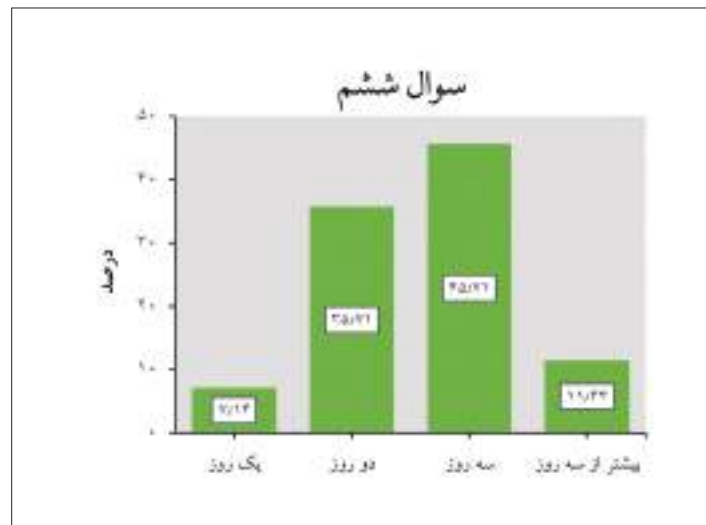
نمودار شماره ۸: تحلیل آماری سؤال هشتم

سؤال نه: شما بزرگ‌ترین مزیت اجلاس بیستم هیئت عمومی را چه می‌دانید؟
 بنابر نتایج به دست آمده در جدول شماره ۱۲ و نمودار شماره ۹، ۵۵٫۰۰ درصد از پاسخ‌دهندگان بزرگ‌ترین مزیت اجلاس را دعوت از چهره‌های سیاسی دانسته و ۱۸٫۶ درصد حضور و غیاب الکترونیکی را از مزیت اجلاس می‌دانند. با توجه به نتیجه جدول شماره ۶ مربوط به سؤال دوم پرسش‌نامه و همچنین نتایج جدول شماره ۱۳ حضور افراد سیاسی و اجرایی در سطح کشور از مزیت‌ها و نقاط مثبت برگزاری اجلاس بوده و می‌تواند روند تأثیرگذاری بر برنامه‌ها و نقش و جایگاه جامعه مهندسی کشور داشته باشد.

نمودار شماره ۹: تحلیل آماری سؤال نهم

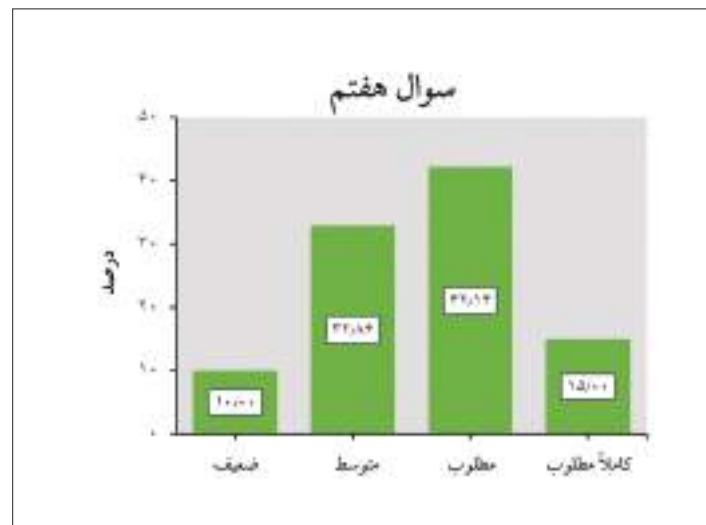
سؤال ده: به نظر شما برگزاری اجلاس به سبک و سیاق فعلی چگونه است؟
 بنابر نتایج به دست آمده در جدول شماره ۱۳ و نمودار شماره ۱۰، ۶۵٫۷ درصد از پاسخ‌دهندگان برگزاری به سبک و سیاق فعلی را مطلوب اما مشروط می‌دانند، ۹۲ نفر از پاسخ‌دهندگان گزینه ب را انتخاب کرده و ۲۲ نفر یعنی ۱۵٫۷ درصد نیز برگزاری به سبک و سیاق فعلی را

نمودار شماره ۶: تحلیل آماری سؤال ششم

سؤال هفت: پوشش خبری اجلاس و بازتاب آن در رسانه‌های دیداری و شنیداری را تا چه حدی مطلوب می‌دانید؟

بنابر نتایج به دست آمده در جدول شماره ۱۰ و نمودار شماره ۷، ۴۲٫۱ و ۳۲٫۲ درصد پاسخ‌دهندگان پوشش خبری و بازتاب آن را به ترتیب مطلوب و متوسط ارزیابی کرده‌اند. درصد پایین بسیار مطلوب (۱۵ درصد) خود می‌تواند از ضعف ارتباطی شورای مرکزی و سازمان‌های استانی با سازمان صدا و سیما و دیگر مراکز رسانه‌ای باشد. تدوین برنامه‌ها و تعاملات ارتباطی بیشتر شورای مرکزی و همچنین سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها با مراکز سمعی و بصری بین‌المللی و ملی و همچنین استانی نیاز به تلاش بیشتر و برنامه‌های مدون خواهد داشت.

نمودار شماره ۷: تحلیل آماری سؤال هفتم

سؤال هشت: خط‌مشی‌های عمومی مطرح شده در اجلاس را تا چه میزان با نیازهای روز صنعت ساختمان منطبق می‌دانید؟

بنابر نتایج به دست آمده در جدول شماره ۱۱ و نمودار شماره ۸، ۷۳٫۶ درصد خط‌مشی‌های عمومی را تا حدودی منطبق و ۱۵٫۷ درصد کاملاً منطبق دانسته‌اند. با جمع درصدهای فوق می‌توان گفت قریب به ۸۰ درصد پاسخ‌دهندگان خط‌مشی و سیاست‌های مطرح شده را منطبق

جدول شماره ۱۲: تحلیل آماری سؤال نهم

	درصد تجمعی (Cumulative Percent)	درصد اعتبار (Valid Percent)	درصد (Percent)	فروانی (Frequency)
Valid	۵۵/۰	۵۵/۰	۵۵/۰	۷۷
	۷۳/۶	۱۸/۶	۱۸/۶	۲۶
	۸۳/۶	۱۰/۰	۱۰/۰	۱۴
	۱۰۰/۰	۱۶/۴	۱۶/۴	۲۳
		۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۴۰

جدول شماره ۱۳: تحلیل آماری سؤال دهم

	درصد تجمعی (Cumulative Percent)	درصد اعتبار (Valid Percent)	درصد (Percent)	فروانی (Frequency)
Valid	۶/۴	۶/۴	۶/۴	۹
	۲۲/۹	۱۵/۷	۱۵/۷	۲۲
	۸۷/۹	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۹۲
	۱۰۰/۰	۶۵/۷	۶۵/۷	۱۷
		۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۴۰

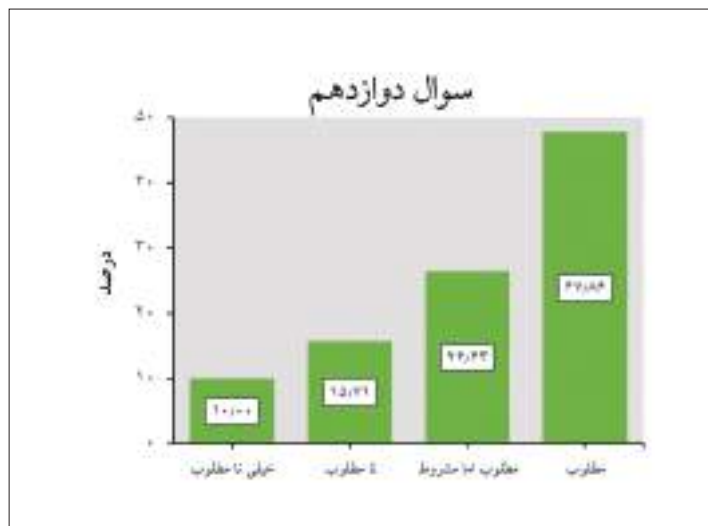
جدول شماره ۱۴: تحلیل آماری سؤال یازدهم

	درصد تجمعی (Cumulative Percent)	درصد اعتبار (Valid Percent)	درصد (Percent)	فروانی (Frequency)
Valid	۱۹/۳	۱۹/۳	۱۹/۳	۲۷
	۴۹/۳	۳۰/۰	۳۰/۰	۴۲
	۶۸/۶	۱۹/۳	۱۹/۳	۲۷
	۱۰۰/۰	۳۱/۴	۳۱/۴	۴۴
		۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۴۰

جدول شماره ۱۵: تحلیل آماری سؤال دوازدهم

	درصد تجمعی (Cumulative Percent)	درصد اعتبار (Valid Percent)	درصد (Percent)	فروانی (Frequency)
Valid	۶/۰	۶/۰	۶/۰	۱۱
	۲۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷	۲۲
	۵۲/۱	۲۶/۴	۲۶/۴	۳۷
	۱۰۰/۰	۴۷/۹	۴۷/۹	۶۷
		۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۴۰

و ۲۶٫۴ درصد از پاسخ‌دهندگان نیز گزینه دعوت مقامات استانی را مطلوب اما مشروط می‌دانند. به طور کلی نتایج به دست آمده در جدول نشان‌دهنده رضایت پاسخ‌دهندگان از دعوت مقامات استانی است هر چند که هماهنگی‌های بیشتر و فراهم آوردن زیرساخت‌های لازم نیز ضروری و مؤثر خواهد بود. به نظرمی رسد هزینه‌های مالی از جمله مواردی است که استان‌ها برای دعوت از مقامات استانی متحمل شده و برای بسیاری از استان‌ها پرداخت این هزینه‌ها می‌تواند آسیب‌رسان باشد. به نظرمی رسد مقدار ۴۷٫۹ درصدی که دعوت مقامات استانی را در پرسش‌نامه مطلوب ارزیابی کرده‌اند مربوط به استان‌های بزرگ باشد که از لحاظ درآمد سازمانی در جایگاه مناسبی بوده و مشکلی در جهت پرداخت نداشته‌اند. به نظرمی رسد چنانچه شورای مرکزی بتواند هزینه‌های مقامات کشوری و استانی را پرداخت کند درصد بسیار بالایی از اعضای هیئت‌مدیره استان‌ها با دعوت مقامات استانی موافق خواهند بود.

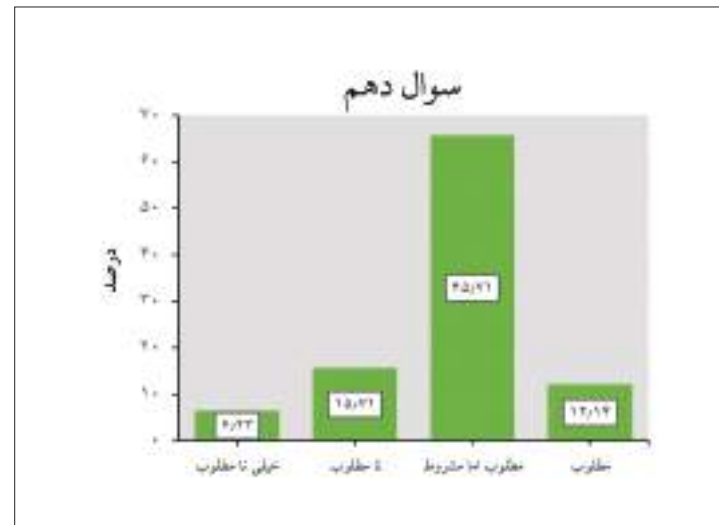

نمودار شماره ۱۲: تحلیل آماری سؤال دوازدهم

توضیح:

پس از اجلاس بیستم به منظور کیفیت‌سنجی اجلاس برگزار شده سؤالاتی در خصوص جنبه‌های مختلف برگزاری مراسم طراحی شد و به هیئت‌مدیره تمامی استان‌ها ارسال گردید. در بازه زمانی مقرر استان‌های (اردبیل، اصفهان، البرز، ایلام، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، بوشهر، چهارمحال و بختیاری، خراسان جنوبی، خراسان رضوی، خوزستان، زنجان، فارس، قزوین، قم، کردستان، کهگیلویه و بویراحمد، گیلان، لرستان، هرمزگان، همدان، یزد) به سؤالات پاسخ دادند که بدین وسیله نشریه شمس از همکاری آنان کمال تشکر و قدردانی را دارد. جامعه آماری تحلیل‌های این مطلب محدود به استان‌های فوق‌الذکر است.

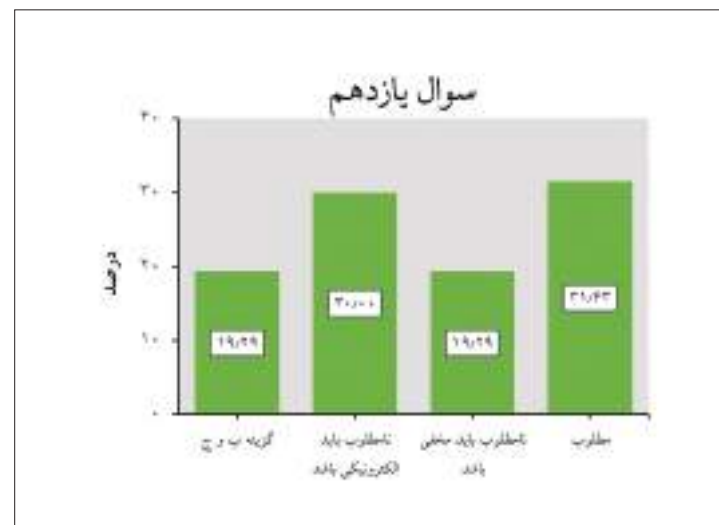
نامطلوب می‌دانند. به نظرمی رسد با توجه به تحلیل‌ها در سؤال‌های قبلی، بازه زمانی وضعیت اجلاس بیستم و پیشنهاد روزهای بیشتر و همچنین بعضی موارد دیگر می‌تواند از عواملی باشند که منجر به مطلوب مشروط و نامطلوب بودن سبک و سیاق فعلی شده باشند.

نمودار شماره ۱۰: تحلیل آماری سؤال دهم

سؤال یازدهم: نحوه رأی‌گیری مصوبات و موضوعات مطروحه در اجلاس به شیوه فعلی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

بنابر نتایج به دست آمده در جدول شماره ۱۴ و نمودار شماره ۱۱، ۳۱٫۴ درصد از پاسخ‌دهندگان رأی‌گیری به شیوه فعلی را مطلوب دانسته و ۳۰٫۰ درصد یعنی ۴۲ نفر از پاسخ‌دهندگان نیز رأی‌گیری به شیوه فعلی را نامطلوب و «باید الکترونیکی باشد» را انتخاب کرده‌اند. نزدیک بودن نتایج تحلیل نیازمند تدوین فرآیندی بهتر با رعایت استانداردها خواهد بود.

نمودار شماره ۱۱: تحلیل آماری سؤال یازدهم

سؤال دوازدهم: نظر شما در خصوص دعوت از مقامات اجرائی و سیاسی استان‌ها به اجلاس چیست؟

بنابر نتایج به دست آمده در جدول شماره ۱۵ و نمودار شماره ۱۲، ۴۷٫۹ درصد از پاسخ‌دهندگان دعوت مقامات مورد نظر را مطلوب دانسته

اجلاس در آینه تصویر

◀ سایر تصاویر اجلاس

عکس‌ها: امین فخری، پرویز نجار

انعکاس

اجلاس بیستم از منظر رسانه‌ها

در این بخش، پوشش خبری اجلاس بیستم در رسانه‌ها به صورت کدهای الکترونیکی (QR Code) آورده شده است.

خبرگزاری‌ها

خانه ملت

تسنیم

جمهوری اسلامی

خبر آنلاین

ایسنا

برنا

صدا و سیما
(آذربایجان غربی)

مهر

پایگاه‌های اطلاع‌رسانی

مرکز تحقیقات راه،
مسکن و شهرسازی

وزارت راه و شهرسازی

آناج

شورای مرکزی
نظام مهندسی ساختمان

جماران

آراز خبر

باریش نیوز

جوان پرس

العالم

مازندشورا

ندای ارومیه

نشریات

همشهری
(آذربایجان غربی)

دنیای اقتصاد

پرونده: آیین نامه کنترل ساختمان، چرا و چگونه؟

توضیح: چاپ مقالات این بخش به معنی تأیید محتوای آن‌ها و رویکرد سازمان نظام مهندسی ساختمان نیست و صرفاً منعکس کننده نظر شخصی مؤلفان آن‌ها است.

هزار راه نرفته بررسی آیین‌نامه از ابتدا تا کنون

مقدمه

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در اسفندماه ۱۳۷۴ در ۶ فصل و ۴۲ ماده تصویب شد. در ماده ۴۲ این قانون بیان شده است که «وزارت مسکن و شهرسازی» مکلف است حداکثر ظرف شش ماه نسبت به تهیه آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون اقدام نماید. تا زمانی که آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون تصویب نشده است آیین‌نامه‌های قانون آزمایشی مصوب ۱۳۷۱ تا آنجا که با مفاد این قانون مغایرت ندارد مورد اجرا خواهد بود. لذا هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۵/۱۱/۱۷ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۰/۱۵۰۷۹ مورخ ۱۳۷۵/۹/۲۸ وزارت مسکن و شهرسازی و به استناد ماده ۴۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان - مصوب ۱۳۷۴ - آیین‌نامه اجرایی قانون یادشده را تصویب نمود. تا اینکه در دولت یازدهم، وزارت راه و شهرسازی بعد از گذشت حدود ۲۰ سال از عملیاتی شدن آیین‌نامه تصمیم به تدوین آیین‌نامه‌ای جدید به نام «آیین‌نامه کنترل ساختمان» نمود.

از آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب بهمن‌ماه ۱۳۷۴ تا آیین‌نامه جدید کنترل ساختمان

آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب بهمن‌ماه ۱۳۷۴

آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب بهمن‌ماه ۱۳۷۴ شامل ۱۰ فصل و ۱۲۴ ماده می‌باشد که فصول این آیین‌نامه به شرح ذیل می‌باشد:

فصل اول	کلیات	فصل ششم	شورای انتظامی نظام مهندسی
فصل دوم	پروانه اشتغال به کار مهندسی، حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال	فصل هفتم	هیئت عمومی
فصل سوم	پروانه اشتغال به کار کاردانی و تجربی	فصل هشتم	شورای مرکزی
فصل چهارم	نظارت و کنترل ساختمان	فصل نهم	رئیس سازمان
فصل پنجم	سازمان نظام مهندسی ساختمان استان	فصل دهم	مقررات متفرقه

فصل چهارم سایر مقررات

آیین نامه کنترل ساختمان

وزارت راه و شهرسازی بعد از ارائه اولین آیین نامه (نظام اداری کنترل مقررات ملی ساختمان) در طول ۲ سال گذشته چندین مرحله آن را مورد بازنگری قرار داد و عنوان آیین نامه از «نظام اداری کنترل مقررات ملی ساختمان» به «آیین نامه کنترل ساختمان» تغییر پیدا کرد با این تفاوت که آیین نامه نظام اداری کنترل مقررات ملی ساختمان در راستای موضوع فصل چهارم قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان تدوین شده بود ولی آیین نامه کنترل ساختمان به استناد ماده ۴۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۴ نهایی شده است. در نهایت پیش نویس آیین نامه کنترل ساختمان در مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۵ برای تصویب به هیئت دولت ارسال گردید که این آیین نامه شامل ۹ فصل و ۴۶ ماده می باشد. فصول این آیین نامه به شرح ذیل می باشد:

فصل اول کلیات	کلیات
فصل دوم پروانه ساختمان و تمدید آن	کلیات
فصل سوم وظایف کارفرمایان	کلیات
فصل چهارم وظایف معماران و مهندسان طراح	کلیات
فصل پنجم مقررات ساخت بنا و وظایف پیمانکاران	کلیات
فصل ششم وظایف ناظران و بازرسان، نظارت و بازرسی حین ساخت	کلیات
فصل هفتم پروانه بهره برداری، گواهی پایان کار ساختمان و شناسنامه فنی ملکی	کلیات
فصل هشتم ضوابط خاص طرح های نظام فنی و اجرایی کشور	کلیات
فصل نهم مدیریت اطلاعات شهرسازی و ساختمانی و نیروی انسانی	کلیات

پیش نویس آیین نامه کنترل ساختمان (ماده ۴۶)

پیش نویس آیین نامه کنترل ساختمان (ماده ۱۶۰)

بعد از آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب بهمن ماه ۱۳۷۴ چندین آیین نامه دیگر از جمله آیین نامه ماده ۴، آیین نامه ماده ۲۷ و آیین نامه ماده ۲۸ در هیئت وزیران تصویب گردید. آیین نامه جدید کنترل ساختمان

بعد از روی کار آمدن دولت یازدهم، وزارت راه و شهرسازی تصمیم گرفت آیین نامه جدید کنترل ساختمان را تدوین نماید. لذا از سال ۱۳۹۴ پیش نویس اولیه این آیین نامه تدوین و در معرض دید عموم قرار گرفت. نظام اداری کنترل مقررات ملی ساختمان

وزارت راه و شهرسازی اولین آیین نامه را با نام «نظام اداری کنترل مقررات ملی ساختمان» در راستای موضوع فصل چهارم قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مطرح نمود. این آیین نامه در ۱۴ فصل و ۱۶۰ ماده تدوین شده بود؛ که سرفصل آن به شرح ذیل می باشد:

فصل اول کلیات	کلیات
فصل دوم پروانه ساختمانی	کلیات
فصل سوم پروانه طرح	کلیات
فصل چهارم پروانه ساخت الف - نقشه های اجرایی ب - پیمانکار کل	کلیات
فصل پنجم مقررات دوره ساخت	کلیات
فصل ششم ضوابط فنی اختصاصی	کلیات
فصل هفتم بازرسی ساخت و نظارت کارگاهی الف - بازرسی ساخت ب - نظارت کارگاهی	کلیات
فصل هشتم مقررات مالی	کلیات
فصل نهم مقررات انواع شرکت ها	کلیات
فصل دهم کمیته هماهنگی کنترل ساختمان استان	کلیات
فصل یازدهم مسئولیت ها و تضمین ها	کلیات
فصل دوازدهم ظرفیت اشتغال به کار و ظرفیت مجاز ارجاع کار	کلیات
فصل سیزدهم وظایف و اختیارات وزارت راه و شهرسازی	کلیات

آیین نامه از نگاه وزارت راه و شهرسازی

گزیده‌ای از سخنان دکتر عباس آخوندی در بیستمین اجلاس هیئت عمومی

فایل تصویری بخشی از
سخنرانی دکتر آخوندی

تصورم براین است که باگذشت ۲۲ سال از تصویب قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، این قانون هنوز هم قانون بسیار خوبی است و البته مانند هر قانونی بعد از این همه سال کارکرد، جای ارزیابی دارد و می‌توان برخی از نقاط ضعف شناسایی شده‌اش را مرتفع کرد که به اتفاق کمیسیون در حال انجام آن هستیم ولی ساختار قانون، ساختار درستی است.

مشکلی که پیدا کردیم و این مشکل هم برای مهندسان، هم برای مردم و هم برای قانون‌گذار ابهام ایجاد کرده است نحوه اجرا و کنترل ساختمان در ارجاع کار است. این قانون قرار نبود که هیئت‌های مدیره و سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان را محل ارجاع کار مهندسان بدانند. هیچ جای قانون چنین حکمی نیامده است که وظیفه این قانون توزیع کوپن اشتغال و کار به مهندسان است. این در واقع یک انحراف از قانون است و بیش‌تر باید در آیین‌نامه به این موضوع توجه می‌شد.

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان حرف بسیار درستی می‌زند مبنی بر اینکه کار مهندسی باید توسط مهندس ذی صلاح انجام شود. این حرف، شاه بیت اصلی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان است. ولی این سخن به این معنی نیست که ما قیم و جانشین مردم شویم. کار پزشکی هم می‌بایست توسط پزشک ذی صلاح انجام شود. این موضوع به این معنا نیست که اگر کسی خواست پیش پزشکی برود، سازمان نظام پزشکی بگوید من بین پزشک‌ها کوپن توزیع می‌کنم و شما باید به فلان پزشک مراجعه کنید.

داستان توزیع کوپن به جایی رسید که برای ساختمان‌های پیچیده از مرحله زمین‌شناسی و ژئوتکنیک و آزمایشگاه مکانیک خاک تا طراحی سازه، معماری، ترافیک، تأسیسات و ... می‌بایست حدود ۲۲ امضا توسط صاحب‌کار گرفته شود. به تدریج مردم احساس کردند آن قدر که هزینه می‌پردازند خدمات دریافت نمی‌کنند. ما در آیین‌نامه‌ای که برای اجرا و کنترل ساختمان طراحی کردیم مبنی بر این گذاشتیم که طرف کار کارفرما یک نفر باشد. آن شخص می‌تواند حقیقی یا حقوقی باشد. اگر پروژه به ۲۲ تخصص نیاز دارد، آن ۱ نفر موظف است این تخصص‌ها را جمع‌آوری کند.

به نام سازمان، به کام بساز و بفروش ها

در گفت‌وگو با دکتر اکبر ترکان؛ مشاور عالی رئیس جمهور

رئیس سابق سازمان نظام مهندسی ساختمان

فایل صوتی بخشی از
مصاحبه دکتر ترکان

با توجه به اشراف جامع شما بر قوانین سازمان و کشور، هم چنین حضور در سطح اول قانون‌گذاری کشور و هم چنین مقام مشاور ریاست جمهوری، نظر حضرت عالی در مورد اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان چیست؟

اصلاح قانون در دوره گذشته مجلس توسط کمیسیون عمران پیشنهاد شد و مهندس سید مهدی هاشمی که از رؤسای پیشین سازمان هستند، نظرات مختلف را گردآوردند و این موضوع به کمیسیون رفت و برای تصویب در مجلس آماده شد. در آن مقطع مهندس هاشمی این پیشنهادها را به نظام مهندسی آورد، استان‌ها و شورای مرکزی در آن مشارکت کردند و بعد برای همه این موارد اصلاحیه دریافت شد. الان هم کاری که به عنوان اصلاح قانون انجام می‌شود ان شاء الله به نحوی باشد که با تعامل سازمان نظام مهندسی ساختمان انجام شود و نظرات نظام مهندسی در آن بازتاب داشته باشد.

محور اصلی نظرات این است که می‌بایست جایگاه وزارت راه و شهرسازی، جایگاه حرفه و جایگاه فعالان صنعت ساختمان هر کدام به درستی تعریف شود. این جایگاه‌ها از نظر ما به این صورت تعریف می‌شود: پس از این که فردی از دانشگاه مدرک مهندسی گرفت و بیرون آمد، شرط لازم برای کار حرفه‌ای را دارد. شرط کافی این است که با مقررات ملی ساختمان آشنا شود؛ یعنی ۳ سال کارآموزی مؤثر، نه کارآموزی تقدیمی انجام دهد، مثلاً معلوم شود که در مدت این ۳ سال ۴۰۰ هزار مترمربع کار ساختمان انجام داده است. بعد از این دوره کارآموزی باید در امتحان ورود به حرفه یعنی ۲۲ مبحث مقررات ملی ساختمان شرکت کند و در صورت قبولی در آن، پروانه اشتغال خواهد گرفت. تا این جا، کاری است که او با وزارت راه و شهرسازی دارد.

مرحله بعدی چیست؟

پس از آن وارد مرحله‌ای می‌شود به نام «رتبه‌بندی و صلاحیت». به این معنی که اول معلوم کند کدام مهندس در چه رشته‌ای و حجمی می‌تواند کار کند. از نظر ما همه مهندسان فارغ‌التحصیل می‌توانند در رشته مدیریت و نگهداری ساختمان کار کنند. چون هم مدرک مهندسی دارند و هم پروانه اشتغال؛ اما مهندسانی می‌توانند مدیریت ساخت یا پیمانکاری کنند که یک مرتبه از این بالاتر باشند. همچنین کسانی می‌توانند به عنوان ناظر یا طراح فعالیت کنند که یک مرتبه بالاتر باشند؛ یعنی به طور کلی سه دسته مدیریت و نگهداری ساختمان، ساخت و ساز و طراحی و نظارت وجود دارد. تشخیص این که کدام مهندس می‌تواند در این رشته‌ها ارتقا پیدا کند با سازمان نظام مهندسی ساختمان است.

چه سازوکاری بر سیستم رتبه‌بندی حاکم است؟

رتبه‌بندی طبق قواعدی خواهد بود که سازمان نظام مهندسی ساختمان برای آن وضع خواهد کرد. در رتبه‌بندی و صلاحیت به هیچ وجه نباید کسی به جز سازمان نظام مهندسی ساختمان مداخله کند. این موضوع در پیشنهاد اصلاح قانون آمده است و ان شاء الله نمایندگان محترم مجلس به آن عنایت کنند. جایگاه وزارت علوم صدور مدرک تحصیلی است، جایگاه وزارت راه و شهرسازی، صدور پروانه اشتغال است و جایگاه نظام مهندسی ساختمان رتبه‌بندی و تعیین صلاحیت است.

موضوع روز سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان، آیین‌نامه کنترل ساختمان است. نظر شما در این خصوص چیست؟

در قانون چیزی به نام آیین‌نامه کنترل ساختمان نداریم! این اختراع ریشه در قانون ندارد. ما ماده ۳۳ قانون را داریم که در آن راجع به تخصص‌های مرتبط با حرفه ساختمان صحبت می‌کند و در آیین‌نامه فعلی این تخصص‌ها را طراحی، ساخت و نظارت معرفی کرده است. ما در پیشنهاد اصلاحی مان گفتیم که این رشته‌ها و رشته‌های دیگر از جمله نگهداری ساختمان می‌بایست در ماده ۳۳ اضافه گردد. ولی این که اسمش را گذاشته‌اند کنترل ساختمان، یک اشتباه و یک سوء برداشت از قانون است و هدف کسانی که به دنبال این کار هستند، حذف سازمان نظام مهندسی ساختمان به نفع بساز و بفروش‌ها است.

چون موضوع اصلی ما این است که ما می‌گوییم نظام مهندسی باید در مسیر منافع بهره‌برداران حرکت کند. عملیات ساختمانی وقتی به پایان می‌رسد کسی از کیفیت سازه، تأسیسات و ... آن مطلع نیست. لذا ما معتقدیم که سندی به نام شناسنامه فنی ملکی لازم است تا به خریدار بگوید که در زیر این نمای زیبای نقاشی شده چه خبر است. از این جهت، صدور شناسنامه فنی ملکی مهم‌ترین مأموریت سازمان نظام مهندسی ساختمان است. حالا شما وقتی می‌خواهید این شناسنامه را صادر کنید باید از دو چیز اطمینان حاصل کنید. یکی این که آیا در طراحی این ساختمان قوانین و مقررات ملی ساختمان رعایت شده است یا خیر. برای حصول اطمینان از این امر سازمان‌های نظام مهندسی جایی به نام کنترل نقشه دارند که بعد از طراحی نقشه توسط مهندس ذی صلاح مورد انتخاب کارفرما، اساتید آن حرفه آن‌ها را بررسی کرده و در صورت تطابق با مقررات ملی آن را تأیید می‌کنند.

حالا ممکن است نقشه را درست طراحی کرده باشند اما در مرحله اجرا، کار دیگری انجام داده باشند. چون سازمان نظام مهندسی ساختمان خودش ناظر را انتخاب می‌کند، ناظر فردی نیست که کارفرما بتواند او را بخرد. ناظر از طرف سازمان نظام مهندسی ساختمان انتخاب شده و از سازمان دستمزد می‌گیرد، بنابراین اطمینانی ایجاد می‌شود که می‌تواند منجر به صدور شناسنامه فنی ملکی شود. در صورت طی فرآیندی غیر از این چه اتفاقی رخ می‌دهد؟ اتفاقی رخ می‌دهد که به آن بساز و بفروشی می‌گویند. نه این که بساز و بفروشی بد باشد، اما در این سیستم چه کسی مدافع حقوق بهره‌بردار است؟ در حالی که در سیستم فعلی یک مهندس حرفه‌ای مدافع حقوق مصرف‌کننده

است. واقعیت این است که عده‌ای از بسازوبفروش‌ها می‌خواهند سربه تن نظام مهندسی ساختمان نباشد! نمونه‌ای از خشم آن‌ها را در ماجرای نظام مهندسی اراک دیدید؟ ریختند و به قصد کشت این‌ها را کتک زدند. ما مهندسان در دانشگاه واحد کتک‌کاری نگذرانده‌ایم! ما واحد محاسبات ریاضی داشتیم. این‌ها با کینه مهندسان را کتک زدند برای این‌که دلشان می‌خواهد مهندسان نباشند تا با هر کیفیتی که بخواهند ساختمان بسازند.

برخی از موافقان آیین‌نامه ادعا می‌کنند که با اجرای آن اشتغال بیش‌تری ایجاد می‌شود. آیا شما با این ادعا موافق هستید؟

من و شما می‌دانیم که تا قبل از سال ۱۳۹۰ در تهران ارجاع نظارت وجود نداشت و ۷۰ درصد کارهای نظارت تهران در اختیار ۲۷ شرکت بود. این ایجاد اشتغال است؟ حامیان این آیین‌نامه می‌خواهند ما را به آن دوران برگردانند. درحالی‌که ما از زمانی که این ۲۷ شرکت را حذف کردیم توانستیم کار را بین هزاران مهندس توزیع کنیم. اگر ما کار را رها کنیم، مجدداً یک سری افراد با روابط خاص کل کار را به دست می‌گیرند و نکته اینجاست آن ۲۷ شرکت امضا فروش‌اند! مهندسان ما امضا فروش نیستند. مصاحبه‌های من در همان سال هم موجود است. من آن زمان هم گفتم آن‌هایی که این پروژه‌ها را امضا کردند، آدرس این پروژه‌ها را بلدند؟ اصلاً برای یک شرکت با این حجم از کار امکان پذیر است که حتی یک بار به این پروژه‌ها سرکشی کند. مشخصاً امضاها بی‌مورد بود. امضا فروشی بود. صرفاً یک پولی می‌دادند و یک امضایی می‌خریدند. این‌ها دوباره می‌خواهند ما را به همان ۲۷ شرکت ببرند و اساساً اشتغالی در کار نیست.

در طرف مقابل سازمان نظام مهندسی ساختمان قرار دارد که یک مجموعه زنده و پایه‌رکاب و جواب‌گوست. در این ۲۰ سال بین مردم و بتا و کارگر توانسته است مفاهیمی مانند بادبند، درز انقطاع، ظرفیت باربری، آیین‌نامه ۲۸۰۰ و... را جا بیندازد و حتی این مفاهیم را به دورافتاده‌ترین روستاها هم برسد. من به شما قول می‌دهم ۹۰ درصد ساختمان‌هایی که با مقررات ملی ساختمان ساخته شده‌اند را همین الان سونداژ کنید و پی و ستونشان را بررسی کنید. ۹۰ درصدشان نمره قبولی می‌گیرند. نمونه آخرش را در زلزله مورموری و آبدانان استان ایلام شاهد بودیم که ساختمان‌های مهندسی ساز ابداً تخریب نشدند و نمره قبولی گرفتند.

من پیشنهاد می‌کنم وزارت مسکن به دستاورد بیست و چندساله نظام مهندسی افتخار کند. از یاد نبریم ما اگر مهندسان را در فرآیند ساخت و ساز حذف کنیم، مردم را در مقابل بساز و بفروش‌ها بی‌دفاع گذاشتیم.

به‌عنوان سؤال آخر، جنابعالی راهکار برون‌رفت از بحران رکود فعالیت ساخت و ساز را چه می‌دانید؟

رکود ساختمان ناشی از کاهش تقاضا یا قدرت خرید مردم است. در سویی عرضه نیست و در سویی تقاضا است؛ یعنی فکر نکنیم توان ساخت و ساز ما پائین آمده است؛ توان ساخت و ساز ما ۱۰۰ میلیون مترمربع در سال با کیفیت بالا است. نه مصالح ساختمانی کم داریم و نه مهندس. مشکل از تقاضا است. تقاضا هم تقاضای واقعی است اما مؤثر نیست! چرا مؤثر نیست؟ چون مردم این قدر پس‌انداز ندارند که بتوانند بخرند! راه حل، راهی است که تمام دنیا رفته‌اند. ما باید کسی که ۱۵ درصد قیمت ساختمان پس‌انداز دارد را به متقاضی مؤثر تبدیل کنیم و ۸۵ درصد مبلغ را از طریق صندوق پس‌انداز ساختمان و بانک مسکن به او وام دهیم. این باعث تحریک تقاضا شده و در برون‌رفت ما از رکود بسیار مؤثر خواهد بود.

آیین‌نامه و سازمان نظام مهندسی ساختمان

بخش اول

بارؤسای استان‌ها

مهندس توکلی

مهندس رضایی سردره

مهندس زارعی

مهندس سلیمی

مهندس عموشاهی

مهندس مجتبی زاده

مهندس نامورچی

مهندس وثیق نیا

توضیح: این پرسش‌نامه به تمامی رؤسای سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها ارسال شد اما تنها استان‌های اصفهان (به ریاست مهندس علی عموشاهی)، بوشهر (به ریاست مهندس احمد زارعی)، خراسان جنوبی (به ریاست مهندس غلامرضا توکلی)، زنجان (به ریاست مهندس حسن مجتبی زاده)، فارس (به ریاست غلامرضا نامورچی)، قزوین (به ریاست مهندس عباس وثیق نیا)، هرمزگان (به ریاست مهندس مهدی رضایی سردره) و همدان (به ریاست مهندس امیر سلیمی) در مهلت مقرر به سؤالات پاسخ دادند که بدین وسیله نشریه شمس از همکاری آن‌ها کمال تشکر و امتنان را دارد. چیش پاسخ‌ها به ترتیب حروف الفبا آورده شده است.

مهندس نامورچی: در طی بیست و اندی سال گذشته سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان تلاشی مضاعف جهت تصاحب جایگاهی به حق در کنترل ساختمان بر اساس آیین‌نامه‌های ابلاغی فعلی وزارت مسکن و شهرسازی و راه و شهرسازی داشته‌اند و این امر محقق نشده است مگر با توسل به روش‌های مختلف از تعامل و گفتگو گرفته تا بحث و جدل و پافشاری؛ اما این آیین‌نامه که هنوز نکات مبهم بسیاری دارد و برای اجرایی شدن نیازمند تدوین آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های دیگری است، آمده است تا برخلاف سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در تقویت سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان و سیاست‌های کلان دولت در بهره‌گیری از توان بخش خصوصی، تمام این زحمات را یک شبه به بایگانی تاریخ بسپارد و سازمان نظام مهندسی ساختمان را به شیربی یال و دم و واشکمی تبدیل کند که نه در تعیین صلاحیت فنی اعضا جهت صدور پروانه اشتغال و نه در امر کنترل ساختمان و به تبع آن کنترل کیفیت خدمات مهندسی نمی‌توان نقشی برای آن متصور شد و بدین ترتیب تنها نهاد غیردولتی که می‌توانسته و می‌تواند در جلوگیری از عدول از قانون و ضوابط تأثیری قابل توجه داشته باشد را کاملاً بی‌اثر و خنثی نماید.

این‌گونه آیین‌نامه‌های خلق الساعه و بدون بهره‌گیری از خرد جمعی، به جز رسته کردن آنچه طی این سال‌ها رشته شده است کارکرد دیگری ندارد. چرا که به نظر می‌رسد با دیدگاهی تنظیم شده است که تمام مشکلات کیفی ساختمان‌ها را ناشی از انجام کنترل ساختمان توسط سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان می‌داند و می‌پندارد با برگرداندن آن به شهرداری‌ها و مراجع صدور پروانه کل مشکلات ساخت و ساز به یکباره حل خواهد شد.

این آیین‌نامه، نه یک قدم به جلو که ده‌ها گام به عقب است و بدون توجه به مشکلات واقعی عرصه ساخت و ساز و موانع پیش‌روی نیل به شهرسازی، معماری و ساخت و ساز مطلوب تدوین شده است و با اجرای آن سازمان‌ها عملاً به بیست و چند سال قبل باز خواهند گشت و مجدداً شاهد همان مشکلاتی خواهیم بود که در زمان تصویب قانون و آیین‌نامه نظام مهندسی و کنترل ساختمان به دنبال حل آن بوده‌ایم.

مهندس وثیق‌نیا: به‌طور قطع اجرای هر قانون جدیدی در هر سازمانی یکسری تأثیرات را بر عملکرد آن سازمان خواهد داشت. خصوصاً قوانینی که حوزه عملکرد و وظایف یک سازمان را نشانده گرفته باشد، به هر حال امید داریم هر تغییری با کمترین تنش و با حفظ شأن سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان صورت پذیرد.

۲- آیا شهرداری از نظر قابلیت اداری و قدرت اجرایی می‌تواند علاوه بر وظایف فعلی خود، وظایفی که در آیین‌نامه نظام مهندسی و کنترل ساختمان به آن محول شده است را انجام دهد؟

مهندس توکلی: توان فنی شهرداری‌های استان خراسان جنوبی به هیچ‌وجه قابلیت اجرای آیین‌نامه کنترل ساختمان را ندارد.

۱- اجرایی شدن آیین‌نامه کنترل ساختمان چه تأثیری بر عملکرد و جایگاه سازمان نظام مهندسی ساختمان دارد؟

مهندس توکلی: هر چند بخشی از اختیارات سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان کاهش می‌یابد ولی بخش عمده‌ای از اعتراضات و انتقادات عملکرد اعضا کاهش می‌یابد. به‌عنوان مثال ضعف عملکرد نظارتی برخی از ناظران باعث انتقاد مالک به سازمان می‌شود. درحالی‌که اگر ناظر توسط مالک انتخاب گردد این اعتراض قابل قبول نیست.

مهندس رضایی سرده: به‌طور کلی روش عملکرد سازمان را دگرگون خواهد نمود و جایگاه سازمان را به شدت متغیر خواهد کرد و متأسفانه به شیوه‌ای نادرست، ظرفیت پدید آمده را به جای هدایت به نابودی خواهد کشاند، حتی اگر قرار بر اصلاح و تغییر روش باشد آنچه در این آیین‌نامه دیده شده است، به شدت جای خالی سازمان را در مکانی حتی غیر از آنچه امروز هست به خوبی نمایان خواهد کرد اما قطعاً اکنون زمان سعی و خطای دوباره نیست.

مهندس زارعی: سؤال شما بر این فرض استوار است که آیین‌نامه اجرائی می‌شود ولی تصور بنده بر این است به علت مغایرت‌های قانونی آن باید اصلاح شود. از طرفی اجماعی که در جامعه مهندسی ایجاد شده است این انتظار را از مجموعه وزارت راه و شهرسازی به وجود آورده است که همراهی نموده و در جهت اصلاح این آیین‌نامه بکوشد.

مهندس سلیمی: اجرایی شدن آیین‌نامه کنترل ساختمان ضمن نزول جایگاه سازمان نظام مهندسی ساختمان به‌عنوان بزرگ‌ترین نهاد فنی غیردولتی کشور موجب خواهد شد که ناهماهنگی در بخش ساخت و ساز افزایش یافته و سرمایه‌گذاران و مالکین بخش خصوصی نه تنها با گروه بزرگ‌تری از مهندسين و خدمات‌دهندگان مواجه خواهند شد، بلکه با توجه به تضعیف جایگاه این سازمان، این گروه مهندسين نیز انسجام لازم را نخواهند داشت. هیچ فرآیند بهبوددهنده‌ای در جلوگیری از صوری‌کاری و فعالیت دلالان بخش خدمات مهندسی در این آیین‌نامه مشاهده نمی‌شود.

مهندس عموشاهی: مهم‌ترین وظیفه سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان پیگیری اهداف تعیین شده در قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و ساخت و ساز مطابق با مقررات ملی ساختمان است. در ماده ۶ آیین‌نامه کنترل ساختمان، کنترل و نظارت بر احداث ساختمان‌ها به شهرداری سپرده شده است. مطابق تبصره ۷ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها کنترل و نظارت بر احداث ساختمان‌ها از وظایف مهندسين و مطابق بند ۵ ماده ۱۵ قانون نظام مهندسی، کنترل فعالیت‌های حرفه‌ای مهندسين از وظایف و اختیارات هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی است. اگر سازمان نتواند بر احداث ساختمان‌ها از طریق کنترل عملکرد اعضا خود نظارت کند چگونه می‌تواند به وظایف ذاتی خود عمل کند؟

مهندس رضایی سرده: قطعاً خیر! البته نگاه به برخی شهرداری‌های کلان شهرها این اشتباه را برای نویسندگان آیین‌نامه فراهم می‌آورد که چنین امری مقدور است اما قاطبه شهرداری‌ها قطعاً چنین توانی ندارند، این اطمینان را با اتکا به تجربه چهارساله در جایگاه معاون امور عمرانی استانداری با قاطعیت عرض می‌کنم.

مهندس زارعی: شهرداری از اجرای وظایف فعلی خود هم ناتوان است. وضعیت نابسامان موجود شهرهای کشور هم مبین ضعف ساختاری شهرداری‌هاست که شهرفروشی از پیامدهای اصلی آن است و این شاخصی گویا و فراگیر از وضعیت شهرداری‌هاست که دست اندرکاران را قانع کند که شهرداری‌ها از انجام وظایف جدید ناتوان هستند.

مهندس سلیمی: اساساً در تمام دنیا دستگاه‌های دولتی و عمومی تلاش می‌نمایند تا وظایف غیرحاکمیتی خود را برون‌سپاری نمایند. واگذاری بسیاری از خدمات سازمان نظام مهندسی ساختمان به شهرداری‌ها موجب افت کیفی در صنعت ساختمان و بی‌سامانی اداری در شهرداری‌ها خواهد شد. شهرداری به عنوان مرجع صدور پروانه حتی در ساماندهی گزارش‌های مرحله‌ای ناظران و گزارش‌های تخلف و جلوگیری از ادامه تخلف‌ها ناتوان است.

مهندس عموشاهی: خیر. در وهله اول، باید بررسی شود آیا شهرداری در انجام وظایف قانونی خود موفق بوده است یا نه. بدون شک عملکرد شهرداری‌ها در کمیسیون‌های ماده ۱۰۰ قابل نقد است. به اعتقاد اینجانب در حالی که عدول از ضوابط شهرسازی و مندرجات پروانه ساختمانی صادره از سوی شهرداری که مطابق ضوابط شهرسازی است با جریمه قابل چشم‌پوشی است چه تضمینی وجود دارد که واگذاری مسئولیت کنترل و نظارت بر اجرای ساختمان به شهرداری‌ها به سرنوشتی مشابه دچار نشود؟ چه تضمینی وجود دارد عدم رعایت مقررات ملی در طراحی، محاسبه و اجرای ساختمان با حکم به پرداخت جریمه حل و فصل نشود؟

در گام دوم، انجام وظایفی که در آیین‌نامه به شهرداری واگذار شده است، نیازمند بستر سازی‌هایی است که هم مستلزم تعیین بودجه است و هم مستلزم تربیت نیروی فنی و دارای صلاحیت لازم.

مهندس مجتبی‌زاده: شهرداری‌ها در حال حاضر به قدر کفایت نیروهای فنی و مهندسی برای انجام وظایف محوله در اختیار ندارند. طبیعی است که اضافه کردن وظایف دیگر بدون بستر سازی لازم که آن هم در حال حاضر امکان‌پذیر نیست و بعید به نظر می‌رسد، وظایف حال حاضر شهرداری را هم تحت الشعاع قرار می‌دهد.

مهندس نامورچی: در راستای سیاست‌های کلان کشور، در حال حاضر شهرداری‌های کلان شهرها هم در حال برون‌سپاری خدمات مربوط به صدور و تمدید پروانه هستند و به نظر می‌رسد ابلاغ مسئولیت‌های

جدید به شهرداری‌ها، مستلزم استخدام نیروهای جدید و افزایش فضای اداری باشد که نهایتاً به سنگین‌تر شدن بدنه شهرداری‌ها منجر خواهد شد و یا این‌که مثل دیگر خدمات این چنینی برون‌سپاری خواهد گردید که در شرکت‌های خصوصی قطعاً فضا برای تخلفات مهیاتراز سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان است.

مهندس وثیق‌نیا: قابلیت‌های اداری- اجرایی هر نهاد و سازمانی به پیشنهاد مدیریت آن باز می‌گردد. اگر اعتقاد علمی و عملی جهت توانایی شهرداری‌ها در عمل به اجرای آیین‌نامه‌های نظام مهندسی وجود داشته باشد، در صورت تصویب آیین‌نامه حرفی برای گفتن نداریم ولی سعی در آزمون و خطا در این برهه از زمان به هیچ عنوان مناسب نیست و ما به جای ازدیاد کاری و گسترش حوزه‌های عملی در مقوله‌ای که کمتر به آن آشنا هستیم، بهتر است به اصلاح و تقویت قانون نظام مهندسی بپردازیم.

۳- عملکرد ۲۰ ساله سازمان نظام مهندسی و تأثیر آن بر صنعت ساختمان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

مهندس توکلی: هر چند اقدامات سازمان‌های نظام مهندسی تأثیر به‌سزایی در طراحی و اجرای ساختمان‌ها دارد ولی در مجموع عملکرد سازمان‌ها متناسب با جایگاه و شأن سازمان نبوده و نتوانسته است رضایت جامعه و مسئولین را جلب نماید.

مهندس رضایی سرده: عملکرد سازمان در مجموع مثبت ارزیابی می‌شود گرچه اشکالات و نقایص فراوانی در آن وجود دارد که نیازمند بازنگری و اصلاح است اما آنچه کامل است، کمتر دیده می‌شود و همه نگاه‌ها معطوف به موارد نقص است، عمده نقایص را باید در عدم به روزرسانی قوانین جستجو کرد، تأخیر در این امر مهم ضربات بسیاری به وجهه سازمان‌ها زده است.

مهندس زارعی: این عملکرد را باید به صورت مقایسه‌ای در زمان عدم حضور سازمان نظام مهندسی در عرصه ساخت و ساز بررسی نمود. در زلزله‌ای که در سال ۱۳۹۲ در شهر شنبه استان بوشهر حادث شد اندک ساختمان‌هایی که تحت نظارت فنی قرار گرفته بودند از آثار مخرب زلزله مصون ماندند و حال آن‌که بقیه ساختمان‌ها به‌طور عمده دچار آسیب شدند. با این وجود سازمان نظام مهندسی به تنهایی نمی‌تواند پاسخگوی وضعیت موجود ساخت و ساز کشور باشد زیرا عوامل زیادی نقش آفرین هستند که از حیطة اراده سازمان نظام مهندسی خارج‌اند.

مهندس سلیمی: در استان همدان با قاطعیت می‌توان ادعا کرد که سازمان نظام مهندسی ساختمان موجب ارتقاء کیفی نسبی و رعایت حداکثری مقررات ملی ساختمان شده است. گواه این موضوع، معیار قراردادن شاخص‌های سازمان نظام مهندسی ساختمان استان همدان توسط بانک‌ها و بیمه‌ها در اختصاص تسهیلات بانکی و سایر

در این فضا و با وجود مشکلات فرهنگی و زیرساختی فراوانی که مانع اجرای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان بوده و هستند، باید اذعان داشت که عملکرد سازمان‌ها بسیار مثبت، مؤثر و قابل توجه بوده است. بدیهی است که با مشکلات موجود و موانعی از قبیل نبود مصالح استاندارد، قوانین، استانداردها و مقررات لازم، نیروی کار ماهر و تجهیزات مورد نیاز و از آن طرف دخالت همه جانبه افراد فاقد صلاحیت در امور ساخت و ساز اما دارای منابع مالی و نفوذ اجتماعی و همچنین تغییرات مداوم مقررات و آیین‌نامه‌ها به صورت سلیقه‌ای، نمی‌توان انتظار داشت تمامی بندهای قانون بدون کم و کاست اجرا شده باشند. در عین حال مقایسه کیفیت ساخت و ساز، قبل از تشکیل سازمان نظام مهندسی و بعد از آن قطعاً بیانگر ارتقاء قابل توجه در این امر بوده است.

مهندس وثیق نیا: ارزیابی عملکرد بیست ساله سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان یک معادله با پارامترهای مختلف است و در این ارزیابی تنها نمی‌توان به نظام مهندسی توجه کرد. عملکرد هراگرانی وابستگی کامل به تعامل با سازمان‌های مرتبط دارد در حوزه کاری نظام مهندسی ساختمان مجموعه‌های راه و شهرسازی، استانداری‌ها، شهرداری و سایر مراجع نیز دخیل بوده‌اند اگر منصفانه نگاه کنیم در استان‌هایی که این تعامل چند جانبه برقرار بوده میزان موفقیت سازمان بسیار چشمگیر بوده و در نقطه مقابل در استان‌هایی که سازمان استان در تنگنا قرار گرفت متأسفانه با عملکردهای ضعیف مواجه بوده‌ایم در حقیقت متولی قانون تنها نظام مهندسی نیست و همکاری دستگاه‌های قانون‌گذار در عملکرد بهینه سازمان‌ها بسیار مؤثر است.

۴- در صورت محدود شدن دامنه اختیارات و مسئولیت‌های قانونی سازمان نظام مهندسی ساختمان، صنعت ساختمان به چه آسیب‌هایی دچار می‌شود؟

مهندس توکلی: مهمترین آسیبی که به نظر می‌رسد مشکل ساز باشد تبانی مالک با ناظران است که می‌بایست نظارت عالی در این زمینه با دقت بیشتری عمل نماید.

مهندس رضایی سررده: عمده‌ترین مشکل، عدم توانایی شهرداری‌ها در انجام آن بخش از وظایفی است که از حیث اختیارات سازمان جدا و به آن‌ها سپرده می‌شود، به جز چند کلان شهر و بعضاً شهرداری مراکز استان‌ها، سایر شهرها به شدت دچار ضعف تخصصی هستند که این امر تأثیر خود را در کیفیت طراحی و نظارت به وضوح نشان خواهد داد و آسیب‌های جدی به پیکره صنعت ساختمان وارد خواهد نمود.

مهندس زارعی: به نظرم می‌بایست وزارت راه و شهرسازی به اتفاق سازمان نظام مهندسی به آسیب‌شناسی حوزه ساخت و ساز بپردازد. موفقیت‌های کسب شده در عرصه ساخت و ساز به طور عمده به سازمان برمی‌گردد و یا وجود این‌که عوامل مختلفی متصدی موفقیت یا عدم موفقیت در عرصه ساخت و ساز هستند ولی اگر منصفانه

خدمات مربوطه می‌باشد. افزایش ایمنی در گودبرداری و اجرای سازه و سایر مراحل اجرایی و کاهش تلفات انسانی از نتایج حضور مهندسين مجری و ناظران در پروژه‌ها بوده که با کنترل سازمان نظام مهندسی ساختمان و فرآیند صدور شناسنامه فنی و ملکی رخ داده است.

مهندس عموشاهی: با مقایسه ساخت و سازهای انجام شده در دهه ۷۰، ۸۰ و ۹۰ به خوبی می‌توان به تأثیر سازمان نظام مهندسی بر صنعت ساختمان پی برد. عضویت بیش از ۴۰۰ هزار مهندس در رشته‌های عمران، معماری، برق، مکانیک، شهرسازی، ترافیک، انسجام دادن به فعالیت‌های حرفه‌ای، برگزاری کلاس‌های آموزشی بر حسب نیاز روز و رتبه بندی آن‌ها، بازآموزی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی و به روز نگه داشتن اطلاعات فنی آن‌ها. کنترل فعالیت‌های حرفه‌ای آن‌ها و جلوگیری از بروز تخلف در فعالیت‌های مرتبط و با صنعت ساختمان تنها بخشی از خدمات سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان است.

مهندس عموشاهی:

باید به این نکته توجه کرد که سازمان نظام مهندسی ساختمان بدون دریافت یک ریال بودجه از دولت به مسئولیت‌هایی که در قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان داشته، عمل کرده است. مجموعه‌ای منسجم در تمامی استان‌ها، با یک سیستم اداری کاملاً شفاف و پاسخگو که به طور میانگین در هر استان به طور متوسط ۲۰۰ نفر کارمند را بدون اینکه باری بر دوش دولت باشد مستقیماً مشغول به کار کرده است.

در حالی که نیازمند اصلاح مقررات و قوانین در جهت تخصصی تر شدن صنعت ساختمان هستیم و برای اجرایی شدن مجریان ذی صلاح نیاز به وضع مقررات داریم به یکباره وظایف ذاتی سازمان نیز نادیده گرفته می‌شود. این موضوع نه تنها موجب سرخوردگی قشر عظیمی از مهندسين عضو سازمان‌های نظام مهندسی شاغل در صنعت ساختمان خواهد شد بلکه صنعت ساختمان را دچار هرج و مرج خواهد کرد؛ و تا بخواهیم آن را در مسیر درست قرار دهیم سرمایه‌های ایجاد شده و بستر سازی‌های انجام شده از بین خواهد رفت.

مهندس مجتبی زاده: به نظر من عملکرد سازمان‌ها در بیست سال گذشته خوب بوده است ولی جا برای کار بهتر و بیشتر هنوز وجود دارد و نواقصی مشاهده می‌شود که باید برطرف گردد تا تأثیر آن کاملاً مشخص شود.

مهندس نامورچی: سازمان نظام مهندسی ساختمان نهاد نوپایی است و طی بیش از ۲۲ سال، تلاش همه جانبه‌ای را در حوزه‌ای مصرف کرده است که اصولاً وجود نداشته و یا تعریف مشخصی نداشته است. کاری بسیار صعب بوده است چرا که در سوی دیگر شهرداری‌ها هم چندان اراده‌ای برای واگذاری اختیارات خود به سازمان‌ها نداشته‌اند.

به موضوع نگاه کنیم متوجه می‌شویم که مسئولیت‌های مهندسان ناظر تناسبی با شرح اختیارات و وظایف آن‌ها ندارد با این وجود نقش مجریان ذی صلاح، مصالح استاندارد و همکاری شهرداری‌ها در این مورد را نباید از نظر دور داشت که می‌توانند تأثیرات بسزایی در این حوزه داشته باشند.

مهندس سلیمی: تحدید اختیارات و مسئولیت‌های سازمان نظام مهندسی ساختمان به معنای گشاده شدن دست کسانی است که تمایل دارند به نحوی از مقررات ملی ساختمان تخلف نمایند و منافع مالی ایشان در کمینه کردن هزینه‌های مصرفی در جهت ساخت ساختمان ایمن و قابل استفاده جهت بهره‌برداران است.

مهندس عموشاهی: وقتی که ساختاری عملکرد موفق داشته است و یک‌باره مسئولیت‌هایی را که قانونی است از وی سلب می‌کنند، بین اعضای آن سرخوردگی ایجاد خواهد شد. تلاش زیادی شده است تا یک روند منطقی در صنعت ساختمان از شروع و درخواست پروانه ساخت، طراحی، محاسبه، نظارت و اجرای ساختمان ایجاد شود. نیروهای متخصصی که توسط دانشگاه‌ها تربیت شده‌اند را جذب سازمان کرده‌ایم. نیرویی که تجربه اجرایی نداشته است را با برگزاری کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزشی توانمند کرده و از خدماتش در ساختمان‌های کوچک استفاده کرده‌ایم... برحسب نیاز برای آن‌ها کلاس آموزشی مرتبط با مسائل اجرایی گذاشته‌ایم و به مرور زمان با ارتقاء پایه‌اش، یک مهندس تازه از دانشگاه بیرون آمده را به یک مهندس باتجربه حرفه‌ای تبدیل کرده‌ایم. هیچ ساختار مشابهی در کشور، شبیه سازمان نظام مهندسی وجود ندارد که بدین شکل عمل کرده باشد. مقررات ملی مجموعه‌ای از مباحث ۲۲ گانه فنی و مقررات اجرایی مربوطه که خود گنجینه‌ای ملی است، تدوین شده است. نیروهای فنی و اجرایی چه اعضای سازمان‌ها و چه سایر دستگاه‌های اجرایی با مفاد آن آشنا شده‌اند. از همه مهم‌تر ساخت و ساز مطابق مقررات ملی به فرهنگ تبدیل شده است. همه این توانایی‌ها، دانش و تجربیات اجرایی اندوخته خدمات ارائه شده با صرف هزینه‌های مادی و معنوی بسیاری حاصل شده‌اند. وقتی همه این خدمات ارزنده و توانایی‌ها نادیده گرفته شود، قطعاً خسارات جبران‌ناپذیری بر بدنه اجرایی کشور وارد خواهد شد.

سازمان نظام مهندسی یکی از موفق‌ترین ساختارهایی است که بعد از انقلاب و با هدف سپردن امور به دست مردم ایجاد شده است. یک ساختار کاملاً بومی و مطابق با فرهنگ این مرزوبوم که می‌تواند الگوی خوبی برای برون‌سپاری بسیاری از وظایف دولتی باشد.

مهندس نامورچی: سازمان‌های نظام مهندسی استان‌ها و به تبع آن سازمان نظام مهندسی ساختمان برای به دست آوردن جایگاه به حق و مؤثر خود متحمل رنج و زحمت بسیار بوده‌اند. محدود کردن اختیارات این سازمان عملاً نادیده گرفتن پتانسیل بسیار بالایی است که در

این سازمان وجود دارد و به جای حذف می‌توان با روش‌ها و ابزارهای مناسب این توان بالقوه را به فعل درآورد. کمتر عقل سلیمی است که بپذیرد خارج کردن سازمان نظام مهندسی ساختمان از چرخه کنترل ساختمان منفعی برای این صنعت به دنبال داشته باشد.

مهندس وثیق‌نیا: سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان نشئت‌گرفته از قانون هستند و وظیفه ذاتی آن‌ها اجرای مقررات در حوزه‌های ساخت و ساز است تجربه گران‌بهایی که ظرف دو دهه توسط این سازمان‌ها به دست آمده است نباید به یک‌باره نادیده گرفته شود سازمانی گسترده با نزدیک به نیم میلیون نفر عضو قطعاً منشأ خدمات بزرگی در حوزه صنعت ساختمان خواهد بود و افتراق این جمع بزرگ و تحدید اختیارات آن صدمه بزرگی بر بدنه مهندسی کشور خواهد زد که نتیجه مستقیم آن متوجه بهره‌برداران خواهد شد.

۵- آیا شما مواد آیین‌نامه پیشنهادی کنترل ساختمان را مغایر قوانین بالادستی و قوانین ذی‌ربط می‌دانید؟ اگر پاسخ مثبت است مصادیق آن را بیان کنید.

مهندس رضایی سردره: قطعاً چنین است، چرا که به وضوح وظایف مصرح در قانون را از سازمان نظام مهندسی ساختمان به شهرداری‌ها منتقل نموده و برخلاف نص قانون برخی مراجع جدید ایجاد و در چرخه نظارت و ساخت وارد نموده است.

پاسخ مهندس زارعی: بله. خلاصه‌ای از این مغایرت‌ها را در جدول روبه‌رو تجمیع کرده‌ام.

مهندس عموشاهی: بلی، مهم‌ترین مغایرت مربوط به منشأ تدوین آیین‌نامه است. منشأ تدوین آیین‌نامه کنترل ساختمان ماده ۴۲ قانون ذکر شده است در حالی که در ماده ۴۲ قانون نظام مهندسی تدوین آیین‌نامه کنترل ساختمان تکلیف نشده است، در ماده ۴۲ قانون تدوین آیین‌نامه اجرایی قانون به وزارت راه و شهرسازی تکلیف شده است؛ که آیین‌نامه اجرایی قانون نیز در سال ۷۵ تدوین شده است و اصلاحات بعدی نیز بر روی آن انجام یافته و اخیراً نیز در سال ۹۴ اصلاحات اساسی بر روی آن انجام شده است؛ و مشخص است که صرفاً در حوزه اختیارات وزارت راه و شهرسازی و سازمان نظام مهندسی مقررات وضع شده است.

از مفاد «آیین‌نامه کنترل ساختمان» مشخص است که علاوه بر وضع مقررات در حوزه وزارت راه و شهرسازی، بدون در نظر گرفتن توان اجرایی و زیرساخت‌های موجود در حوزه وزارت کشور یعنی شهرداری‌ها نیز وضع مقررات نموده است. نمونه بارز آن بی‌توجهی به مفاد مصوبه شورای عالی اداری مورخه ۱۳/۸/۱۳۷۲ در خصوص هماهنگ نمودن صدور پروانه، گواهی عدم خلاف و گواهی پایان ساختمان در سطح شهرداری‌های کشور است.

کنترل و نظارت بر احداث ساختمان‌ها موضوع ماده ۶ «آیین‌نامه کنترل

در حال حاضر روند فعلی صدور پروانه در شهرداری به نظر طولانی می‌رسد و باید تلاش کنیم این روند را کوتاه کنیم. در حالی که در فصل دوم آیین‌نامه، صدور پروانه ساختمان دو مرحله‌ای پیش‌بینی شده است که ضمن افزایش بروکراسی اداری و نارضایتی مردم، با مفاد مصوبه شورای عالی اداری در خصوص هماهنگی نمودن صدور پروانه، گواهی عدم خلاف و گواهی پایان ساختمان در سطح شهرداری‌های کشور مصوبه مورخه ۱۳۷۲/۸/۱۳ مغایرت دارد.

پاسخ مهندس نامورچی: به اعتقاد من، نفس استناد به ماده ۴۲ قانون برای تهیه مجدد آیین‌نامه‌ای که قبلاً تدوین و ابلاغ شده است جای اشکال دارد. جدای از این امر، قطعاً تنظیم‌کنندگان این آیین‌نامه مطلع هستند که اجرای آیین‌نامه مستلزم تغییر بسیار و حتی نقض قوانین و مقررات پیش از آن هست و در چنین وضعیتی حتی فرض عدم مغایرت هم بسیار نامحتمل و دور از ذهن است. نقطه نظرات متعددی در این زمینه مطرح شده است که در اینجا مجال پرداختن به همه موارد نیست اما آقای «حسن محمد حسن زاده» در مقاله‌ای با عنوان «آیین‌نامه کنترل ساختمان در آزمایش با محک قانون» از زاویه‌ای دیگر به مواردی اشاره کرده‌اند که جای تأمل دارد.

ساختمان» به شهرداری سپرده شده است در صورتی که مطابق تبصره ۷ ماده ۱۰۰ شهرداری همچنین مفاد قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، از وظایف مهندسیین و کنترل فعالیت مهندسیین مطابق بند ۵ ماده ۱۵ قانون از وظایف سازمان است.

مطابق بند ۸ ماده ۱۵ قانون «تنظیم روابط بین صاحبان حرفه‌های مهندسی ساختمان و کارفرمایان و کمک به مراجع مسئول در بخش ساختمان و شهرسازی در زمینه ارجاع مناسب کارها به صاحبان صلاحیت و جلوگیری از مداخله اشخاص فاقد صلاحیت در امور فنی» از وظایف هیئت مدیره است، انتخاب مستقیم ناظر توسط مالک موضوع ماده ۲۰ آیین‌نامه کنترل ساختمان بدون هیچ‌گونه ضابطه‌ای، نادیده گرفتن وظایف هیئت مدیره سازمان است.

مهندس سلیمی:

تحدید اختیارات و مسئولیت‌های سازمان نظام مهندسی ساختمان به معنای گشاده‌شدن دست کسانی است که تمایل دارند به نحوی از مقررات ملی ساختمان تخلف نمایند و منافع مالی ایشان در کمینه کردن هزینه‌های مصرفی در جهت ساخت ساختمان ایمن و قابل استفاده جهت بهره‌برداران است.

جدول شماره ۱: پاسخ مهندس زارعی به سوال ۵

ماده آیین‌نامه	مغایرت با ماده قانون	توضیحات
صدر آیین‌نامه	۳۳- ق ن م	-حراست قانون برای تدوین آیین‌نامه مستقل برای ماده ۳۳-سنگوت در مورد ماده ۳۳ و در نتیجه تعارض با آیین‌نامه ماده ۳۳
صدر آیین‌نامه	۴۲- ق ل م	-سنگوت در مورد آیین‌نامه فعلی ماده ۴۲-آیین‌نامه ماده ۴۲ مربوط به کل قانون است و عمومیت دارد و نه برای موضوع خاص مواد ۲۸، ۲۷، ۲۴ و ۲۳ به علت خاص بودن تارای آیین‌نامه مستقل هستند
۱-بخش تعاریف (تعریف ناظر)	تبصره ۷ ماده ۱۰۰ ق ش	لزوم گزارش ناظر به شهرداری طبق قانون ولی در این آیین‌نامه ناظر به خواست کارفرما انتخاب می‌شود
۱-بخش تعاریف (تعریف نظارت)	۳۵- ق ن م	لزوم پاسخگویی در مورد رعایت الزامات شهرسازی که از حقوق عمومی است به حاکمیت ولی در این ماده آیین‌نامه نیز به کارفرما ازشاط یافته است
مواد ۳ و ۵	۳۳- ق ن م	تعریف حوزه شمول طبق ماده ۳۳ قانون باید انجام شود
۸، ۶ و ۱۲	ماده ۵۵- ق ش	- ایجاد وظایف جدید برای شهرداری-ماده ۱۲ ایجاد وظایف جدید برای شهرداری بدون تأمین منابع هزینه‌ای آن‌ها
۶۰	بندهای ۵ و ۶ ماده ۱۵- ق ن م	احراز صلاحیت و طرفیت مهندسان، وظیفه سازمان نظام مهندسی است که در این ماده آیین‌نامه به شهرداری محول شده است
۴۵	بند ۸ ماده ۱۵- ق ن م	طبق قانون تنظیم روابط بین مهندسان (صاحبان حرفه‌های مهندسی) و کارفرمایان وظیفه هیئت‌مدیره است ولی در آیین‌نامه این وظیفه از سازمان سلب شده است
۴۵	۳۷- ق ن م	حذف منابع مالی تأمین هزینه‌های سازمان نظام مهندسی (از چهار منبع اصلی تأمین هزینه‌ها عملیات‌های دولت و صندوق مشترک و لغت خارج می‌نماید و فعلاً تنها حق عضویت و درصدها حق الزحمه در ملائی انحصار آنها منابع موجود است که با اجرای آیین‌نامه فعلی فقط حق عضویت باقی می‌ماند که در این صورت به علت کاهش خدمات سازمان به اعضا نه تنها امکان افزایش حق عضویت وجود ندارد بلکه کاهش حق عضویت نیز امری بدیهی است و عملاً منابع مالی تأمین هزینه سازمان‌ها ناآرامد خواهد شد)

مقاله «آیین‌نامه کنترل ساختمان در آزمایش با محک قانون»

مطابق با توانایی‌های هرفرد و با رعایت اصول رقابت تأثیر مستقیم دارد. در حالی که در تلاش هستیم سهم خدمات مهندسی از صنعت ساختمان را افزایش دهیم و به نوعی در افزایش شغل در این حوزه تأثیرگذار باشیم. مطمئناً با حذف سازمان از چرخه ساخت و ساز و عدم نظارت آن بر عملکرد مهندسين نه تنها در توزیع شغل بین متخصصین هرج و مرج اتفاق خواهد افتاد بلکه افراد فاقد صلاحیت نیز وارد این صنعت خواهند شد و خسارات جبران‌ناپذیری به جامعه مهندسی، صنعت ساختمان و سرمایه‌های ملی وارد خواهد شد.

مهندس نامور چی: بلی و به نظرمی‌رسد که قصد تنظیم‌کنندگان آیین‌نامه هم دقیقاً همین بوده است! در آیین‌نامه کنترل ساختمان پیشنهادی فقط در دو مورد از سازمان نظام مهندسی ساختمان نام برده شده است: برای ثبت تغییرات نشانی معمار طرح و جهت ایجاد سامانه اطلاعات حرفه‌ای دارندگان پروانه اشتغال تحت نظارت وزارت راه و شهرسازی که احتمالاً صرفاً به منظور تحمیل هزینه ایجاد ساختار مربوطه آن به سازمان بوده است.

مهندس وثیق‌نیا: بدون شک سازمانی با دو دهه قدمت قابل حذف نخواهد بود ولی می‌توان گفت به شدت دچار ضعف و اضمحلال خواهد شد و به نقل از کارشناسان، در حد یک اتحادیه صنفی تنزل خواهد کرد و این مسئله چالشی بزرگ در حوزه‌های شهری ایجاد می‌کند زیرا خلع شدن یک سازمان از وظایف خود و واگذاری آن به نهادی پرمشغله، آغاز یک چرخش نامناسب در چرخه مهندسی ساخت و ساز خواهد بود.

۷- نظر جنابعالی درباره مفهوم دو عبارت «بازرسی ساخت» و «نظارت» چیست؟ در آیین‌نامه پیشنهادی به چه صورت در نظر گرفته شده است؟
مهندس توکلی: مهم این است که شرح وظایف بازرسی ساخت و ناظر مشخص گردد. پس از تعریف دقیق و حقوقی به نظرمی‌رسد مشکل خاصی وجود نداشته باشد.

مهندس رضایی سرده: مفهوم دو عبارت در واژه متفاوت و در عمل و آنچه باید در چرخه صنعت ساختمان باشد یکی است. به نظر من در آیین‌نامه پیشنهادی برای انحراف اذهان ناآشنا به مقوله مراحل طراحی، نظارت و اجرای ساختمان سعی در استفاده از عبارتی نوشته تا به گونه‌ای در اذهان مقوله‌ای جدید متبادر شود و از این رهگذر گرفتن این وظیفه از یکی و اعطای آن به دیگری توجیه شود.

مهندس زارعی: قبل از هرگونه تغییر باید به ۲ نکته حائز اهمیت توجه شود اول تعریف ناظر در تبصره ۷ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها که اگر قرار است تغییراتی در شرح وظایف و مسئولیت‌های ناظر ایجاد شود باید قانون اصلاح شود. دوم ماده ۳۵ قانون نظام مهندسی که مسئولیت نظارت عالی بر اجرای ضوابط و مقررات شهرسازی و مقررات ملی

مهندس وثیق‌نیا: آیین‌نامه پیشنهادی کنترل ساختمان از جهات گوناگون قابل بررسی است هم از نظر مخالفان و هم از نظر مدافعان. ولی نکته اساسی در این بازه، عمل به قانونی است که توسط قانون‌گذار وقت ابلاغ شده و فاقد جنبه‌های شخصی و سلیقه‌ای است. از این نظر که شاید ما در برداشت‌های قانونی و استنباط آن دچار مشکل بوده‌ایم، تغییر بنیادی آن را راه حل مناسبی نمی‌دانم و اعتقاد دارم اصلاح قانون در این مرحله به ارائه آیین‌نامه جدید ارجحیت دارد.

۶- آیا معتقد هستید که اجرای آیین‌نامه پیشنهادی موجب حذف سازمان نظام مهندسی از چرخه ساخت و ساز می‌شود؟

مهندس توکلی: خیر، مهم‌ترین هدف قانون نظام مهندسی احداث ساختمان‌های با کیفیت است نه کاهش اختیارات و جایگاه سازمان نظام مهندسی ساختمان.

مهندس رضایی سرده: در عمل تا حدود زیادی چنین خواهد شد، اما به ظاهر و فقط در چرخه اعطای صلاحیت هم‌چنان سازمان حضور خواهد داشت گرچه چنین وضعیتی از بین بردن و هدر دادن ظرفیت و جایگاهی است که می‌توان از حضور آن بهره‌های فراوانی برد.

مهندس زارعی: همان‌طور که در پاسخ سؤال اول توضیح دادم، نسبت به تغییر و اصلاح این آیین‌نامه که هم خواسته‌های جامعه مهندسی را در برگیرد و هم با نگاه آسیب‌شناسانه در جهت بهبود وضعیت صنعت ساخت و ساز تغییر کند خوش بین هستیم؛ بنابراین دلیلی برای حذف سازمان نمی‌بینم.

مهندس سلیمی: این آیین‌نامه نقش سازمان را تا حد یک مجموعه صنفی از مهندسين تقلیل داده و نقش فنی و اجرایی این سازمان را حذف خواهد کرد.

مهندس عموشاهی: بله نظام مهندسی و کنترل ساختمان را نمی‌توان از هم جدا کرد. قانون برای نظام دادن به امور مهندسين که بتوانند نسبت به کنترل ساختمان انجام وظیفه کنند تدوین شده است. نمی‌توانیم هدف تشکیل نظام مهندسی را حذف کنیم و آن را به دستگاه اجرایی دیگری بدهیم و انتظار داشته باشیم نظام مهندسی باقی بماند. ایجاد شغل از وظایف سازمان نیست اما کنترل ظرفیت اشتغال به کار اعضای سازمان‌ها در صنعت ساختمان به نوعی در توزیع عادلانه شغل

مهندس نامورچی: به نظر می‌رسد در این آیین‌نامه بازرسی ساخت، نظارت و حتی نظارت عالی و وظیفه واحدی را به عهده دارند که با عبارات همان آیین‌نامه، کنترل انطباق عملیات ساختمانی با ضوابط شهرسازی و معماری و ضوابط ساختمانی است. با این تفاوت که در نظارت، این امر مستمر بوده و در بازرسی و نظارت عالی در مقاطع خاص و طبق برنامه مشخص انجام می‌شود و روند آن خارج از خواست و کنترل کارفرماست.

مهندس وثیق‌نیا: بازرسی و نظارت ساخت دو مقوله جدا از هم هستند به طور حتم اگر زیرساخت‌های فنی، اداری، اجتماعی و اقتصادی فراهم شود مفهوم بازرسی ساخت معنا دارتر واقعی خواهد شد ما اکنون در بحث ساخت و ساز موانعی داریم که نظارت کامل و واقعی و در ادامه آن بازرسی را خدشه دار خواهد کرد، از بزرگ‌ترین این موانع می‌توان از ساخت و ساز سنتی یا عوامل بدون صلاحیت، مصالح فاقد استاندارد، بیمه‌های تضمین کیفیت و سودهای کلان برای افراد سودجو را نام برد. به این موارد عدم اداره کافی قانون‌گذار در اجرای قانون را هم اضافه کنید، به طور حتم تا اصلاح این موارد نمی‌توانیم به مباحث حرفه‌ای نظارت و بازرسی بپردازیم.

۸- آیا تصویب آیین‌نامه کنترل ساختمان به ارتقای کیفیت خدمات مهندسی کمک خواهد نمود؟ و آیا نکات مثبتی در تصویب آن متصور هستید؟

مهندس توکلی: به نظر این جانب در صورتی که امکان اجرای دقیق آیین‌نامه وجود داشته باشد هرچند از اختیارات سازمان‌های نظام مهندسی کاسته می‌شود ولی نتیجه مطلوب خواهد بود و بخش عمده‌ای از انتقادات و اعتراضات به سمت دیگری منتقل می‌شود و اقدامات در بخش‌های مختلف تخصصی‌تر انجام می‌گیرد.

مهندس رضایی سرده: صرفاً تصویب این آیین‌نامه کمکی به ارتقاء کیفیت خدمات مهندسی نخواهد کرد چراکه در آیین‌نامه، اجراکننده توانمندی که دارای ابزار کافی برای اجرای آن باشد در نظر گرفته نشده است و به هیچ‌وجه تبعات واگذاری وظایف به اجراکننده دیده نشده است. فقط در صورتی که تعریف صحیح عوامل و لوازم و پس از آن تعریف جایگاه‌ها می‌توان از این آیین‌نامه انتظار نتیجه مثبت داشت.

مهندس زارعی: خیر! معتقدم مشکلات موجود در عرصه ساخت و ساز به کمبود قوانین و مقررات ارتباط ندارد بلکه عدم اجرای قوانین و مقررات و عدم نظارت بر اجرای آن‌ها از مهم‌ترین مشکلات این عرصه است هرچند که نیاز به بازنگری در قانون و مقررات نیز احساس می‌شود و معتقدم ابتدا باید قانون که در مجلس شورای اسلامی در دست بررسی است اصلاح نمود و سپس به اصلاح

ساختمان را بر عهده وزارت راه و شهرسازی گذاشته است که وزارتخانه می‌تواند برای اجرایی شدن این ماده مسئولیت را به بازرسان محول کند اما با توجه به ۲ نکته مزبور معتقدم در چرخه ساخت و ساز یا شیوه‌های موجود حضور ناظر به تنهایی وافی به مقصود نیست و لازم است که هم به حقوق مالکان و هم حقوق عمومی که اجرای ضوابط و مقررات شهرسازی و مقررات ملی ساختمان است توجه کرد منتهی لازم است که فرآیندها تعیین شوند و سلسله مراتبی برای ساخت و سازها منظور شود و نمی‌توان به همه ساختمان‌ها نگاه واحد داشت و پیشنهادم این است در بخشی از ساختمان‌ها مثلاً با مترائ پائین و طبقات کمتر می‌توان همه مسئولیت‌ها را به یک نفر سپرد ولی در ساختمان‌های بزرگ‌ترین مسئولیت‌ها را باید تقسیم کرد.

مهندس عموشاهی: «نظارت» مجموعه خدماتی است که برای حصول از انطباق عملیات ساختمانی با مشخصات مندرج در پروانه ساختمان، نقشه‌ها و الزامات شهرسازی و معماری، الزامات ساختمانی، مقررات ملی در صنعت ساختمان از سوی اشخاص دارای صلاحیت ارائه می‌شود؛ و «بازرسی ساخت» به معنی کنترل مضاعف و اعمال وظایف قانونی سازمان از بابت کنترل عملکرد مهندسين ناظر است.

آنچه از آیین‌نامه کنترل ساختمان در خصوص «بازرسی ساخت» استنباط می‌شود این است که بازرسی ساخت به مفهوم انجام وظایف حاکمیتی است در حالی که موضوع نظارت امری است تخصصی و نظارت کنترل مضاعف و بازرسی از نظارت نیز می‌بایست توسط افراد متخصص و باتجربه انجام شود. نباید بازرسی در صنعت ساختمان با بازرسی‌های حاکمیتی یکی تلقی شود.

از طرفی باید توجه داشت که صدور پروانه ساختمانی از وظایف ذاتی شهرداری است و یکی از وظایف ناظران کنترل عملیات ساختمانی و انطباق آن با مندرجات پروانه است. وقتی این وظیفه به خود شهرداری سپرده شود چگونه می‌توان اطمینان داشته باشیم که ضوابط ساختمانی در ساخت و ساز رعایت می‌شود؟ حذف سازمان و مهندسين ناظر از این چرخه منجر به افزایش تخلفات در ساخت و ساز خواهد شد و با توجه به اینکه مرجع صادرکننده و مرجع کنترل‌کننده یکی است، منجر به بروز تخلفات اداری در شهرداری خواهد شد.

مهندس نامورچی:

برخلاف علم روز مدیریت پروژه، نظارت به اختیار کارفرمایی گذاشته شده که برخلاف پروژه‌های دولتی، در اکثر موارد سرمایه‌گذار (حقیقی یا حقوقی) است که فقط به قصد کسب منافع اقتصادی کوتاه مدت و لحظه‌ای پا به این عرصه گذاشته و مگر در موارد نادر علاقه‌ای به هزینه اضافه در این مورد نخواهد داشت و بدین ترتیب، ناظران که در حال حاضر خط مقدم کنترل کیفیت اجرا هستند عملاً از چرخه ساخت و ساز حذف خواهند شد.

آیین‌نامه ذیل ماده ۳۳ قانون اقدام کرد.

اجرای مفاد آیین‌نامه و مضرات آن در مقام عمل که موجب کاهش کیفیت تخصصی خدمات مهندسی خواهد شد ضمن هدر دادن ظرفیت عظیم سازمان که قطعاً علاوه بر بعد فنی، تبعات اجتماعی بسیاری نیز خواهد داشت.

مهندس سلیمی: خیر. اگر قرار است قانون بازنگری شود کسانی باید در آن دخیل باشند که سال‌ها آن را اجرا کرده و بازخورد اجرای آن را با تمام وجود درک نموده‌اند.

مهندس زارعی: مغایرت آیین‌نامه با قوانین و مقررات و همچنین ضعف و ناکارآمدی اکثر شهرداری‌ها در پذیرش مسئولیت‌های جدید از مهم‌ترین دلایل مخالفت با این آیین‌نامه است.

مهندس عموشاهی: البته نکات مثبتی هم دارد که از آن جمله می‌توان به انجام کار طراحی و محاسبه در دفاتر طراحی با محوریت مهندس معمار، ورود پیمانکار ساخت به عرصه صنعت ساختمان و وضع مقررات مربوطه، ایجاد بازرسی در صنعت ساختمان و تفکیک وظایف مهندس ناظر از بازرس اشاره کرد.

مهندس سلیمی: به نظر من تضعیف جایگاه نظارتی سازمان مهم‌ترین دلیل مخالفت با این آیین‌نامه است.

مهندس نامورچی: این آیین‌نامه برخلاف رویه کل دنیا در کنترل کیفیت، عملاً روش بازرسی را ملاک عمل خود قرار داده است که مربوط به حدود هفتادسال پیش است و عملاً در جهان منسوخ شده است. به نظر می‌رسد تنظیم‌کنندگان این آیین‌نامه یا افرادی با تفکر قدیمی بوده‌اند و یا با رجوع به اسناد آرشیوهای قبلی، تغییر جایگاه سازمان در امر کنترل ساختمان را مدنظر داشته و اقدام کرده‌اند. غافل از آنکه مشکلات ساخت و ساز به میزان بسیار کمی وابسته به مرجع مسئول کنترل ساختمان است و مسائل بنیادی تری وجود دارد که قبل از آن باید حل و فصل شود. از سوی دیگر مشخص نیست که چگونه سازمانی که در جریان امور مربوط به کنترل ساخت و ساز نیست باید از عملکرد اعضای خود اطلاع یافته و با آسیب‌شناسی و ارائه راهکار مناسب، ارتقاء خدمات مهندسی را موجب شود.

مهندس عموشاهی: بی‌توجهی به نظرات صاحب‌نظران در سازمان‌های نظام مهندسی، حذف سازمان نظام مهندسی از موضوع نظارت و بازرسی ساخت، بی‌توجهی به وظایف قانونی سازمان نظام مهندسی، بی‌توجهی به عملکرد موفق دو دهه سازمان‌های نظام مهندسی، بی‌توجهی به قانون نظام مهندسی و بی‌توجهی به قانون شهرداری و سایر قوانین بالادستی از مهم‌ترین این دلایل هست.

مهندس مجتبی‌زاده: متزلزل شدن استقلال و جایگاه سازمان‌های نظام مهندسی مهم‌ترین موضوعی است که در این آیین‌نامه مورد هدف قرار گرفته است.

مهندس وثیق‌نیا: اگر به صورت کلی به آیین‌نامه پیشنهادی بپردازیم متوجه خواهیم شد به طور مثال در بخش اجرایی ساختمان تحول مثبتی ایجاد خواهد شد به این صورت که با حذف واسطه‌گری و تبیین نقش سازندگان ذی‌صلاح امیدوار خواهیم بود که ساختمان‌ها به دست افراد کاربلد ساخته می‌شوند ولی موضوع اصلی این است که نمی‌توانیم تمام گناهان عدم کامل اجرای قوانین را به گردن آیین‌نامه موجود انداخت چرا که در این زمینه علاوه بر تعهد، اخلاق و مهارت، نیازمند حمایت قانون‌گذار نیز هستیم.

مهندس نامورچی: سازمان‌های نظام مهندسی طی ۲۰ و اندی سال گذشته خصوصاً در کلان‌شهرها تلاش بسیاری را مصروف کرده‌اند تا جایگاه خود را در امر کنترل ساختمان براساس آیین‌نامه‌های موجود به شهرداری‌ها بقبولانند و حاصل آن نیز ارتقاء کیفی ساخت و ساز و جلوگیری از تک‌قطبی شدن صدور و کنترل ساختمان بوده است. بدیهی است آیین‌نامه‌ای که از یک طرف حتی اطلاع از نحوه اجرای آن نیز مستلزم تدوین چندین آیین‌نامه دیگر است (که یا در خود متن آیین‌نامه به آن اشاره شده و یا در عمل نیاز به چنین امری است) و از طرف دیگر مغایر با علم روز بوده و نتایج آن هم غیرقابل پیش‌بینی است، نمی‌تواند مورد قبول صاحب‌نظران این صنعت قرار بگیرد.

مهندس وثیق‌نیا: پاسخ به این سؤال را می‌توان از بین متون پیشنهادی آیین‌نامه پیدا کرد، افول نقش سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان و تأکید بر نقش شهرداری‌ها در پروسه اجرای آیین‌نامه از اهم موارد مطروحه توسط مخالفان است؛ و این مسئله کوچک و پیش‌پاافتاده‌ای نیست. شما با سازمانی مواجه هستید که نزدیک به دو دهه قدمت دارد و تحول عظیمی در حوزه ساخت و ساز کشور ایجاد کرده است و روا نیست به خاطر بی‌مهری بعضی از سازمان‌های همکار و ذی‌ربط و یا زیاده‌خواهی بخش بسیار کوچکی از اعضاء وابسته به این سازمان به یک باره دست

۹- به نظر جنابعالی مهم‌ترین موضوعی که سبب مخالفت برخی صاحب‌نظران سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان با آیین‌نامه پیشنهادی کنترل ساختمان چیست؟

مهندس توکلی: تا جایی که بنده از طریق جلسات مختلف و شبکه‌های اجتماعی اطلاع دارم مهم‌ترین دلیل اعتراض کاهش اختیارات سازمان‌های نظام مهندسی است.

مهندس رضایی سرده: دیدگاه نادرست مؤلفان نسبت به چگونگی

به جراحی بزرگی زده و آن را به یک سازمان ناکارآمد بدل کنیم.

مهندس وثیق‌نیا:

شما با سازمانی مواجه هستید که نزدیک به دو دهه قدمت دارد و تحول عظیمی در حوزه ساخت و ساز کشور ایجاد کرده است و روا نیست به خاطر بی‌مهری بعضی از سازمان‌های همکار و ذی‌ربط و یا زیاده‌خواهی بخش بسیار کوچکی از اعضا وابسته به این سازمان به یک باره دست به جراحی بزرگی زده و آن را به یک سازمان ناکارآمد بدل کنیم.

۱۰- آبا این گزاره که «با تصویب آیین‌نامه کنترل ساختمان برخی از مهندسين متضرر می‌شوند و برخی دیگر منتفع می‌شوند» موافقید؟ استدلال جنابعالی چیست؟

مهندس توکلی: در صورت تصویب آیین‌نامه کنترل ساختمان مالکین به مهندسين موفق و خوش‌نام مراجعه خواهند نمود (به‌غیر از کسانی که صرفاً به دنبال سودجویی هستند) و در این صورت مهندسين دارای عملکرد موفق از درآمد بیشتری برخوردار خواهند بود و مهندسين دارای عملکرد ضعیف از چرخه طراحی و نظارت حذف خواهند شد. این از مهم‌ترین مزایای آیین‌نامه کنترل ساختمان است.

مهندس رضایی سرده: اگر منظور سؤال ضرر و نفع مادی است می‌توان چنین پاسخی داد؛ اما اگر علاوه بر نفع و ضرر مالی به سایر جوانب به‌ویژه جایگاه تخصصی در صنعت ساختمان و چرخه ساخت و ساز شهری و مضرات آن از منظر ایمنی و شهری و... بنگریم قطعاً کفه ضرر این ترازو بسیار سنگین‌تر است.

مهندس زارعی: طبیعی است که در قبال منافع گروهی عده‌ای نیز متضرر گردند ولی من امیدوارم که با تغییر اصولی در قوانین و مقررات و آسیب‌شناسی سایر عوامل تأثیرگذار منافع بلندمدت و عموم جامعه مدنظر قرار گیرد.

مهندس سلیمی: خیر! هیچ مهندسی با تضعیف جایگاه نظارتی ذی‌نفع نخواهد شد.

مهندس عموشاهی: در حال حاضر خدمات حرفه‌ای و تخصصی در خصوص طراحی، محاسبه و نظارت بر اساس صلاحیت افرادی انجام می‌شود که با در نظر گرفتن عواملی چون سال فارغ‌التحصیلی و گذراندن کلاس‌های فنی و کارگاه‌های آموزشی رتبه‌بندی شده‌اند که سالیانه و یا در یک دوره کار توان ارائه میزان مشخصی از خدمات فنی را دارند. این سیستم صرف‌نظر از ایرادهایی که دارد به‌نوعی موجب ایجاد توازن در توزیع کار شده

است و یک نفر نمی‌تواند در سال بیش از ظرفیت اشتغال خود ارائه خدمات کند و حق دیگران را ضایع کند؛ اما اگر سازمان نتواند بر ارجاع کار و عملکرد مهندسين نظارت کند، فعالیت‌های حرفه‌ای در اختیار عده‌ای خاص قرار خواهد گرفت و بسیاری از مهندسين از بازار کار حذف خواهند شد.

تلاش برای این است که بازار رقابت بر اساس صلاحیت‌های حرفه‌ای و اجرایی باشد؛ و بهای ارائه خدمات در مرحله سوم بر انتخاب یا ارجاع کار اثر داشته باشد. اگر مالک بدون ضوابط طراح؛ محاسب و ناظر خود را خودش انتخاب کند، بدون شک تمامی خدمات توسط عده‌ای خاص پذیرفته شده و بیش از آنچه تصور می‌شود دلالتی و مهر فروشی آن هم با قیمتی بسیار ارزان رواج خواهد یافت. کلیه خدمات فنی علی‌الخصوص نظارت بر ساخت و ساز «صوری» خواهد بود؛ یعنی افراد سودجو با استفاده از خریدن سهمیه سایرین و با استفاده از کمترین هزینه بر ساخت و ساز نظارت خواهند کرد. شاید اصلاً سهمیه‌ای در کار نباشد تا نظارتی انجام شود. به جای توجه به توان فنی و صلاحیت افراد، رقم ریالی ملاک انتخاب و سهمیه ملاک درآمد خواهد شد؛ و بعد از گذشت چند سال فقط تعدادی مهندس خواهیم داشت که بدون فعالیت در بازار کار، با همان میزان سهمیه سالیانه و مهر فروشی کسب درآمد کرده‌اند. همانند این است که یارانه‌ای به آن‌ها داده باشیم ولی آیا همه مشکلات یک مهندس و خانواده‌اش با یارانه گرفتن حل می‌شود.

مهندس نامورچی: جدای از صحت گزاره «برخی از مهندسين متضرر و برخی منتفع می‌شوند» با توجه به ساختار اجتماعی کشور و بازی‌گردانان اصلی در صنعت ساختمان، اجرای این آیین‌نامه برخلاف ادعای تنظیم‌کنندگان آن، به معنای از بین رفتن اصل رقابت سالم است که در نتیجه همه جامعه و از جمله مهندسان متضرر خواهند شد. در اصول اجتماعی پذیرفته شده کنونی، تنها اقدامات و ساختارهایی می‌توانند به حیات و رشد خود ادامه دهند که بر مبنای استراتژی برد - برد بنا شده باشند. این آیین‌نامه به شکل کنونی خود نه منافع کارفرما، نه منافع مهندسان و نه منافع ملی را در برنخواهد داشت. لذا عملاً همه متضرر خواهند شد.

مهندس وثیق‌نیا: با نگاهی گذرا به تاریخچه و علل تأسیس سازمان نظام مهندسی ساختمان و همچنین ورود قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان به‌سادگی به هدف قانون‌گذار در جهت حفظ حقوق بهره‌برداران پی خواهیم برد. متأسفانه شرایط به سویی سوق پیدا کرده که مباحث ضرر و منفعت در قوانین و آیین‌نامه‌ها محلی از اعراب پیدا کرده است درحالی‌که اگر به اصلاح زیرساخت‌ها و شرایط پرداخته شود مسلماً منافع چندجانبه‌ای برای تمامی متصدیان و بهره‌برداران حاصل خواهد شد.

آیین‌نامه از دیدگاه شهرداران (بخش اول)

حذف سازمان از وظایف قانونی خود با
اجرای شدن آیین‌نامه کنترل ساختمان

در گفت‌وگو با دکتر ایرج شهین باهر
شهردار کلان شهر تبریز

مقدمه

توسعه و گسترش فناوری‌های جدید، به ویژه فناوری‌های ارتباطاتی و اطلاعاتی، ساختار اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و حتی فرهنگی بسیاری از شهرهای جهان را تحت تأثیر قرار داده است. این تأثیر به دلیل فراهم آوردن امکان ارتباط سریع شهرهای کشورهای مختلف جهان و تعامل شهرها و مناطق جهان با یکدیگر، عملکرد بسیاری از آن‌ها را از سطح پیشین فراتر برده و تا سطح جهانی ارتقاء بخشیده است. ارائه چنین تغییر عملکردی برای شهرها و منطقه‌های موجود در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، متفاوت است. این تأثیر و تعامل (صرف نظر از مطلوب یا نامطلوب بودن آن)، در بعد کالبدی و فضایی شهرها و مناطق نیز تبلور یافته و منجر به ظهور شهر-منطقه‌های جهانی گردیده است. در بعد شهرسازی، مهم‌ترین دغدغه این است که شهرها و مناطق تحت نفوذ فرآیند جهانی شدن (که اقتصاد بدون مرز و تنوع فرهنگی در آن‌ها به وجود می‌آید) فضاهایی عام، بی‌هویت و بدون تعلق به فرهنگ خاص خود را در قلمروهای ملی یا سیاسی شان به نمایش بگذارند. از این رو آنچه در این تغییر و تحول مهم است «محللی ماندن در فرآیند جهانی شدن» است. از این رو شهرداری‌ها در اقصی نقاط جهان، محیط فعالیتی خود را در شرایط تغییرات روزافزون، پیچیدگی و تناقضات اداره می‌کنند. در عرصه‌های گوناگون، قدرت تصمیم‌سازی قابل ملاحظه‌ای به سطوح شهرداری واگذار شده است و در طی این دوران، تغییرات بی‌سابقه صورت پذیرفته است. لذا رشد شهری هم تهدید است و هم فرصت. تهدید است، اگر تحولات شهری فهم نشوند و استراتژی مناسبی برای اداره شهر در بلندمدت تهیه و تدوین نگردد؛ و فرصت است، اگر پس از شناخت این تحولات، استراتژی مدیریت شهری تهیه و تدوین شود، سیاست‌های متناسب با آن طراحی گردند، ابزارهای سیاست‌گذاری تعریف و اهرم‌های اجرایی نیز شناسایی شوند. مدیریت شهرداری‌ها نیز چنانچه بخواهند خود را با تحولات جهانی و پدیده جهانی شدن هماهنگ کنند ملزم به شناخت پویایی‌شناسی شهر، آشنایی با سازوکارهای حاکم بر شهر، تدوین استراتژی اداره شهر و در اختیار داشتن اهرم‌های مدیریت شهری است. امروزه شهرها به موفقیت نخواهند رسید مگر اینکه در حد جهانی باشند. در حد جهانی بودن به معنای رقابتی بودن است در حد بالاترین استانداردهایی که در همه جا برای کالا، خدمات و کیفیت زندگی مردم در نظر گرفته شده است. چهارچوب ارائه خدمات و فعالیت در شهرداری‌ها در قالب قانون شهرداری و خط‌مشی اهداف و برنامه‌های شوراهای اسلامی مشخص شده است.

اجرای گردد و دولت نیز تمام توان خود را با تجهیز این شهرهای نمونه بکار گیرد چراکه امکانات شهرها متفاوت است و مخصوصاً شهرهای کوچک آسیب‌پذیر هستند و ضروری است که دولت از آن‌ها حمایت لازم را به عمل آورد و بعد از زمان تعریف شده به نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای این آیین‌نامه پیشنهادی بپردازد و بعد به جمع‌بندی برسند. ولی به نظر من این کار بدون این فرآیند امکان دارد نتایج غیرقابل پیش‌بینی را به همراه داشته باشد.

آیین‌نامه پیشنهادی کنترل ساختمان تا چه میزان می‌تواند در اجرای مقررات ملی ساختمان به‌طور صحیح مؤثر واقع شود؟

به نظر شما شهرداری‌های شهرهای کوچک پتانسیل اجرای آیین‌نامه پیشنهادی کنترل ساختمان را دارند؟

قبل از پاسخ دادن به سؤال فوق، ضروری است موضوعی را بیان کنم و آن اینکه پیشنهاد می‌کنم قبل از اجرای آیین‌نامه پیشنهادی آن را ابتدا به صورت پایلوت در شهرهای مختلف به مدت حداقل ۲ سال عملیاتی نمایم و بعد از اجرای آن، چنانچه دیدیم واقعاً مفید به فایده است آن را اجرایی کنند. در غیر این صورت به راهکارهای اجرایی جدیدی بیندیشیم. این امر می‌بایست به صورت نمونه در شهرهای خیلی کوچک، کوچک، متوسط، بزرگ، خیلی بزرگ و کلان‌شهرها

ساختمان چرا شهرهای کوچک و زیر ۲۰۰ هزار نفر را نمی‌تواند پوشش دهد؟

چنانچه ما به سطح‌بندی شهرها در کشور خودمان نگاه کنیم متوجه خواهیم شد که شهرهای متوسط و کوچک (۲۵۰ هزار نفر و کمتر از آن) بیش از ۸۰ درصد از شهرهای کشور را به خود اختصاص داده‌اند از این رو با توجه به توان و امکانات دولت پوشش این حجم از شهرداری‌ها مشکل خواهد بود و ضروری است همان‌طور که در بالا بیان داشتیم ابتدا آیین‌نامه به صورت پایلوت در شهرهای مختلف اجرایی بشود و سپس آن را به کل کشور تعمیم دهیم.

آیا شهرداری از نظر قابلیت اداری و قدرت اجرایی می‌تواند علاوه بر وظایف فعلی خود، وظایفی که در آیین‌نامه کنترل ساختمان به آن‌ها محول شده است را انجام دهد؟

توان و فعالیت و عملکرد شهرداری‌ها با توجه به شرایط مکانی و زمانی و یا به عبارت بهتر با توجه به توان‌های محیطی (نیروی انسانی، مدیریتی، منابع مالی و ابزارهای خدماتی) آن‌ها متفاوت است لذا شهرهای بزرگ و کلان‌شهرها می‌توانند آیین‌نامه را اجرایی نمایند ولی شهرهای متوسط و کوچک با مشکل مواجه خواهند شد.

آیا شما مواد آیین‌نامه پیشنهادی کنترل ساختمان را مغایر با قوانین بالادستی و قوانین ذی‌ربط می‌دانید؟ اگر پاسخ مثبت است مصادیق آن را بیان کنید.

اجرایی شدن آیین‌نامه کنترل ساختمان در واقع حذف بند ۵ ماده ۱۵ قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان (نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی...) و این امر در واقع حذف سازمان از وظایف قانونی خود است؛ لذا ضروری است ما از پتانسیل بالایی که سازمان‌ها و بخصوص اعضای آن‌ها که همگی مهندسين بالقوه و فعال و توانمندی هستند به نحو مناسب استفاده نماییم و آن‌ها را در راستای بالندگی و بهبود وضعیت خدمات راهنمایی نموده و نقاط ضعف موجود را اصلاح نماییم.

آیا معتقد هستید که اجرای آیین‌نامه پیشنهادی موجب حذف سازمان نظام‌مهندسی ساختمان از چرخه ساخت‌وساز می‌شود؟

بالتبع اجرای آن اثراتی را برای سازمان نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان خواهد داشت و اگر آن را از چرخه ساخت‌وساز حذف نکند، تأثیرگذاری آن را به نحو آشکاری کاهش خواهد داد و این امر به هیچ‌وجه به صلاح جامعه ما نخواهد بود که از این پتانسیل عظیم محروم بوده و نتوانیم با تعریف وظایف و عملکردهای بهینه به سازمان، آن‌ها را محدود نماییم.

لازم به ذکر است که موفقیت آیین‌نامه در اجرای مؤثر مقررات ملی ساختمان به اهرم‌های متعددی وابسته است و به‌صرف تدوین آیین‌نامه ما نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که معجزه‌ای صورت بگیرد و تمامی مشکلات برطرف بشود بلکه این امر به صورت سیستمی است و ضمانت اجرایی آن باید مشخص باشد. به عبارتی چنانچه هریک از اعضا و سازمان‌ها و افراد (ذی‌نفعان) این آیین‌نامه نتوانند وظایف خود را به نحو احسن انجام بدهند باز شاهد نواقص و مشکلاتی در این زمینه خواهیم بود.

آیا آیین‌نامه پیشنهادی کنترل ساختمان با قانون شهرداری مصوب ۱۳۴۵ و سایر قوانین شهرداری‌ها از جمله مفاد ماده ۱۰۰ مغایرت دارد؟

در ماده ۵۵ قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴/۰۴/۱۱ و اصلاحی مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷ این قانون وظایف شهرداری تعریف شده است؛ همچنین در قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان مصوب اسفندماه ۱۳۷۴ اهداف و خطی‌مشی این قانون و در ماده ۱۵ اهم وظایف و اختیارات هیئت‌مدیره به صورت مبسوط بیان شده است. چنانچه ما بتوانیم درک روشنی از وظایف هر دو سازمان که در واقع مردمی‌ترین سازمان با بیشترین ارباب‌رجوع هستند داشته باشیم، خواهیم توانست به تعامل بهتر و سازنده‌تر دست یابیم تا بر این اساس شاهد توسعه فعالیت‌های پایدار و بهبود و ارتقاء خدمات برای شهر، مردم و ذی‌نفعان باشیم.

نکته‌ای که نباید فراموش کرد موضوعی است که آیین‌نامه هیچ‌وقت نمی‌تواند مقدم‌تر از قانون تعریف گردد لذا ما باید با دقت بیشتر وظایف هریک از سازمان‌های فوق (شهرداری و سازمان نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان) را بررسی نماییم و نسبت به قانون، آیین‌نامه را تنظیم نماییم در این صورت خواهیم دید که هیچ‌گونه تعارضی در انجام وظایف و عملکردها به وجود نخواهد آمد.

به نظر شما آیین‌نامه پیشنهادی کنترل ساختمان، مراحل ساخت‌وساز را آسان‌تر کرده و یا بروکراسی اداری و مراحل ساخت‌وساز را پیچیده‌تر نموده است؟ و چگونه؟

با توجه به اینکه این جانب چندین سال متوالی عضو هیئت‌مدیره و رئیس سازمان نظام‌مهندسی ساختمان بوده‌ام و از نزدیک با فرآیند کار آشنایی دارم ضروری بود چنانچه نقاط ضعفی در فعالیت سازمان‌ها در امر مراحل ساخت‌وساز و کنترل ساختمان وجود داشت، با توجه به تجربه بیش از ۲۰ ساله فعالیت سازمان‌ها نسبت به تدوین فلوچارت مراحل ساخت‌وساز اقدام می‌کردیم و نسبت به برطرف نمودن نقاط ضعف سازمان‌ها اقدامات اجرایی را عملیاتی می‌نمودیم و سعی می‌کردیم این امر در خود سازمان صورت گیرد.

با توجه به اینکه آیین‌نامه‌های پیشنهادی و مورد ویرایش معمولاً باید جامع و در جهت رفع نقایص تهیه شود، به نظر شما در آیین‌نامه پیشنهادی کنترل

آیین‌نامه تدوین شده مخل اقتصاد کلان در سطح شهر و کشور

یادداشتی از دکتر قدرت‌اله نوروزی
شهردار کلان‌شهر اصفهان

صعوبت، با خارج کردن سرمایه خود اقتصاد کلان را در سطح شهر و کشور دچار اختلال خواهد کرد، طراحی شده است. موضوعی که چند صباحی است گریبان‌گیر مراجع صدور پروانه شده و وضعیت ساخت‌وساز را به دلیل خروج سرمایه از این بخش از رونق انداخته است.

در این آیین‌نامه وظایف شهرداری به لحاظ احراز بعضی موضوعات افزایش می‌یابد و لازم است راهکار دیگری برای کاهش این امر پیشنهاد شود. همچنین تفکیک اخذ پروانه به «پروانه طرح» و «پروانه ساختمان» منتج به این موضوع خواهد شد که با صدور پروانه طرح، حقوقی برای مالکین ایجاد و هزینه‌هایی به مرجع صدور پروانه تحمیل گردد و در صورتی که مالک نسبت به اخذ «پروانه ساختمانی» اقدام ننماید فقط حقوق مندرج در «پروانه طرح» تثبیت خواهد شد و درآمدی برای شهرداری یا مرجع صدور پروانه به دنبال نخواهد داشت.

نکته بعدی این که بخشی از این آیین‌نامه با توجه به شرایط اجرایی در بخش طرح‌های عمرانی قابلیت تحقق دارد و پرواضح است ارجاع کار به پیمانکاران دارای صلاحیت در بخش خصوصی تبعات خود را به دنبال خواهد داشت و بر مشکل پیش‌گفته خواهد افزود.

در پایان ضمن اشاره به این که پیش‌نویس آیین‌نامه کنترل ساختمان ارسال شده در بعضی موارد به اصلاح نیاز دارد یادآور می‌شود پرداختن به ارتقاء کیفیت ساخت‌وساز بایستی به عنوان اصلی کلی مدنظر قرار گرفته و در این راستا پرداختن و توجه به همه جوانب امری ضروری است. در این راستا لازم است جایگاه حقوقی شهرداری‌ها و یا سایر مراجع صدور پروانه ساختمانی به عنوان محوریت امر با استقلال کامل حفظ شده و سیاست‌گذاری‌ها به گونه‌ای باشد که علاوه بر همسویی سایر دستگاه‌های قانونی با این اصل، اقدامات بعدی موجب افزایش هزینه‌های پروژه و فرار سرمایه‌ها نگردد. از دیگر نکات مهمی که می‌بایست مدنظر قرار گیرد تأکید بر ارتقاء کیفیت، با زمان بهینه و هزینه کمتر در هر دو بخش خصوصی و دولتی است.

هرچند پیش‌نویس آیین‌نامه کنترل ساختمان خاص عمدتاً در راستای کنترل کیفیت ساخت‌وساز با اعمال حاکمیت و گهگاه سخت‌گیرانه تدوین شده است، لیکن به طور کلی این آیین‌نامه با در نظر داشتن افق و چشم‌انداز پیش‌روی ساخت‌وساز کشور در آینده می‌تواند با تغییراتی قابلیت اجرا یابد و در بلندمدت نیز مفید باشد.

لیکن در صورت الزام اعمال این نظام کنترلی با در نظر داشتن شرایط حاضر اقتصادی و اجتماعی، لازم است بسیار با ظرافت و حساسیت انجام شود. چراکه در آن بسته‌های تشویقی و تسهیلی تعریف نشده و جامه عمل پوشاندن به آن عواقبی را به دنبال خواهد داشت. من جمله فرار سرمایه‌های در گردش صنعت ساختمان، تطویل مدت اجرای پروژه و افزایش قیمت تمام‌شده از طرفی و اضافه شدن جایگاه حقوقی بازرس ساختمان به عنوان یک بازوی پیش‌گیرنده در کلیه مراحل ساخت‌وساز از طرف دیگر که الزاماً با ارتقاء فرهنگ کیفیت ساخت همراه نخواهد بود و چه بسا در آینده‌ای نه چندان دور مجبور به اضافه‌کردن شخصیت دیگری به عنوان سربازرس یا سربازرس عالی به این چرخه باشیم و این تسلسل ادامه یابد.

از سویی دیگر با توجه به اینکه طبق قانون، ناظرین بازوی نظارتی کارگاهی از طرف شهرداری‌ها و سایر مراجع صدور پروانه ساختمانی می‌باشند و وظیفه نظارت عالی به عهده وزارت راه و شهرسازی نهاده شده، لذا با همین ساختار و تبیین صحیح موضوع و چیدمان درست، هم‌چنین الزام به مستندنگاری کلیه موارد در حین اجرا و اعطای اختیار به ناظرین و حمایت به لحاظ رعایت قوانین و مقررات ساخت‌وساز و صدا البته با اصلاح حق الزحمه ایشان، قابلیت اصلاح امرو وجود دارد و سپس در این راستا و با توجه به شرایط ارتباطی و اختلافات فی‌مابین کارفرما و ناظر یا پیمانکار مطابق آنچه در این آیین‌نامه نیز بعضاً اشاره گردید بازرس به عنوان ارائه‌دهنده نظر قطعی می‌تواند حضور داشته باشد و لزومی به حضور در طول اجرا نمی‌باشد.

لازم به یادآوری است آیین‌نامه تدوین شده بدون در نظر داشتن حقوق کارفرمایی و اینکه بخش سرمایه‌گذار صنعت ساختمان به اختیار خود نسبت به حضور در این صنعت اهتمام می‌ورزد و در صورت احساس

جمع اضداد

مغایرت‌های قانونی آیین‌نامه کنترل ساختمان

مسعود خوانساری

کارشناس معماری

عضو کمیسیون حقوقی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان

مقدمه

قانون فعلی نظام مهندسی و کنترل ساختمان در اسفندماه سال ۷۴ پس از تصویب مجلس شورای اسلامی و تأیید آن توسط شورای نگهبان و ابلاغ در تاریخ ۷۵/۱/۹ توسط ریاست محترم جمهوری به وزارت مسکن و شهرسازی وقت در صنعت ساختمان کشور به اجرا درآمده است و امروز پس از دودهم از اجرایی شدن قانون نظام مهندسی و ایجاد سازمان نظام مهندسی، نه تنها بخش‌هایی از قانون به واسطه عدم تدوین مقررات اجرایی و یا تعارضات موجود در آیین‌نامه‌های اجرایی قابل اجرا نیست بلکه قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آیین‌نامه‌های تدوین شده نیز نیاز به بازنگری دارد.

صنعت ساختمان و صنایع وابسته به آن نیز همانند سایر بخش‌های اقتصادی کشور در اثر تحریم در رکود به سر می‌برد. رکود اگرچه آسیب‌هایی به اقتصاد کشور خصوصاً صنعت ساختمان وارد کرده است؛ اما این فرصت مناسب را ایجاد کرده تا بتوانیم با مطالعه عمیق، نسبت به آسیب‌شناسی این صنعت پردازیم.

اما آنچه به عنوان یک عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان که از نزدیک درگیر مسائل اجرایی، فنی و حقوقی سازمان نظام مهندسی بوده و از مجموعه قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌های پیرامون قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و ساختار سازمان نظام مهندسی در خصوص صنعت ساختمان درک می‌کنم این است که در حال حاضر صنعت ساختمان به واسطه برخی تعارضات و کمبود مقررات اجرایی، بلا تکلیف و سرگردان است.

بدون شک بازنگری در مقررات فعلی و تدوین آیین‌نامه‌ای که نیاز صنعت ساختمان کشور را به مقررات برطرف کند می‌تواند همانند یک محرک بسیار قوی و مؤثر و به کمک سایر عوامل عمل کرده و صنعت ساختمان را از رکود خارج نماید.

اما آنچه از نتیجه تلاش در زمینه تدوین آیین‌نامه مشخص است نه تنها مشکلی از صنعت ساختمان حل نمی‌کند بلکه نتیجه عکس داشته و مشکلات صنعت ساختمان را دوچندان خواهد کرد.

در نوشتار پیش‌رو سعی شده است به بخشی از موضوعات پیرامون «آیین‌نامه کنترل ساختمان» به صورت جداگانه پرداخته شود. تا نقد انجام شده مستند، مستدل، منطقی و براساس دلایل قانونی باشد.

مطالبی در رابطه با آیین‌نامه‌های اجرایی، منشأ تدوین آن‌ها، مبحث دوم، نیازهای صنعت ساختمان به مقررات اجرایی از جمله موضوعاتی است که در ارائه مغایرت‌های «آیین‌نامه کنترل ساختمان» به آن‌ها استناد شده است؛ که در ادامه به آن می‌پردازیم.

منشأ تدوین آیین‌نامه‌ها از جمله آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی (موضوع ماده ۴۲ قانون نظام مهندسی) و چهارچوب تعیین شده برای مفاد آن:

از آنجا که صلاحیت مجلس در تدوین قوانین عام است، تعیین تمام جزئیات مربوط به اجرای قوانین و تنظیم امور اداری، مجلس را از انجام وظایف مهم‌تر خود باز می‌دارد. به همین جهت در اغلب قوانین، تنظیم آیین‌نامه‌های اجرایی به عهده هیئت وزیران یا یکی از وزیران گذاشته شده است.^۱

از طرفی با توجه به اینکه دستگاه‌های اجرایی در عمل با واقعیات و مشکلات امور سروکار بیشتری دارند با اشراف بیشتری می‌توانند نسبت به تدوین آیین‌نامه‌ها و مقررات اجرایی پرداخته و بسترهای لازم را برای اجرای شدن قانون ایجاد نمایند.

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان نیز از این قاعده مستثنا نیست و در مفاد مواد (۳۳، ۲۸، ۲۷، ۴ و ۴۲)، تدوین آیین‌نامه‌های لازم بنا بر موضوع ماده و حوزه اجرایی مورد نظر به وزارتخانه و یا به صورت مشترک به دو یا سه وزارتخانه تخصصی و مرتبط تکلیف شده است.

بنا بر همین تکالیف تعیین شده در قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، آیین‌نامه «صدور پروانه مهارت فنی برای کارگران ماهر» موضوع ماده ۴ توسط وزارت مسکن شهرسازی^۲ و وزارت کار و امور اجتماعی، «آیین‌نامه اجرایی ماده ۲۷» توسط وزارت دادگستری و وزارت مسکن و شهرسازی، «آیین‌نامه تشکیلات حرفه‌ای کاردان‌های فنی» موضوع ماده ۲۸ توسط وزارت مسکن و شهرسازی، «مباحث فنی (۲۲ مبحث)» موضوع قسمت اول ماده ۳۳ توسط وزارت مسکن و شهرسازی، «آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳» موضوع قسمت دوم ماده ۳۳ مشترک توسط وزارت کشور و وزارت مسکن و شهرسازی و «آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان» (موضوع ماده ۴۲) نیز توسط وزارت مسکن و شهرسازی تدوین و توسط هیئت دولت تصویب شده است.

لازم به یادآوری است: صلاحیت قوه مجریه در وضع آیین‌نامه‌ها محدود به مواردی نیست که در قوانین مقرر شده است؛ زیرا اختیارات و تکالیف این قوه در اجرای قوانین و تنظیم امور اداری ایجاد می‌کند که بتواند برای حسن انجام تکالیف خود مقرراتی که لازم می‌داند وضع کند.^۱

البته اولویت در تدوین آیین‌نامه‌ها با آیین‌نامه‌هایی است که در متن قانون تکلیف شده؛ زیرا در جهت اجرایی شدن اهداف قانون‌گذار است و چنانچه آیین‌نامه‌هایی که مکلف به تدوین آن شده‌اند، نیاز مقرراتی برای اجرایی کردن قانون را برطرف نسازد، آن زمان می‌تواند علاوه بر مواردی که مأمور تدوین آن شده است به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی نسبت به تدوین آیین‌نامه مورد نیاز و طرح در هیئت دولت و تصویب آن اقدام نمایند.

مطابق اصل ۱۳۸ قانون اساسی «علاوه بر مواردی که هیئت وزیران یا وزیری مأمور تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی قوانین می‌شود،

هیئت وزیران حق دارد برای انجام وظایف اداری و تأمین اجرای قوانین و تنظیم سازمان‌های اداری به وضع تصویب‌نامه و آیین‌نامه پردازد. هریک از وزیران نیز در حدود وظایف خویش و مصوبات هیئت وزیران حق وضع آیین‌نامه و صدور بخشنامه را دارد ولی مفاد این مقررات نباید با متن و روح قوانین مخالف باشد. دولت می‌تواند تصویب برخی از امور مربوط به وظایف خود را به کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر واگذار نماید مصوبات این کمیسیون‌ها در محدوده قوانین پس از تأیید رئیس جمهور لازم‌الاجرا است.»

«تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های دولت و مصوبات کمیسیون‌های مذکور در این اصل، ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی می‌رسد تا در صورتی که آن‌ها را برخلاف قوانین بیابد با ذکر دلیل برای تجدیدنظر به هیئت وزیران بفرستد.»

درواقع تدوین آیین‌نامه‌های مورد نیاز نیز می‌بایست الزاماً در چهارچوب قانون و مقررات بالادستی باشد.

آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی که مطابق تکلیف تعیین شده در ماده ۴۲ آن به وزارت مسکن و شهرسازی سپرده شده است، در سال ۷۵ توسط وزارت مسکن و شهرسازی تدوین و پس از تصویب در هیئت دولت در همان سال و در تاریخ ۱۳۷۵/۱۱/۲۸ جهت اجرا ابلاغ شده است و با تغییرات ایجاد شده «که آخرین آن در سال ۹۴ بوده است» و صرف نظر از نقدی که به اصلاحیه شماره ۵۵۲۶۶۰/۱۶۰۲۷۷/۹۴ وارد است می‌توان گفت بخش قابل توجهی از مقررات اجرایی مربوط به قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان را پاسخگو بوده است.

برابر با قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، مقررات مربوط به «شرایط و ترتیب صدور، تمدید، ابطال و تغییر مدارک صلاحیت حرفه‌ای موضوع (ماده ۴ قانون) و چگونگی تعیین، حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال دارندگان آن‌ها»، نحوه شرکت اعضای علی‌البدل در جلسات هیئت مدیره موضوع ماده ۱۲ قانون، چگونگی انتخاب و تشکیل هیئت اجرایی و اختیارات و وظایف هیئت یاد شده موضوع ماده ۱۳ قانون، مقررات مربوط به ترتیب انجام وظایف رئیس، دو نایب رئیس و دبیر هیئت رئیسه موضوع ماده ۱۴ به همراه مقررات اجرایی مربوط به چگونگی فعالیت و مدیریت گروه‌های (تخصصی) موضوع ماده ۱۶ قانون و «چگونگی رسیدگی به تخلفات و طرز تعقیب و تعیین مجازات انضباطی و موارد قابل تجدیدنظر در شورای انتظامی نظام مهندسی» در مورد شورای انتظامی موضوع ماده ۱۷ قانون تماماً می‌بایست در آیین‌نامه اجرایی تدوین گردد. همچنین، مطابق مفاد بند ۶ ماده ۱۱ میزان صلاحیت‌های اشخاص حقیقی و حقوقی شاغل در صنعت ساختمان باید در آیین‌نامه اجرایی مشخص شود.

مفاد ماده ۱۵ قانون مربوط به وظایف و اختیارات هیئت مدیره سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌هاست؛ و اهم آن در ذیل ماده آورده شده است. تعیین سایر وظایف اعضای هیئت مدیره که در چهارچوب اهداف قانون است نیز می‌بایست

محاسبه، نظارت، اجرا و حتی نگهداری و تعمیرات ساختمان) ۴- وظایف سازمان‌های شهرداری‌ها، سازمان نظام مهندسی، وزارت راه و شهرسازی، وزارت صنایع (مؤسسه استاندارد) (وزارت کار راه و امور اجتماعی)، (تشکل‌های صنفی و حرفه‌ای و صنوف ساختمان)، (اشخاص حقیقی و حقوقی شاغل در امور فنی و اجرایی ساختمان)، عهده‌دار اجرا، کنترل و ترویج اصول و قواعد فنی (مباحث ۲۲ گانه) باشد.

ج) بخش سوم ماده ۳۳ نیز آمده است: «سازمان‌های استان می‌توانند متناسب با شرایط ویژه هر استان پیشنهاد تغییرات خاصی را در مقررات ملی ساختمان قابل اجرا در آن استان بدهند. این پیشنهادها پس از تأیید شورای فنی استان ذی‌ربط با تصویب وزارت مسکن و شهرسازی قابل اجرا خواهد بود».

۲-۲) منشأ تدوین مبحث دوم مقررات ملی

در سال ۱۳۸۳ آیین‌نامه‌ای تحت عنوان «آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳» به صورت مشترک توسط وزارتخانه‌های کشور و مسکن و شهرسازی تدوین و در تاریخ ۸۳/۴/۱۷ به تصویب هیئت وزیران رسیده است؛ که مربوط به بخش دوم ماده ۳۳ می‌باشد.

مبحث دوم مقررات ملی (فعلی) مجموعه شیوه‌نامه‌هایی است شامل شیوه‌نامه ماده ۴۰ این آیین‌نامه که مسئولیت تدوین آن به وزارت مسکن و شهرسازی سپرده شده است به علاوه، شیوه‌نامه موضوع مواد ۱۲ و ۱۱۷ آیین‌نامه اجرایی قانون (موضوع ماده ۴۲) که تدوین آن به وزارت راه و شهرسازی و شیوه‌نامه موضوع تبصره ۴ ماده ۱۱ آیین‌نامه اجرایی که تدوین آن به وزارت راه و شهرسازی و سازمان برنامه و بودجه، به صورت مشترک تکلیف شده است.

در تبصره ۱ ماده ۱۱۷ آمده است «به منظور بررسی و تأیید مبانی قیمت‌گذاری و قیمت خدمات مهندسی، در وزارت مسکن و شهرسازی شورایی تحت عنوان «شورای بررسی و تأیید مبانی قیمت‌گذاری خدمات مهندسی» مرکب از (۵) نفر کارشناس خبره به انتخاب وزیر مسکن و شهرسازی و (۲) نفر کارشناس به معرفی رئیس سازمان برنامه و بودجه تشکیل می‌شود که (۴) عضو آن از جمله دو عضو سازمان برنامه و بودجه به صورت ثابت و (۳) عضو آن برحسب موضوعات مطروحه متغیر خواهد بود. شورای یادشده می‌تواند کمیته‌های تخصصی نیز داشته باشد».

درواقع بخشی از مبحث دوم مربوط به آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ است نه همه آن و وزارت راه و شهرسازی تنها مدون آن نیست.

۲-۳) چند نکته در خصوص آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ قانون و مبحث دوم

الف) نکته اول: با توجه به وسعت اجرایی مباحث فنی و لزوم به روز نگه داشتن استانداردهای اجرایی و همچنین نیازهای روبه گسترش صنعت ساختمان کشور به مقررات اجرایی در خصوص اجرا و کنترل مباحث فنی و لزوم بومی‌سازی هر دو مجموعه مقررات در ماده ۳۳ آنچه از واژه «آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳» به

در آیین‌نامه اجرایی تعیین گردد.

در ماده ۱۸ قانون آمده است «هر سازمان استان حسب مورد دارای یک یا چند بازرس است که موظف‌اند در چهارچوب قانون و آیین‌نامه اجرایی آن و آیین‌نامه مالی سازمان به حساب‌ها و ترازنامه سازمان استان رسیدگی و گزارش‌های لازم را جهت ارائه به مجمع عمومی تهیه نمایند و نیز تمامی وظایف و اختیاراتی را که به موجب قوانین و مقررات عمومی به عهده بازرس است انجام دهند»، لذا در آیین‌نامه اجرایی در این خصوص نیز می‌بایست مقررات تدوین شود.

آنچه از ماده ۲۰ استنباط می‌شود این است که در آیین‌نامه اجرایی قانون، می‌بایست تعداد اعضای اصلی و علی‌البدل در شورای مرکزی در هر رشته تعیین گردد.

درواقع قانون‌گذار مقررات اجرایی را که می‌توانسته در کنار هم و در ارتباط با هم باشد و در یک مجموعه قابل تدوین بوده و حوزه اجرایی آن مربوط به وزارت مسکن و شهرسازی است تحت نام آیین‌نامه اجرایی قانون در یک مجلد آورده و مسئولیت تدوین آن را نیز با مشخص کردن محدوده زمانی شش ماهه به وزارت راه و شهرسازی سپرده است. وزارت مسکن و شهرسازی ظرف ۹ ماه پس از ابلاغ قانون آن را تدوین و پس از تصویب در هیئت دولت، جهت اجرا ابلاغ نموده است.

۲- تکالیف تعیین شده در ماده ۳۳ قانون و منشأ تدوین مبحث دوم (۱-۲) تکالیف تعیین شده در ماده ۳۳ قانون را می‌توان به سه بخش تقسیم نمود.

الف) بخش اول، تدوین «اصول و قواعد فنی که رعایت آن‌ها در طراحی، محاسبه، اجرا، بهره‌برداری و نگهداری ساختمان‌ها به منظور اطمینان از ایمنی، بهداشت، بهره‌دهی مناسب، آسایش و صرفه اقتصادی ضروری است» به وزارت مسکن و شهرسازی سپرده شده است.^۳

تاکنون ۲۲ مبحث توسط شورای تدوین مقررات ملی (با احتساب مبحث ۲) تدوین شده و مبحث بیست و سوم تحت عنوان الزامات ترافیکی در حال تدوین است.^۴

ب) بخش دوم به وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی و کشور مشترک تکلیف شده است که با تنظیم آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد؛ «حوزه شمول؛ اصول و قواعد ذکرشده و تدوین شده در مباحث ذکرشده (مباحث ۲۲ گانه) و ترتیب کنترل و اجرای آن‌ها؛ حدود و اختیارات وظایف سازمان‌های عهده‌دار کنترل و ترویج این اصول و قواعد در هر مبحث مشخص گردد». و در ادامه آمده است «مجموعه اصول و قواعد فنی و آیین‌نامه کنترل و اجرای آن‌ها مقررات ملی ساختمان را تشکیل می‌دهند». درواقع به موجب تکلیف تعیین شده در قسمت دوم ماده ۳۳، آیین‌نامه‌ای باید تنظیم شود که شامل مقررات مربوط به ۱- حوزه شمول ۲- ترتیب کنترل و اجرا ۳- مقررات مربوط به (طراحی،

ذهن خطور می‌کند آیین‌نامه‌ای است که در چهارچوب تکالیف تعیین شده در ماده ۳۳ و با توجه به ظرفیت‌های تعیین شده در قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی به تعیین ساختار برای مطالعه، بررسی، تحقیق و جمع‌آوری پیشنهاد، جهت تدوین و یا بازنگری و بومی‌سازی در خصوص مباحث فنی و همچنین تعیین ساختار و مقررات لازم برای تدوین، اصلاح، بازنگری و بومی‌سازی مقررات اجرایی موردنیاز صنعت ساختمان کشور پرداخته باشد.

تدوین مقررات و ایجاد ساختاری که با جذب صاحب‌نظران، دانشگاهیان، اعضای فرهیخته سازمان‌های نظام‌مهندسی و با ایجاد یک بایگانی جامع و کامل از اطلاعات فنی، با استفاده از روش‌های علمی و عملی تحقیق با بررسی نیاز صنعت ساختمان کشور به استفاده از تجربه اجرایی سال‌های گذشته در مواقع و مواعید لازم باشد.

اما «آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳» صرفاً به موضوع «اشخاص حقوقی و دفاتر طراحی ساختمان»، «اشخاص حقوقی و دفاتر اجرای ساختمان»، «ناظر ساختمان»، «وظایف شهرداری‌ها و سایر مراجع صدور پروانه در خصوص ناظران»، «وظایف سازمان‌های نظام‌مهندسی در خصوص نظارت بر اجرای مقررات ملی و عملکرد ناظرین و ارجاع مناسب کار به اشخاص دارای صلاحیت»، «وظایف وزارت راه و شهرسازی در خصوص نظارت عالی بر اجرای مقررات ملی»، «شناسنامه فنی ساختمان» و «ترویج مقررات ملی ساختمان» پرداخته است.

ب) نکته دوم: مبحث دوم مقررات ملی مجموعه شیوه‌نامه‌هایی است که مربوط به قسمت دوم ماده ۳۳ است و نباید این مجموعه را لابه‌لای مباحث فنی جا داد.

این شیوه‌نامه‌ها می‌بایست در مجلدی با نامی درخور متنی که دارد ارائه شود و جای مبحث دوم مقررات ملی به مقررات اجرایی موردنیاز از جمله (اجرای ساختمان و جزئیات مربوطه) اختصاص یابد.

ج) نکته سوم: در آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ آنچه از قسمت دوم ماده ۳۳ انتظار می‌رود ارائه نشده است؛ و مقررات تدوین شده نیز بخش کوچکی از مقررات اجرایی موردنیاز صنعت ساختمان است. مقرراتی که بعضاً اشکالات ماهیتی نیز دارد.

د) نکته چهارم: موضوع اجرای ساختمان توسط اشخاص دارای صلاحیت که از مهم‌ترین بخش صنعت ساختمان است به واسطه برخی تعارضات موجود در آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ قابل اجرا نیست و در استان‌هایی که با تلاش مدیران استانی و سازمان‌های استان و تنظیم تفاهم‌نامه‌هایی بین دستگاه‌های مختلف اجرایی شده است، نتایج قابل قبولی نداشته و قابل تعمیم به کل کشور نیست.

«در آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ مالک، سازنده فرض شده است». مطابق ماده ۲۴ آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ «ناظر به هنگام صدور پروانه ساختمان، توسط سازمان نظام‌مهندسی ساختمان استان

انتخاب شده و به مالک و مراجع صدور پروانه ساختمان معرفی می‌شود.» با عنایت به قاعده حقوقی یکی نبودن مجری و ناظر، به دو دلیل می‌توان این ماده را توجیه کرد:

اول اینکه: مالک سازنده (مجری، پیمانکار) ساختمان خود فرض شود. دوم اینکه: منظور از به‌کارگیری واژه نظارت، بازرسی باشد. اگر چنین فرض‌هایی نباشد دلیل دیگری برای اینکه مالک نتواند ناظر ساختمان را انتخاب کند وجود ندارد.

اینجا یک سؤال به وجود می‌آید:

آیا اصولاً مالک مجری است؟ و اگر مجری است چه کسی و یا چه مرجعی مجری بودنش را احراز کرده و به او پروانه اشتغال به کار مجری داده است؟

اگر مالک را کارفرما فرض کنیم که صحیح به نظر می‌رسد؛ و کارفرما بخواهد برای ساخت ساختمانش، شخص دارای صلاحیت را استخدام کند، اجتماع منافع بین او و ناظری که انتخاب می‌شود، وجود ندارد. پس دلیلی برای اینکه مالک نتواند ناظر ساختمان را انتخاب کند وجود ندارد.

در صورتی که شخص دارای صلاحیت برای اجرای ساختمان وجود داشته باشد، ناظر حافظ منافع مالک (کارفرما) است؛ باید توجه داشت که مؤلفه‌های بسیاری توسط مالک برای انتخاب ناظر در نظر گرفته می‌شود که با عدد و رقم قابل ارائه نیست و اساس بازار رقابت نیز بر همین مؤلفه‌ها استوار است.

تنها در یک صورت می‌توان اختیار انتخاب ناظر را از مالک (کارفرما) گرفت و این در صورتی است که مالک دارای پروانه فعالیت مجری ذی صلاح یا پیمانکار ساخت باشد و مجری ساختمان خود باشد و بخواهد ناظر خودش باشد یا ناظر ساختمانش را انتخاب کند، زیرا بر اساس قاعده حقوقی ذکرشده، اجتماع ناظر و مجری خواهد بود.

مفاد ماده ۳۵ آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ «ناظر نمی‌تواند مجری تمام یا بخشی از ساختمان تحت نظارت خود باشد، اما انجام نظارت ساختمان توسط طراح ساختمان بلامانع است»، نیز بر همین قاعده استوار است.

وظایف حاکمیتی را می‌توان در قالب بازرسی انجام داد. در این صورت اختیار انتخاب بازرس می‌بایست در هر صورت از مالک گرفته و سازمان یا مراجع ذی صلاح نسبت به انتخاب آن اقدام نمایند. همانند انتخاب کارشناس در دعوی که منحصرراً در اختیار قاضی است و طرفین دعوی نمی‌توانند شخصاً کارشناس انتخاب کنند.

اگر قصد عملیاتی کردن مجری ذی صلاح را داریم، لازم است تعارضات برطرف شود؛ و مهم‌ترین تعارض این است که در آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ «مالک مجری فرض شده است».

مقررات ملی آمده است عملکرد خوبی بوده و توانسته است در اجرایی شدن مقررات ملی و ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی در استان‌ها موفق عمل کند. با تغییراتی در اعضای هیئت چهار نفره و همچنین تدوین مقررات و ضوابط لازم در خصوص وظایف آن می‌توان عملکرد آن را چند برابر کرد و از ظرفیت‌های اجرایی ایجاد شده در اجرایی شدن مقررات ملی و آیین‌نامه‌های اجرایی بهره جست.

کار مهندسی کارهای تیمی و گروهی است زیرا در ساختمان‌سازی تخصص‌های معماری، سازه، برق و مکانیک هنگامی می‌توانند کامل و جامع ارائه خدمت کنند که در کنار هم ارائه خدمات کنند. وقت آن رسیده است که اشخاص حقوقی در صنعت ساختمان به یکدیگر و به شهروندان ارائه خدمت کنند.

می‌بایست از ظرفیت‌های صنعت بیمه استفاده کرد و با بیمه، تمام خطر نمودن ساختمان و بیمه‌های مسئولیت مدنی مهندسان پس از پایان عملیات اجرایی ساختمان به مسئولیت‌های مهندسی خاتمه داد.

موضوع بند ۷ ماده ۱۵ قانون «دفاع از حقوق اجتماعی و حیثیت حرفه‌ای اعضا» بدون ورود به عرصه داوری و تشکیل مرکز داوری و تدوین آیین‌نامه‌های مربوطه مطابق فصل هفتم آیین دادرسی مدنی^۵ ممکن و میسر نیست.

برگزاری مسابقات حرفه‌ای و تخصصی از وظایف و اختیارات شورای مرکزی است. «تشویق و حمایت از فعالیت‌های با ارزش و برگزاری مسابقات حرفه‌ای و تخصصی و معرفی طرح‌های ارزشمند»^۶ نیز بدون تشکیل کمیته ارزیابی و داوری، سازوکار ثبت اختراعات مربوط به صنعت ساختمان و تدوین مقررات مربوطه میسر و ممکن نیست.

موضوع بند ۱۱ ماده ۱۵ قانون «ارائه خدمات کارشناسی فنی به مراجع قضایی و قبول داوری در اختلافاتی که دارای ماهیت فنی است.» همچنین موضوع بند (د) ماده ۲۱ «حل و فصل اختلافات بین ارکان داخلی سازمان‌های استان، یا بین سازمان‌های استان با یکدیگر یا بین اعضای سازمان‌های استان با سازمان خود از طریق داوری» که از وظایف و اختیارات شورای مرکزی است بدون تدوین آیین‌نامه داوری و آموزش‌های لازم در این خصوص قابل انجام نیست.

در حال حاضر خدماتی که مهندسی در قالب نظارت ارائه می‌کنند، نوعی بازرسی است. مسئولیت‌های ناظرین با اختیارات آن‌ها، در مقایسه با درصد تأثیر در اجرای ساختمان و درآمد حاصله سنخیت ندارد؛ سهم خدمات مهندسی برای این تعداد کثیر مهندس تحصیل کرده در حوزه ساخت و ساز حدود ۲/۵٪ (دو و نیم درصد) است که برخلاف سایر کشورها بسیار ناچیز است.

در حال حاضر خدماتی که مهندسی در صنعت ساختمان ارائه می‌کنند به طراحی، محاسبه و نظارت ختم می‌شود و خدمات

باید توجه داشت که مالک ساختمان فقط مالک ساختمان است، فعالیت‌هایی همانند «دریافت پروانه ساخت»، «طراحی، محاسبه و نظارت»، «بازرسی»، «اجرای ساختمان» و «تعمیر و نگهداری ساختمان» فعالیت‌های تخصصی هستند.

لازم است در تمامی حوزه‌های اجرایی مرتبط با صنعت ساختمان علی‌الخصوص موارد ذکر شده اشخاص «حقیقی و حقوقی» مطابق با صلاحیت و ظرفیت تعیین شده ارائه خدمات کنند و مراجع ذیصلاح بر عملکرد ایشان نظارت مستمر داشته باشند.

مسئلاً اگر ساختارهای لازم پیش‌بینی نشود ساختارهایی همانند دلالتی با وضعیت فعلی ایجاد و با استفاده از تعارضات موجود در مقررات به حیات خود ادامه خواهد داد. ساختارهایی که نه تنها قابل کنترل نیستند بلکه به سایر ساختارها نیز آسیب می‌زنند.

۳- به چه مقرراتی نیاز داریم؟

نظام فنی و اجرایی کشور و مقررات اجرایی مربوطه سال‌هاست که در خصوص اجرای پروژه‌های عمرانی کشور نیاز کارفرمایان، مشاوران و پیمانکاران به مقررات اجرایی را پاسخ داده و مطابق شرایط روز اصلاح و بازنگری شده است و گنجینه‌ای از مقررات اجرایی خصوصاً در حوزه پیمانکاری و عملیات اجرایی است. وام گرفتن و استفاده کردن از این مقررات از جمله به‌کارگیری ظرفیت اشتغال به جای سهمیه به منظور جلوگیری از مهر فروشی، استفاده از مناقصه به جای ارجاع جهت رقابتی کردن فضای کسب، جایگزین کردن برآورد بهای انجام کار به جای تعیین تعرفه و محدود کردن دامنه پیشنهاد در مناقصات، اقتباس از روند شروع عملیات اجرایی تا پایان، تحویل موقت و قطعی و خاتمه دادن به برخی مسئولیت‌ها برای مجریان ذیصلاح و ناظرین و موارد بسیاری از این دست می‌تواند بخشی از مشکلات صنعت ساختمان کشور را در حوزه اجرا بدون نیاز به انجام آزمون و خطا برطرف کند.

در بند ۸ ماده ۱۵ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان آمده است: «تنظیم روابط بین صاحبان حرفه‌های مهندسی ساختمان و کارفرمایان و کمک به مراجع مسئول در بخش ساختمان و شهرسازی در زمینه ارجاع مناسب کارها به صاحبان صلاحیت و جلوگیری از مداخله اشخاص فاقد صلاحیت در امور فنی» از مفاد این بند نمی‌توان مداخله مستقیم سازمان‌های استان در ارجاع کار به روش فعلی را استنباط کرد.

موضوع ارجاع می‌بایست مطابق شیوه‌نامه‌ای باشد که توسط سازمان و با همکاری سایر دستگاه‌های مرتبط با ساخت تدوین گردد.

عملکرد هیئت‌های چهار نفره که تشکیل آن در مبحث دوم

- ارائه شده. این پیش‌نویس هم از دستور کار خارج شد.
- در پنجم دی‌ماه سال ۹۵ اصلاحاتی بر روی پیش‌نویس ۱۶۰ ماده‌ای صورت گرفت، پیش‌نویس دیگری در ۹ فصل و ۶۳ ماده برای تصویب به دولت ارسال شد.^{۱۴} این پیش‌نویس هم از دستور کار خارج شد.
- سرانجام پس از گذشت دو سال و نیم از شروع تدوین آیین‌نامه‌ای به نام «آیین‌نامه کنترل ساختمان» در وزارت راه و شهرسازی که در ابتدا (ماده ۱۶۰) و سپس (۶۳ ماده)، و در نهایت در تاریخ ۹۶/۱/۱۵ پیش‌نویس دیگری تحت همان نام با ۹ فصل و ۴۶ ماده برای تصویب به هیئت دولت فرستاده شد.^{۱۵}
- تصویب این آیین‌نامه که یک‌سوم آیین‌نامه اولیه است و شاکله کلی «آیین‌نامه کنترل ساختمان» را از دست داده است، نیز به تعویق افتاد^{۱۶} و تصویب آن موکول به تصویب طرح اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در مجلس شورای اسلامی شده است.^{۱۷}

۵- بخشی از اشکالات و مغایرت‌های «آیین‌نامه کنترل ساختمان»

مهم‌ترین اشکال آیین‌نامه منشأ تدوین آیین‌نامه است.

منشأ تدوین آیین‌نامه کنترل ساختمان ماده ۴۲ قانون ذکرشده است در حالی که در ماده ۴۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان چنین تکلیفی نمی‌بینیم. در ماده ۴۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان آمده است: «وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است حداکثر ظرف شش ماه نسبت به تهیه آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون اقدام نماید. تا زمانی که آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون تصویب نشده است آیین‌نامه‌های قانونی آزمایشی مصوب ۱۳۷۱ تا آنجا که با مفاد این قانون مغایرت ندارد اجرا خواهد بود». اول اینکه: مطابق مطالبی که در بند ۱ گفته شد، در قانون نظام مهندسی چهارچوب مقررات آیین‌نامه اجرایی قانون مشخص است. مفاد مواد (۱۶، ۱۴، ۱۳، ۱۲، ۴، ۱۷) همچنین (بند ۶ از ماده ۱۱)، (بند ۱۶ از ماده ۱۵)، (ماده ۱۸) و مفاد (ماده ۲۰) شاکله اصلی آیین‌نامه اجرایی را مشخص کرده است؛ و منظور از مفاد ماده ۴۲ قانون که وزارت مسکن و شهرسازی را مکلف به تهیه «آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون» کرده است منظور همین چهارچوب تعیین شده است.

دوم اینکه: در ماده ۴۲ قید زمان «حداکثر ظرف شش ماه» به کار رفته است. آیین‌نامه اجرایی نیز ظرف ۹ ماه از سوی وزارت مسکن و شهرسازی تدوین و به تصویب هیئت دولت رسیده است. با این اوصاف تکلیف تعیین شده در ماده ۴۲ با پایان مهلت تعیین شده ۶ ماهه و ادای تکلیف پایان یافته است؛ و اگر نیاز به انجام تغییرات باشد نیز الزاماً می‌بایست در محدوده‌های مفاد مواد ذکر شده باشد.

از متن ماده ۴۲ به هیچ‌عنوان تدوین آیین‌نامه‌ای تحت نام «آیین‌نامه کنترل

ارائه شده تأثیر لازم و مورد نظر قانون‌گذار را در افزایش کیفیت ساخت‌وساز نخواهد داشت.

- جای مهندسی‌ن در ارائه خدماتی نظیر «اخذ پروانه ساختمانی»، «بازرسی»^{۱۸}، «اجرای ساختمان» و «نگهداری و تعمیرات» خالی است و بدون شک ارائه این خدمات توسط مهندسی‌ن ضمن بالا بردن سهم خدمات مهندسی از ساخت‌وساز بر بالا بردن کیفیت ساخت‌وساز نیز بسیار اثر خواهد گذاشت.
- در خصوص برخی تکالیف تعیین شده در قانون نظیر تکلیف تعیین شده برای وزارت کار، رفاه و امور اجتماعی برای آموزش کارگران فنی بدون هماهنگی با سایر دستگاه‌های اجرایی و سازمان نظام مهندسی ساختمان و تدوین مقررات اجرایی مورد نیاز نمی‌توان نتیجه لازم را به دست آورد.
- در خصوص بیمه تأمین اجتماعی اعضای غیر شاغل سازمان، نیاز به وضع مقررات داریم (سهم بیمه تأمین اجتماعی برای مهندسی‌ن غیر شاغل ۲۷٪^{۱۹} و همانند بیمه رانندگان است با این تفاوت که ۵۰٪ سهم بیمه رانندگان (یعنی ۱۳/۵٪) ۱۰٪ از محل بودجه عمومی و ۳/۵٪ از محل درآمد هدفمندی یارانه‌ها) پرداخت می‌شود.^۹
- نیازهایی که ذکر شد تنها بخش کوچکی از نیازهای صنعت ساختمان به مقررات اجرایی است؛ که در چهارچوب قانون نظام مهندسی قابل تدوین است.
- بدون شک بدون توجه به نیازهایی که ذکر شد، نمی‌توان آیین‌نامه جامع و کاملی برای صنعت ساختمان تدوین کرد.

۴- مروری کوتاه بر روند تدوین پیش‌نویس مبحث دوم و آیین‌نامه کنترل ساختمان

- در بهار سال ۱۳۹۴ اولین پیش‌نویس شامل یک مقدمه و پانزده فصل تحت نام پیش‌نویس اصلاحیه «مبحث دوم مقررات ملی» توسط هیئت‌رئیس شورای مرکزی و کمیسیون نظام فنی و اجرایی و کنترلی تنظیم شد، اما از دستور کار خارج شد.^{۱۰}
- پس از آن پیش‌نویس دیگری تحت عنوان «نظامات اداری کنترل مقررات ملی ساختمان» شامل ۱۴ فصل و ۱۵۵ ماده و با استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی تدوین شد. در تاریخ ۲۲ دی‌ماه سال ۹۴ از این پیش‌نویس توسط معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی برای دریافت نظرات کارشناسان حوزه ساختمان رونمایی شد.^{۱۱}
- گفته شده، این پیش‌نویس فراتر از مبحث دوم که تکلیف ماده ۳۳ قانون است بوده و کل فصل چهارم قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (مواد ۳۰ الی ۳۵) را در بر گرفته است.^{۱۱}
- پس از اینکه پیش‌نویس مذکور از دستور کار خارج شد، پیش‌نویس آیین‌نامه دیگری تحت عنوان «آیین‌نامه کنترل ساختمان» در تاریخ ۱۳۹۵/۱/۷ مشتمل بر ۱۳ فصل و ۱۶۰ ماده که توسط وزارت راه و شهرسازی تهیه شده بود، به هیئت وزیران

رفت که این موضع موجب سرخوردگی مهندسين خواهد شد. اجرائی کردن آیین نامه جدید نیز مستلزم بستر سازی هایی است که از عهده بازه زمانی ۲ سال تعیین شده در آیین نامه خارج است.

پی نوشت:

- ۱- مقدمه علم حقوق دکتر ناصر کاتوزیان ص ۱۲۸
- ۲- با توجه به اینکه در زمان تدوین آیین نامه های ذکر شده وزارت مسکن و شهر سازی با وزارت راه و ترابری ادغام نشده بود. همان شخصیت حقوقی مربوط به تاریخی که آیین نامه ها تدوین شده (مسکن و شهر سازی) ذکر شده است.
- ۳- وزارت راه و شهر سازی با تشکیل شورایی تحت عنوان «شورای تدوین مقررات ملی ساختمان» با عضویت استادان و صاحب نظران برجسته کشور برای نظارت بر تهیه و هماهنگی بین مباحث از حیث شکل، ادبیات، واژه پردازی، حدود و دامنه کاربرد و همچنین با تشکیل «کمیته های تخصصی» شرایط لازم برای تدوین این مقررات را به وجود آورده است.
- ۴- برگرفته از وب سایت دفتر تدوین مقررات ملی <http://www.bhrc.ac.ir/nbr>
- ۵- باب هفتم آیین دادرسی مدنی مربوط به داوری است.
- ۶- قسمتی از بند ۷ ماده ۱۵ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان.
- ۷- به اعتقاد این جانب واژه «بازرسی» در صنعت ساختمان بار معنایی کنترل مضاعف و یا نظارت عالی بر کیفیت کل فرایند ساخت و ساز را دارد و با بازرسی هایی که از وظایف حاکمیتی است متفاوت است.
- ۸- بخش نامه شماره ۳۸۶/۵۰/۹۰/۱۰۰۰ مورخ ۱۳۹۰/۹/۵ سازمان تأمین اجتماعی در مورد اعضای سازمان های نظام مهندسی غیر شاغل.
- ۹- نقل از پایگاه اطلاع رسانی سازمان تأمین اجتماعی کد خبر ۶۹۵۳ مورخ ۱۳۹۰/۵/۹۳.
- ۱۰- بر اساس پیش نویس منتشر شده.
- ۱۱- برگرفته از گزارش مورخ ۳۰ دی ماه ۹۴ صما.
- ۱۲- مواد (۲۰ الی ۳۵) قانون نظام مهندسی مربوط به مقررات فنی و کنترل ساختمان است.
- ۱۳- برگرفته از اظهارات جناب آقای دکتر مظاهریان معاون محترم مسکن و ساختمان وزارت راه و شهر سازی یکشنبه ۱۵ فروردین ۱۳۹۵ شناسه خبر ۲۰۰۹۴ وب سایت وزارت راه و شهر سازی
- ۱۴- برگرفته از اظهارات جناب آقای دکتر مظاهریان معاون محترم مسکن و ساختمان وزارت راه و شهر سازی ۵ دی ماه ۱۳۹۵ صما کد خبر ۴۲۸۷۰.
- ۱۵- برگرفته از خبر شماره ۴۴۳۲۱ خبرگزاری صما مورخ ۲۰ فروردین ۱۳۹۶.
- ۱۶- برگرفته از خبر ۸۸۶۹۰۸۸۶۹۰۱۲۳۰ (ایسنا) مورخ ۲۳ فروردین ۱۳۹۶.
- ۱۷- برگرفته از خبر شماره ۹۶۰۵۱۱۰۶۸۳۰ (ایسنا) مورخ ۱۱ مرداد ۱۳۹۶.

ساختمان» آن هم با این محتوای ارائه شده کنونی استنباط نمی شود. تدوین آیین نامه ای که در آن مقررات اجرائی مربوط به اجرا و کنترل مقررات فنی (مباحث ۲۲ گانه) است، مطابق بخش دوم ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی از وظایف هر دو وزارتخانه (کشور) و (راه و شهر سازی) است زیرا آیین نامه مذکور در هر دو حوزه وزارتی مقررات وضع می کند.

آیین نامه کنترل ساختمان نیز در دو حوزه وزارتی مقررات وضع نموده است، بنابراین لازم است به صورت مشترک تدوین گردد. مفاد آیین نامه ها نمی توانند مغایر قانون باشند. به عنوان نمونه:

کنترل و نظارت بر احداث ساختمان ها موضوع ماده ۶ «آیین نامه کنترل ساختمان» به شهرداری سپرده شده است، در صورتی که مطابق تبصره ۷ ماده ۱۰۰ شهرداری همچنین مفاد قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، کنترل ساختمان از وظایف مهندسين و کنترل فعالیت مهندسين مطابق بند ۵ ماده ۱۵ قانون از وظایف سازمان است.

مطابق بند ۸ ماده ۱۵ قانون «تنظیم روابط بین صاحبان حرفه های مهندسی ساختمان و کارفرمایان و کمک به مراجع مسئول در بخش ساختمان و شهر سازی در زمینه ارجاع مناسب کارها به صاحبان صلاحیت و جلوگیری از مداخله اشخاص فاقد صلاحیت در امور فنی» از وظایف هیئت مدیره است. انتخاب مستقیم ناظر توسط مالک موضوع ماده ۲۰ آیین نامه کنترل ساختمان بدون هیچ گونه ضابطه ای، نادیده گرفتن وظایف هیئت مدیره سازمان است و منجر به رواج دلالی و مهر فروشی می شود.

در آیین نامه کنترل ساختمان حوزه شمول قانون نظام مهندسی تغییر کرده و در بند ۲-۲ ماده ۲ ساختمان های اداری کاربری غیر نظامی مربوط به نهادهای نظامی و انتظامی (که هزینه های آنها از محل بودجه عمومی تأمین می شود) را در حوزه شمول آیین نامه آورده است، بنابراین با ماده ۴۰ قانون نظام مهندسی مغایرت دارد.

آیین نامه هایی که قرار است با آیین نامه کنترل ساختمان جایگزین شود بعضاً بر اساس تکلیف قانونی به صورت مشترک و توسط دو وزارتخانه (مسکن و شهر سازی) و (کشور) تهیه شده است و طبق قانون می بایست اصلاح، تغییرات و حتی ابطال آنها نیز با پیشنهاد و نظر هر دو وزارتخانه و با تصویب هیئت وزیران و ابطال آنها از طریق مراجع قانونی (نظیر دیوان عدالت اداری) انجام گیرد.

فسخ و ابطال تفاهم نامه ها نیز تابع مقررات مربوطه است، و از طرفی قانون عطف به ماسبق نمی شود و نمی توان مفاد آیین نامه های جدید را به گذشته تسری داد.

با کنار گذاشتن یک آیین نامه اغلب ظرفیت های اجرائی که جهت اجرای آن ایجاد و بستر سازی شده است به یک باره از بین خواهد

آیین‌نامه‌ای با هاله‌ای از ابهام

در گفت‌وگو با دکتر مهدی روانشاد نیا

مدیر گروه مدیریت ساخت دانشگاه،

عضو هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

شما جزء موافقان این تغییرات هستید یا مخالفان؟

به نظر من جواب به این سؤال در قالب بله یا خیر تنها، مشکلی را حل نمی‌کند بلکه فضای بهبود و ارتقاء وضعیت این آیین‌نامه را دچار مشکل می‌کند. صنعت ساختمان، صنعتی است که در اوج رکودش بیش از ۷۰ هزار میلیارد تومان در سال گردش مالی دارد، شغل‌های متعددی با آن در ارتباط هستند و ذی‌نفعان متعددی دارد، نباید آیین‌نامه‌ای که چهارچوب‌های عوامل و مراحل مدیریت پروژه‌های این صنعت را تحت تأثیر قرار می‌دهد در حد یک نه یا بله تقلیل دهیم.

موضوع آیین‌نامه کنترل ساختمان یک موضوع مهم فنی، حقوقی و صنفی هست که ظلم به این مهم است اگر بخواهیم با ایجاد فضاهای احساسی و هیاهو در جهت اصلاح آن حرکت کنیم. به نظر من باید در یک فضای کاملاً کارشناسی موضوع را نقد و بررسی کنیم تا آینده فعالان صنعت ساختمان بهتر از آن چیزی باشد که امروز است. نظرات کارشناسی به کسانی که مسئولیت دارند مستمراً انتقال پیدا می‌کند.

به نظر من در اظهار نظرهای کارشناسی نباید اصطلاحاً به یک طرف غش کنیم و بقیه جوانب را نبینیم. بنده به عنوان یک دانشگاهی، وظیفه خودم را تجزیه، تحلیل و نقد دقیق و ارائه پیشنهادها و راهکارهای مشخص ارتقا وضع موجود می‌دانم و به عنوان نماینده مهندسان در هیئت مدیره وظیفه خودم را انتقال تجربیات و دفاع از نقطه نظرات و حقوق صنفی حرفه‌ای همکارانم می‌دانم.

شما به عنوان منتخب مهندسان ساختمان و یک صاحب‌نظر در حوزه مدیریت ساخت نظرتان در مورد این تغییرات چیست؟

سال گذشته، زمانی که اولین نسخه این آیین‌نامه منتشر شد من به عنوان یکی از اولین افراد، بررسی مفصلی روی موضوع داشتم و تحلیل و مقدم را مفصلاً در قالب گزارشی ۱۷۰ صفحه‌ای در اختیار تدوین‌کنندگان آیین‌نامه و همکارانم در هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان تهران و افراد تأثیرگذار دیگری قرار دادم. انصافاً در بسیاری موارد گوش شنوا بود و بخش‌هایی از آن اصلاح شد. اگر سؤال شما این باشد که تغییرات در آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ فعلی لازم است یا خیر خواهم گفت بله. اگر سؤال این باشد که زمان این تغییرات مناسب است؟ خواهم گفت خیر. در طی چند سال گذشته، مقدمات اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان فراهم شده است. پس بهتر است تمرکز را روی اصلاح قانون بگذاریم تا اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانونی که بنیاد عوض شود. نسخه اخیر آیین‌نامه نسبت به نسخه قبلی که سال قبل منتشر شده بود بهتر شده است؟ نسخه قبلی در قالب یک پیش‌نویس ۱۶۰ ماده‌ای مفصل و از

لحاظ ساختاری دچار مشکلات و بعضاً تناقضاتی بود که در نسخه ۴۶ ماده‌ای اخیر این مشکلات ساختاری خیلی کم شده اما روح حاکم همان است که در نسخه قبلی بود. استناد به فصل متفرقه قانون نظام مهندسی به جای فصل چهارم و ماده ۳۳ از جمله موارد مبهم است. یعنی در دامنه مسئولیت و اختیارات عوامل اجرای پروژه ساختمانی تغییر محسوسی ایجاد نشده است. نقش و جایگاه مرجع صدور پروانه، سازمان نظام مهندسی ساختمان و وزارت راه و شهرسازی... تقریباً همان چیزی است که در پیش نویس قبلی بود.

نقش و جایگاه سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان در این آیین‌نامه دیده شده است؟

بسیار کم! و این از نقاط ضعف آیین‌نامه است که از پتانسیل یک سازمان صنفی تخصصی قانونی این قدر ناچیز استفاده شود. بسیاری از وظایفی که در آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ فعلی و مبحث دوم مقررات ملی فعلی به عهده این سازمان است در این آیین‌نامه از اختیارات سازمان حذف شده است. در بیش از دو دهه عمر سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان، مهندسان خدمات قابل توجهی را در قالب نظارت ۱٫۵ میلیارد مترمربع ساختمان در سراسر کشور انجام داده‌اند و به قطع، کیفیت ساخت امروز با سال ۷۰ قابل مقایسه نیست. در بلوغ مسائل صنفی و حرفه‌ای هم همین‌طور. بعضی معتقدند باید نقش سازمان‌های نظام مهندسی کم‌رنگ شود و اصلاً تدوین‌کنندگان عمداً این کار را کرده‌اند.

نظر شما در این خصوص چیست؟

نمی‌شود کتمان کرد که سازمان‌های نظام مهندسی در سراسر کشور با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو هستند. نظر شخصی من این است که ما هر چه بتوانیم پول‌های اضافی را از سازمان‌ها دور نگه داریم، سازمان‌ها با حواشی کمتری روبه‌رو خواهند بود و به کار اصلی خود می‌رسند. ما این کار را به مجمع سال ۹۵ پیشنهاد دادیم و خوشبختانه مجمع مصوب کرد که حتی سود حساب حق الزحمه نظارت به حساب ناظران واریز شود. همین حواشی و مشکلات در بحث ارجاع کار هم وجود دارد. این روزها ساخت و ساز کم و در حد نصف ارقام سال ۹۱ است و تعداد اعضای دارای پروانه مهندسی ساختمان رشد قابل توجهی پیدا کرده و همه این انتظار را از سازمان‌ها دارند. علاوه بر این، سازمان ما هنوز در حوزه آموزش و ترویج که به صراحت در قانون آمده که جزو وظایفش است موفق به برآوردن انتظارات نشده است. همچنین، سیاست‌گذاران باید برای سازمان‌های نظام مهندسی، مأموریت‌های جدیدی تعریف کنند. از طرف دیگر، مهندسان ناظر مسئولیت‌های عدیده‌ای از بازرسی و کنترل و نظارت را می‌پذیرند که در هنگام وقوع حوادث، مسائلی برای همکارانمان در محاکم قضایی ایجاد می‌کند. علی‌رغم تلاش‌های فراوان، هنوز ساختمان‌ها عموماً توسط سازنده صاحب صلاحیت اجرا نمی‌شود. هنوز همکاران شهرساز، مهندسان ترافیک و نقشه‌برداران، نقش ناچیزی در خدمات مهندسی ساختمان دارند. همین امروز، در بیش از ۷۰ درصد ساختمان‌های شهر تهران، نظارت تأسیسات، سازه و معماری تنها توسط یک مهندس معمار یا عمران انجام می‌شود و ده‌ها مشکل دیگر، اما این دلیلی است تا از این همه انباشت تجربه استفاده نکنیم. اگر نقاط قوت و ضعف را منصفانه ببینیم می‌توانیم چالش‌های موجود را به فرصت تبدیل کنیم. به نظرم بهتر است رویکرد اصلاح قانون و آیین‌نامه‌های مربوطه را به سمت این سؤال ببریم که چطور می‌شود ضمن اصلاحات فرآیندی از توان موجود، حداکثر استفاده را انجام داد. چطور می‌توان در ضمن با احیای وظایف صنفی سازمان، مسئولیت حرفه‌ای در حوزه کنترل ساختمان هم به نحوی انجام گیرد که هم سرمایه‌گذاران و هم اصناف مربوط به ساختمان از آن راضی باشند. فکر می‌کنم هنوز دیر نشده است و می‌توان موادی را به این آیین‌نامه اضافه کرد تا در اصلاحات دولت و حتی در طرح اصلاح قانون مورد استفاده قرار گیرد.

شمشیر داموکلس

مهندس مهدی برزگر

عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان استان گیلان

مقدمه

دنیای امروز، دنیای پیشرفت‌ها، تحولات و تغییرات برق‌آسا است. لازمه مدیریت دنیای کنونی، در بخش‌های مختلف، به‌روزرسانی به‌موقع و متناسب قوانین و مقررات است. کشور ما و صنعت ساختمان آن، از این قاعده کلی و اثبات‌شده مستثنا نیست. با این وجود و علی‌رغم نقش و اثرگذاری صنعت ساختمان بر اقتصاد ملی کشور، متأسفانه چرخ تحولات قوانین حوزه ساخت‌وساز در دو دهه پیش متوقف ماند و عملاً مدیریت این بخش مهم، بالأخص در سالیان اخیر، به‌صورت ریسکی به‌پیش رفت و عدم دغدغه متولیان امر سبب انباشت تهدیدها و سوخت فرصت‌ها شد. در پس تمام بی‌توجهی‌ها، شاید بتوان سازمان نظام مهندسی ساختمان را پردغدغه‌ترین و مؤثرترین نهادها دانست و به دلیل همین اثربخشی بوده است که در سیاست‌های کلی نظام (ابلاغی مقام معظم رهبری) بر لزوم تقویت این سازمان تأکید شده است. سازمان نظام مهندسی ساختمان به‌عنوان سازمانی که برحسب ماده (۳) قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (مصوب ۱۳۷۴) تشکیل گردید تا ضمن تحقق اهداف قانون مزبور، زمینه‌ساز مشارکت خود مهندسان در انتظام امور حرفه‌ای خود گردد. طی دو دهه گذشته، علی‌رغم وجود صندوق‌های دریافت مبلغ و فروش

سلیقه‌ای قوانین همچون کمیسیون‌های ماده ۱۰۰ و ماده ۵، سازمان نظام مهندسی ساختمان در بسیاری از استان‌های کشور، توانست یک‌تنه و با تکیه بر توان فنی و مدیریتی مهندسان به‌عنوان فرهیختگان جامعه، وضع ایمنی ساختمان‌ها را از نقطه زیر صفر به حدی برساند که امروزه در کنترل بسیاری از ساختمان‌ها، بحث بر سر سانتی‌مترها و میلی‌مترهاست. با وجود این، نمی‌توان منکر وجود ایراد در ساختار سازمان نظام مهندسی ساختمان گردید اما به‌احتمال زیاد می‌توان گفت که راه اصلاحات واقعی در ساختار اداری حاکم بر ساخت‌وساز از تخریب سازمان نظام مهندسی ساختمان و دگرپاشی صلاحیت‌های مهندسی نمی‌گذرد.

با این مقدمه و با تأکید بر این نکته که بیش از هر نهاد یا قشر دیگری، امروزه مهندسان ساختمان خواهان به‌روزرسانی قوانین و آیین‌نامه‌ها هستند تا بتوانند ظرفیت‌های نهفته خود را در راستای ارتقاء سطح ایمنی، آسایش، آرامش و بهداشت و صرفه اقتصادی جامعه به‌منصبه ظهور گذارند، ذیلاً آیین‌نامه‌ای را مورد واکاوی قرار خواهیم داد که قبل از تصویب و به دلایل فنی، حقوقی و تجربی متعدد، اعلام برائت قاطبه مهندسان ساختمان را به‌عنوان شالوده موفقیت هر قانون و آیین‌نامه مرتبط با ساخت‌وساز، در پس و پیش روی خود دارد.

ماده ۳۳ در آیین نامه اجرایی (موضوع ماده ۴۲)، نه تنها خلاف اصل ۱۳۸ قانون اساسی است؛ بلکه موجبات سلب اختیار وزیر کشور را نیز فراهم می‌آورد.

۵. مستند به ماده ۳۰ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان: شهرداری‌ها و مراجع صدور پروانه ساختمان، پروانه شهرک‌سازی و شهرسازی و سایر مجوزهای شروع عملیات ساختمان و کنترل و نظارت بر این گونه طرح‌ها در مناطق و شهرهای مشمول ماده (۴) این قانون برای صدور پروانه و سایر مجوزها تنها نقشه‌هایی را خواهند پذیرفت که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی دارنده پروانه اشتغال به کار و در حدود صلاحیت مربوط امضا شده باشد و برای انجام فعالیت‌های کنترل و نظارت باید از خدمات این اشخاص در حدود صلاحیت مربوط استفاده نمایند. از طرفی در بند ۴ ماده ۱۵ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان: همکاری با مراجع مسئول در امر کنترل ساختمان از قبیل اجرای دقیق و صحیح مقررات ملی ساختمان و ضوابط طرح‌های جامع و تفصیلی و هادی شهرها توسط اعضای سازمان حسب درخواست به عنوان وظایف هیئت مدیره سازمان استان‌ها قلمداد شده است. با مطالعه هم‌زمان مواد قبل می‌توان نتیجه گرفت که:

اولاً: شهرداری‌ها یا مراجع صدور پروانه به خودی خود، نهادی فاقد صلاحیت کنترل ضوابط مقررات ملی ساختمان‌ها و حتی کنترل اجرای ضوابط طرح‌های جامع، تفصیلی و هادی شهرها هستند و از این حیث است که قانون‌گذار در فراز پایانی ماده ۳۰ قانون، شهرداری‌ها را مکلف کرده است که برای انجام فعالیت‌های - کنترل و نظارت - می‌بایست از اشخاص دارای صلاحیت استفاده کنند و بر این اساس بوده است که طی سالیان گذشته مهندسان دارای صلاحیت نظارت، حسب تبصره ۷ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها، مکلف گردیدند که نسبت به عملیات اجرایی ساختمان‌های تحت مسئولیت، از لحاظ انطباق ساختمان با مشخصات مندرج در پروانه و نقشه‌ها و محاسبات فنی ضمیمه آن، مستمراً نظارت نموده و پایان کار مطابقت ساختمان با پروانه و نقشه و محاسبات فنی را گواهی نمایند.

ثانیاً: وقتی که قرار است مهندسان دارای صلاحیت، امر نظارت را بر عهده گیرند، مسلم است که سازمان مهندسان یعنی سازمان نظام مهندسی ساختمان نیز به عنوان سازمانی که تأمین‌کننده مشارکت مهندسان در انتظام امور حرفه‌ای خودشان هست نیز دارای مسئولیت خواهد شد و فی الواقع این مسئولیت مهندسان دارای صلاحیت عضو سازمان در مقوله کنترل و نظارت است که سازمان را نیز در این حوزه مسئول نموده است و نه بالعکس؛ جدای از این، خود هیئت مدیره سازمان استان نیز حسب بند ۴ ماده ۱۵ قانون، مسئول همکاری با مراجع مسئول در امر کنترل ساختمان هستند. در این بخش لازم به ذکر است که آیین نامه کنترل ساختمان، حتی کمترین حد از «همکاری با مراجع مسئول در امر کنترل ساختمان» را نیز برای سازمان قائل نشده است.

ثالثاً: حسب بند ۸ ماده ۱۵ قانون، یکی دیگر از وظایف هیئت مدیره‌ها، «تنظیم روابط بین صاحبان حرفه‌های مهندسی ساختمان و کارفرمایان و کمک به مراجع مسئول در بخش ساختمان و شهرسازی در زمینه

اما دلایلی که سبب رد آیین نامه کنترل ساختمان در مرحله بررسی کلیات می‌شود، عبارت‌اند از:

۱. ایرادات و نقصان‌های کنونی حاکم بر نظام ساخت و ساز را می‌توان به دودسته: (۱) نقصان‌های قانونی (۲) ضعف‌های اجرایی و عملیاتی تقسیم بندی نمود.

پرواضح است که یک آیین نامه در بهترین شرایط بتواند ضعف‌های اجرایی و عملیاتی را برطرف نماید و حال آنکه در برهه حاضر، به زعم قاطبه کارشناسان، برای حل ریشه‌ای مشکلات می‌بایست به سراغ اصلاح قانون رفت و سپس مبادرت به اصلاح آیین نامه‌ها نمود. باین وجود، وزارت راه و شهرسازی، با یک ترس سؤال برانگیز از اصلاح قانون ۲۲ ساله نظام مهندسی و کنترل ساختمان، طی ۴ سال گذشته پافشاری عجیبی را بر تصویب آیین نامه کنترل ساختمان به خرج داده است. از طرفی نه تنها در آیین نامه کنترل ساختمان پاسخی برای ایرادات شکلی و ماهوی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان وجود ندارد، بلکه به نوعی، روح و متن این آیین نامه، تقویت‌کننده ایرادات کشف شده ادوار ماضی است که متعاقباً بدان اشاره خواهد شد.

۲. شواهد و قراین مبین این است که هدف آیین نامه کنترل ساختمان، آن چیزی که در آیین نامه ذکر شده، نیست؛ زیرا اهداف این آیین نامه در زمانی که ماده ۱۶۰ ماده بوده با زمانی که مواد آن به ۴۶ ماده تقلیل یافته، تفاوتی نکرده است و آیین نامه‌ای که ارتباط بین اهداف و تعداد مواد و مفاد آن قطع است را می‌بایست آیین نامه با اهداف مبهم دانست و غالباً چنین قوانین و آیین نامه‌هایی از سوی قوای مقننه و نهادهای حقوقی مردودند.

۳. آیین نامه کنترل ساختمان، آیین نامه‌ای برای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان است؛ اما مفاد آن طوری است که گویی برای این قانون نوشته نشده است. این آیین نامه حتی در بسیاری از مواد خود، فراتر از قانون مبادرت به سلب و اعطاء صلاحیت نموده و حوزه شمول قانون بالادستی خود را توسعه و یا محدود نموده است و جمله این اعمال از آیین نامه مزبور یک آیین نامه فراتر از قانون بالادستی ساخته است.

۴. آیین نامه کنترل ساختمان بر مبنای استنباط ناصحیح از اختیارات وزیر راه و شهرسازی تدوین شده است و بر این اساس منشأ مغایر با قانون دارد. به استناد ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، هر آیین نامه محتوی حوزه شمول اصول و قواعد فنی و ترتیب کنترل اجرای آن‌ها و حدود اختیارات و وظایف سازمان‌های عهده‌دار کنترل و ترویج اصول و قواعد مزبور در هر مبحث می‌بایست به موجب آیین نامه‌ای باشد که به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی و کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران برسد؛ اما در آیین نامه کنترل ساختمان، وزارت راه و شهرسازی رأساً و بدون توجه به نقش وزارت کشور و بر اساس ماده ۴۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مبادرت به وضع قواعد کنترل ساختمان و تعیین حدود اختیارات سازمان‌های عهده‌دار کنترل و ترویج مقررات ملی ساختمان نموده است؛ یعنی وزیر راه و شهرسازی بر اساس ماده ۴۲ قانون که فقط و فقط اجازه تهیه آیین نامه اجرایی قانون را به او می‌دهد، مبادرت به تهیه آیین نامه ماده ۳۳ نموده است که به عنوان یک آیین نامه مجزا، دارای هویت مستقل است. ممزوج ساختن آیین نامه

ارجاع مناسب کارها به صاحبان صلاحیت» مقرر شده است؛ یعنی، قانون ابتدا ارجاع کار را به رسمیت شناخته و سپس هیئت مدیره‌های سازمان‌ها را مسئول کمک به مراجع مسئول در امر ارجاع نموده است و اعطای مسئولیت ارجاع نظارت به سازمان نظام مهندسی ساختمان در مبحث دوم فعلی نیز در راستای عمل به بند قانونی مزبور بوده است و این در حالی است که آیین‌نامه کنترل ساختمان، نه تنها هیچ ترجمه‌ای از کمک به مراجع مسئول در امر ارجاع مناسب کارها را ارائه ننموده است، بلکه در ماده ۴۵ این آیین‌نامه، «سازمان نظام مهندسی ساختمان استان را از هرگونه دخالت در امر ارجاع منع نموده است».

۶. برحسب تبصره ۷ ماده (۱۰۰) قانون شهرداری، ناظر، دارای اختیارات مشخصی است و نمی‌توان در قالب یک آیین‌نامه، این وظیفه را از ناظر ساختمانی سلب نمود و وظایف و اختیارات او را به صلاحیت جدیدی به نام بازرسی ساخت اعطا نمود.

۷. درحالی‌که فساد، رانت، دلالتی، انحصارگرایی و ویژه‌خواری، عوامل اصلی عدم آزادسازی ظرفیت‌های مهندسی کشور طی سالیان گذشته بوده است و درست در مقطعی که بیش از هر زمان دیگر نیاز به اصلاح قانون و آیین‌نامه‌های آن به نحوی که با چالش‌های قبل مقابله شود، آیین‌نامه کنترل ساختمان، نه تنها دارای راه‌کارهای عملی برای تحقق این مهم نیست، بلکه درست در نقطه مقابل با برگرداندن مسئولیت‌های برون‌سپاری ۲۰ سال پیش شهرداری‌ها و حتی تعریف مأموریت‌ها و مسئولیت‌های جدید برای شهرداری‌ها و آن‌هم در قالب یک آیین‌نامه، زمینه تقویت مفسده‌های قبل را بیش از پیش فراهم آورده است. امروزه حیات و ممت زندگی حرفه‌ای مهندسان درگرو جلب نظر دلالان حاضر در مراجع صدور پروانه است. فی‌الواقع وابستگی ماورایی ملت به مراجع صدور پروانه، سبب گردیده است که به اصطلاح اربابان رجوع، عنان خدمات مهندسی ساختمان را به دلالان ملتبس به لباس کارمندی در مراجع صدور پروانه و یا دفاتر خدمات الکترونیک بسپارند؛ با این هدف که شاید بروکراسی اداری مشمول حالشان تنها چند روزی کوتاه‌تر شود. در چنین وضعیتی، اعطای مسئولیت مهمی همچون بازرسی ساخت به مراجع مزبور، گذشته از تغایرش با قانون، به‌طور غیرقابل‌کنترلی به دخالت افراد فاقد صلاحیت در امور حرفه‌ای مهندسی خواهد افزود. در یک کلام، آیین‌نامه کنترل ساختمان، موجبات آبیاری ریشه‌های نظام زیرزمینی توزیع کار در مراجع صدور پروانه و یا دفاتر خدمات الکترونیک را فراهم خواهد آورد و این موضوع را هرکس که فقط تجربه اخذ یک پروانه ساختمانی داشته باشد، به روشنی درمی‌یابد.

۸. در حالی ماده (۶) آیین‌نامه کنترل ساختمان، این اختیار را به مراجع صدور پروانه داده است که وظیفه بازرسی ساخت را به اشخاص حقیقی و یا حقوقی دارای صلاحیت بازرسی ساخت، برون‌سپاری نماید که اولاً در متن آیین‌نامه حتی شرایط کلی اخذ صلاحیت مزبور نیز بیان نشده و ثانیاً شرایط مندرج برای اخذ صلاحیت بازرسی ساخت در پیش‌نویس شیوه‌نامه بازرسی ساخت، برآیندی جز انحصار ندارد. مصداق این‌که حتی برای اخذ صلاحیت مشاور و یا پیمانکاری نیز نظام رتبه‌بندی وجود دارد تا افراد با کم‌تجربه نیز فرصت تجربه‌اندوزی داشته باشند و این در حالی است که در شیوه‌نامه مزبور، اخذ صلاحیت بازرسی را تنها محدود

به مهندسان پایه یک و ارشد نموده است. از طرفی، لحاظ سهمیه‌های نجومی برای این شرکت‌ها در کنار برخورداری از قدرت حاکمیتی و آن‌هم در شرایطی که برخلاف ماده (۳) قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، برای مهندسان هیچ مشارکتی در تنظیم امور مرتبط با حرفه بازرسی ساخت تعریف نشده است، تجمیع افسارگسیخته «قدرت و ثروت» را برای این شرکت‌ها به همراه خواهد داشت و مردم را با ابرشرکت‌هایی روبرو خواهد ساخت که پس از مدت کوتاهی، غیرقابل‌مهار خواهند شد.

۹. درحالی‌که حسب آیین‌نامه جاری، نهادی تحت عنوان دفتر مهندسی طراحی ساختمان شکل گرفته است و در برهه کنونی، دفاتر مزبور محتوی سرمایه‌های فنی، مادی و انسانی عظیمی هستند، از بین بردن این سرمایه‌ها آن‌هم در سطح یک آیین‌نامه، نه تنها تخطی از اصل بیست و دوم قانون اساسی به شمار می‌آید، بلکه اقدامی خلاف منافع ملی محسوب می‌شود.

۱۰. مدونان آیین‌نامه کنترل ساختمان، تخصیص درصدی از حق نظارت به سازمان‌ها که مصوبه هیئت وزیران وقت است را به بنگاه‌داری تشبیه نموده‌اند؛ اما به این سؤال پاسخ نداده‌اند که انباشت منابع درآمدی حاصل از بازرسی ساخت در حساب شهرداری‌ها و سایر مراجع صدور پروانه به چه معناست؟ و درحالی‌که تصویب یا عدم تصویب تراز و بودجه سالیانه سازمان‌ها در اختیار اعضاء است، عبور حق الزحمه‌های صلاحیت مهندسی از کانال مرجع صدور پروانه به چه شکل قابل‌رصد و پیگیری خواهد بود؟

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

هریک از ایرادات و نقصان‌های قبل، ریشه در تجربیات علمی و عملی مهندسان دارد و مخالفت با آیین‌نامه اصلاً به معنای مخالفت با تغییرات نیست و بلکه مخالفت با آزمون و خطایی دیگر است. با این استراتژی به وزارت محترم راه و شهرسازی پیشنهاد می‌شود که:

۱. اعمال تغییرات در قوانین و آیین‌نامه‌های نظام ساخت اولویت‌بندی گردد. در همین راستا، در گام اول، «قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان» و ماده (۱۰۰) قانون شهرداری‌ها و در گام‌های بعدی، آیین‌نامه اجرایی قانون و سپس مبحث دوم مقررات ملی ساختمان مورد بازنگری قرار گیرد. قطع به یقین اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و به تبع آن تقویت سازوکارهای نظارتی بر عملکرد سازمان نظام مهندسی ساختمان و ارتقاء سطح علمی و عملی سازمان از طریق تقویت گروه‌ها و کمیته‌های تخصصی و ایجاد ساختار متناسب سازپذیرش دانشگاه‌ها در رشته‌های مهندسی با ظرفیت بازار کار و برخی دیگر از تغییرات کلی و جزئی می‌تواند بسیاری از چالش‌های کنونی را مرتفع سازد.
۲. به جای دگرگونی نظام مهندسی و کنترل ساختمان و تجربه آزمون و خطایی دیگر، به اصلاح آن پرداخته شود.
۳. در هر تغییر مرتبط با نظام اداری حاکم بر صنعت ساخت، به نقش و جایگاه مهندسان ساختمان و لزوم جلب نظر آنان توجه ویژه‌ای مبذول گردد.

سناریوهای پیش رو پس از تصویب احتمالی آیین نامه کنترل ساختمان

رسول وظیفه شناس

کارشناس ارشد شهرسازی، عضو هیئت علمی دانشگاه،

عضو هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان شرقی

۱- مقدمه

پیرو تدوین پیش نویس آیین نامه کنترل ساختمان توسط وزارت محترم راه و شهرسازی و اقدامات به عمل آمده در جهت تصویب آن در هیئت محترم وزیران، در این نوشته سعی شده ضمن بررسی جامع تر موضوع به بحث نظام مهندسی پس از آیین نامه کنترل ساختمان بپردازد، چراکه در برنامه ریزی می بایست احتمالات گوناگون را در نظر گرفت و براساس آن نسبت به تدوین سناریوهای منطبق بر آن تحولات، اقدامات لازم را انجام داد. چراکه سناریو، چهره آینده است. پیش گویی نیست، هدف سناریوسازی، گسترش تفکر در مورد آینده و عریض تر کردن طیف آلترناتیوهای است که می تواند مورد نظر ما باشد. سناریو مجموعه امکاناتی است که به آینده مرتبط می شوند. آینده نامعلوم است و سناریو، اندیشیدن در مورد نامعلومی را به ما می آموزد. سناریوها به ما می آموزند که درباره همین نامعلومی ها بیندیشیم و فرض های دست و پاگیر امروزی را از دست و پای ذهن باز کنیم و بتوانیم گسست هایی را که ممکن است جهان ما را دگرگون سازند، شناسایی کنیم. لذا از آنجایی که تدوین آیین نامه کنترل ساختمان ابهاماتی را برای سازمان های نظام مهندسی و ساختمان و ذی نفعان آن فراهم کرده است. از این رو می توان گفت سناریوسازی یکی از ابزارهای مهم تحلیل و برنامه ریزی استراتژیک است که برای بررسی و مطالعه محیط (حوزه نفوذ مستقیم / غیرمستقیم) و همچنین پیش بینی توسعه ها و اتفاقات آتی که احتمال دارد نظام مهندسی به آن دچار شود، به کار می رود. از این رو ۴ سناریو برای نظام مهندسی پس از آیین نامه کنترل ساختمان در نظر گرفته شده است تا بتوان با تحلیل مناسب آن ها به اهداف سازمان نظام مهندسی دست یافت.

۲- مغایرت های قانونی

آیین نامه کنترل ساختمان از جهات مختلفی با قوانین و سیاست های کلی نظام دارای مغایرت های شکلی و ماهوی است که در ذیل به تعدادی از آن ها اشاره خواهد شد:

- مغایرت آیین نامه کنترل ساختمان با سیاست های کلی ابلاغی توسط مقام معظم رهبری در بخش شهرسازی (ابلاغی ۸۹/۱۱/۲۹) طوری که در بند ۷ آن به تقویت و کارآمد کردن سازمان نظام مهندسی ساختمان تأکید شده ولی این امر مهم در آیین نامه کنترل ساختمان مغفول مانده و یا به عبارتی توجهی به این امر مهم و حیاتی نشده است. - مغایرت با اصل ۴۴ قانون اساسی: علی رغم تأکید این اصل به خصوصی سازی و در حالی که منابع مالی و دیگر منابع شهرداری ها هر روز محدودتر می شود نظام های اداری کنترل مقررات ملی ساختمان با واگذار کردن تمامی فعالیت های سازمان های نظام مهندسی در زمینه کنترل خدمات مهندسی به شهرداری ها باعث افزایش حجم

فعالیت آن ها خواهد شد که مغایر با اصل ۴۴ قانون اساسی می باشد. - بند ۵ ماده ۱۵ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و بند ۵ ماده ۷۳ آیین نامه اجرائی آن وظیفه نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی را به عهده سازمان های نظام مهندسی ساختمان و هیئت مدیره آن ها گذاشته است. در آیین نامه کنترل ساختمان در پروسه ساخت و ساز و نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی، سازمان های نظام مهندسی نقشی نداشته که این امر خلاف ماده ۱۵ قانون و ماده ۷۳ آیین نامه اجرائی آن می باشد. - شهرداری ها به استناد وظایف مندرج در ماده ۵۵ قانون شهرداری ها که مشتمل بر ۲۶ بند و ۴ تبصره می باشد هیچ گونه وظیفه ای در جهت کنترل و نظارت بر خدمات مهندسی نداشته و فقط در بند ۲۴ آن شهرداری ها وظیفه صدور پروانه را عهده دار هستند. - واگذاری کامل رعایت مقررات ملی ساختمان و نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی مهندسین به شهرداری ها، مراجع صدور

پروانه، به استناد توضیحات ماده ۳۳ فصل چهارم قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که وظیفه کنترل اجرای مقررات ملی ساختمان را به سازمان‌های عهده‌دار کنترل و ترویج این مقررات موكول كرد و در ماده ۳۴ همین فصل علاوه بر شهرداری‌ها و مراجع صدور پروانه به مراجع کنترل و نظارت بر اجرای ساختمان نیز اشاره کرده است مغایر با مواد فصل چهارم و ماده ۱۵ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان می‌باشد.

۳- آسیب‌های آیین‌نامه کنترل ساختمان

برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری همواره به‌عنوان یک روش توسعه هدفمند در بین کارشناسان رواج داشته است. تصمیم‌سازان و برنامه‌ریزان در جهان پراز تحول و تغییر، نیازمند توسعه رهیافت‌های جدید پیش‌بینی و آمادگی برای آینده پیش‌رو هستند. همچنین تصمیم‌سازان در تمام مقیاس‌های فضایی با چالش‌های جدیدی درباره افزایش پیچیدگی‌های محیط تصمیم‌سازی روبه‌رو هستند لذا متولیان آیین‌نامه کنترل ساختمان چنانچه به آسیب‌هایی که امکان دارد در آینده با آن مواجه باشند توجهی نمایند امکان ضررهای غیرقابل پیش‌بینی دور از ذهن نخواهد بود که در ذیل به مواردی از آن‌ها اشاره خواهد شد.

- عدم وجود چشم‌انداز و تصویر مطلوب از آینده و اهداف توسعه‌ای در تدوین آیین‌نامه کنترل ساختمان

- چرایی در خصوص میزان موفق بودن آن ضروری بود قبل از اجرا، آیین‌نامه کنترل ساختمان به صورت پایلوت در شهرهای مختلف عملیاتی می‌شد و در صورت موفق بودن به سایر شهرها تسری پیدا می‌کرد.

- عدم شمول کلیه شهرهای کشور در آیین‌نامه کنترل ساختمان مقرر شده که این آیین‌نامه ابتدا در کلیه مراکز استان‌ها و شهرهای با بیش از دویست هزار نفر جمعیت لازم‌الاجرا است و در مدت دو سال با نظروزرای راه و شهرسازی و کشور به تدریج به کل کشور تسری داده خواهد شد. اینکه بعد از دو سال تفاهمی بین وزارتخانه‌های مذکور صورت پذیرد و آیین‌نامه در شهرهای کمتر از دویست هزار نفر اجرایی گردد یا نه با ابهام مواجه است.

همچنین در سال ۱۳۹۵ براساس آمارگیری عمومی نفوس و مسکن تعداد شهرهای بالای ۲۰۰ هزار نفر و بیشتر، ۸۸ شهر بوده است و تعداد کل شهرهای کشور در این سال (۱۳۹۵) برابر ۱۲۴۵ شهری می‌باشد. لذا شهرهای بالای ۲۰۰ هزار نفر در کشور تنها ۷/۰۶ درصد از کل شهرها را در برمی‌گیرد و این امر جای تأمل بیشتری دارد.

- فقدان نیروی کافی در شهرداری‌ها بخصوص شهرداری‌های متوسط و کوچک
- نادیده انگاشتن خیل عظیمی از مهندسان و عدم استفاده از توان بالقوه آن‌ها
- شهرداری هم پروانه ساختمان را صادر کند و هم بر پروانه ساختمانی که خودش صادر کرده است نظارت و کنترل کند از لحاظ حقوقی باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد.
- نیاز به زمان بیشتری جهت راه‌اندازی سیستم جدید وجود

خواهد داشت.

۴- اثرات سوء آیین‌نامه کنترل ساختمان در صورت تصویب

- حذف و یا به حداقل رساندن سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها از مسیر کنترل خدمات مهندسی و از بین بردن تجربه بیست‌ساله وزارت راه و شهرسازی و سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها در زمینه ارتقاء خدمات مهندسی و ساختمان.

- افزایش بروکراسی اداری به لحاظ حضور وزارت راه و شهرسازی، شهرداری‌ها و سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها در امر نظارت بر حسب انجام خدمات مهندسی.

- با توجه به حجم عظیم وظایف شهرداری‌ها در اداره امور شهرها، پیش‌نویس جدید به شهرداری‌ها نقش بسیار پررنگی در پروسه ساخت‌وساز در نظر گرفته که موجب نارضایتی شدید متقاضیان ساخت و مهندسان خواهد شد.

- مشکلات ناشی از تأمین اعتبار موردنیاز و نبود امکانات لازم در جهت سازماندهی و کنترل شرکت‌های بازرسی توسط شهرداری‌ها

- مشکلات ناشی از ارجاع کارها به شرکت‌های بازرسی توسط شهرداری‌ها به لحاظ عدم شناخت از تجربه حرفه‌ای واقعی مهندسیین - بازگشت به قبل از تصویب قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و نزول کیفیت ارائه خدمات مهندسی و ساختمان به جای رفع نواقص و اشکالات موجود

- نحوه تشخیص صلاحیت شرکت‌های کنترل طراحی و بازرسی ساخت و کنترل آن‌ها، نامعلوم است، روش‌های پیش‌بینی شده در آیین‌نامه کنترل ساختمان منجر به تشکیل صوری شرکت‌های بازرسی و تسری امضاء فروشی به این شرکت‌ها خواهد شد این امر می‌تواند کیفیت ساخت‌وساز را تحت تأثیر قرار دهد.

- در مورد جلوگیری از فعالیت صوری پیمانکاران (همانند مجریان فعلی) هیچ راهکاری ارائه نشده است.

- به مسائل اشتغال مهندسان توجه نشده است. با اجرای آیین‌نامه کنترل ساختمان، محتمل است ارائه خدمات مهندسی (طراحی) - انحصار و از طریق افراد فاقد صلاحیت صورت گرفته و تعداد زیادی از مهندسان از نظر اشتغال مشکل خواهند داشت.

- عدم توجه به امر مشارکت و نادیده انگاشتن سازمان نظام مهندسی به عنوان بزرگ‌ترین NGO در کشور و ضرورت حمایت از این نهاد صنفی مهم که امر هماهنگی، هدایت و مشارکت و نظارت مهندسان را به عهده دارد.

- سردرگمی در برخورد با شهرها و تعریف شهرهای بیش از ۲۰۰۰۰۰ نفر و کمتر از آن و عدم توجه به توان و امکانات اجرایی و فنی و مدیریتی آن‌ها و عدم توجه به زیرساخت‌ها و توانایی‌های محیطی

۵- تدوین سناریوها

در تحلیل به وسیله سناریوسازی، منظور از سناریو، روندهای توسعه‌ای

ارتقاء جایگاه نظام مهندسی در سطوح مختلف هستیم.

- **سناریوی واگرایی** در این سناریو وزارت راه و شهرسازی به خواسته‌های سازمان نظام مهندسی ساختمان توجهی نکرده و با انتخاب سیاست واگرایی به عوض هم‌گرایی بر عملیاتی کردن آیین‌نامه کنترل ساختمان اصرار دارد و نهایتاً آن را اجرایی می‌کند. در این صورت بخش عظیمی از توان انسانی، مدیریتی، فنی و خدماتی سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان به تحلیل رفته و آن‌ها فقط در محدوده تعریف شده با اثرات تأثیرگذاری بسیار محدود در عرصه تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری ساخت و ساز کشور به فعالیت ادامه خواهند داد و بخش عظیمی از نیروهای بالقوه خود آزاد شده و در سیستم شهرداری و سایر مراکز ساماندهی خواهند شد.

در این صورت سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان ۳ گزینه پیش‌رو خواهند داشت که عبارت‌اند از:

گزینه اول: سازمان نظام مهندسی ساختمان، آیین‌نامه کنترل ساختمان را مغایر با قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و همچنین سیاست‌های کلی نظام در بخش شهرسازی تشخیص داده و از طریق دیوان عدالت اداری نسبت به ابطال آن اقدام قانونی انجام دهد.

گزینه دوم: سازمان‌های نظام مهندسی با شهرداری‌ها به توافق برسند و در قالب دفاتر خدمات الکترونیک شهر تمامی وظایفی که به شهرداری در قالب این آیین‌نامه محول خواهد شد؛ به عهده بگیرند و ارائه خدمات نمایند، چرا که امروزه یکی از وظایف شهرداری‌ها برون‌سپاری فعالیت‌های مربوط به شهرداری‌ها است و این بهترین گزینه خواهد بود که با تعامل با شهرداری‌ها بتوانند خدمات لازم را به مهندسان و مردم ارائه نمایند.

گزینه سوم: سازمان‌های نظام مهندسی تنها به وظایفی که در آیین‌نامه کنترل ساختمان اشاره شده است قانع بوده و بیشتر در مسائل آموزشی و فعالیت‌های مربوط به شورای انتظامی و مواردی از این قبیل را انجام دهند. این گزینه بیشتر مدنظر وزارت راه و شهرسازی می‌باشد.

۶- جمع‌بندی و پیشنهادها

در خاتمه انتظار دارد وزارت محترم راه و شهرسازی با در نظر گرفتن کیفیت خدمات مهندسی و ساختمان‌های اجرایی پیش از تصویب قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در سال ۱۳۷۴ و مقایسه آن با بعد از تصویب و ابلاغ قانون و علی‌الخصوص مبحث دوم مقررات ملی ساختمان، اقدامات مقتضی در جهت مسکوت گذاشتن و عدم طرح و تصویب آیین‌نامه کنترل ساختمان تدوین شده در هیئت محترم وزیران به عمل آورده و با آسیب‌شناسی مبحث دوم و بررسی بیشتر و همه‌جانبه و لحاظ کردن نظرات مطروحه از طرف سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها و سایر کارشناسان نسبت به تدوین نظام‌نامه‌ای مبتنی بر اهداف قانون، سیاست‌های کلی نظام مبنی بر تقویت و کارآمد کردن سازمان نظام مهندسی ساختمان اقدام لازم را مبذول داشته و نسبت به برطرف کردن نگرانی‌های به وجود آمده در جامعه مهندسی کشور اقدام فرمایند.

هستند که به موقعیت یا شرایط خاصی منتهی می‌شوند. شکل زیر سناریوسازی به فرم مخروطی نشان داده شده است. با حرکت از زمان حال در امتداد محورها به سمت زمان آینده و با افزایش صور محتمل و ممکن، قاعده مخروط گسترده‌تر خواهد شد، در این روند انواع مختلفی از سناریوها دیده می‌شود:

- **سناریوی مرجع** که اصطلاحاً سناریو روندگرا نامیده می‌شود که نتیجه ساده ادامه روندهای توسعه‌ای حال در آینده است.

در این سناریو فرض بر این است که وزارت راه و شهرسازی و مجلس شورای اسلامی در فعالیت سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان دخول نمایند و این سازمان‌ها مثل روال گذشته به فعالیت خود ادامه بدهند، بدون اینکه به آسیب‌شناسی از فعالیت ۲۰ ساله خود بپردازند و روند فعلی استمرار پیدا کند. در این حالت مشکلات و نارسایی‌های سازمان‌ها به قوت خود باقی مانده و با گذشت زمان انتقادات از عملکرد و فعالیت آن‌ها افزایش خواهد یافت.

- **سناریوی مطلوب** در این سناریو عامل خارجی بر روند جاری سازمان تأثیر گذاشته و سپس اتفاق یا عامل مداخله‌گری سبب تأثیرگذاری در روند آتی توسعه شده و از این دیدگاه می‌توان آن را سناریوی توسعه دلخواه مختل شده نامید که این اتفاق سبب تغییر مسیر خواهد شد و با برنامه‌ریزی و آغاز تأثیرات خنثی‌کننده سعی در جهت برگرداندن توسعه در جهت دلخواه دارد.

در این سناریو فرض بر این است که با توجه به اینکه قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در حال حاضر در مجلس شورای اسلامی در حال بازنگری است. مجلس به موضوع آیین‌نامه کنترل ساختمان دخالت کرده و ضمن مسکوت گذاشتن آن نسبت به اصلاح قانون در راستای تقویت، کارآمد کردن و توسعه سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان در راستای سیاست‌های کلی نظام در بخش شهرسازی ابلاغی مقام معظم رهبری اقدامات لازم در راستای بهبود شرایط وضع موجود و حرکت به طرف وضعیت مطلوب گام بردارد.

- **سناریوی آرمانی** مسیر محتمل دیگری از توسعه است که این مسیر، نحوه توسعه مطلوب برای آینده یا اصطلاحاً سناریو توسعه دلخواه نامیده شده و سیستم سعی در تأثیرگذاری در محیط در جهت هدایت آینده و مسیر توسعه به این سمت را در حد توان خود خواهد کرد.

در این سناریو سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان به اهداف و خط‌مشی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در ماده ۲ و ماده ۱۵ آن به نحو احسن دست یافته و سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان به عنوان سازمان دانش‌بنیان، پویا و خلاق مطرح می‌باشند. در این سناریو نقاط ضعف و تهدیدها برطرف شده و سازمان‌ها نهایت بهره را از فرصت‌ها و نقاط قوت خود می‌برند. کارایی و بهره‌وری سازمان‌ها افزایش پیدا می‌کند و محوریت توسعه آن‌ها را دانایی و خلاقیت شکل می‌دهد. کشور در مسیر توسعه قرار گرفته و مهندسان نقش ارزنده‌ای در پیشرفت آن ایفا می‌کنند. انتقال خدمات مهندسی به کشورهای دیگر بخش عظیمی از درآمدهای غیرنفتی را به خود اختصاص داده و شاهد

حقوق مهندسان

تبصره یک ماده ۱۰۱ اصلاح شده اسفند ۹۴ (شورای انتظامی هم عرض) اجرایی گردید

استان ها به ایشان اعطاء گردید.
اعضای شعبه اول: اسماعیل محمودی (خوزستان)، حسین صالحی (مازندران)، محمد خرد رنجبر (البرز)، محمود حاجی زین العابدینی (همدان)، حمید شکارچی (آذربایجان غربی)
اعضای شعبه دوم: ذبیح اله حبیبی (فارس)، عباسعلی فریمانی (یزد)، مشهود خداوردی (زنجان)، شهرام کاشانی اصل (آذربایجان شرقی)، یوسف باقری (تهران)

در راستای اجرای تبصره یک ماده ۱۰۱ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (اصلاحی مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۰۵) و پیرو مصوبه دویست و یازدهمین جلسه شورای مرکزی مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۸، که طی انتخاباتی اعضای دو شعبه شورای انتظامی هم عرض استان ها انتخاب شدند، در تاریخ بیست و دوم آبان ماه با حضور هیئت رئیسه و اعضای شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان حکم عضویت منتخبین در شعبه اول و دوم شورای انتظامی هم عرض

کمیته مهندسی ساختمان
شماره ۱۳۹۵/۱۲/۱۸

بسم الله الرحمن الرحیم

جناب آقای.....

نظراً اینکه شورای مرکزی ساختمان نظام مهندسی ساختمان در اجرای تبصره یک ماده ۱۰۱ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (اصلاحی مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۰۵) در دویست و یازدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۸ با تصویب برای عضویت و شورای انضامی هم عرض استان انتخاب نمود است، لذا این حکم به عنوان

ممنوبه..... شورای انتظامی هم عرض استان

برای مدت سه سال به جانشین اعطای شود. امید است در دوره تصدی خود فعالیت خفیه را که بر عهده گرفته اید با نهایت وقت و کمال بی طرفی به انجام رسانید و علاوه بر خدمت خود که متعال را ناظر بر اعمال خود نموده و در پاسداری از قانون و مقررات پیش از پیش کوشش کنید.

فرج الله ربی
رئیس ساختمان نظام مهندسی ساختمان

پرسش و پاسخ

طرح سؤالات حقوقی استان‌ها با شورای انتظامی

پاسخ: معمولاً و عرفاً اصل قانون عطف به ماسبق نمی‌شود و در اینجا نیز صادق است. در عین حال وزارت راه و شهرسازی مرجع استعلام در این خصوص است.

اگر فردی ناظر ساختمانی باشد و کارفرما بدون اطلاع ناظر اقدام به شروع پروژه کرده و در این حین یکی از کارگران به هنگام کار بدون رعایت نکات ایمنی از ارتفاع سقوط کرده و جان خود را از دست بدهد، آیا ناظر ساختمان نیز مقصر است؟ اگر بله درصد قصور ناظر تا چه میزان است؟

پاسخ: در این خصوص مرجع قضایی براساس شواهد و قرائن موجود تصمیم می‌گیرد؛ اما واقعیت این است که ناظر نمی‌تواند به بهانه عدم اطلاع مالک از نظارت بر کار تحت مسئولیت خویش سرباز زند بلکه بایستی هرچند وقت یک بار از کار بازدید نماید. بدیهی است چنانچه عملیات اجرایی ساختمان شروع نشده باشد، گزارش در این موارد به مرجع صدور پروانه و دریافت رسید مفید خواهد بود. ساختمان مذکور طبق شرح فوق حداقل در مرحله اسکلت بوده که کارگر از ارتفاع افتاده است، پس زمان زیادی از شروع به کار آن گذشته است و لذا عدم اطلاع مالک نمی‌تواند رافع مسئولیت مهندس ناظر باشد.

آیا پسر می‌تواند مهندس ناظر عمران ساختمانی شود که پدرش مالک و سازنده آن ساختمان است؟ آیا با مبحث دوم ماده ۲-۵-۵ مغایرت ندارد؟

پاسخ: خیر، چون پسر از پدر ارث می‌برد پس در ساختمان تحت نظارت مورد نظر منافع دارد، لذا نمی‌تواند ناظر این ساختمان باشد. (مبحث دوم مقررات ملی ساختمان)

اگر مالکی پس از انقضای تاریخ دوره نظارت، بدون هماهنگی با ناظر ساختمان و عدم تمدید دوره نظارت اقدام به احداث بنا نماید و در همین حال ناظر موضوع را به مراجع مربوطه گزارش کند در صورت عدم تمکین مالک و ادامه کار و عدم برخورد شهرداری با مالک، شخص ناظر مسئولیتی در قبال حوادث احتمالی بر عهده دارد؟

پاسخ: اگر وفق شرح فوق عمل کند به وظایف قانونی خویش عمل کرده است. لازم است از گزارش‌های خویش تصویر بگیرد و در مراجعی که ارائه می‌دهد شماره ثبت داشته باشد تا بتواند در مواقع ضرورت از خود دفاع نماید.

در حال حاضر پروانه اشتغال مجری برای مهندسان رشته معماری صادر نمی‌شود، آیا پروانه مجری‌گری مهندسان در رشته معماری که چند سال پیش پروانه مجری را اخذ نموده‌اند، باطل می‌شود؟

دانسته‌های حقوقی

پرونده اول

موظف است بر طبق ماده ۱۰۰ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان با دریافت این رأی پروانه اشتغال خود را به سازمان نظام مهندسی ساختمان استان یا مرجع صدور پروانه تحویل دهد، سازمان استان مکلف است مراتب را به کلیه شهرداری‌ها و مراجع ذی‌ربط استان و سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان کلیه استان‌ها اعلام نماید.

این رأی به استناد ماده ۲۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان قطعی و لازم‌الاجرا است.

نکات آموزنده رأی

همان‌گونه که عدم سوء سابقه در صدور رأی انتظامی و کاهش محکومیت مؤثر است، تعدد تخلفات و تعدد سوء سابقه انتظامی نیز در صدور رأی انتظامی اثرات خود را خواهد داشت، وفق تبصره ذیل ماده ۹۰ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که به شرح ذیل است:

«در صورت تکرار تخلف، اشخاصی که به سه مرتبه محرومیت موقت از استفاده از پروانه اشتغال محکوم شده باشند در صورتی که برای دفعات بعدی مرتکب تخلفی شوند که بازهم مستلزم اعمال مجازات محرومیت موقت از درجه ۴ یا ۵ باشد به مجازات مربوط به اضافه یک برابر مجموع مدت محرومیت‌های قبلی از استفاده از پروانه اشتغال و ضبط آن و یا مجازات از نوع درجه ۶ محکوم خواهند شد.»

چنانچه شخص حقیقی یا حقوقی برای چهارمین بار رأی انتظامی با شرایط پیش‌گفته دریافت کند، شورای انتظامی استان یا کشور می‌تواند مطابق تبصره فوق نسبت به ابطال دائم پروانه اشتغال و محرومیت دائم از عضویت در نظام مهندسی استان‌ها اقدام نماید.

در مورخه ... پرونده شماره ... تحت نظر است شورا به تصدی امضاکنندگان ذیل تشکیل شد. با بررسی محتویات پرونده و با استعانت از خداوند متعال ختم رسیدگی را اعلام و به شرح ذیل مبادرت به صدور رأی می‌شود:

تجدید نظر خواه: شرکت مهندسین ا.ط به مدیرعاملی آقای مهندس ع.م
تجدید نظر خوانده: سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ب
تجدید نظر خواسته: رأی شماره ... مورخ ... شورای انتظامی استان ب مبنی بر مجازات درجه چهار انتظامی به استناد بند الف ماده ۹۱ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان به قرار دوازده ماه محرومیت موقت از استفاده از پروانه اشتغال

رأی شورا

در خصوص تجدید نظرخواهی شرکت مهندسین مشاور ا.ط به مدیرعاملی آقای مهندس ع.م نسبت به دادنامه فوق‌الذکر، با توجه به محتویات پرونده تخلف تجدید نظرخواه محرز هست، لذا شورا ضمن تأیید رأی بدوی شماره ... مورخ ... شورای انتظامی استان ب، با توجه به تعدد محکومیت توسط شرکت مورد نظر و مدیرعامل آن شامل سه فقره رأی درجه سه انتظامی و دو فقره رأی درجه چهار انتظامی لذا به استناد تبصره ذیل ماده ۹۰ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، شرکت مهندسین مشاور ا.ط و مدیرعامل آن (آقای مهندس ع.م) را مستحق حداکثر مجازات انتظامی دانسته و وی را از مجازات درجه چهار انتظامی از دوازده ماه محرومیت موقت از استفاده از پروانه اشتغال به مجازات درجه شش انتظامی به قرار محرومیت دائم از عضویت نظام مهندسی استان‌ها و ابطال دائم پروانه اشتغال به کار، محکوم می‌نماید. این رأی علاوه بر پروانه حقوقی شرکت مهندسین مشاور ا.ط، بر پروانه شخص حقیقی مدیرعامل وقت شرکت مذکور (آقای مهندس ع.م) نیز تسری دارد. شروع اجرای رأی بلافاصله پس از ابلاغ رأی از طرف سازمان نظام مهندسی ساختمان استان به محکوم علیه هست و محکوم علیه

دانسته‌های حقوقی

پرونده دوم

قطع عضویت این جانب (از سازمان نظام مهندسی ساختمان استان) نموده است. ایشان بدون درخواست مستندات از این جانب و حتی تذکره به این جانب اقدام نموده است. چگونه است که تعدادی از مهندسين استان از جمله کسانی که در هیئت مدیره فعلی عضویت دارند و برخی از اعضای کمیته‌ها و شوراهای و ارکان سازمان در خارج از استان حضور دارند و هیچ‌گونه اقدامی برای این افراد صورت نداده است.

۲. ایشان عضو هیئت علمی تمام وقت دانشگاه آزاد اسلامی واحد ... هست و بدون اخذ مرخصی و یا مأمور به خدمت شدن، به صورت هم‌زمان ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان استان را برعهده گرفته است و در هر دو محل مشغول فعالیت و دریافت حقوق هست.

۳. نامبرده دارای تخلفات حرفه‌ای مانند انجام کارهای بیشتر از ظرفیت قانونی، انجام فعالیت حرفه‌ای بدون ثبت و درج برخی از آن‌ها در سازمان و پرداخت حق سازمان هست. نامبرده در سال ... به رغم داشتن ظرفیت به میزان ۱۹۲۰۰ مترمربع به میزان ۲۴۳۰۰ مترمربع فعالیت داشته است و علاوه بر آن مسکن مهر را بدون ثبت در سهمیه نظام مهندسی و پرداخت حق سازمان به متره ۴۰۵۰ مترمربع انجام داده است. همچنین نامبرده پروانه فعالیت دفتر خود را که در تاریخ ... به پایان رسیده، تمدید ننموده یا اگر تمدید نموده به سازمان ارائه نداده است.

دفاعیات مشتکی عنه

• مشتکی عنه ابتدا به صلاحیت شورا اعتراض نموده و به استناد اصلاحیه مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۰۵ آیین‌نامه اجرائی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان رسیدگی به این پرونده را در صلاحیت شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان استان دانسته است. سپس اعلام نموده «شاکي به استناد نامه شماره ... مورخ ... اداره کل راه و شهرسازی استان لغو عضویت شده است.» نظر به اینکه نامبرده

در مورخه ... پرونده شماره ... تحت نظر است شورا به تصدی امضاکنندگان ذیل تشکیل است. با بررسی محتویات پرونده و با استعانت از خداوند متعال ختم رسیدگی را اعلام و به شرح ذیل مبادرت به صدور رأی می‌گردد:

شاکي: آقای مهندس ع.س

مشتکی عنه: آقای مهندس د.د (رئیس نظام مهندسی ساختمان استان ص) موضوع شکایت: ۱- قطع عضویت شاکي بدون طرح در هیئت مدیره و بدون تذکر قبلی به وی، ۲- پذیرش سمت ریاست سازمان استان به رغم عضویت تمام وقت در هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، ۳- انجام کار بیش از ظرفیت اشتغال و عدم ثبت ظرفیت

گردشکار

آقای مهندس ع.س، عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ص در تاریخ ... طی شکوائیه‌ای، مواردی را به عنوان اقدامات خارج از حدود وظایف و اختیارات و خلاف قانون آقای مهندس د.د، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ص اعلام و تقاضای رسیدگی نموده‌اند. شورا جلسه رسیدگی را براساس دعوت‌نامه‌های شماره ... و ... مورخ ... با حضور طرفین تشکیل و اظهارات طرفین در این جلسه استماع و مکتوب گردید. در جلسه مذکور مشتکی عنه تقاضای مهلت ۵ روزه برای ارائه لایحه دفاعیه نمود که شورا با آن موافقت نمود، لیکن وی در تاریخ ... لایحه دفاعیه خود را تسلیم شورا نمود و طی شماره ... ثبت گردید. ضمناً در تاریخ ... لایحه دیگری توسط نماینده خود تقدیم نمود که طی شماره ... در همان تاریخ ثبت گردید.

شاکي در شکایت خود که بانضمام ۳۵ صفحه پیوست تقدیم نموده، سه موضوع جداگانه را مطرح کرده است که خلاصه آن و پاسخ‌های مشتکی عنه به اختصار به شرح زیر است:

۱. ایشان بدون طرح موضوع در هیئت مدیره و تصویب آن اقدام به

آن‌ها بودم. ولی متأسفانه در ادامه کلیه این کارهای مسکن مهر به صورت متمرکز توسط سازمان مسکن و شهرسازی انجام شد. بنده در هیچ‌کدام از این سایت‌های مسکن مهر فعالیت نداشته و یک ریال هم دستمزد دریافت نکرده‌ام. مساحت این‌ها ۵۶۲۷۴ مترمربع می‌شود که در آمار سال ... آمده است. با توجه به توضیحات بالا میزان عملکرد این جانب طبق اعلام شهرداری ۱۸۷۱۶۸ / ۸۲ مترمربع هست».

شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان، با بررسی کامل و دقیق مستندات موجود در پرونده و اظهارات طرفین، ختم رسیدگی را اعلام و رأی خود را با استعانت از درگاه خداوند متعال به شرح زیر صادر می‌نماید:

رأی شورا

۱. در خصوص ایراد صلاحیت وارده توسط مشتکی عنه، موضوع بررسی شد و با توجه به اینکه اولاً زمان اقدام مشتکی عنه که منجر به شکایت حاضر شده قبل از ابلاغ اصلاحیه آیین‌نامه اجرائی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان توسط هیئت محترم وزیران بوده است، ثانیاً هیئت محترم وزیران در اصلاحیه موصوف، تشکیل شورای هم‌عرض را در ابتدای تشکیل شورای مرکزی جدید قید نموده و بنابراین تشکیل شورای هم‌عرض مستلزم تشکیل شورای مرکزی و تعیین آن هست که اقدامی در آینده است و مشمول پرونده‌های جاری مطروحه در شورای انتظامی نمی‌شود و تاکنون شورای انتظامی هم‌عرض تشکیل نشده و موجودیت ندارد، لذا شورا ایراد عدم صلاحیت را مردود و خود را به استناد ماده ۱۰۱ اصلاحی مصوب ۱۳۸۱، صالح به رسیدگی در موضوع مطروحه در این پرونده می‌داند.

۲. در خصوص لغو عضویت شاکی که طی نامه شماره ... مورخ ... با امضای مشتکی عنه به عنوان رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ص و با قید «بر اساس گزارش‌ها واصله به این سازمان محل سکونت جنابعالی از این استان به استان خ شهرستان ... تغییر یافته است» قطع عضویت شده و مشتکی عنه در دفاع از خود تصویرنامه اداره کل راه و شهرسازی استان و برگ مأموریت شاکی را که ترتیبات تأیید و امضای آن ناقص است، ارائه داده و اعلام نموده که ضرورتی به طرح در هیئت مدیره نبوده، با توجه به اینکه اولاً اداره و مدیریت امور سازمان نظام مهندسی ساختمان، عضویت یا لغو عضویت اعضای آن صرفاً در اختیار هیئت مدیره بوده و مشتکی عنه در این خصوص دارای اختیار نبوده و خارج از حدود اختیار خود عمل نموده است، ثانیاً تنها یک گزارش دریافت کرده و گزارش‌ها مرقوم در نامه را به شورای انتظامی ارائه نداده است، ثالثاً قبل از قطع عضویت موضوع را به شاکی اعلام

از نامه اداره کل اطلاع داشته و پاسخی به تماس‌های سازمان نداد و حتی تماس و پیگیری برای این امر پس از ابلاغ نامه سازمان به ایشان اقدام به نامه‌نگاری با سازمان نمود و بدون ارائه مدارک به لغو عضویت خود معترض بود.

- اقدام برای لغو عضویت نامبرده نیاز به طرح در هیئت مدیره نبوده است و نیاز به اعلام و تذکر کتبی به وی در آیین‌نامه هم پیش‌بینی نگردیده بود.

- در خصوص عضویت هم‌زمان هیئت علمی دانشگاه و پذیرش سمت ریاست سازمان استان، اولاً بخشنامه وزارت راه و شهرسازی هم‌زمانی پست ریاست سازمان و عضویت هیئت علمی را مجاز دانسته است. افزون بر این دانشگاه آزاد اسلامی واحد ... در جریان شرایط بنده بوده‌اند. مشتکی عنه در این خصوص نامه شماره ... مورخ ... را دایر بر موافقت دانشگاه یاد شده با شرایط موصوف ایشان به شورا تسلیم نموده است.

- در خصوص مواردی که ایشان به عنوان تخلفات عدیده حرفه‌ای اعلام نموده است به استحضار می‌رساند که «اولاً کمی آمار ارائه شده مخدوش است و ضمناً بنده تا سال ۱۳۹۴ تنها معمار پایه ۱ استان بودم و میزان کارکردم هیچ‌گاه تکمیل نشد. بنده اعلام می‌کنم که کلیه کارهای بنده از طرف سازمان بوده و در سازمان ثبت شده است».

«من با اطلاع سازمان دو پروژه را (از مسکن مهر) مهرزدم ولی هیچ‌گونه اقدام مالی و یا پرداختی بابت این کار انجام نشد و کلاً موضوع منتفی گردید. بنده الآن متوجه می‌شوم که کلیه مساحت‌های کاری برخی پروژه‌های مسکن مهر برای این جانب در شهرداری منظور شده است که جای تعجب دارد. ضمناً هیئت مدیره سازمان موظف بوده که سهمیه‌ها را کنترل کند و ایشان تاکنون این تذکر را به بنده نداده است».

مشتکی عنه متعاقباً در لایحه ... در خصوص لغو عضویت شاکی اعلام داشته جهت تبیین ابعاد مختلف و اصلاح اشتباه احتمالی موضوع در تاریخ ... طی نامه شماره ... برای راهنمایی و ارشاد به وزارت راه و شهرسازی ارسال شد وی در خصوص کارکرد خود اظهار داشته: «قبل از هر مطلبی لازم است نکته مهمی را ذکر کنم و اینکه در این استان عده‌ای از مالکان برای امتیاز فروش زمین خود اقدام به اخذ پروانه ساخت می‌کنند و معلوم نیست چه زمانی و توسط چه خریداری ساخت و ساز انجام می‌شود. متأسفانه شهرداری ... هم این موارد را بدون اعلام به سازمان و حتی اطلاع مهندسین تمدید می‌کند».

- «تمامی کارکردهای بنده از طریق سازمان انجام شده است. دو مورد که آقای س ارائه داده‌اند مربوط به مسکن مهر هست. در آن زمان در خصوص مسکن مهر قرار شد در طراحی و نظارت آن‌ها سازمان همکاری نماید و تعدادی از مهندسین پایه یک از طریق سازمان انتخاب و برای ناظر ارشد معرفی شدند و بنده هم جزء

نموده و از وی توضیحی نخواست است، رابعاً شرط عضویت در سازمان استان «اقامت» است و نه «سکونت»، خامساً شاکی متولد آن استان بوده که مشمول بخش اول تبصره ۱ ماده ۶ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۴ هست. سادساً شاکی ضمن شکایت خود مستنداتی دال بر اقامت در استان ص ارائه داده که خلاف تصمیم مشتکی عنه را ثابت می‌کند، لذا شورا تخلف عنه را در این مورد محرز دانسته و چون اقدام وی منجر به تضییع حقوق صنفی و حرفه‌ای شاکی شده، وی را به استناد بندهای الف و ع ماده ۹۱ آیین‌نامه اجرائی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۵ به مجازات درجه سه انتظامی به قرار ۹ ماه محرومیت موقت از استفاده از پروانه اشتغال و ضبط پروانه در مدت محرومیت محکوم می‌نماید.

۳. در خصوص عضویت در هیئت علمی دانشگاه و پذیرش توأم سمت ریاست سازمان استان، از آنجا که علاوه بر بخشنامه وزارت راه و شهرسازی در این موضوع، ریاست دانشگاه آزاد اسلامی واحد ... طی نامه شماره ... مورخ ... موافقت دانشگاه یاد شده را با شرایط موصوف ایشان اعلام نموده است، لذا شورا از این حیث رأی به برائت مشتکی عنه صادر و اعلام می‌نماید.

۴. در خصوص اخذ کار خارج از ظرفیت اشتغال و عدم ثبت در سازمان استان از آنجا که مشتکی عنه اخذ کار تا ۱۸۷۱۶۸/۸۲ مترمربع کار اعلامی شهرداری را تأیید نموده که با توجه به ظرفیت اشتغال مجاز سالانه وی با زیربنای ۱۶۰۰۰ مترمربع و هرگونه ضریب افزایشی مجاز، بسیار بیشتر از ظرفیت اشتغال مجاز قانونی بوده و نیز در خصوص پذیرش نظارت دو پروژه مسکن مهر و عدم تعیین تکلیف آن با اظهار اینکه مبلغی بابت آن دریافت نداشته یا اطلاع از درج آن در پروانه ساختمان نداشته که حاکی از عدم توجه وی به وظائف قانونی خود است و اصولاً دریافت یا عدم دریافت حق الزحمه تأثیری در حسن انجام وظائف قانونی و خدمات مهندسی ندارد، همچنین مشتکی عنه در دفاعیات خود که حاکی از وجود جهات رد و عدم اعلام آن در زمان مقتضی برای پذیرش خدمات مهندسی توسط وی است، صرفاً تلاش داشته هیئت مدیره وقت را مقصر اعلام نماید، لذا شورا تخلف وی را در این خصوص محرز دانسته و مستندات به بند «د» ماده ۹۱ آیین‌نامه اجرائی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۵ وی را به مجازات درجه سه انتظامی به قرار شش ماه محرومیت موقت از استفاده از پروانه اشتغال و ضبط پروانه در مدت محرومیت محکوم می‌نماید.

۵. در خصوص ادعای شاکی مبنی بر عدم تمدید به موقع پروانه فعالیت دفتر مشتکی عنه (دفتر مهندسی ...) شورا با عنایت به مدارک ابرازی مشتکی عنه، تخلفی را در این خصوص احراز ننمود و از این حیث رأی بر برائت مشتکی عنه صادر و اعلام می‌نماید.

نظام مهندسی و کنترل ساختمان که اشعار می‌دارد: در صورتی که متخلف در یک پرونده مرتکب دو یا چند تخلف شده باشد، بر اساس هر تخلف مجازات جداگانه تعیین می‌شود، لیکن فقط مجازاتی که شدیدتر است اعمال خواهد شد، لذا در خصوص مشتکی عنه موصوف تنها مجازات شدیدتری یعنی مجازات درجه سه انتظامی به قرار ۹ ماه محرومیت موقت از استفاده از پروانه اشتغال و ضبط پروانه به مدت مزبور اعمال می‌گردد.

شروع اجرای رأی بلافاصله پس از ابلاغ رأی از طرف سازمان نظام مهندسی ساختمان استان به محکوم علیه هست و محکوم علیه موظف است بر طبق ماده ۱۰۰ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان با دریافت این رأی پروانه اشتغال خود را به سازمان نظام مهندسی ساختمان استان یا مرجع صدور پروانه تحویل دهد، در صورتی که محکوم علیه، بلافاصله پس از ابلاغ رأی از تحویل پروانه اشتغال خود به نظام مهندسی استان یا مرجع صدور پروانه اشتغال امتناع ورزد، مرجع صادرکننده پروانه اشتغال، محکومیت وی را در پرونده او درج و پروانه اشتغال بعدی وی را با تأخیری معادل دو برابر مدت محرومیت مذکور تمدید و تجدید خواهد کرد و مراتب را به کلیه شهرداری‌ها و مراجع ذی‌ربط نیز ابلاغ خواهد نمود.

این رأی به استناد ماده ۲۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان قطعی و لازم‌الاجرا است.

نکات آموزنده رأی

۱. اعضای هیئت مدیره سازمان استان مساوی الشان و مساوی الحقوق هستند و یک فرد حتی رئیس سازمان اختیاراتی فراتر از سایر اعضا ندارد. لذا رئیس سازمان به عنوان یکی از اعضای هیئت مدیره نمی‌تواند به جای هیئت مدیره تصمیم بگیرد، بلکه مجری مصوبات قانونی هیئت مدیره سازمان است. اطلاع از وظایف و مسئولیت‌های قانونی هیئت مدیره مصرح در ماده ۱۵ قانون و ماده ۷۳ آیین اجرایی جزء ضروریات است.
 ۲. قطع عضویت اعضای سازمان بدون طرح در هیئت مدیره و مصوبه هیئت مدیره (از طریق سازمان) امکان پذیر نیست؛ و در صورت عدم طی مراحل قانونی تخلف محسوب می‌گردد.
 ۳. کارکرد بیش از ظرفیت قانونی توسط هر شخص با هر دستگاهی و به هر بهانه‌ای، تخلف محسوب می‌گردد و عدم دریافت حق الزحمه یا کمبود مهندس صاحب صلاحیت رافع مسئولیت نیست و مجوزی برای عدول از مقررات نیست.
- در خصوص کمبود مهندسیین بایستی طبق مقررات و با تأیید هیئت ۴ نفره استان مشکلات را حل نمود و اقدامات خودسرانه قابل قبول نیست.

در پایان با عنایت به تبصره یک از ماده ۹۲ آیین‌نامه اجرایی قانون

گزیده‌ها

اخبار استان ها

شیبانی اصل در همین رابطه به پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی گفت: تاریخ مهندسی ساختمان در کشور ما تاریخ بسیار طولانی و پرارزشی است اما متأسفانه مستندسازی و نگهداری آثار و انتقال تجربیات به صورت مدون به نسل های آینده کم اتفاق افتاده است. وی ادامه داد: از سوی دیگر ما به آثار با ارزشی که در فرآیندهای مهندسی داریم تاکنون به صورت یک جا و همچنین به صورت میراث فرهنگی و ارزش های هنری و فنی نپرداخته ایم. این مقام مسئول ادامه داد: به نظرمی رسد این ضرورت در حال حاضر وجود دارد و با توجه به پیشینه درخشان معماری و مهندسی ساختمان می طلبید تا یک موزه مهندسی ساختمان در کشور داشته باشیم.

اردبیل
◀ برگزاری اولین همایش تخصصی قیر و آسفالت ویژه مناطق
تابعه استان اردبیل

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اردبیل، اولین همایش تخصصی قیر و آسفالت ویژه مناطق تابعه آن استان را برگزار کرد. در این همایش مهندس قدیمی رئیس مؤسسه قیر و آسفالت کشور، دکتر شعبانی عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور تهران، مشاورین، پیمانکاران و برخی شهرداران شهرستان های تابعه استان نیز حضور داشتند. در ابتدای این همایش مهندس میر محمد سیدهاشمی، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اردبیل با اشاره به این نکته

آذربایجان شرقی

◀ اولین موزه مهندسی ساختمان در ایران به همت سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان شرقی در شهر تبریز

دکتر شیبانی اصل خبر داد: نخستین موزه مهندسی ساختمان ایران در تبریز تأسیس می شود.

مدیرکل دفتر سازمان های مهندسی و تشکل های حرفه ای وزارت راه و شهرسازی گفت: اولین موزه مهندسی ساختمان در ایران به همت سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان شرقی در شهر تبریز تأسیس می شود. به گزارش روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان شرقی و به نقل از پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، منوچهر شیبانی اصل مدیرکل دفتر سازمان های مهندسی و تشکل های حرفه ای وزارت راه و شهرسازی در جلسه هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان شرقی پیشنهاد کرد تا اولین موزه مهندسی ساختمان در ایران به همت سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان شرقی در شهر تبریز تأسیس شود.

این پیشنهاد مورد استقبال هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قرار گرفت و در همان جلسه به اتفاق آرا تصویب شد و مقرر گردید هیئت امنایی بدین منظور پیش بینی شود تا امور عملیاتی و اجرایی آن آغاز شود.

انرژی به عنوان یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اقتصادی و جلوگیری از بحران انرژی یکی از اصلی‌ترین دغدغه کشورها مطرح شده است. از یک طرف موتورخانه یکی از مهم‌ترین بخش‌های اتلاف انرژی در ساختمان‌های بزرگ به خصوص ساختمان‌های با کاربری غیرمسکونی است، به طوری که طبق آمار حدود ۵۰ درصد انرژی در موتورخانه‌ها هدر می‌رود؛ بنابراین تمرکز بر عیب‌یابی و بهبود کارایی موتورخانه‌ها می‌تواند نقش مهمی در کاهش مصرف انرژی ساختمان‌ها ایفا نماید. از طرف دیگر با بهینه‌سازی و بهره‌گیری از تجهیزات نوین جایگزین تجهیزات فرسوده می‌توان سهم بالایی در کاهش مصرف انرژی داشت و با راندمان بالاتری از موتورخانه بهینه‌سازی شده بهره برد.

در این راستا با هماهنگی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان جلسه‌ای در محل استانداری اصفهان با حضور استاندار دکتر زرگرپور، دکتر وکیلی مشاور وزیر نفت و مدیرعامل شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت کشور، مهندس طرفه معاون عمرانی استانداری، مهندس شیشه‌فروش مدیرکل مدیریت بحران استان اصفهان، مهندس غلامی مدیرکل راه و شهرسازی، مهندس عموشاهی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان، مهندس طاهری اصل عضو هیئت‌رئیس شورای مرکزی نظام مهندسی ساختمان و نایب‌رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان، مهندس علوی مدیرعامل شرکت گاز استان، مهندس کاظمی مدیرکل دفتر فنی استانداری، مهندس زاغیان رئیس اداره نظام مهندسی و مقررات ملی ساختمان راه و شهرسازی اصفهان و جمعی از مدیران شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت کشور، با هدف همکاری در اجرای راهکارهای بهینه‌سازی مصرف انرژی در سیستم‌های گرمایشی و سرمایشی موتورخانه‌های ساختمان‌های اداری، عمومی، خدماتی و همچنین مسکونی متقاضی مستقر در استان اصفهان تشکیل گردید. در این جلسه تفاهم‌نامه‌ای پنج‌جانبه تحت عنوان همکاری در اجرای طرح ملی افزایش کارایی موتورخانه‌ها فی مابین شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت کشور، استانداری استان اصفهان، اداره کل راه و شهرسازی استان اصفهان، سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان و شرکت گاز استان اصفهان، در سطح استان منعقد گردید.

اصفهان که خود پیشرو در زمینه انرژی و بهینه‌سازی در کشور است با آموزش ۶۰۰ مهندس توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان در چهار رشته معماری، عمران، برق، مکانیک و برگزاری دوره M&V، آمادگی کامل جهت ممیزی ۵۰۰۰ موتورخانه هدف را دارد.

البرز

پنجمین نشست هم‌اندیشی کمیسیون بانوان سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان کشور در البرز برگزار شد

به گزارش روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان

که آسفالت ریزی در کشور سالانه هزینه زیادی را به اقتصاد کشور تحمیل می‌کند گفت: سالانه بیش از ۶۰۰ میلیون تن آسفالت در کشور مصرف می‌شود و وزارت راه و شهرسازی حدود ۶ هزار میلیارد تومان آسفالت را خریداری می‌کند و این ارقام با توجه به نیاز روبه رشد جامعه هرساله بیشتر می‌شود. سید هاشمی ادامه داد: طبق برآورد کارشناسان آسفالت با ارتقاء کیفیت و افزایش عمر روستا سازی، سالانه می‌توان ۱۲۰۰ میلیارد تومان در این حوزه صرفه جویی کرد.

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان به سیاست‌های محیط‌زیستی دولت اشاره کرد و گفت: در پروژه‌های آسفالت، سیاست اجرای آسفالتی که از نظر اقتصادی مقرون به صرفه باشد، آلاینده‌گی کمتری داشته و از نظر مدیریت اجرایی زمان کمتری را صرف کند دنبال می‌شود.

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان اردبیل گفت: در پی خرابی‌هایی که سرمای زمستان سال گذشته در آسفالت و معابر شهر اردبیل ایجاد کرده بود، با دعوت معاونت عمرانی شهرداری، سازمان نظام مهندسی ساختمان به عنوان جامعه تخصصی به این موضوع ورود پیدا کرد و توانست راهکارهای جامعی را در این خصوص ارائه دهد که امید می‌رود با اجرای آن دیگر شاهد این خرابی‌ها و خسارات نباشیم. سید هاشمی گفت: در حال حاضر پروژه‌های آسفالت را شهرداری تولید، اجرا و نظارت می‌کند که این مسئله موجب بروز برخی مشکلات در این پروژه‌ها می‌شود.

وی ادامه داد: سازمان نظام مهندسی ساختمان به عنوان جامعه‌ای متشکل از اساتید مجرب و متخصص در حوزه آسفالت و ارتباطی که در کل کشور با اساتید آسفالت دارد، این ظرفیت و توانایی را دارد تا به عنوان یک نظارت عالی به کمک شهرداری‌ها بیاید که این مسئله در کنار ایجاد اشتغال چندین مهندس، موجب ارتقاء کیفیت و افزایش عمر آسفالت نیز خواهد بود و هزینه آسفالت را در سطح چشمگیری کاهش خواهد داد.

اصفهان

تفاهم‌نامه همکاری در اجرای طرح ملی افزایش کارایی موتورخانه‌ها در سطح استان اصفهان

البرز، پنجمین نشست هم‌اندیشی کمیسیون بانوان سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان کشور در تیرماه سال جاری برگزار شد. در این نشست مهندس الهه راد مهر رئیس کمیسیون بانوان منطقه البرز جنوبی و عضو شورای مرکزی سازمان، دکتر سیمین حناچی از بانوان پیشکسوت نظام مهندسی کشور و نمایندگان از استان‌های زنجان، سمنان، قم، گیلان، قزوین و البرز حضور داشتند. در ابتدای جلسه مهندس ندا خسروی دبیر کمیسیون بانوان البرز و عضو هیئت مدیره این سازمان ابراز امیدواری کرد این نشست‌ها نتایج مطلوبی برای بانوان مهندس در پی داشته باشد. مهندس فنبری ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان البرز نیز با یادآوری سهم ۲۰ درصدی بانوان مهندس در البرز و با اشاره به توانمندی‌های بانوان مهندس استان، از حضور بانوان سازمان در عرصه‌های مختلف از جمله ارائه مشاوره به ارگان‌ها و ادارات استان خبر داد. وی همچنین سهم بانوان در بخش‌های مختلف سازمان را قابل توجه خواند و ابراز امیدواری کرد که این سهم گسترش یابد. در ادامه مهندس الهه راد مهر با تشکر از نظام مهندسی ساختمان البرز برای حمایت از کمیسیون بانوان این استان، به نشست‌های تخصصی و بازدیدهای فنی کمیسیون بانوان در استان تهران اشاره کرد و از تشکیل کمیته مشاوره‌ای در خصوص مسائل فنی و حرفه‌ای خبر داد که وظیفه ارائه مشاوره و راهنمایی در امور حرفه‌ای به بانوان را بر عهده دارد. وی پیشنهاد داد همه استان‌ها در این زمینه اقدام کنند.

دکتر سیمین حناچی نیز به تشریح تاریخچه‌ای از تشکیل کمیسیون بانوان سازمان نظام مهندسی ساختمان پرداخت و افزود: کمیسیون بانوان سازمان نظام مهندسی ساختمان در زمان مهندس مهدی هاشمی ریاست وقت سازمان، شکل گرفت. وی تدوین نظام‌نامه‌ای منعطف و با توجه به ماهیت جغرافیایی و فرهنگی استان‌ها را شایان توجه دانست.

در پایان نیز با موافقت اعضای شرکت‌کننده، دبیرخانه دوره‌ای منطقه البرز جنوبی به مدت یک سال به استان البرز واگذار شد. همچنین پیشنهاد شد تا دبیرخانه دوره بعد به کمیسیون بانوان استان قزوین واگذار شود.

بوشهر

تقدیر شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور از سازمان نظام مهندسی ساختمان استان بوشهر

به گزارش روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان بوشهر، شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور از اقدامات سازمان نظام مهندسی ساختمان استان بوشهر به جهت اجرای تفاهم‌نامه آبفا و کمک به مدیریت مصارف آب خانگی در استان تقدیر نمود. در متن این نامه چنین آمده است:

شماره: ۹۷۱۷/۱۷۳۴
تاریخ: ۱۳۹۶/۳/۲۸
پوسته:

وزارت نیرو
شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور
(مادر تخصصی)

بوشهر

"نظام مهندسی آب و فاضلاب کشور؛ نوید و انتقال"

جناب آقای مهندس زارعی
رئیس محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان استان بوشهر

موضوع: تقدیر از اقدامات مرتبط با مدیریت مصرف امکان

با سلام و احترام،

همانگونه که استحضار دارید کشور ایران به دلیل قرارگیری در ناحیه خشک و نیمه خشک بیابانی، کاهش نزولات جوی، برداشت بی‌حد از منابع آبی زیرزمینی، رشد و گسترش شهرها، افزایش جمعیت و افزایش مصرف آب با مشکل کم آبی مواجه می‌باشد.

جهت عبور از بحران‌های آبی یکی از مهمترین اقداماتی که باید در دستور کار جدی مردم و سازمان‌های مرتبط قرار گیرد مدیریت بهینه مصرف آب در ساختمان‌های موجود و علی‌الخصوص در ساخت و سازهای جدید می‌باشد.

در این رابطه نقش سازمان‌های نظام مهندسی به عنوان متولی نظارت بر ساخت و ساز امکان از اهمیت به سزایی برخوردار است.

لذا با عنایت به گزارش مدیرعامل محترم شرکت آب و فاضلاب بوشهر مبنی بر همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان استان بوشهر با شرکت مذکور در زمینه بازرسی کلیه ساخت و سازهای جدید جهت رعایت اصول مدیریت بهینه مصرف آب بدینوسیله از جنابعالی و همکاران محترمتان در مجموعه آن سازمان تقدیر و تشکر می‌گردد.

امید است با تلاش در زمینه رعایت اصول مرتبط با مدیریت بهینه، مصرف آب در کلیه ساخت و سازها، گام‌های مؤثر در جهت حفظ منابع ارزشمند آبی کشور عزیزمان ایران برداشته شود.

علی سیف‌زاده
مدیر کل دفتر مدیریت مصرف و خدمات مشترکین و کاهش هدررفت

معاون محترم راهبری و نظارت بر بهره‌برداری جهت استحضار

مدیرعامل محترم شرکت آب و فاضلاب شهری استان بوشهر جهت استحضار

دفتر مدیریت مصرف، خدمات مشترکین و کاهش هدررفت جهت اطلاع

تهران

مانور بازرسی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران برگزار شد

مانور بازرسی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران با حضور ۲۰۰ نفر از کارشناسان کنترل ساختمان این سازمان بر سرچند پروژه و کارگاه ساختمانی در مردادماه سال جاری در برخی مناطق تهران برگزار شد. در ابتدای این مانور، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران با حضور در جمع خبرنگاران با اشاره به اینکه یکی از وظایف نظام مهندسی کنترل کیفی خدمات مهندسی است، اظهار کرد:

صنعتی استان طی سخنانی گفت: حمایت از بخش خصوصی و سرمایه‌گذار از تکالیف ماست و باید تلاش خود را در جهت جذب هرچه بیشتر بخش خصوصی و سرمایه‌گذار در استان ارتقاء بخشیم.

مهندس شفیع‌زاده در پایان ضمن ابراز خرسندی از همکاری و تعامل صورت گرفته با سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تصریح کرد: امیدواریم با مشارکت و همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان استان بتوانیم گام‌های مؤثری در جهت ارتقاء ساخت و ساز شهرک‌های صنعتی برداریم.

در ادامه مهندس سیامک مشرف رئیس وقت سازمان نظام مهندسی ساختمان استان به تبیین جایگاه نظام مهندسی ساختمان و نقش آن در صنعت ساخت و ساز اشاره کرد و گفت یکی از مهم‌ترین رسالت‌های سازمان نظام مهندسی ساختمان و ارگان‌های ذی‌ربط و مرتبط در صنعت ساختمان، سرمایه‌گذاری و به صورت پایدار در بخش ساختمان است که این مهم در ایجاد ارزش افزوده بهتر و کمک به حفظ سرمایه ملی نقش بسزایی دارد.

وی همچنین در خصوص روند سازمانی طراحی، نظارت و دستورالعمل‌های نقشه‌های واحدهای صنعتی و همچنین صلاحیت‌های طراحی و نظارت متناسب به قانون نظام مهندسی اشاره کرد.

در پایان این جلسه تفاهم‌نامه‌ای فی‌مابین شرکت شهرک‌های صنعتی و سازمان نظام مهندسی ساختمان استان منعقد گردید. از اهداف این تفاهم‌نامه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- ترویج مقررات ملی ساختمان و رعایت اصول و ضوابط ساخت و ساز ابلاغی از سوی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران در پروژه‌های تحت نظر شهرک‌های صنعتی در راستای رشد کیفی ساخت و سازهای محدوده شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان
- تعامل و همکاری بین سازمان و شرکت شهرک‌ها در خصوص آموزش و ارتقاء سطح علمی نیروهای متخصص
- اعمال تخفیف در ارائه خدمات مهندسی توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان استان در راستای همکاری و توسعه صنعت استان

معاونت خدمات مهندسی به‌طور مستمر در سطح شهر بازدیدهایی انجام می‌دهد، اما این مانور به‌طور ویژه و با حضور رسانه‌ها و به صورت سرزده است.

مهندس حسن قربانخانی در ادامه افزود: این مانور در مناطق ۲ و ۵ شهرداری تهران برگزار شده و تمامی کارگاه‌های صنعتی ساختمان و سازنده ذی‌صلاح آن‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد، همچنین مقایسه‌ای بین کیفیت کارگاه‌های ساختمانی که سازنده ذی‌صلاح دارند و یا فاقد سازنده هستند، انجام می‌شود.

وی اظهار داشت: قانون‌گذار در امر ساختمان‌سازی افراد دارای صلاحیت را تعیین کرده و در صورتی که تمکین به قانون نشود و افراد فاقد صلاحیت دخالت کنند، کیفیت ساختمان‌ها کاهش چشمگیری خواهد داشت. از سوی دیگر با دخالت افراد فاقد صلاحیت در ساختمان‌ها، هم ساکنان ساختمان‌ها و هم سازندگان دچار ضررهای مالی و جانی بسیاری می‌شوند.

وی با اشاره به اینکه رسیدگی به تخلفات ساختمانی متولی مشخصی دارد، گفت: مراجع صدور پروانه ساختمانی و کمیسیون ماده ۱۰۰ مسئولین اصلی بررسی تخلفات ساختمانی هستند.

قربانخانی تصریح کرد: تخلفات ساختمانی موضوع گسترده‌ای است که باید چندین ارگان از جمله شهرداری و وزارت راه و شهرسازی ورود کنند تا جلوی تخلفات ساختمانی گرفته شود.

وی تأکید کرد: شرایط مصرف انرژی در کشور شرایط بسیار بدی دارد و بسیار بالاتر از مصرف میانگین جهانی قرار داریم و مسلماً حضور مهندسان ناظر و مجریان ذی‌صلاح می‌تواند این روند را اصلاح کند.

چهارمحال و بختیاری

◀ برگزاری جلسه هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان چهارمحال و بختیاری با مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان

در ابتدای این جلسه مهندس شفیع‌زاده مدیرعامل شرکت شهرک‌های

اثربخش و کارآمد دانست و تأکید کرد در برخی حوزه‌ها نیاز مبرم به تغییر ضوابط طرح‌های تفصیلی در بخش تأمین پارکینگ وجود داشته و باید نظارت صحیح بر رعایت این قوانین از سوی دستگاه‌های مربوطه اعمال گردد.

خراسان جنوبی

◀ برگزاری اولین همایش مبحث ۱۹ در خصوص کیفیت بنا و بهینه‌سازی مصرف انرژی در بیرجند

مهندس بهدانی دبیر کمیته انرژی سازمان بایان اینکه صرفه جویی در مصرف انرژی به عنوان چالش اساسی در جهان امروز مطرح است، افزود: نگرانی‌ها درباره تبعات محیطی مصرف انرژی اهمیت موضوع را دوچندان کرده است. از طرفی با توجه به اینکه بخش ساختمان حدود ۴۰ درصد مصرف انرژی را به خود اختصاص می‌دهد متأسفانه تاکنون اقدامات صورت پذیرفته اثربخشی مورد انتظار را نداشته است.

وی خاطرنشان کرد: در صورت ادامه روند موجود بحران زیست محیطی و خسارت جبران‌ناپذیری را به دنبال خواهد داشت.

در این راستا دفتر مقررات ملی ساختمان نسبت به تدوین مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان تحت عنوان «صرفه جویی مصرف انرژی» اقدام نموده و کلیه ناظرین سازمان ملزم به کنترل ضوابط این مبحث در پروژه‌های تحت نظارت خود می‌باشد.

بهدانی با اشاره به اینکه لازم به ذکر است طبق بند الف ماده ۶۰ قانون برنامه ۵ ساله ششم توسعه اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی کشور تأکید ویژه‌ای مبنی بر اصلاح الگوی مصرف انرژی به خصوص در مبحث ساختمان شده است افزود: شهرداری‌ها مکلف گردیده‌اند نسبت به درج الزامات مقررات ملی ساختمان اقدام نموده و برای حصول اطمینان روند اجرای امور صدور پایان کار را منوط به رعایت این مقررات نمایند.

وی خاطرنشان کرد: از اهداف برگزاری این همایش آشنایی جامعه مهندسان و فعالان عرصه صنعت ساختمان اعم از انبوه‌سازان، تولیدکنندگان مصالح و تجهیزات ساختمانی، طراحان و مجریان طرح برچسب انرژی ساختمان است.

خراسان رضوی

◀ نایب رئیس کمیسیون ترافیک سازمان نظام مهندسی ساختمان استان خراسان رضوی تأکید کرد: اثرسنجی ترافیکی کاربری‌ها نیاز دنیای شهرنشینی امروز

نایب رئیس گروه تخصصی ترافیک سازمان نظام مهندسی ساختمان استان خراسان رضوی طی مصاحبه‌ای بر لزوم عرضه سنجی ترافیکی کاربری‌ها تأکید کرد.

به گزارش روابط عمومی سازمان؛ سید مهدی امامی میبیدی با بیان اینکه یک ساختمان باید توسط مهندسان از همه زوایا مورد بررسی قرار بگیرد افزود: در زمان احداث یک ساختمان، رشته‌های مهندسی مختلفی نظیر معماری، عمران و مکانیک از همه نظر شرایط سازه را در نظر می‌گیرند که در این میان اثرسنجی ترافیکی کاربری ایجاد شده نیز در دنیای شهرنشینی امروز توسط مهندسان ترافیک بسیار مهم و ضروری است.

وی افزود: مالکان پروژه‌های مختلف غالباً در ایده‌های اولیه به نیازهای اساسی خود توجه دارند و این مهندسان هستند که باید مجموعه‌ای کامل از رعایت ضوابط و مقررات معماری و شهرسازی را در تکمیل ایده اولیه این پروژه‌ها ارائه کنند.

مدیرعامل سازمان حمل و نقل ترافیک شهرداری مشهد در ادامه بیان داشت: در حال حاضر نیز مهندسان به اهمیت این موضوع پی برده‌اند و پروژه‌هایی که اکنون در حال اجرا هستند از همه زوایا به ویژه اثر ترافیکی آن در مقیاس عملکرد شبکه‌ای بر شهر و همچنین مقیاس خود پروژه در مواردی همچون ورودی‌ها، مشخصات پارکینگ و دسترسی‌های سواره در داخل پروژه بررسی می‌شوند.

وی یکی از راه‌حل ساختمان‌هایی که با عدم رعایت قوانین لازم نظیر مباحث ترافیکی ساخته شده‌اند را احداث پارکینگ دانست و تشریح کرد: علاوه بر این با ایجاد پارکینگ‌های عمومی نیز می‌توان بر کاهش حجم ترافیکی ایجاد شده اقدام نمود که در نهایت به سود مردم و مالکان است.

میبیدی در پایان رعایت اصول و ضوابط معماری و شهرسازی را از سوی مهندسان و ارگان ذی‌ربط در مقایسه با سال‌های گذشته بسیار

خوزستان

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان خوزستان: استفاده از مجریان دارای صلاحیت، سرمایه‌گذاری در صنعت ساختمان

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان خوزستان اظهار کرد: در حال حاضر وضعیت ساخت و ساز در کشور مناسب نیست و هنوز با استانداردهای جهانی فاصله داریم.

بهنام برومندزاده با بیان اینکه استان ما در مسیر گسل زلزله قرار دارد تصریح کرد: باید در احداث ساختمان‌ها، دقت و درایت لازم انجام گیرد ولی متأسفانه عدم همکاری برخی نهادهای مرتبط با این صنعت، مانع از اجرایی شدن ابتدایی‌ترین شرایط قانونی فرآیند ساخت و ساز می‌شود.

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان خوزستان خاطر نشان کرد: بعضاً شاهد تخریب ساختمان‌های نوساز و با طول عمر نه چندان زیاد در ابتدای زمان بهره‌برداری هستیم که برای جلوگیری از وقوع چنین مسائلی بسیار مهم است که مجری ساخت از صلاحیت و توان لازم برخوردار باشد تا کیفیت و مقاومت ساختمان تحت الشعاع قرار نگیرد.

برومندزاده ضمن تأکید بر حضور مهندسان ناظر در تمامی مراحل ساخت و ساز گفت: حضور مجریان ذی صلاح در کنار مهندسان ناظر، جهت برقراری ارتباط فنی، در ارتقاء کیفیت ساختمان بسیار مؤثر است.

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان خوزستان با بیان اینکه ممانعت از اجرایی شدن طرح سازندگان مسکن و ساختمان هیچ‌گونه منطقی فنی، قانونی و پژوهشی ندارد اذعان کرد: معمولاً افرادی خارج از حوزه تخصصی ساختمان و بدون داشتن صلاحیت فنی، اظهار نظر غیر حرفه‌ای انجام می‌دهند که موجب ایجاد موانع بر سر راه ساخت و ساز اصولی می‌گردد.

وی بیان کرد: ما نمی‌توانیم ماده چهار قانون را نادیده بگیریم، همان‌طور که در این ماده تأکید شده برای انجام کار طراحی، اجرا و نظارت باید صلاحیت حرفه‌ای وجود داشته باشد و هرگونه فعالیت فنی و مهندسی در حوزه طراحی، نظارت و اجرا منوط به داشتن صلاحیت و پروانه اشتغال است و به موجب آن لزوم اجرای این قانون در تعهد مهندسان دارای صلاحیت سازمان نظام مهندسی ساختمان است و هر عاملی مانع اجرای قانون گردد، تخلف محسوب شده و قابل پیگیری است.

زنجان

امضای تفاهم‌نامه بین سازمان نظام مهندسی ساختمان و بنیاد مسکن استان زنجان

به گزارش روابط عمومی، سازمان نظام مهندسی ساختمان استان زنجان و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان تفاهم‌نامه همکاری امضا کردند.

این تفاهم‌نامه در تیرماه سال جاری با حضور مهندس حسن مجتبی‌زاده رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان زنجان، اعضا هیئت مدیره و بازرسان سازمان همچنین مهندس سجاد صنعتی منفرد مدیرکل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان و هیئت همراه در سازمان نظام مهندسی ساختمان تبادل گردید.

حسن مجتبی‌زاده در این مراسم گفت: این تفاهم‌نامه می‌تواند زمینه‌ساز حضور بیشتر و کارآمدتر اعضا سازمان نظام مهندسی ساختمان استان زنجان در کنار بنیاد مسکن استان باشد که به منظور همکاری‌های فنی و مهندسی، ارجاع پرونده‌های مربوط به طراحی و نظارت نقشه‌های ساختمانی به مشاوران و مهندسان ذی صلاح با رعایت شرایط و مفاد ذیل منعقد می‌شود.

وی با اشاره به بخش‌هایی از این تفاهم‌نامه افزود: موضوع اصلی این تفاهم‌نامه ارجاع پروژه‌های طراحی و نظارت نقشه‌های ساختمانی، نقشه برداری و شهرسازی و همچنین کنترل و تأیید فنی نقشه‌های مربوطه مطابق ضوابط و مقررات ملی ساختمان و ضوابط اختصاصی پروژه‌های مذکور است.

در ادامه مهندس صنعتی مدیرکل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان ضمن ابراز خرسندی از عقد تفاهم‌نامه، آن را فرصتی مناسب برای همکاری‌های بیشتر فی مابین دستگاه‌های اجرایی و سازمان نظام مهندسی ساختمان دانست و اظهار داشت: اصل ۳۱ قانون اساسی به طور خاص تأمین مسکن روستایی و مناطق محروم را از تعهدات دولت معرفی کرده و بر اساس قانون برنامه ششم توسعه سالانه می‌بایست ۲۰۰ هزار واحد مسکن روستایی ساخته شود و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان به بحث صدور سند مالکیت واحدهای روستایی تأکید جدی دارد که تاکنون در این زمینه موفق عمل کرده است و صدور سند واحدهای مسکونی روستایی در مناطق برخوردار، با استقبال گسترده مردم مواجه شده است.

فارس برگزاری سومین کارگاه مسابقه طرح و ساخت قوام الدین شیرازی

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان فارس از سال ۱۳۹۴ اقدام به برگزاری مسابقه‌ای با عنوان طرح و ساخت قوام الدین شیرازی نموده است. این مسابقه در دو سال گذشته با شرکت دانشجویان و فارغ التحصیلان و مهندسان جوان رشته معماری برگزار شد و امسال به منظور ارتقای سطح برگزاری مسابقه با دعوت از افراد برجسته و باتجربه در زمینه برگزاری چنین رویدادهایی ۸ استاد برجسته معماری برای این مسابقه در نظر گرفته شدند.

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان فارس به عنوان متولی با همکاری شورای اسلامی شهر شیراز، شهرداری شیراز و معاونت معماری و شهرسازی، شهرداری منطقه یک، معاونت فرهنگی و هنری و سازمان زیباسازی شهری و همچنین دفتر فنی استانداری، حوزه هنری انقلاب اسلامی و مرکز اسناد ملی این مسابقه را برگزار کرد.

این پروژه در طول برگزاری سه ساله خود مورد توجه بسیاری از مردم، مسئولین و همکاران قرار گرفته است و نکته قابل توجه این است که امسال خبرگزاری‌های زیادی از جمله پایگاه خبرگزاری وزارت راه و شهرسازی و دبیرخانه مسابقات ملی معماری و شهرسازی این مسابقه را رصد کردند.

همچنین حضور رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان و نماینده مردم شیراز در مجلس شورای اسلامی، مهندس رجیبی به همراه هیئت رئیسه سازمان، مدیرکل محترم ارشاد اسلامی استان فارس و دیگر مسئولان استانی و همچنین جمع کثیری از هنرمندان صاحب نام کشور در این سایت و بازدید و تحسین ایشان از اجرای این برنامه شایان ذکر می‌باشد.

مدیرکل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان تأکید کرد: این تفاهم نامه می‌تواند زمینه‌ساز همکاری‌های بیشتر و هماهنگی‌های لازم برای اجرای اصول مهندسی در ساخت و سازهای روستایی باشد.

سیستان و بلوچستان افتتاح پایگاه آموزشی - فرهنگی «خانه ایمن، سرمایه فرزندان» در کتابخانه دکتر کامبوزیا زاهدان

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان سیستان و بلوچستان با مشارکت نهاد کتابخانه‌های عمومی، پایگاه آموزشی - فرهنگی «خانه ایمن، سرمایه فرزندان» را در محل کتابخانه دکتر کامبوزیا واقع در یکی از مناطق حاشیه نشین شهر زاهدان افتتاح کرد.

هدف از افتتاح این پایگاه افزایش آگاهی حاشیه نشینان شهر زاهدان نسبت به ساخت و ساز ایمن است. این مراسم با حضور ریاست سازمان دکتر نماشیری، مدیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی آقای زیدآبادی و اعضای هیئت مدیره سازمان برگزار شد و در آن جمعی از کودکان حاشیه شهر شرکت داشتند.

در ابتدای این مراسم دکتر نماشیری به ارائه مطالب آموزشی برای کودکان، پیرامون چگونگی ساخت یک خانه ایمن پرداخت. در ادامه آقای زیدآبادی، با بیان سخنانی در خصوص کتاب و کتاب خوانی به اهمیت ایجاد خودباوری در کودکان حاشیه شهر برای تغییر در محیط زندگی اشاره نمود.

این مراسم با برگزاری مسابقه با موضوع خانه ایمن، اهدای جوایز و اعطای نمادین لباس کار و کلاه ایمنی مهندسی به کودکان پایان یافت. گفتنی است سازمان نظام مهندسی ساختمان استان سیستان و بلوچستان، پایگاه «خانه ایمن، سرمایه فرزندان» را با هدف فرهنگ سازی برای ساخت و ساز ایمن از تابستان ۹۵ و با ارائه برنامه‌های فرهنگی آغاز نموده است که افتتاح این پایگاه در این راستا صورت گرفته است.

قزوین

عقد تفاهم نامه با مرکز رشد پارک علم و فناوری قزوین

قم

الزام استفاده از مجریان ذی صلاح در قم از ابتدای تیرماه سال جاری

مهندس مقومی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قم در برنامه رادیویی نظام ساخت با بیان اینکه از ابتدای تیرماه استفاده از مجریان ذی صلاح در قم برای اجرای اسکلت سازه در ساختمان های ۶ طبقه و بالاتر با زیربنای بیش از ۲۰۰۰ مترمربع الزامی شد افزود: در راستای اجرایی شدن سازندگان مسکن و ساختمان سعی شده به صورت مرحله ای و گام به گام اقداماتی صورت گیرد و به دلیل اهمیت مرحله اسکلت بندی؛ در گام اول تلاش شده تا مجری ذی صلاح برای ساختمان های ۶ طبقه و بالاتر الزامی شود که امیدواریم این امر ثمرات خوبی در اجرای مقررات ملی ساختمان و حفظ سرمایه های ملی داشته باشد.

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قم، با بیان اینکه در قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و هم در مبحث دوم مقررات ملی ساختمان در زمینه اجرا تأکید شده است اظهار داشت: در سال ۸۹ نیز که بحث مسکن مهر در کشور توسعه یافت دستورالعمل هایی در حوزه سازندگان مسکن و ساختمان ابلاغ گردید که برای افراد دارای صلاحیت پروانه اشتغال در زمینه اجرا صادر شد؛ البته این پروانه اجرا،

تنها مربوط به مهندسان نبوده بلکه کاردان های فنی، معماران تجربی، انبوه سازان و پیمانکاران ساختمانی را نیز شامل می شود. مهندس مقومی تأکید کرد: قانون در حوزه اجرا کاملاً شفاف و مشخص است و در اصلاح آیین نامه اجرایی در ماده ۳ نیز که اسفندماه سال ۹۴ صورت گرفته؛ به موضوع اجرا مجدد تأکید شده است. مهندس مقومی اظهار داشت: هدف اصلی اجرایی شدن مجریان ذی صلاح آن است که دست غیرمتخصصان از ساخت وسازها کوتاه شود و طول عمر مفید ساختمان ها ارتقا یابد و از این طریق سرمایه های ملی حفظ شود. وی ابراز داشت: مجری ذی صلاح موظف است تا نقشه ای تحت

به گزارش روابط عمومی سازمان؛ در جلسه ای که با حضور رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان قزوین، اعضای هیئت مدیره و رئیس پارک علم و فن آوری استان قزوین و مدیر مرکز رشد جامع استان در محل سازمان نظام مهندسی ساختمان تشکیل شد این تفاهم نامه در راستای تأمین و ارتقای منابع انسانی مورد نیاز بازار کسب و کار استان و جهت توسعه حمایت های مادی و معنوی از جامعه نخبگان و فرهیختگان استان صورت گرفت. طرفین بر گسترش همکاری های آموزشی، پژوهشی، تحقیقاتی و مشاوره ای به منظور ارتقاء مهارت مخاطبین دو دستگاه تأکید کردند.

اهداف همکاری با پارک علم و فن آوری استان قزوین:

۱. بسترسازی جهت پیاده سازی ایده های نو مبتنی بر دانش توسط صاحبان ایده
۲. ایجاد زمینه مناسب برای ظهور و حمایت از خلاقیت نیروهای جوان
۳. تکمیل فرآیند تبدیل ایده به محصول و تسریع در روند انتقال فناوری
۴. کمک به بسترسازی حمایت قانونی از مالکیت فکری

اهم زمینه های همکاری با مرکز رشد جامع استان:

۱. ایجاد مراکز رشد و شکوفایی صنعتی با همکاری طرفین
۲. فراهم کردن استفاده از توانمندی ها و ظرفیت های موجود در راستای اقتصاد مقاومتی
۳. حمایت از طرح های تحقیقاتی زیست محیطی
۴. همکاری در راه اندازی و تجهیزات توسعه مهارت و شایستگی اعضای سازمان در مرکز

اهمیت روابط متقابل و همکاری با سازمان نظام مهندسی و استفاده از ظرفیت‌های آن اعلام داشتند، متضرر اصلی عدم همکاری شورا و سازمان شهروندان هستند و این دو نهاد با توجه به انتخابی بودن و انتظارات شهروندان می‌توانند با همکاری یکدیگر منشأ خدمات بزرگ و ماندگاری برای شهر باشند.

در این نشست همچنین دکتر قناعت، مهندس قادرمرزی، دکتر ثابتی، مهندس حسام شریعتی، مهندس لهونیان، مهندس راستین، دکتر ژولیده و دکتر هدایت نسب به بیان دیدگاه‌ها و نقطه نظرات خود درباره وضعیت شهر و چگونگی روابط نزدیک در جهت رفاه شهروندان پرداختند.

لزوم همکاری شهرداری و سازمان، کمیسیون ماده ۵، کمیسیون ماده ۱۰۰، وضعیت ساخت و سازهای غیرمجاز، ضوابط شهرداری، وضعیت چهره شهر در شب، عمران و توسعه شهر سنندج، منابع و درآمدهای شهرداری و لزوم سرمایه‌گذاری، مسئولیت‌های مهندسی، ایجاد بسته‌های تشویقی برای فعالیت قانونی و رعایت ضوابط موجود، تمجید از فعالیت‌های فرهنگی سازمان از اهم مباحث مطرح شده در این نشست بود.

در این نشست همچنین مقرر گردید کمیته‌های مشترکی برای همفکری و همکاری پررنگ‌تر سازمان و شورای شهر تشکیل گردد.

کهگیلویه و بویراحمد

امضای تفاهم‌نامه همکاری بین سازمان نظام مهندسی ساختمان و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان کهگیلویه و بویراحمد

به گزارش روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان کهگیلویه و بویراحمد؛ این سازمان با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان تفاهم‌نامه همکاری امضاء کرد.

مهندس احمدرضا خورشیدی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان با اشاره به مواردی از موضوع تفاهم‌نامه اذعان داشت که طرح بافت فرسوده گچساران برای اولین بار و به عنوان پایلوت در شهرستان گچساران و با همت دکتر تاج‌گردون نماینده آن شهرستان در راستای

عنوان «نقشه چون ساخت» تهیه کند که وضعیت کامل ساختمان را نشان می‌دهد که این امر در زمینه نگهداری ساختمان می‌تواند مؤثر باشد و در زمان خرید و فروش نیز وضعیت ساختمان با توجه به صدور شناسنامه فنی ملکی ساختمان قابل ارزیابی است.

مهندس مقومی بیان داشت: بر اساس مبحث دوم مقررات ملی ساختمان مجری می‌بایست قبل از معرفی ناظر به مالک معرفی شود اما از آنجایی که در قدم اول هستیم و برای اینکه کمکی به مالکان شود انتخاب مجری در زمان آغاز ساخت و ساز صورت می‌گیرد.

کردستان

تشکیل کمیته مشترک سازمان نظام مهندسی ساختمان استان کردستان و شورای شهر سنندج

منتخبین دوره پنجم شورای شهر سنندج با حضور در سازمان نظام مهندسی ساختمان استان کردستان با هیئت مدیره دیدار و گفت‌وگو کردند.

مهندس امید محمودی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان در این دیدار ضمن خیرمقدم، انتخاب اعضای شورای شهر دوره پنجم را تبریک گفت.

مهندس محمودی با اشاره به ترکیب جدید شورای شهر سنندج اظهار امیدواری کرد تا دوره فعالیت آنان منجر به فعالیت‌های ماندگار در سنندج شود.

وی همچنین با اشاره به لزوم همکاری دو نهاد شورا و سازمان، خواستار روابط نزدیک و تداوم نشست‌های مشترک شد.

مهندس محمودی آمادگی سازمان را برای همفکری با شورای شهر جهت توسعه شهر سنندج ابراز نمود و اعلام داشت: سازمان همیشه آمادگی خود را با کلیه نهادهای مرتبط جهت توسعه و آبادانی و برون رفت از وضعیت کنونی شهر اعلام داشته و با توجه به ظرفیت گسترده سازمان و وجود بیش از ۷ هزار نیروی متخصص و نخبه آن را پتانسیل توانمندی برای شورا عنوان کرد.

در این دیدار هریک از اعضای شورای شهر سنندج با برشمردن

سال جاری در این استان در حال اجرا می باشد.

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان گلستان همچنین با اشاره به شیوه نامه سه جانبه برق با همکاری راه و شهرسازی و شرکت توزیع برق استان اظهار کرد: مهندسان برق عضو سازمان با اجرایی شدن این تفاهم نامه خدمات جدیدی به مشترکان و مردم در حوزه تأسیسات برقی ارائه خواهند داد.

احمد تجری با بیان این موضوع که قسمت قابل توجهی از حوادث ساختمانی ناشی از عدم وجود ایمنی در کارگاه های ساختمانی است از اجرای تفاهم نامه ۵ جانبه مسئول ایمنی در استان خبر داد.

وی افزود: براساس این تفاهم نامه که بین نظام مهندسی ساختمان استان گلستان و اداره های راه و شهرسازی، فنی و حرفه ای، تعاون، کار و رفاه اجتماعی این استان امضا شده است، مسئولان ایمنی در کارگاه های ساختمانی با مشخصه های تعیین شده برانجام امور ساختمانی و ایمن سازی نظارت خواهند داشت.

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان گلستان تأکید کرد انجام مراحل آماده سازی اجرای این تفاهم نامه ها مانند دوره های آموزشی لازم، تهیه چک لیست ها، اطلاع رسانی و ثبت نام ها طبق برنامه زمان بندی انجام گرفته است و نظارت مناسبی بر روند اجرا وجود دارد. وی همچنین از ادامه مذاکرات با شرکت شهرک های صنعتی استان خبر داد و تأکید کرد استفاده از ظرفیت مهندسان در کلیه مراحل ساخت اماکن صنعتی در برنامه های ما قرار دارد.

گیلان

◀ حضور سازمان نظام مهندسی ساختمان گیلان در نمایشگاه بین المللی تولیدکنندگان ایران و روسیه

به گزارش روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان گیلان، این نمایشگاه که در خردادماه سال جاری با حضور جمعی از بازرگانان، تولیدکنندگان ایرانی و روسی، با حضور مهندس رضا مسرور، مدیرعامل منطقه آزاد در مرکز نمایشگاه های بین المللی منطقه آزاد انزلی برگزار شد. گفتنی است محمدحسین اصغریان، معاون هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منابع انسانی استانداری

کمک به قشر آسیب پذیر و ساکن در مناطق خطرپذیر آن شهرستان اجرایی گردیده است.

وی اظهار داشت: علی رغم وجود محدودیت ها و نارسایی هایی در بعضی زمینه ها از جمله نبودن کارگران ماهر، مجریان ذی صلاح، مصالح استاندارد و... می توان تحقق نسبی اهداف مورد نظر قانون نظام مهندسی ساختمان که همانا تأمین امنیت، آسایش و رفاه عمومی در کنار صرفه اقتصادی است را با انعقاد این تفاهم نامه و اجرایی شدن این طرح مشاهده نمود که البته هدف از این اقدام تاکنون به تخریب و بازسازی قریب به ۹۰۰ واحد مسکونی و بازسازی آن ها انجامیده است و قطعاً در قیاسی عمومی افزایش امنیت و کیفیت زندگی شهروندان عزیز در مستحکقات جدید با آنچه قبلاً در آن سکونت داشته اند کاملاً ملموس است.

در این تفاهم نامه همکاری، سازمان نظام مهندسی ساختمان با حضور تخصصی اعضای خود در ارائه طرح های مورد نیاز (معماری، سازه ای، تأسیساتی و...) و کنترل آن ها بر اساس ضوابط مقررات ملی ساختمان و نظارت بر مراحل اجرایی ساختمان های مورد نظر با تعرفه ای معادل ۱/۴ تعرفه مصوب سازمان در سطح استان اقدام به همکاری در بازسازی این بافت در راستای کمک و همکاری به قشر آسیب پذیر نموده است.

در ادامه مهندس احمد رضا خورشیدی ضمن اظهار خرسندی از تعامل و همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان و بنیاد مسکن استان اعلام داشت سازمان نظام مهندسی ساختمان با قریب ۱۲۰۰ نفر عضو متخصص و دارای پروانه اشتغال، توانایی همکاری هرچه بیشتر و ارائه خدمات مهندسی به کلیه دستگاه های اجرایی را دارا بوده و امیدوارم که بتوانیم با رعایت اصول و ضوابط مقررات ملی ساختمان به عنوان اصولی ترین و اساسی ترین مبانی حاکم در ساخت و ساز شهرها، روستاها و مناطق محروم به اهداف مورد نظر قانون نظام مهندسی ساختمان در سطح کشور نائل آییم.

گلستان

◀ اجرایی شدن تفاهم نامه های چند جانبه آب و فاضلاب، برق و مسئول ایمنی در استان گلستان

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان گلستان از اجرایی شدن تفاهم نامه های چند جانبه این سازمان با نهادهای اجرایی استان خبر داد. به گزارش روابط عمومی سازمان، احمد تجری با بیان این مطلب افزود: در راستای کمک به توسعه استان و استفاده از ظرفیت فنی تخصصی مهندسان شاغل در صنعت ساختمان استان تفاهم نامه های همکاری و چند جانبه منعقد و اجرایی شده است.

وی بیان داشت: تفاهم نامه آب و فاضلاب با هدف ارائه خدمات مهندسی و بازرسی فنی در نحوه به کارگیری و عملکرد تأسیسات آب و فاضلاب کلیه اماکن بین سازمان نظام مهندسی ساختمان، اداره کل راه و شهرسازی و شرکت آب منطقه ای گلستان منعقد شد که از مهرماه

دکتر امیری افزود: این سامانه الکترونیکی با رویکردی جدید و با تکیه بر آخرین فناوری‌ها می‌تواند تحولی شگرف را در ابعاد درونی و برونی سازمان نظام مهندسی ایجاد کند و با توجه به فرآیندهای موجود در سازمان نظام مهندسی، ارتباط مناسبی بین اداره کل راه و شهرسازی و شهرداری با این سازمان پدید آورد.

همچنین بر پایه قابلیت‌های خود، تمامی نمایندگی‌های سازمان را نیز پوشش داده است تا نمایندگی‌ها با اتصال به سامانه بتوانند خدماتی همسان با ستاد مرکزی ارائه دهند. رئیس سازمان نظام مهندسی استان دسترسی از راه دور به سیستم، امکان پیگیری کلیه امور توسط مدیریت، حفظ کامل سوابق و تغییرات، الکترونیکی شدن تمامی درخواست‌های اعضا را از دیگر قابلیت‌های این نرم‌افزار عنوان کرد.

مازندران

◀ **برگزاری کارگاه بین‌المللی انتقال تجربه برنامه‌ریزی توسعه شهری منطقه‌ای در مازندران**

به گزارش روابط عمومی نظام مهندسی ساختمان استان مازندران دکتر مهران فرصت در کارگاه بین‌المللی انتقال تجربه برنامه‌ریزی توسعه شهری منطقه‌ای که به میزبانی مازندران با حضور شهرداران، فرمانداران، مدیران دستگاه‌های اجرایی مرتبط در حوزه ساخت و ساز، مهندسان شهرساز و ترافیک استان در اردیبهشت ماه سال جاری در دانشگاه مازندران برگزار شد اظهار کرد: باید همیشه رابطه بین دانشگاه و حرفه برقرار باشد تا آنچه مدنظر است اتفاق بیفتد.

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان مازندران اظهار داشت: این کارگاه با هدف تقویت ارتباط علمی و فنی میان دانشگاه و صنعت و انتقال تجربه بین‌المللی در خصوص نظام کنترل توسعه شهری و برنامه‌ریزی حمل و نقل پایدار شهری و منطقه‌ای به مدیران و مهندسان این حوزه در دستور کار قرار گرفت. دکتر فرصت با تأکید بر تأثیرات بهره‌گیری از تجارب و دانش

گیلان و دکتر منوچهر حبیبی معاون اموراتصادی و توسعه منابع استاندار قزوین نیز از این نمایشگاه بازدید کردند. نظام مهندسی ساختمان گیلان نیز با هدف نمایش توانمندی‌های مهندسیین استان و فرصت‌یابی جهت اشتغال آن‌ها در کشورهای حاشیه دریای خزر در این نمایشگاه شرکت نمود.

لرستان

◀ **جایگزینی نرم‌افزار جدید جامع شهرسازی با هدف ارتقاء سیستم ارجاع کار**

دکتر امیرمحمد امیری رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان لرستان گفت:

نرم‌افزار جدید جامع شهرسازی با هدف ایجاد تعامل بین این سازمان و شهرداری، سیستماتیک کردن فرآیند ارجاع کار، تمدید نظارت، صدور پروانه ساختمان، گزارش‌های مرحله‌ای، یکپارچه کردن نمایندگی‌ها و ایجاد وحدت رویه بین آنان جایگزین نرم‌افزار آفاق شده است که در آن قابلیت‌هایی طراحی شده است تا شرایط تمدید نظارت تسهیل و بدون نیاز به رفت و آمدهای اداری به صورت سیستماتیک انجام پذیرد.

دکتر امیری افزود: نرم‌افزار جدید جامع شهرسازی به دلیل لینک بودن به سامانه هوشمند شهرداری قابلیت ارسال گزارش‌های مرحله‌ای ناظران به صورت الکترونیکی را دارا بوده و با نصب آن کارکرد مهندسان عضو سازمان علاوه بر شهرستان خرم‌آباد در کلیه دفاتر نمایندگی قابل رصد می‌باشد.

رئیس سازمان نظام مهندسی استان لرستان در ادامه به دیگر قابلیت‌های نرم‌افزار جدید جامع شهرسازی اشاره کرد و اظهار داشت: در این نرم‌افزار علاوه بر پیش‌بینی بانک اطلاعاتی کاملی از ناظران و طراحان، برای هریک از مهندسان کارتابل مجزایی طراحی شده که امکان رؤیت پروژه‌های ارجاعی و انجام خدمات طراحی و نظارت مرحله‌ای به صورت الکترونیکی برای هر مهندس وجود دارد.

کارشناسان این سازمان ترسیم شد. در این کارگاه ۴۰ ساعته ضمن تجزیه و تحلیل شرایط پیرامونی سازمان و مشخص کردن نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدها، بیانیه چشم‌انداز سازمان برای سال ۱۳۹۹ با عنوان «توسعه خدمات سازمان بر حداقل ۷۰ درصد واحدهای ساخت‌وساز» به تصویب رسید. براساس این گزارش به دنبال تصمیم‌گیری درباره استراتژی در عمل صورت می‌پذیرد.

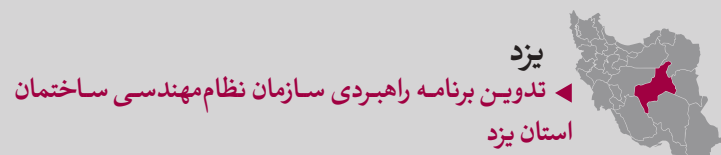

مهندس فرشید رئیس سازمان که خود در تمامی جلسات کارگاه حضور داشت در گفتگو با روابط عمومی اظهار امیدواری کرد با تهیه و اجرای برنامه راهبردی، فعالیت‌های سازمان به صورت هدفمندتر و در جهت انجام مأموریت‌های قانونی محول شده، اجرای کامل‌تر مقررات ملی، ارتقاء سطح خدمات فنی و مهندسی و کیفیت ساخت‌وسازها و توسعه شهرها، تأمین منافع درازمدت مردم و جلب رضایت مهندسین عضو سازمان، ساماندهی و هدایت گردد.

کشورهای توسعه‌یافته و الگوبرداری از برخی اقدامات اثرگذار اظهار داشت: برگزاری این کارگاه با مشارکت مرکز سیستم‌های شهری دانشگاه دویسبورگ - اسن فرصتی مناسب جهت انتقال تجربیات در مسیر بهبود کیفیت توسعه شهری استان مازندران می‌باشد.

وی اظهار داشت: ایالت نورد راین وستفالن یکی از ایالات آلمان بوده که در دو دهه گذشته با چالش‌های تغییر کاربری و ساخت‌وسازهای غیرمجاز و تخریب محیط‌زیست و اراضی کشاورزی که در حال حاضر استان مازندران نیز با آن روبرو می‌باشد مواجه بوده است. رئیس نظام مهندسی ساختمان مازندران افزود: ولی این ایالات با برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت و بهره‌گیری از دانش و خرد اساتید و دانش‌پژوهان توانسته به بهترین نحو برای چالش‌ها غلبه کرده و در حال حاضر به عنوان محیطی با کیفیت بالای زندگی و یکی از موفق‌ترین نقاط دنیا در حوزه حمل‌ونقل کارا و پایدار می‌باشد. دکتر فرصت اظهار داشت: اکنون در صدد هستیم با برقراری ارتباط با دانشگاه‌های معتبر داخلی و خارجی در جهت توسعه و افزایش کیفیت زندگی شهری و شهروندان اقدامات مؤثری را در استان به انجام برسانیم. در ادامه این کارگاه پروفیسور اشمیت رئیس انستیتو برنامه‌ریزی و طراحی شهری دانشگاه دویسبورگ اسن به ارائه راهنمای علمی برای طراحی شهری با چهارچوب‌های مناسب و آینده‌نگری در توسعه شهری و ضرورت‌های برنامه‌ریزی جهت توسعه یکپارچه استان مازندران پرداخت.

به گزارش روابط عمومی سازمان این برنامه به منظور ترسیم چشم‌انداز آینده، تعیین اهداف کلان و شناخت استراتژی‌های سازمان، در کارگاه برنامه‌ریزی استراتژیک و با مشارکت اعضای هیئت‌مدیره، مدیران و

اخبار شورای مرکزی

ایران آزردهنده است. وی همچنین به روند جدید ساخت و ساز در دو کشور ایران و ایتالیا اشاره کرده و گفت: نحوه ساخت و ساز جدید در زمینه و بافت تاریخی از مهم‌ترین مسائل پیشروی دو کشور است. در ایران نگاه رایج به بافت‌های تاریخی در مقیاس تک بنا است و به همین علت بافت‌های تاریخی ایران در اثر ساخت و سازهای غیرهوشمندانه در معرض تخریب و نابودی قرار دارند؛ که در این زمینه نیز مایلیم از تجربیات موفق کشور ایتالیا استفاده کنیم. در ادامه جلسه پروفیسور ساکی ضمن ابراز خرسندی از حضور در ایران گفت: ایران کشوری دارای سابقه‌ای درخشان در معماری است که قبول دارم این آثار درخشان در دوره معاصر کم شده است. رئیس سازمان نظام معماری ایتالیا در ادامه ابراز تمایل کرد، تجربیات خود را در زمینه‌های مختلف معماری و شهرسازی منتقل کند. وی در بخش دیگری از صحبت‌های خود به مصالح و تجهیزات نوین ساختمانی اشاره کرد و گفت: یکی از مهم‌ترین مواردی که می‌تواند به ارتقای کیفیت معماری کمک کند، استفاده از مصالح و فن‌آوری‌های نوین ساختمانی است که برای تحقق آن، می‌توان نمایندگان شرکت‌های مرتبط ایتالیایی را نیز در جلسات بعدی دعوت کرد.

◀ در جلسه مشترک سازمان نظام مهندسی ساختمان و سندیکای مهندسان سوریه مطرح شد: اعلام آمادگی سازمان نظام مهندسی ساختمان برای مشارکت در طرح‌های عمرانی سوریه

نشست مشترک سازمان نظام مهندسی ساختمان ایران و سندیکای مهندسان سوریه، روز دوشنبه مورخ ۹۶/۰۷/۰۳ در سالن جلسات شورای مرکزی برگزار شد.

◀ قرابت‌های فرهنگی و تاریخی ایران و ایتالیا، زمینه‌ساز همکاری معماری

پروفیسور «لیویو ساکی» رئیس سازمان نظام معماری ایتالیا در محل سالن جلسات شورای مرکزی با هیئتی متشکل از مهندس منصور بهادری دبیر اجرایی شورا و دکتر طاهره نصر، رئیس گروه تخصصی معماری سازمان نظام مهندسی ساختمان دیدار کرد. در این نشست که دکتر محمدجواد مهدوی نژاد، مشاور سازمان در روابط بین‌الملل و ارتقاء آموزش مهندسی نیز در آن حضور داشت، طرفین در مورد مسائل معماری و شهرسازی به بحث و گفت‌وگو پرداختند. مهندس منصور بهادری ضمن خوش‌آمدگویی به پروفیسور «ساکی» نقش مهم دو کشور را در تمدن جهان یادآور شد و گفت: امیدوارم با حضور ایشان، جلسه امروز منجر به نتایج مثبت و سازنده‌ای برای طرفین شود. دو کشور ایران و ایتالیا سهم مهم و غیرقابل‌انکاری در تاریخ و هنر و تمدن جهان دارند. ساختمان‌ها و فناوری‌های مهندسی به‌جامانده در این دو کشور گواه این ادعا است.

وی در ادامه به هدف تشکیل این جلسه اشاره کرد و اظهار داشت: به جهت پیشینه تاریخی، بافت تاریخی و قرابت‌های فرهنگی می‌توان مشکلات و معضلات مشابهی را در سیستم ساخت و ساز و معماری دو کشور ردیابی کرد که هدف این جلسه، انتقال این تجربیات است.

مهندس بهادری در ادامه به معماری ویژه ایران اشاره کرد و افزود: قوانین و مقررات ساخت و ساز در ایران در برخی موارد متأسفانه با تمرکز برویژگی‌های جسمی و فیزیکی انسان و بدون توجه به نیازهای روحی و روانی تدوین شده است و همین عامل، منجر به پیدایش نوع خاصی از معماری در ایران شده که دارای ارزش‌های والای معمارانه نیست. توجه به فضای خصوصی، حریم، سکوت، لزوم دید به آسمان و توجه به مقیاس انسانی از جمله مواردی است که فقدان آن در معماری معاصر

در ادامه جلسه مهندس احمدرضا طاهری اصل عضو هیئت رئیسه شورای مرکزی با طرح سؤالاتی چون شیوه تأمین منابع در سندیکا، اختیارات سندیکا در ساخت و ساز، نقش شرکت‌های ساختمانی در سندیکا و آموزش شرکت‌هایی که در خصوص آن فعالیت کرده‌اند، اظهار داشت: طی سال‌های اخیر، ایران در بخش ساخت و ساز، پیشرفت‌های بسیار خوبی داشته و مهندسان عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان با آشنایی کامل با علم روز، نرم‌افزارها و تکنولوژی‌های نوین ساخت و ساز، برای ارائه خدمات آموزشی، فنی و تخصصی و ارائه خدمات مهندسی طراحی، نظارت و اجرا آمادگی کامل دارند. وی افزود: ۲۲ مبحث مقررات ملی ساختمان جهت ایمنی، بهداشت، صرفه‌جویی در منابع و مواد در راستای احترام به حقوق بهره‌برداران به صورت قانون درآمده است که این مباحث از ابتدای طراحی تا زمان بهره‌برداری بر کیفیت ساخت و ساز نظارت داشته و در این زمینه، سازمان نظام مهندسی ساختمان ایران آمادگی کامل دارد که علاوه بر ساخت و ساز، در زمینه تکنولوژی و خدمات نوین ساخت، مباحث توسعه پایدار، پژوهش مطالعات اقلیمی و مطالعات ژئوتکنیکی همکاری لازم را داشته باشد.

◀ اولین جلسه شورای سیاست‌گذاری سومین همایش ملی ساختمان پایدار تشکیل شد

جلسه شورای سیاست‌گذاری سومین همایش ملی «ساختمان پایدار، مصرف بهینه انرژی» روز دوشنبه مورخ ۹۶/۰۷/۱۷ با حضور مهندس فرج‌الله رجبی، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان، دکتر محمد شکرچی‌زاده معاون وزیر و رئیس مرکز تحقیقات راه مسکن شهرسازی، مهندس حامد مانی‌فر، مدیرکل دفتر مقررات ملی ساختمان، مهندس احمدرضا طاهری اصل عضو هیئت رئیسه شورای مرکزی و رئیس کمیسیون انرژی سازمان نظام مهندسی ساختمان و دکتر محمد کاری رئیس بخش انرژی مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی و سایر مدیران ارگان‌های مختلف در سالن جلسات مرکز تحقیقات راه مسکن و شهرسازی برگزار شد. در این جلسه، مهندس رجبی در خصوص اهمیت برگزاری همایش اظهار داشت: مهم‌ترین مسئله، بحرانی بودن مصرف انرژی و آب و مسائل زیست‌محیطی است. رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان در ادامه اظهار کرد: اگر در استان‌ها میزان مصرف آب در حدود ۱۰ درصد باشد، مصرف آب در بخش

در این جلسه مهندس بهادری دبیر اجرایی شورای مرکزی ضمن خیرمقدم به اعضای سندیکای مهندسان سوریه در ابتدا مروری بر گذشته و تمدن کهن کشور سوریه داشت و گفت: در ایران، سهم عظیمی از سرمایه‌های ملی کشور صرف پروژه‌های ساختمانی می‌شود که برای بهره‌برداری مناسب از این حجم زیاد ثروت ملی، رعایت اصول فنی و استانداردهای کیفیت در طراحی و تولید، انتخاب مصالح ساختمانی مرغوب و استفاده از نیروی انسانی متخصص و آموزش دیده از بیش‌ترین درجه اهمیت برخوردار است. دبیر اجرایی شورای مرکزی ضمن مرور ساختار و نحوه تشکیل سازمان نظام مهندسی ساختمان و قانون آن اظهار کرد: جلب مشارکت حرفه‌ای مهندسان و صاحبان حرفه‌ها در تهیه و اجرا طرح‌های توسعه و آبادانی کشور، ارتقاء دانش و تنسيق امور مربوط به مهندسان و حرفه‌های مهندسی در بخش‌های ساختمان و شهرسازی، از اهداف و خط‌مشی سازمان است. وی در ادامه گفت: در زمینه صدور خدمات فنی مهندسی در کشورهای هم‌جوار تجربه داریم و در کشور عراق دفتر نمایندگی از طرف سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور دایر است. مهندس بهادری همچنین اظهار داشت: سازمان نظام مهندسی ساختمان تنها نهاد و NGO در کشور است که قانونش توسط مجلس شورای اسلامی کشور تصویب شده است.

در ادامه جلسه دکتر غیاث قطنی رئیس سازمان نظام مهندسی و نماینده مجلس کشور سوریه ضمن ادای احترام به شهدای ایرانی که در کشور سوریه به شهادت رسیدند گفت: این سازمان دارای ۱۵۰ هزار عضو است اما به‌غیر از هفت رشته تخصصی ساختمان، رشته‌های محیط‌زیست، مهندسی پزشکی، شیمی، کامپیوتر، راه و ترابری و... را نیز در عضویت خود دارد. رئیس سندیکای مهندسان سوریه گفت: سازمان نظام مهندسی کشور سوریه همچنین دارای شورای صندوق بازنشستگی است که با ۱۵ هزار عضو، راه‌های درآمدزایی مهندسان بازنشسته را امکان‌سنجی کند.

در ادامه مهندس مجید جی‌افرام عضو هیئت رئیسه سازمان نظام مهندسی ساختمان، شرایط کنونی ساخت و ساز در کشور سوریه را مورد تحلیل قرارداد و اظهار داشت: در این خصوص باید به سه عامل توجه ویژه داشت: تأمین امنیت، تأمین منابع مالی و فرآیند اداری میان کارفرما و پیمان‌کار که در حال حاضر در زمینه اجرائی شدن مورد اول و دوم، کشور سوریه، نهادهای بین‌المللی و ایران تمام تلاش خود را به کار خواهند بست. وی در ادامه به شرایط همکاری میان دو کشور نیز اشاره کرد و گفت: تسهیلات و شرایط لازم باید فراهم شود تا شرکت‌های ایرانی بتوانند برای بازسازی سوریه به آن کشور بروند. در همین رابطه، معاون وزیر مسکن و عضو شورای سندیکای سوریه ضمن تمجید از ساخت و ساز پیشرفته ایران گفت: در وزارت مسکن سوریه نهادی به نام بنیاد اسکان وجود دارد که به صورت مشارکتی در ساخت و ساز با دیگر کشورها همکاری کرده و اکنون نمایشگاه آن در حال برگزاری است و شرکت‌های ایرانی نیز استقبال خوبی از آن داشته‌اند.

ضمن اعلام آمادگی سازمان نظام مهندسی ساختمان برای تعامل با نهادهای بین‌المللی، از ابتکار همکاران محترم در برنامه‌ریزی این نشست‌ها و دیدارها استقبال کردند. در ادامه پروفیسور عباس رجبی‌فر رئیس مرکز تحقیقات زیرساخت اطلاعات مکانی و مدیریت زمین در دانشگاه ملبورن استرالیا؛ ظرفیت‌های قابل ارائه برای توسعه همکاری‌ها و تعامل سازنده میان مرکز تحقیقات زیرساخت اطلاعات مکانی و مدیریت زمین و سازمان نظام مهندسی ساختمان را مطرح نمودند. در ادامه جلسه دکتر سینا صبری (دکترای شهرسازی، عضو گروه تخصصی شهرسازی شورای مرکزی) و مهندس احمد اسدی (عضو هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان خراسان رضوی و عضو شورای مرکزی) سازمان نظام مهندسی ساختمان و کارشناس رسمی دادگستری به بیان نیاز ویژه مهندسی کشور برای آشنایی با ظرفیت‌های جهانی و به خصوص فناوری‌های روزآمد و پیشرفته تأکید کردند و به نیازهای جامعه مبنی بر هوشمندسازی شهرها برای ارائه خدمات بهینه شهری و همچنین ضرورت داشتن شهروند و همچنین نقشه‌برداری و جمع‌آوری اطلاعات مکانی سه‌بعدی برای این فرآیندها اشاره داشتند. دکتر محمدجواد مهدوی‌نژاد (مشاور سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور در روابط بین‌الملل و ارتقاء آموزش مهندسی) ضمن ارائه گزارش از سلسله برنامه‌ها و تعاملات آینده سازمان نظام مهندسی ساختمان؛ ایده‌ها و الگوهایی را برای تعامل با استرالیا و شرق آسیا مطرح کردند. در پایان جلسه رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان ضمن جمع‌بندی نکات مطرح شده، از تمامی افراد دعوت کردند تا با دقیق‌تر نمودن موضوعات مورد اشاره، پیشنهادهای معینی را جهت اجرایی کردن در اختیار مشاور روابط بین‌الملل و ارتقاء آموزش مهندسی سازمان نظام مهندسی ساختمان قرار دهند.

◀ تشکیل شورای سیاست‌گذاری روابط عمومی

شورای سیاست‌گذاری روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور متشکل از نمایندگان استان‌های مختلف آغاز به کار نمود. ساعد معارفی (قزوین)، کمیل صرامی (اصفهان)، صابر پیریزناش (تهران)، مائده نصر (خراسان رضوی)، سعید کیوانی (خوزستان)، زهرا امیدبخش (فارس) و کرامت دشتی‌زاد (یزد) اعضای این شورا می‌باشند.

کشاورزی متأسفانه به ۹۰ درصد رسیده است. لذا ۱۰ درصد صرفه‌جویی در بخش کشاورزی می‌تواند معادل کل مصرف در سایر بخش‌ها باشد. وی در ادامه به ضرورت حل هرچه زودتر اتلاف شبکه انتقال آب اشاره کرده و گفت: متأسفانه میزان اتلاف در شبکه انتقال آب در کشور به ۳۰ درصد رسیده است و این مشکل باید هرچه زودتر رفع شود. همچنین مهندس رجبی اظهار داشت: برای رسیدن به هدف باید به گونه‌ای عمل کرد که مخاطب با موضوع ارتباط برقرار کند و فرهنگ‌سازی برای نحوه صرفه‌جویی در مصرف انرژی برای حاکمیت از ضروریات است. در ادامه، وی ضمن برشمردن توانایی سازمان نظام مهندسی ساختمان گفت: نقش وزارت راه و شهرسازی از این منظر که می‌تواند ایده‌ها را در حوزه ساختمان به دستورالعمل تبدیل کنند بسیار پراهمیت است. همچنین دکتر شکرچی زاده در جلسه هماهنگی سومین همایش ملی «ساختمان پایدار، مصرف بهینه» انرژی تأکید کرد باید از تجربه کشورهای دیگر که موفق به کاهش میزان مصرف انرژی شده‌اند استفاده کرد و به امر بهسازی انرژی در ساختمان‌ها توجه شود و در کنار آن از تجارب داخلی نیز استفاده کرد. وی در ادامه اضافه کرد: نیاز است ضریب نفوذ اجرای مبحث ۱۹ بر اساس اقلیم‌های مختلف بررسی شود. در ادامه این جلسه، مهندس طاهری اصل، عضو هیئت رئیسه شورای مرکزی و رئیس کمیسیون انرژی شورای مرکزی در جلسه اظهار داشت: ساختمان‌ها بر اساس اجرای مبحث ۱۹ باید برنندسازی شوند. وی با اشاره به اینکه در قوانین مربوط به انرژی با معضلات بزرگی روبه‌رو هستیم گفت: بخش انرژی، متولیان زیادی از جمله وزارت نیرو و نفت، وزارت راه و شهرسازی و سازمان استاندارد دارد اما متأسفانه هیچ‌یک از این نهادها نقش اجرایی بر عهده ندارند و در مواقع ضروری از اجرای آن امتناع می‌کنند.

مهندس طاهری تصریح کرد: مبحث ۱۹ بعد از گذشت ۲۲ سال از تدوین، هنوز در ساختمان‌های کشور اجرا نمی‌شود و سازندگان کشور انگیزه‌ای برای اجرای آن ندارند و از نظر کیفیت سنجی بین ساختمان‌هایی که این مبحث را اجرا کردند با ساختمان‌های دیگر تفاوتی وجود ندارد. لذا برای کیفی‌سازی و کاهش مصرف آب و انرژی در ساختمان‌ها نیاز به برنندسازی و ارائه گواهینامه شاخص برتری می‌باشد.

◀ تشکیل جلسه توسعه روابط بین‌الملل سازمان با قاره اقیانوسیه و شرق آسیا

در این جلسه که روز شنبه ۹۶/۷/۲۲ برگزار شد مهندس رجبی

کنترل و نظارت؛ مهم‌ترین مشخصه پویائی سازمان نظام مهندسی ساختمان

مهندس مجید جی افرام

عضو هیئت‌رئیس شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان

سازمان استان صورت می‌گیرد.

طبق ماده ۲۱ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، بررسی مسائل مشترک سازمان استان، حل و فصل اختلاف بین ارکان داخلی سازمان استان‌ها و همکاری با وزارت راه و شهرسازی در امر نظارت بر عملکرد سازمان استان‌ها و اصلاح خط‌مشی آن‌ها از وظایف و اختیارات شورای مرکزی است.

در ماده ۲۶ قانون نظام مهندسی، وزارت راه و شهرسازی مجاز است ضمن بررسی عملکرد سازمان استان‌ها توصیه‌های لازم را بنماید و در صورتی که به دلیل انحراف از اهداف سازمان، انحلال هر یک از آن‌ها را لازم بداند، موضوع را در هیئت‌مرکب از وزیر راه و شهرسازی، وزیر دادگستری و رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان مطرح نماید.

طبق ماده ۱۱۵ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان وظیفه و اختیار دارد ضمن نظارت بر عملکرد سازمان استان‌ها، به منظور حسن جریان امور و حفظ حقوق، منافع، حیثیت، شئون حرفه‌ای و اموال سازمان توصیه‌ها، نظرات و پیشنهادهای خود را به آن‌ها ارائه نماید.

همین خصوصیات برجسته و ساختار شفاف توأم با نظارت و کنترل مداوم و مستمر، سازمان نظام مهندسی ساختمان را به یکی از پاک‌ترین نهادهای کشور مبدل کرده است، به نحوی که با توجه به گردش مالی در حوزه ساخت و ساز غیردولتی، کمترین تخلف و فساد مالی از این سازمان گزارش شده است. در همین راستا در دوره هفتم شورای مرکزی این موضوع با جدیت و حساسیت بسیار بیشتری دنبال می‌شود تا به منظور افزایش وحدت رویه در عملکرد سازمان استان‌ها و اصلاح ساختار و عملکرد آن‌ها برنامه نظارت بر عملکرد استان‌ها توسط شورای مرکزی و ریاست محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان با همکاری مسئولان وزارت راه و شهرسازی در دستور کار قرار داشته و با جدیت و نظم خاصی در حال انجام است.

در اجرای این برنامه و با تعیین محورهای قانونی لازم و براساس یک زمان‌بندی مشخص و هدفمند، ارزیابی و بازدید سازمان استان‌ها انجام می‌پذیرد و ضمن شناسایی نقاط قوت و ضعف سازمان‌ها راهکارهای درست و قانونی در جهت پویایی و ارتقای سازمان‌ها به آن‌ها اعلام می‌گردد.

مهم‌ترین ضرورت و نیاز یک مجموعه در رسیدن به اهداف پیش‌بینی شده، عملکرد صحیح هر یک از اجزا و هماهنگی اجزا با یکدیگر برای نیل به تعالی است. علاوه بر آن وجود عامل کنترلی و نظارتی و هم‌چنین عامل راهبری و هدایت‌کنندگی سیستم در کنار هم به منظور جلوگیری از انحراف اجزا و کلیت مجموعه از مسیر و اهداف از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.

سازمان نظام مهندسی ساختمان به‌عنوان یک تشکل حرفه‌ای موفق در ارائه خدمات مهندسی به جامعه از تمام ویژگی‌های فوق برخوردار است و از همه مهم‌تر اهرم‌های نظارتی و کنترل لایه به لایه و درون‌سازمانی و برون‌سازمانی در این تشکل در جهت اصلاح ساختار و تقویت بنیان‌های آن عمل می‌کنند.

سیستم نظارتی سازمان نظام مهندسی در قالب قانون نظام مهندسی ساختمان و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های منبعث از آن‌ها از چنان انسجامی برخوردار است که تمام اعضای این سازمان اعم از اعضای دارای پروانه اشتغال و بدون پروانه و اعضای هیئت‌مدیره استان‌ها و به‌تبع آن اعضای شورای مرکزی خود را زیر این چتر نظارتی، موظف به انجام صحیح و دقیق تکالیف می‌دانند.

جایگاه بازرسان در سازمان استان‌ها به‌گونه‌ای در قانون نظام مهندسی ساختمان تعریف شده است که می‌توانند تمام جزئیات عملکردی سازمان و اعضا را مورد بررسی دقیق قرار دهند و در این زمینه اقدامات قانونی لازم را انجام دهند.

شورای انتظامی به‌عنوان یک رکن مهم و مؤثر در سازمان استان‌ها و در سطحی بالاتر شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان، تخلفات انضباطی، انتظامی و حرفه‌ای اعضای سازمان را بررسی و برخورد قانونی لازم را صورت می‌دهند.

علاوه بر کمیته‌های کنترل عملکرد حرفه‌ای اعم از طراحی، نظارت و اجرا که در سازمان استان‌ها فعالیت می‌کنند، اداره کل راه و شهرسازی هر استان نیز طبق ماده ۳۵ قانون نظام مهندسی بر تمامی ارکان ساخت و ساز اعم از افراد و نهادها نظارت کامل دارد.

در سطحی بالاتر نیز توسط رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان، شورای مرکزی و وزارت راه و شهرسازی نظارت و ارزیابی عملکردی سازمان استان‌ها مبتنی بر هدایت، اصلاح و برخورد تا حد انحلال

عملکرد گروه‌های تخصصی و کمیسیون‌ها

۲

مهم‌ترین مصوبات و نتایج به دست آمده

بررسی و پیگیری تفاهم‌نامه ftth و در راستای آن تشکیل کارگروه فنی و بازدید از Show Room شرکت مخابرات

پیگیری موضوع تجدیدنظر و ویرایش تفاهم‌نامه سه‌جانبه برق و در راستای آن:
الف- تشکیل جلسه با مدیرکل دفتر تشکل‌های حرفه‌ای آقای دکتر شیبانی و نمایندگان وزارت راه و شرکت توانیر

ب- تشکیل جلسه با رؤسای گروه‌های تخصصی برق کشور و هم‌اندیشی در این خصوص
تشکیل ۶ کارگروه برق با عناوین:

۱. خدمات مهندسی و طراحی، نظارت و اجرا
۲. آموزش و تدوین دستورالعمل و استاندارد
۳. تکنولوژی‌های نودر صنعت ساختمان
۴. تفاهم‌نامه سه‌جانبه برق
۵. تفاهم‌نامه ftth
۶. تدوین مبانی قیمت‌گذاری

گروه تخصصی برق

۱

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم):

۲ جلسه

۳

مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از

اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟

با توجه به مشکلات به وجود آمده در راستای اجرایی نمودن تفاهم‌نامه سه‌جانبه نظارت بر طراحی و اجرای استاندارد تأسیسات برقی کلیه اماکن و عدم تحقق اهداف اولیه آن، ضروری است شورای مرکزی نسبت به اصلاح و تغییر این تفاهم‌نامه از طریق مراجع ذی‌ربط اهتمام ورزد.

۴

۴- آیا خواسته‌های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی

اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.

بند ۱۲

برنامه دستیابی به اهداف مرتبط با گروه در قطعنامه پایانی اجلاس

چیست؟

-توجه به انرژی‌های نوین و پاک و تلاش برای گسترش بهره‌مندی آن‌ها در صنعت ساختمان و ارائه راهکار به مراجع ذی‌ربط جهت صرفه‌جویی در مصرف انرژی و پیگیری شهر هوشمند (بند ۴ قطعنامه) اهتمام به اجرایی نمودن مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان در جهت بهره‌وری بهینه و افزایش ایمنی و پایداری ساختمان‌ها (بند ۱۲ قطعنامه)

-تلاش جهت تدوین دستورالعمل‌های مرتبط با مهندس برق (بند ۷ قطعنامه)

۵

گروه تخصصی ترافیک

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم)

۱

تاکنون ۵ جلسه، علاوه بر این‌ها رئیس گروه ترافیک تعداد ۳ جلسه بین گروه‌ها و نیز با ریاست محترم و امور بین‌الملل جهت بین‌المللی‌سازی خدمات مهندسی ترافیک برگزار کرده است.

۲

مهم‌ترین مصوبات و نتایج به دست آمده.

الف- برنامه ریزی جهت ادامه مسیر «اخذ مصوبه» الزامات ترافیکی ساختمان‌ها و موضوع ترافیک مقررات ملی ساختمان که تاکنون آماده شده و شورای تدوین وزارت راه و شهرسازی باید کمک کند.

د- نشست با مشاور جهت نهایی کردن مقررات ملی ساختمان در بخش ترافیک و رسیدگی به امور مالی فی مابین شورای مرکزی و مشاور پارسه

ج- برنامه ریزی جهت سامان دادن موضوع آموزش و ارائه الزامات ترافیکی به استان‌ها و مهیا کردن بسته آموزشی آن با همکاری مشاور پارسه

د- ایجاد هماهنگی بین مصوبات گروه‌های دیگر با مصوبات ترافیک (مانند گروه شهرسازی و نقشه برداری) و استفاده از تجارب آن گروه‌ها به منظور بهره‌گیری از تجارب و جلوگیری از تضاد در مصوبات- این مهم در جلسات مشترک اتفاق افتاده و خواهد افتاد.

ذ- برنامه ریزی برای زمان تشکیل جلسات به ویژه به کارگیری استان‌ها و تشکیل جلسات واسطه‌ای در استان‌ها برای استفاده از پتانسیل‌های موجود در استان‌ها و استفاده از سایر دستگاه‌های مرتبط با حمل و نقل و ترافیک در سطوح ملی، استانی و شهری

۳

مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟

با توجه به تهیه پیش‌نویس مبحث ۲۳ مقررات ملی ساختمان (الزامات ترافیکی ساختمان‌ها) و رونمایی از آن در تاریخ ۹۵/۰۷/۱۴ در محل مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، درخواست می‌گردد که شورای مرکزی در خصوص تصویب پیش‌نویس از طریق مقام عالی محترم وزارت راه و شهرسازی و شورای تدوین مقررات ملی ساختمان پیگیری‌های لازم را به عمل آورد.

۵

برنامه دستیابی به اهداف مرتبط با گروه در قطعنامه پایانی اجلاس چیست؟

برگزاری جلسه با شورای تدوین در راستای تصویب الزامات ترافیکی که متأسفانه تاکنون نتیجه نداده است.

۴

آیا خواسته‌های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.
بله خواسته فوق در بند شماره ۸ قطعنامه اجلاس بیستم آمده است.

گروه تخصصی شهرسازی

۱

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم)

۱۲ جلسه گروه تخصصی و بیش از پنج جلسه ویژه پیرامون موضوعات در دست بررسی برگزار نموده است.

۳

مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از

اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟

مهندسان شهرساز عضو سازمان از وزارت محترم راه و شهرسازی و مجلس محترم شورای اسلامی تقاضا دارند در اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان به تبیین دقیق تر نقش و جایگاه شهرسازی و مهندسان شهرساز در نظام ساخت و ساز کشور توجه بیشتری مبذول نموده و در اصلاحیه قانون نسبت به رفع اشکالات و ابهامات موجود اقدام گردد.

مهندسان شهرساز عضو سازمان از دولت محترم جناب آقای دکتر روحانی درخواست دارند هرچه زودتر زمینه‌های لازم برای تحقق و عملیاتی کلی نظام در بخش «شهرسازی» ابلاغی از طرف مقام معظم رهبری را فراهم نمایند.

پیرو درخواست‌های مکرر در قطعنامه‌های پایانی هیئت عمومی سازمان، بار دیگر بر ضرورت تهیه و تصویب مباحث مستقل «شهرسازی»، «نقشه برداری» و «ترافیک» ذیل مقررات ملی ساختمان تأکید نموده و از شورای مرکزی درخواست می‌گردد تهیه و تصویب مباحث مورد نظر را به جد پیگیری نمایند.

۲

مهم‌ترین مصوبات و نتایج به دست آمده

۱. بررسی و اعلام نظر گروه پیرامون دوره‌های آموزشی تدوین شده توسط دفتر مقررات ملی ساختمان وزارت راه و شهرسازی و اصلاح عنوان دوره به «بازآفرینی پایدار در بافت‌های ناکارآمد شهری» پیشنهادهای گروه تخصصی شهرسازی طی نامه‌ای به دفتر مقررات ملی ساختمان وزارت راه و شهرسازی ارسال شده است.
۲. گروه تخصصی شهرسازی جهت تعامل و مشارکت حداکثری تمامی گروه‌های تخصصی استانی کشور جداول مربوط به منطقه بندی استان‌ها را تهیه و در خصوص برگزاری کارگروه‌های تخصصی و دستور جلسات آن تصمیم‌گیری انجام داد.
۳. گروه تخصصی شهرسازی شورای مرکزی مقدمات برگزاری کارگاه آموزشی «چیدمان فضا و مقایسه تطبیقی قوانین» با همکاری دانشگاه لیسبون پرتغال در سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران را فراهم نمود و در این خصوص سرفصل‌های دوره، نحوه و مدت زمان آموزش مورد بررسی و تصویب قرار گرفت.
۴. گروه تخصصی شهرسازی با بررسی پیش نویس قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان پیشنهادهای اصلاحی خود را مکتوب و به رئیس محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان ارائه نمود.
۵. گروه تخصصی شهرسازی با اهداف و برنامه‌های عملیاتی مشخص تشکیل سه کارگروه آموزش و ترویج، صلاحیت و اشتغال و قوانین و پایش را به هیئت رئیسه شورای مرکزی پیشنهاد نمود.

آیا خواسته‌های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.

بله بند هشت قطعنامه پایانی اجلاس: گروه تخصصی شهرسازی با پیشرفت ۷۰ درصدی تدوین پیش نویس مبحث شهرسازی با عنوان «انطباق شهری ساختمان» پیگیر موارد مربوط به تدوین پایانی مبحث و طی کردن مسیر درست تصویب آن بوده است. کما اینکه در این خصوص جلسات مشترکی با ریاست سازمان، شورای تدوین مقررات ملی ساختمان و سایر مراجع ذی ربط برگزار نموده است.

۴

گروه تخصصی عمران

۲

مهم‌ترین مصوبات و نتایج به دست آمده

۱. استفاده از تجربیات کلیه استان‌ها که در این رابطه نامه‌هایی به کلیه استان‌ها ارسال شده و از آن‌ها خواسته شده است که تجربیات خود را به اشتراک بگذارند.
۲. استفاده از دستاوردهای گروه‌های تخصصی عمران در ادوار گذشته.
۳. راه‌اندازی ۵ کارگروه زیرمجموعه گروه تخصصی عمران که هر کدام به محوریت یک استان انتخاب شده‌اند؛ که عبارت‌اند از: کارگروه ایمنی و اجرا به محوریت استان مرکزی - کارگروه تخریب و گودبرداری به محوریت استان البرز - کارگروه مصالح و فناوری به محوریت استان هرمزگان - کارگروه ارزیابی و بهسازی ساختمان‌ها به محوریت استان سیستان و بلوچستان و کارگروه مدیریت پروژه اقتصاد مهندسی به محوریت استان گلستان.
۴. مقرر شد خروجی جلسات کارگروه‌ها، نظام‌نامه‌ها و دستورالعمل‌هایی باشد که بعد از تصویب شورای مرکزی جهت ایجاد وحدت رویه به کل کشور ابلاغ شود.
۵. تصویب بندهای مرتبط با قطعنامه پایانی اجلاس ۲۲ هیئت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان.
۶. ارتباط با مراکز علمی و پژوهشی داخل و خارج از کشور در راستای عقد تفاهم‌نامه‌ها با تصویب شورای مرکزی.

۱

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم)

گروه تخصصی عمران از آغاز دوره هفتم تاکنون ۵ جلسه داشته است و همچنین تعدادی از جلسات کارگروه‌های زیر معمولاً تشکیل شده‌اند.

مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از

اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟

مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی عمران از اجلاس بیستم ایجاد وحدت رویه و کنترل در ارائه خدمات مهندسی و تخصصی نمودن امور مربوطه می‌باشد.

۳

آیا خواسته‌های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی اجلاس

گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.

خواسته‌های گروه تخصصی به صورت مستقیم در بندهای قطعنامه ذکر نگردیده ولی اشاره‌ای به کلیات آن شده است.

۴

برنامه دستیابی به اهداف مرتبط با گروه در قطعنامه پایانی اجلاس

چيست؟

گروه تخصصی عمران با برگزاری جلسات متعدد با راندمان فکری بالا و با استفاده از تجربیات سایر استان‌ها و با بهره‌گیری از نظریات خبرگان امر، قصد دارد که در خصوص نیل به اهداف قطعنامه پایانی اجلاس بیستم اقدام نمایند.

۵

گروه تخصصی معماری

۲

مهم‌ترین مصوبات و نتایج به دست آمده

از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به (بررسی ساختار کنونی نظام نامه‌های موجود در خصوص ناسازی و کنترل سیمای ساختمان‌ها در کشور، بررسی آخرین تصمیمات و ابلاغیه‌ها در خصوص رشته معماری داخلی توسط مراجع ذی صلاح، بررسی مبانی قیمت‌گذاری خدمات مهندسی منطبق بر ماده ۱۱۷ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و ارائه پیشنهاد جهت ارسال به کمیته مربوطه، بررسی چک لیست‌های کنترل طراحی و نظارت ارائه شده توسط استان‌های مختلف کشور، اخذ و بررسی مدارک ارسالی از سازمان‌های استان‌ها در رابطه با مباحث ۱۹، ۲۱ و ۲۲ مقررات ملی ساختمان در بخش مهندسی معماری، بررسی تصمیمات اتخاذ شده محلی در راستای رعایت مبحث ۱۹ در پهنه‌های اقلیمی مختلف کشور و ویرایش تخصصی مبحث ۴ مقررات ملی ساختمان و ارسال آن به مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی) اشاره کرد.

۱

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم):
۹ جلسه

۳

مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟

فراهم کردن سازوکارها و فرآیندی که بتوان به اهدافی چون (توسعه شرح خدمات مهندسی معماری، تدوین و ترویج مقررات ملی ساختمان در معماری، توجه به حفظ انرژی و محیط‌زیست در معماری، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در معماری و دستیابی هویت در معماری ایرانی - اسلامی با تأکید بر ارزش‌های بومی و منطقه‌ای) دست یافت.

۴

۴- آیا خواسته‌های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی

اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.
بله. در بند ۹ با مضمون «شایسته است شورای مرکزی نسبت به تدوین و اجرای نظامنامه‌های واحد در راستای همسان‌سازی چک لیست‌های کنترل خدمات مهندسی معماری در طراحی و نظارت اقدام نماید و بر ضرورت ترویج معماری سازگار با بهینه‌سازی مصرف انرژی از طریق مدل‌سازی اقدام نماید». و بند ۱۰ با مضمون «شایسته است تلاش به منظور تبیین نظام کنترل کیفیت و مصرف مصالح و فرآورده‌های ساختمانی استاندارد و گسترش و ترویج استفاده از فناوری‌های نوین توسط سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان صورت پذیرد».

برنامه دستیابی به اهداف مرتبط با گروه در قطعنامه پایانی اجلاس چیست؟

به منظور دستیابی به اهداف متصور شده برای گروه در اجلاس بیستم، ۹ کارگروه تخصصی تشکیل شد یا توسعه یافت که هر کدام از آن‌ها تاکنون حداقل ۲ جلسه تشکیل داده است. در این میان کارگروه «بررسی پیش‌نویس مبحث چهارم مقررات ملی ساختمان» نیز به صورت فوریت، طی برگزاری چهار جلسه فشرده و ۳۵ ساعت کاری به بررسی این مبحث پرداخت که نقطه نظرات اصلاحی و تهیه گزارش مربوطه در این خصوص به مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی ارائه گردید و هم‌چنین در این راستا جلسه مشترکی در تاریخ ۰۸/۰۶/۹۶ با این مرکز تشکیل گردید. قابل ذکر است که اعضای هر کارگروه در جلسه گروه تخصصی معماری و به پیشنهاد استان مربوطه (در جلسه هیئت عمومی اجلاس بیستم) تعیین گردیده است و تقریباً تمام استان‌های کشور در این کارگروه‌ها نماینده دارند.

۵

گروه تخصصی مکانیک

۱

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم)

از تاریخ ۹۶/۲/۱۳ تا ۹۶/۶/۲۸ تعداد ۶ جلسه گروه تخصصی و ۱ جلسه سراسری رؤسای گروه‌های تخصصی استان‌ها برگزار شده است.

۲

مهم‌ترین مصوبات و نتایج به دست آمده.

مهم‌ترین مصوبات گروه تصویب برنامه‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت فعالیت گروه و انتخاب چهار کارگروه تخصصی برای تهیه و تدوین شیوه‌نامه‌های اجرایی مورد نیاز در جهت یکسان سازی و ایجاد وحدت رویه اجرا در استان‌ها است.

۳

مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟
حفظ محیط زیست - تلاش در استاندارد سازی مصالح و تجهیزات ساختمان - ایمنی و رفاه بهره برداران و نگهداری تجهیزات

۴

آیا خواسته‌های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.
بیشتر خواسته‌ها و مصوبات گروه در متن قطعنامه پایانی و هیئت عمومی از جمله بندهای ۴ و ۹ و ۱۰ و ۱۲ گنجانده شده است.

۵

برنامه دستیابی به اهداف مرتبط با گروه در قطعنامه پایانی اجلاس چیست؟
تشکیل جلسات مشترک با گروه‌های تخصصی، با هیئت رئیسه و به تصویب رساندن و اجرایی کردن مصوبات گروه و ابلاغ به استان‌ها با اخذ مجوز مرجعیت برای حل و فصل امور تخصصی.

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم)

۷ جلسه

گروه تخصصی نقشه برداری

۱

۲

مهم‌ترین مصوبات و نتایج به دست آمده

مهم‌ترین نتایج و مصوبات عبارت‌اند از: تشکیل هیئت‌رئیس گروه - تدوین زمان جلسات تا پایان سال ۹۶ - بررسی مطالب کارشده در دوره ششم - تقدیر از اعضای گروه تخصصی دوره ششم - پیگیری مطالب دارای اولویت و طرح آن در اجلاس بیستم - تدوین برنامه‌ها و راهبردهای آتی - تعیین موضوعاتی برای تهیه دستورالعمل‌های تخصصی با همکاری و مدیریت هریک از اعضای گروه برای هر موضوع.

۳

مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟

مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی از اجلاس بیستم، اجرایی شدن شرح خدمات تخصصی نقشه برداری توسط دارندگان صلاحیت نقشه برداری، انتشار مبحث مرتبط با نقشه برداری از مباحث مقررات ملی ساختمان و همچنین تعیین تعرفه خدمات این رشته بوده است.

۵

برنامه دستیابی به اهداف مرتبط با گروه در قطعنامه پایانی اجلاس چیست؟

در راستای دستیابی به اهداف تعیین شده و مورد نظر گروه تخصصی نقشه برداری که در اجلاس بیستم به آن اشاره شده، در گام نخست همراهی و همکاری با هیئت‌رئیس محترم شورای مرکزی است و در گام بعد ارائه مطالب و مستندات گروه و پیگیری مجدانه با برگزاری نشست‌ها و جلسات مشترک با مسئولین مرتبط تا حصول نتیجه خواهد بود.

۴

آیا خواسته‌های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.

خواسته‌های مدنظر گروه تخصصی به جز موضوع تعرفه خدمات که به شکل دیگری در حال پیگیری است در بند هشتم اجلاس بیستم هیئت عمومی ذکر شده است. البته تمام بندهای اجلاس مطالبی بوده که می‌تواند به عنوان خواسته‌های این گروه و اعضای محترم نقشه بردار مطرح باشد تا با همدلی تمام گروه‌های تخصصی در اجرای آن اهتمام ورزیم؛ اما به جز بند ۸ بندهای ۱-۳-۵-۶-۷ و ۱۱ مطالبی بوده که در جلسات مختلف گروه تخصصی روی آن بحث شده است.

کمیسیون آموزش، پژوهش، آزمون و انتشارات

۱

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم):
۷ جلسه

۳

مهم ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از

اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟

الف- تدوین راهبرد آموزش مستمر به عنوان یک برنامه جامع آموزشی دارای جایگاه قانونی از شروع دوران تحصیل تا انتهای عمر کاری مهندس

ب- بسترسازی لازم جهت تبدیل رعایت مقررات ملی ساختمان به یک مطالبه اجتماعی از طریق آموزش های همگانی بالأخص به کارفرمایان و دانش آموزان در راستای اهداف تعیین شده در حوزه ترویج

ج- تخصیص درصدی از بودجه سالیانه برای حمایت از کارهای پژوهشی از سوی استان ها و همچنین تقدیر از پژوهشگران نمونه در حوزه پژوهش های کاربردی از سوی شورای مرکزی و انتشار منظم و ارتقای کیفی نشریه فنی و مهندسی شمس

۴

آیا خواسته های مدنظر گروه تخصصی

در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی اجلاس

گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن

پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.

بندهای ۳ - ۶ - ۷

۲

مهم ترین مصوبات و نتایج به دست آمده

الف- تعیین کارگروه های کمیسیون، اعضای کارگروه ها و شرح وظایف آن ها که اسامی کارگروه ها به شرح زیر است:

۱. کارگروه آموزش مستمر

۲. کارگروه آموزش همگانی و ترویج

۳. کارگروه پژوهش

۴. کارگروه انتشارات

ب- پیشنهاد برگزاری دوره آموزشی و هم اندیشی برای مدرسین دارنده پروانه آموزشی در موضوعات ذیل:

۱. مبحث ۱۹ (بهینه سازی مصرف انرژی) جهت رشته معماری

۲. آیین نامه طراحی ساختمان ها در برابر زلزله (استاندارد ۲۸۰۰) جهت رشته عمران

۳. لوله کشی گاز طبیعی (مبحث ۱۷) جهت رشته مکانیک

۴. تأسیسات برقی ساختمان های بلندمرتبه جهت رشته برق

ج- پیشنهاد تخصیص درصدی از بودجه سالیانه شورای مرکزی و سازمان نظام مهندسی هراستان جهت حمایت از طرح های تحقیقاتی، کتب و مقالات پژوهشی و تقدیر از پژوهشگران برتر

د- پیشنهاد تشکیل کمیته مشترک شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی و وزارت راه و شهرسازی در حوزه آموزش

ه- ضرورت بازنگری در دوره های ارتقاء پایه و تعریف دوره های آموزشی جهت مهندسان پایه یک

و- تهیه نظام نامه دوره کارآموزی قبل از ورود به حرفه مهندسی

آیا خواسته های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه

پایانی اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند

مربوطه را ذکر کنید.

الف- شناسایی اعضای هیئت علمی دانشگاه های عضو سازمان های نظام مهندسی ساختمان و اخذ نظرات آن ها در خصوص مشکلات مربوط به سرفصل های آموزشی رشته های هفتگانه مهندسی

ب- پیگیری و مکاتبه سازمان نظام مهندسی ساختمان با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جهت گنجاندن مباحث مقررات ملی در سرفصل های دروس رشته های مرتبط با صنعت ساختمان و رشته های هفتگانه

ج- ترویج مقررات ملی ساختمان با استفاده از ابزارهای رسانه ای همچون صداوسیما به صورت پخش اخبار مهندسی و آگهی های کوتاه آموزشی و نشریات محلی و ملی

۵

کمیسیون انرژی، استاندارد مصالح و محیط زیست

۱

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم):
۶ جلسه

۳

مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟
آیا خواسته‌های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.

۴

لازم می‌دانم پاسخ سؤال سوم و چهارم را در یک قالب بدهم، جهت قطعنامه اجلاس بیستم کمیسیون با هماهنگی نمایندگان استان‌ها سه بند را ارائه نمودیم که یک بند به صورت کامل و دو بند به شکل تلفیقی با بندهای مورد اشاره گروه تخصصی معماری ارائه شده است که شامل بندهای چهار، نه و ده می‌باشد که در بند چهار اشاره به اهمیت دادن به مسائل زیست محیطی و پرهیز از آلاینده‌های ناشی از ساخت و ساز و هدررفت انرژی است و تأکید بر تهیه نظام‌نامه‌های پیش محیط زیست دارد و در بند نه به ضرورت ترویج معماری سازگار با بهینه‌سازی مصرف انرژی از طریق مدل‌سازی دارد و در بند ده اشاره به ترویج استفاده از فناوری‌های نوین و بهره‌گیری از مصالح و فرآورده‌های ساختمانی استاندارد دارد.

۲

مهم‌ترین مصوبات و نتایج به دست آمده

موضوعات مختلف و عدیده‌ای در کمیسیون مورد بحث و بررسی قرار گرفته ولی اهم موضوعات بررسی شده شامل:

الف- تهیه پیش‌نویس نظام‌نامه تشکیل کمیسیون انرژی، استاندارد مصالح و محیط زیست و همچنین تشکیل واحد انرژی در استان‌ها که پس از تصویب هیئت رئیسه شورا جهت تصویب و ابلاغ نهایی به صحن شورای مرکزی ارسال گردیده است.

ب- بررسی آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۸ قانون اصلاح الگوی مصرف ارجاعی از وزارت راه و شهرسازی که در این راستا نقطه نظرات و اصلاحات مدنظر توسط کمیسیون انجام شد و موضوع به وزارتخانه ارسال گردید.

ج- راه‌اندازی کارگروه‌های هفتگانه جهت تدوین شیوه‌نامه‌های مختلف در خصوص مباحث بهینه‌سازی مصرف انرژی و توسعه بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر و همچنین مباحث مربوط به استانداردسازی مصرف و چگونگی کنترل استاندارد بودن مصالح و تجهیزات

د- پیگیری و ارتباط با مجامع مختلف جهت برگزاری دوره‌های آموزشی انرژی و ساختمان سبز و بررسی سرفصل‌های ارائه شده از مجامع فوق و همچنین بررسی نحوه و چگونگی برگزاری دوره تربیت مدرسین سبز که در دوره قبلی کمیسیون دوره‌های فوق شروع شده بود.

برنامه دستیابی به اهداف مرتبط با گروه در قطعنامه پایانی اجلاس چیست؟

تصویب نظام‌نامه تشکیل کمیسیون انرژی و واحد انرژی در استان‌ها و اجرایی نمودن مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان و حرکت به سمت وسوی اجرایی نمودن ماده ۱۸ قانون اصلاح الگوی مصرف از طریق ساخت ساختمان‌های سبز و ارائه گواهینامه سبز ساختمان و تربیت مدرسین و ارزیابان انرژی و ساختمان سبز، همچنین تهیه شیوه‌نامه‌های استانداردسازی مصالح و چگونگی کنترل مصالح ساختمانی و نیز اجرای مفاد قطعنامه اجلاس و بومی‌سازی شیوه‌های بهینه‌سازی انرژی و بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر می‌باشد. از جمله برنامه‌هایی که در اسرع وقت کمیسیون و کارگروه‌های مربوطه پیگیری می‌نمایند، براساس آیین‌نامه اجرایی بهینه‌سازی مصرف انرژی که در مهرماه در هیئت دولت تصویب شد و ۳ ماه فرصت به وزارت راه و شهرسازی داد تا بازنگری در مباحث مقررات ملی ساختمان دهد که با هدف ممیزی انرژی، تعبیه سامانه‌های کنترلی و نیز ارزیابی ورده‌بندی ساختمان‌ها است. لذا کمیسیون و کارگروه‌ها در حال تهیه مطالب و نقطه نظرات جهت ارائه به وزارت راه و شهرسازی هستند.

۵

کمیسیون بانک، بیمه تضمین کیفیت، بازرسی فنی و مالیات

۱

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم):
۷ جلسه

مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از اجلاس
بیستم هیئت عمومی چه بود؟

۱. شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور اقدامات لازم جهت فعال نمودن کارگروه مالیاتی مشترک استان‌ها با انتخاب مشاوران ممتاز، جهت حل و فصل مشکلات مالیاتی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها به صورت متمرکز با سازمان امور مالیاتی کشور معمول نماید. لازم است جهت پیشگیری از تضییع حقوق مهندسان، تمهیدات لازم جهت حضور نماینده سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور در کمیسیون ۱۵۵ مالیات‌های مستقیم پیش‌بینی گردد.

۲. سازمان نظام مهندسی ساختمان اهتمام خود را جهت اخذ موافقت دولت محترم و مجلس شورای اسلامی برای پرداخت بخشی از حق بیمه مهندسان (موضوع تفاهم‌نامه با سازمان تأمین اجتماعی کشور) از طریق بودجه عمومی دولت به‌کار خواهد گرفت. لازم است هم‌زمان اقدامات لازم جهت توسعه تفاهم‌نامه موجود با سازمان تأمین اجتماعی معمول گردد.

۳. صندوق مشترک سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور اهتمام خود را جهت سرمایه‌گذاری مشترک استان‌ها در امور بیمه‌ای، بانکی و تسهیلات رفاهی به‌کار خواهد گرفت.

۲

مهم‌ترین مصوبات و نتایج به‌دست آمده

۱. تدوین شرح وظایف کمیسیون و کارگروه‌های مربوطه
۲. برگزاری جلسه مشترک با مهندس علی فرج زاده‌ها مدیرکل دفتر فنی و مهندسی سازمان تأمین اجتماعی جهت بازنگری در تفاهم‌نامه بیمه تأمین اجتماعی در جهت حفظ منافع مهندسان
۳. برگزاری جلسه توجیهی با نمایندگان سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها در خصوص تشریح مباحث مالیاتی سازمان‌ها و اعضا توسط مشاور مالیاتی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

۴

آیا خواسته‌های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.
خیر

کمیسیون حقوقی، لوایح، شیوه‌نامه و کارشناسی ماده ۲۷

۱ تعداد جلسات برگزارشده (از آغاز دوره هفتم)
۷ جلسه

۳ مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟ پیگیری، تدوین و بازنگری قانون ارتقاء جایگاه کارشناسی ماده ۲۷ بازنگری در نظام‌نامه‌ها و آیین‌نامه موجود.

۲ مهم‌ترین مصوبات و نتایج به دست آمده بررسی و تشکیل کارگروه کارشناسی ماده ۲۷ و معرفی به تعداد دو برابر اساتید طراح سؤال برای رشته‌های هفت‌گانه جهت تصویب به هیئت رئیسه و تدوین و پیشنهاد برنامه زمان‌بندی آزمون کارشناسی ماده ۲۷ و تشکیل کارگروه جهت بررسی نظام‌نامه استخدامی سازمان‌ها و بررسی نهایی آن در کمیسیون و اظهار نظر در مورد نظام‌نامه نحوه تشکیل و اداره جلسات هیئت مدیره. بررسی و اظهار نظر در مورد نامه‌هایی که توسط سازمان به این کمیسیون ارجاع شده بود.

۴ آیا خواسته‌های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید. هیچ‌یک از خواسته‌های کمیسیون در قطعنامه منظور نشده است.

کمیسیون خدمات مهندسی و اشتغال

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم):
۶ جلسه

مهم ترین مصوبات و نتایج به دست آمده

- تدوین برنامه ها و تعیین کارگروه های کاری
- تدوین الگوی مناسب جهت استفاده از ظرفیت های قانونی به منظور ارائه خدمات مهندسی توسط اعضای سازمان
- تدوین گزارش کارشناسی مقایسه ای تعرفه خدمات طراحی و نظارت در سراسر کشور
- برنامه ریزی در جهت توسعه ساختار صدور خدمات فنی و مهندسی

مهم ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟

- رفع مشکلات صادرات خدمات فنی مهندسی و ایجاد ساختار و اهتمام ویژه نسبت به توسعه آن در سطح کشور
- بازتعریف شرح خدمات مهندسی رشته های هفتگانه بر مبنای نوع و مدت زمان مسئولیت
- استفاده از خدمات سازندگان ذی صلاح در اجرای ساختمان ها و جلوگیری از ورود افراد فاقد صلاحیت
- نهادینه نمودن مراقبت و نگهداری از ساختمان ها با استفاده از خدمات مسئول نگهداری و بازرسی در ساختمان

آیا خواسته های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.
بله بند یک، پنج، یازده و دوازده

برنامه دستیابی به اهداف مرتبط با گروه در قطعنامه پایانی اجلاس چیست؟

برگزاری جلسات منظم و مدون و بهره گیری از نظرات کارشناسان مرتبط در راستای تحقق اهداف قطعنامه

کمیسیون فرهنگی، اجتماعی و پایش اخلاق حرفه‌ای

۲

مهم‌ترین مصوبات و نتایج به دست آمده .

بر اساس ماده ۲ مکرر آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی ساختمان پیگیری به منظور تشکیل کارگروه‌های استانی بر اساس چهارچوب مصوب شورای مرکزی، استعلام از استان‌ها به منظور دریافت اطلاعات هر استان و اقدامات صورت گرفته . از جمله مصوبات مقرر گردید، مذاکره با هیئت رئیسه محترم شورای مرکزی صورت پذیرد و مجوز برون سپاری تهیه نظام‌نامه در این رابطه با اولویت دانشگاه امیرکبیر به عنوان مجری اقدام گردد.

نظر به ضرورت پرداختن به بخش‌های اجتماعی و فرهنگی پیشنهاد کمیسیون جهت تشکیل کارگروه اخلاق و فرهنگی - اجتماعی مورد تأیید قرار گرفت و مقرر گردید در جلسات بعد راجع به این عمل تصمیم‌گیری شود.

با توجه به ضرورت تأیید دوره‌های آموزشی مقرر گردید پیشنهاد کمیسیون در رابطه با دوره‌های اخلاق مهندسی برای متقاضیان ورود به حرفه مهندسی به کمیسیون آموزش شورا ارائه گردد تا در سرفصل شیوه‌نامه‌های مربوطه گنجانده شود.

۱

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم):

۴ جلسه

۳

مهم‌ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟

نهادینه کردن موضوع اخلاق در جامعه مهندسی، پرداختن به بحث پیشکسوتان و تجلیل از چهره‌های برتر مهندسی کشور

۴

آیا خواسته‌های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.

خیر

کمیسیون نظام فنی و اجرایی کنترلی

تعداد جلسات برگزار شده (از آغاز دوره هفتم):
۶ جلسه

مهم ترین مصوبات و نتایج به دست آمده

۱. بازخوانی نظام فنی و اجرایی منتشر شده سازمان برنامه و بودجه
۲. درخواست جلسه مشترک با سازمان برنامه و بودجه (نظام فنی و اجرایی کشور)
۳. درخواست تعیین مشاور و برون سپاری موضوعات خاص که مدنظر کمیسیون است.

مهم ترین خواسته گروه تخصصی مربوطه از اجلاس بیستم هیئت عمومی چه بود؟

۱. تأکید بر تدوین نظام نامه های ساختاری همسان در سراسر کشور (مربوط به نظام فنی و اجرایی)
۲. تأکید بر تهیه نظام نامه سازندگان ساختمان و به کارگیری مجریان در کلیه ساخت و سازها
۳. تأکید بر تهیه و تدوین نظام فنی و اجرایی یکپارچه با نگرش بر ماده ۳۴ احکام دائمی برنامه و توسعه کشور

آیا خواسته های مدنظر گروه تخصصی در بند یا بندهایی از قطعنامه پایانی اجلاس گنجانده شده است؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، بند مربوطه را ذکر کنید.
بند ۹ قطعنامه تا حدودی بخشی از این خواسته ها را پوشش می دهد.

برنامه دستیابی به اهداف مرتبط با گروه در قطعنامه پایانی اجلاس چیست؟

برنامه کوتاه مدت: بررسی نظام فنی و اجرایی معماری سازمان برنامه و بودجه و تشکیل جلسات مشترک در راستای جلب نظر سازمان مذکور برای امکان تعمیم نظام فنی و اجرایی به سیستم اجرایی سازمان نظام مهندسی
برنامه میان مدت: تنظیم و تدوین پیوست و ضمیمه نظام فنی و اجرایی خاص و منطبق با سیستم حاکم بر نظام مهندسی ساختمان با به کارگیری مشاور مورد تأیید سازمان برنامه و بودجه
برنامه بلندمدت: که با توجه به بازخورد برنامه های فوق الذکر اعلام خواهد شد.

مسئولیت معمار و مهندسی ارزشی به مناسبت دوم اکتبر، روز جهانی معماری

دکتر طاهره نصر
رئیس گروه تخصصی معماری و
نائب رئیس کمیسیون انرژی سازمان نظام مهندسی ساختمان

وزمینه حمایت و مشارکت بیشتر دستگاه‌های اجرایی جهت ارتقاء طراحی و کیفیت ساختمان‌ها را فراهم نمود. باید با دید کیفیت‌مدار و زیبایی‌شناختی و با دید چالشگری نسبت به وضعیت موجود، برای رسیدن به وضعیت بهتر کوشید. توجه به جایگاه «مهندسی ارزشی» و «مهندسی فرهنگی» دو مقوله‌ای است که در سازمان‌های نظام مهندسی باید مورد توجه بیشتری قرار گیرد. ماده ۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان به تقویت و توسعه فرهنگ و ارزش‌های ایرانی اسلامی در معماری و شهرسازی، ترویج اصول معماری و شهرسازی و رشد آگاهی عمومی نسبت به آن و مقررات ملی ساختمان و افزایش بهره‌وری، حمایت از مردم به‌عنوان بهره‌برداران از ساختمان‌ها و فضاهای شهری و ابنیه و مستحدثات عمومی و همچنین رشد و اعتلای مهندسی در کشور به صورت آشکار اشاره کرده است. در این راستا شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان «کارگروه ویژه تدوین شرح خدمات مهندسی» را تشکیل داده است که شرح خدمات هر رشته را به صورت مشخص ولی هماهنگ با هم و در راستای اعتلای صنعت ساختمان بازنگری و تدوین نماید که در صورت تصویب به استان‌ها نیز ابلاغ خواهد شد. این کارگروه با نگاهی فرارشته‌ای بسیاری از مسائل نادیده در مسئولیت‌های مهندسی و بالأخص مهندسی معماری را مدنظر قرار داده است که در صورت اجرایی شدن، گامی مهم در راستای مهندسی ارزشی برداشته شده است. همچنین بسیاری از بندهای مغفول قانون و آیین‌نامه‌های نظام مهندسی نیز در این شرح خدمات مورد توجه ویژه قرار گرفته است. از جمله توجه به تبصره ۲ ماده ۱۲ آیین‌نامه کنترل ساختمان که با توجه به اینکه مدت زمان زیادی از تصویب قانون نظام مهندسی ساختمان می‌گذرد مورد غفلت واقع شده است.

از طرفی با توجه به اینکه ایران کشوری است که بستر حوادث طبیعی است و پیشگیری و آسیب‌شناسی می‌تواند در کنترل بحران در زمان وقوع حادثه تأثیر بیشتری داشته باشد و همچنین طبق منشور حقوق شهروندی که توسط معاونت محترم

نخستین دوشنبه هراکتبر، روز جهانی معماری است و امسال این روز برابر دهم مهرماه بود. روز معماری، یادآور مسئولیت جمعی معماران برای آینده سکونت بشر است. معماری را باید فرصتی دانست برای شناخت انسان از محیط پیرامون خود، معماری را باید آفرینش مکانی دانست که بر پایه باور و اندیشه ایجاد شده و برای رفع نیاز. پس مسئولیت معمار سنگین است چرا که برای تحقق این فرآیند می‌کوشد.

معمار به‌عنوان هنرمندی خلاق که در خلق محیط‌زیست انسانی دست دارد، نقش مهمی در ایجاد فرهنگ در جامعه ایفا می‌کند؛ اما متأسفانه واقف نبودن افراد به تفاوت‌های میان منافع کوتاه‌مدت و بلندمدت و نیز منافع خصوصی و منافع عمومی باعث تصمیم‌گیری‌های نادرستی می‌شود که علاوه بر اینکه آسیب جبران‌ناپذیری به هویت و بافت شهر می‌زند به جایگاه حرفه معماری نیز لطمه وارد می‌سازد.

آسیب‌شناسی برای حل مشکلی که از آن نام برده شد، با توجه به مقوله «مهندسی ارزش» و «مهندسی فرهنگی» میسر است. ارزش از این جهت که معماران می‌توانند بناها را به‌گونه‌ای مدنظر قرار دهند که تنها ساخت، هدف نباشد بلکه ارزشمندی بنا هم از لحاظ ساخت و هم از لحاظ کارایی مدنظر باشد. مهندسی ارزشی ساخت‌وساز و مهندسی فرهنگی، وظیفه‌ای سنگین است. چراکه آینده ساخت‌وسازهاست که سیمای شهر را رقم می‌زند و جایگاه معماری در این میان جایگاهی ارزشی است. ارتقای کیفی سیمای شهرها فقط توجه به آینده ساخت‌وسازها نیست. باید برای ایجاد زیرساخت‌های فرهنگی در جامعه کوشید. در این راستا باید در جلب توجه افکار عمومی و افزایش سطح آگاهی مردم در مورد نقش مهندسی ارزشی در معماری، شهرسازی، سازه، تأسیسات و تمام رشته‌های هفت‌گانه مهندسی، صحیح و اصولی اندیشید. در این میان نقش معماری از سایر رشته‌ها مهم‌تر است. چرا که باید در ارتقای کیفیت سکونتگاه‌های انسانی و محیط‌زیست کوشید. باید برای توجه عموم مردم و متخصصان به معماری و مهندسی در ایران کوشید

ضروری است و جایگاه ویژه‌ای در زمان بحران خواهد داشت که متأسفانه در حال حاضر کمتر مورد توجه است؛ بنابراین توجه به مباحث مقررات ملی ساختمان در این مورد بسیار قابل اهمیت است. در این راستا کارگروهی در گروه تخصصی معماری به بررسی مبحث ۲۱ و ۲۲ مقررات ملی ساختمان پرداخته است که نتایج ویژه آن در اختیار گروه شرح خدمات مهندسی قرار خواهد گرفت.

امید است بتوان چشم‌انداز خوبی برای معماری کشور ایجاد کرد. روز جهانی معماری بر همکاران گرامی مبارک...

رئیس‌جمهوری در سال ۱۳۹۲ تدوین شده «شهروندان از حق حیات برخوردارند. هیچ شهروندی را نمی‌توان از حق حیات محروم ساخت مگر بر طبق حکم دادگاه‌های صالحه...». باید توجه داشت بخشی از زندگی مردم در شهرهای امروز، با سکونتگاه‌های آن‌ها مرتبط خواهد بود و بهینه‌سازی نیز وظیفه‌ای است که مدیران شهری و مهندسان در برابر آن مسئول هستند؛ بنابراین «ایمن‌سازی» نیز از مسائلی است که باید با توجه بیشتری مدنظر قرار گیرد. به خصوص بعد از تجربه تلخ حادثه پلاسکو، ضرورت توجه به این مسئله آشکار است. کنترل ضوابط پدافند غیرعامل در ساختمان‌های عمومی بسیار

روز جهانی معماری

نیروی خود را برای تحقق آن به کار بندند. اعضای اتحادیه معماران در تمام دنیا، دوم اکتبر هر سال به سبب دستاوردهای به دست آمده و چشم‌اندازهای معماری که مسئولانه و نوآورانه باعث غنای جوامع بشری می‌شود را جشن می‌گیرند.

گازهای گلخانه‌ای می‌شود. اتحادیه بین‌المللی معماران (UIA) به موجب توافق‌نامه تغییرات اقلیمی پاریس در سال ۲۰۱۵ به منظور مبارزه با تأثیرات تغییرات بر محیط زیست و جامعه بشری از هر نوآوری در این زمینه حمایت می‌کند و از تمام معماران و شرکت‌های معماری در سرتاسر جهان دعوت می‌کند تا تمام

اتحادیه بین‌المللی معماران (UIA) که دارای بیش از ۱ میلیون معمار عضو در سرتاسر دنیا است، موضوع روز جهانی معماری ۲۰۱۷ را «اقدام در برابر تغییرات اقلیمی» اعلام کرد. خطر تغییرات اقلیمی امری واقعی است؛ تشدید شهرنشینی و توسعه ساخت‌وساز باعث افزایش مصرف سوخت فسیلی و در نتیجه انتشار

یک ساختمان

دژی در قلب پایتخت

بررسی معماری ساختمان کتابخانه ملی ایران

۱۳۸۳ افتتاح شد و کلیه واحدها و نیروهای انسانی کتابخانه ملی ایران در یک مکان جمع شدند. فاز دوم ساختمان (احداث مخازن کتاب‌ها و منابع) با فاصله زمانی پس از آن به اتمام رسید.

کتاب سرمایه فرهنگی و علمی هر سرزمینی است. دنیای پررمز و راز کتاب، دنیایی است که حتی اگر لحظه لحظه عمر آدمی صرف آن شود باز هم ناشناخته و نادانسته‌ها بسیار بیشتر از دانسته‌ها هستند. حفظ، نگهداری و در دسترس بودن این سرمایه گران بها تا جایی اهمیت دارد که در گوشه و کنار شهرها و حتی روستاهای جهان، کتابخانه‌های کوچک و بزرگی برای استفاده شهروندان مشغول به کار هستند و اهداف والای فرهنگی را دنبال می‌کنند. در این میان عمارت کتابخانه ملی هر کشور، اهمیت و ارزش و جایگاه خاص و قابل توجهی دارد.

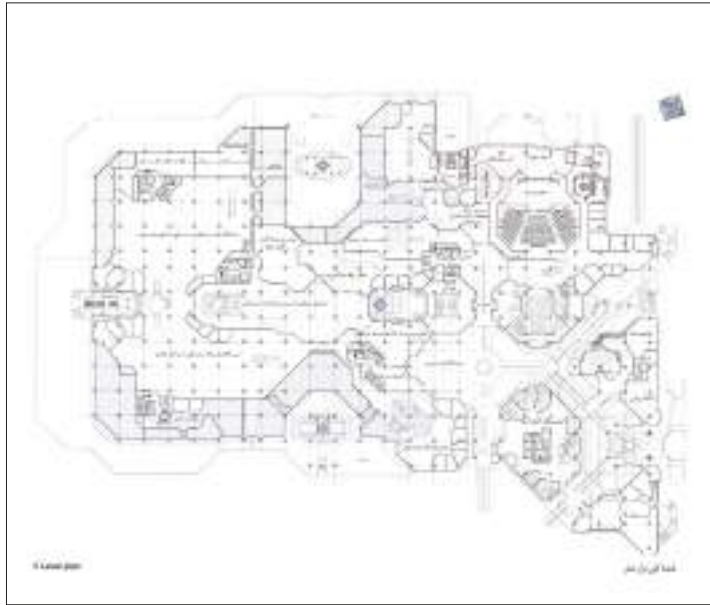
تاریخچه ساختمان

روز هفتم مرداد سال ۱۳۷۴ بود که هیئت داوران مسابقه‌ای که وزارت مسکن و شهرسازی برای طراحی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ترتیب داده بود از مجموع ۵ طرح ارائه شده، طرح مهندسان مشاور پیراز را برگزید. پیش‌تر در سال ۱۳۵۶ بود که کتابخانه ملی ایران به کمک اتحادیه بین‌المللی معماران، مسابقه بین‌المللی برگزار کرده و مشاوران از کشور آلمان رتبه اول آن مسابقه را به دست آورده بود ولی پس از پیروزی انقلاب اسلامی و وقوع جنگ هشت ساله اجرای طرح مشاور آلمانی عملاً از دستور کار خارج شد. احداث کتابخانه با تأخیر و تجدیدنظر و تغییر اساسی در برنامه مواجه شد و در نهایت به مسابقه مجدد و انتخاب طرح کنونی انجامید.

کار ساختمان در منطقه عباس‌آباد تهران آغاز و فاز اول در ۱۱ اسفند

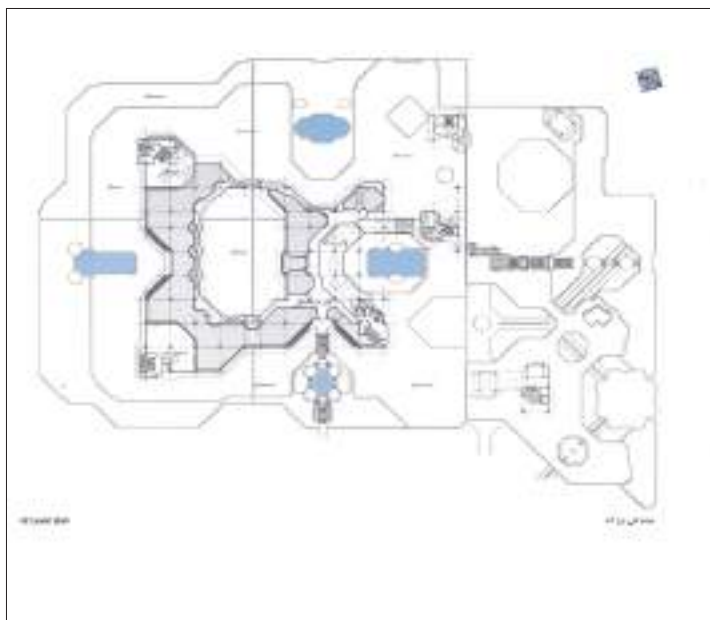
نقشه کلی محوطه‌سازی

نقشه کلی تراز +۱

دهنه‌های یکسان ۸ تا ۱۰ متری پاسخ مناسب به کارکردهای خاص معماری و تأسیساتی و مسائل سازه‌ای بوده است. این ساختمان در مقابل زلزله ۹ ریشتری و حوادث غیرمترقبه دیگری از قبیل آتش‌سوزی کاملاً مقاوم است.

این ساختمان به گونه‌ای طراحی و ساخته شده که علاوه بر مدیریت، واحدهای پشتیبانی و پارکینگ، هشت مرکز مهم و تخصصی کتابداری و مجموعه‌های کتاب‌های مرجع و غیر مرجع چاپی، نسخه‌های خطی و کتاب‌های نادر، منابع غیرکتابی را در خود جا بدهد. همچنین این قابلیت را دارد تا با تغییراتی که در حوزه فناوری - به خصوص فناوری اطلاعات - روی می‌دهد هماهنگ شود.

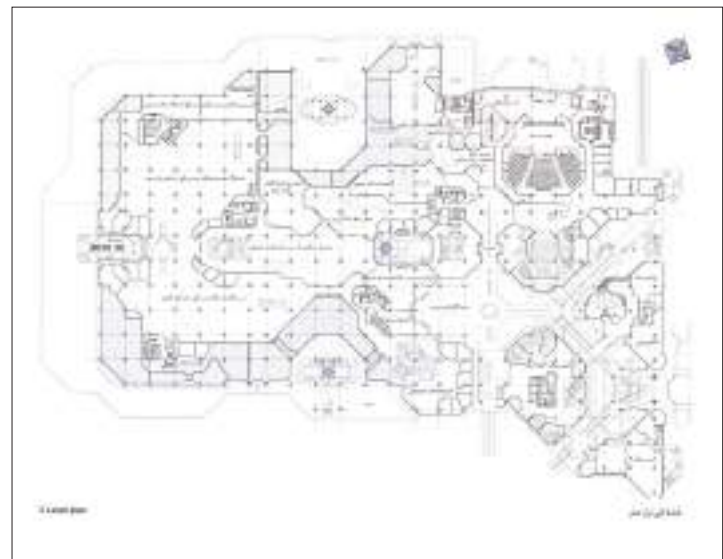

نقشه کلی تراز +۲

مراکز تخصصی کتابداری در کتابخانه ملی می‌توانند با هم در ارتباط مستقیم و تعاملی باشند. مجموعه اصلی کتابخانه ملی در

مشخصات عمومی پروژه ساختمان کتابخانه ملی ایران

- مشاور: مهندسین مشاور پیرراز
- مدیر پروژه: مهندس محسن میرحیدر
- سرپرست گروه معماری: زنده یاد یوسف شریعت‌زاده
- طراح سازه: مرحله اول (مهندسین مشاور پیرراز)، مرحله دوم (مهندسان مشاور سانو)
- طراح تأسیسات مکانیکی: مهندسین مشاور پیرراز به سرپرستی مهندس حشمت‌اله منصف
- طراح تأسیسات الکتریکی: مهندسین مشاور پیرراز به سرپرستی مهندس یونس قلی‌زاده طیار
- طراح فضای سبز: مهندسین مشاور پیرراز به سرپرستی زنده یاد مهندس فرهاد ابوالضیاء
- برنامه‌ریزی، طراحی و نظارت بر اجرا: مهندسان مشاور پیرراز
- معمار داخلی: مهندس حسن متقی
- اجراکننده: شرکت آرمه دشت به مدیریت مهندس شهرام سلماسی جاوید
- آدرس: تهران، بزرگراه شهید حقانی، اراضی عباس‌آباد

نقشه کلی تراز صفر

طرح معماری و سازه ساختمان

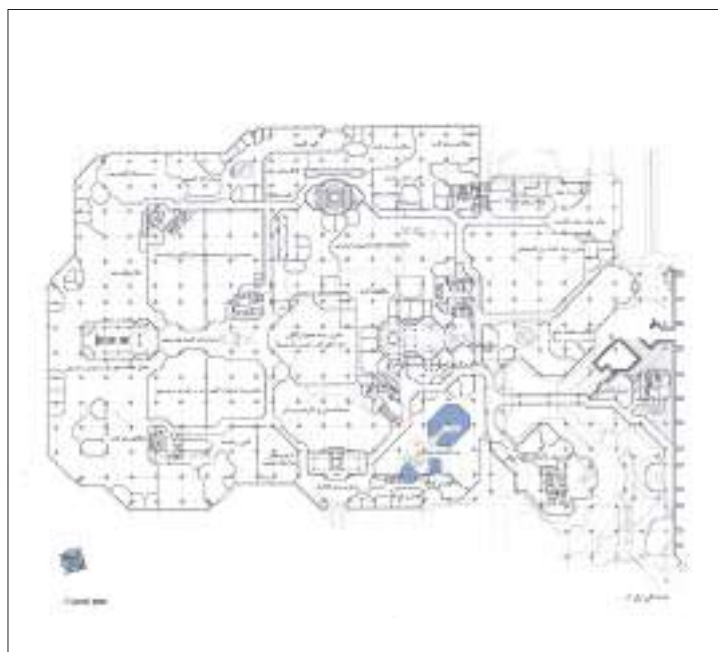
در پاسخ به کارکردهایی که انتظار می‌رود، کتابخانه ملی، بنایی است بزرگ، یکپارچه، فشرده و درعین حال گسترده، انعطاف‌پذیر، انطباق‌پذیر و دارای الزامات تأسیساتی خاص. تأمین حداکثر نور طبیعی در همه طبقات، شکل خارجی بنا را به زیگوراتی نه‌چندان منظم تبدیل کرده است. در طراحی طبقات زیرین، از شکل طبیعی زمین به منظور کاهش عملیات خاکی و استقرار بی‌واسطه پی‌ها روی زمین استفاده شده است.

سازه کتابخانه ملی مشابه ساختمانی صنعتی است و بار زنده فضاها بین ۶۰۰ تا ۱۵۰۰ کیلوگرم بر مترمربع در نوسان است. زلزله‌خیزی منطقه و نزدیکی زمین به گسل، بر حساسیت سازه می‌افزاید.

فضاهای لازم برای فعالیت کتابخانه ملی دسته‌بندی شده‌اند و هشت واحد در برنامه کالبدی طرح شکل گرفته است. این واحدها تقسیم‌بندی فضایی کتابخانه به شمار می‌روند که بر مبنای نوع فعالیت در یک گروه آمده‌اند و باید از لحاظ ساختمانی به یکدیگر مرتبط شوند:

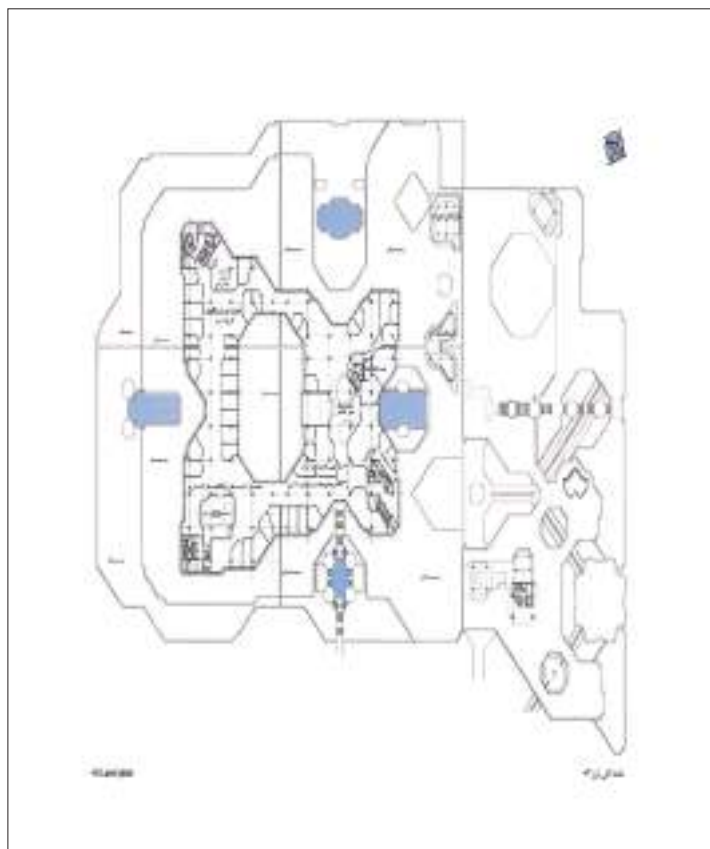
- واحد ۱، برای فعالیت‌های همگانی با ۷۴۱۰ مترمربع زیربنا.
- واحد ۲، کتابخانه پژوهشی با ۱۶۰۰۰ مترمربع زیربنا.
- واحد ۳، خدمات پشتیبانی اجرایی با ۴۵۶۰ مترمربع زیربنا.
- واحد ۴، مدیریت خدمات ماشینی اداری و تسهیلات خاص کارمندان با ۷۹۶۰ مترمربع زیربنا.
- واحد ۵، خدمات نگهداری، با ۷۱۳۰ مترمربع زیربنا.
- واحد ۶، مخزن‌های بسته، با ۲۰۰۰۰ مترمربع زیربنا.
- واحد ۷، مرکز تحقیقات اسلام‌شناسی - ایران‌شناسی، برای ۱۱۵۰ استفاده‌کننده با ۲۰۸۰ مترمربع زیربنا.
- واحد ۸، تسهیلات پارکینگ با ۷۰۰۰ مترمربع زیربنا.

نقشه کلی تراز ۱-

مخزن‌های بسته و زیرزمین نگهداری می‌شود و مجموعه‌ها و منابع مرجع (عمومی و تخصصی) در سالن‌های قرائت و به صورت نظام قفسه باز در دسترس مراجعه‌کنندگان هستند.

بخش نسخه‌های خطی و کتاب‌های نادر از امکانات و تجهیزات ویژه‌ای - به منظور حفظ و نگهداری این میراث فرهنگی کشور - برخوردار است. با استفاده از تجهیزات مدرن، انتقال کتاب از مخزن به بخش امانت شدنی است. این ساختمان، گنجایش حداکثر هفت میلیون نسخه را دارد. مساحت زیربنای ساختمان کتابخانه حدود ۹۷۰۰۰ مترمربع است و هشت واحد در آن پیش‌بینی شده است. این ساختمان در شرایط عادی ۴ میلیون جلد و در صورت قفسه‌بندی فشرده تا ۷ میلیون جلد کتاب و نشریه ادواری را در خود جای می‌دهد.

نقشه کلی تراز ۳+

خود را در این اندام می‌یابند. فضاهایی که مورد مراجعه کاربران است به طور طبیعی در طبقه هم‌تراز میدان و طبقه زیرین و طبقه روی آن قرار دارند و چون شاخه‌های درخت یا درختان، زیر نور درهم بافته می‌شوند.

نور افق از روزنه حاشیه فضاها، نور خط‌الرأس از نورگیرهای سقف و نور پیشانی از پنجره‌های اسپری تمام محوطه داخلی کتابخانه را روشن می‌کند. بعضی از فضاهای داخلی که در جوار فضاهای پیرامونی هستند برای دسترسی به نور سقف‌هایی تا ارتفاع سه طبقه دارند که یادآور تالارهای مرتفع در معماری گذشته است و در ترکیب با شاه‌نشین‌های اطراف آن طراحی شده است. مخزن‌های هم‌جوار تالارهای مطالعه که به روشنایی نیاز ندارند به طرف جبهه غرب که پنجره‌های گسترده را برنمی‌تابد، کشیده می‌شوند. مخازن بسته مرکزی، سنگین‌ترین فضاهای طرح، زیرا این فضاها قرار می‌گیرند و مرکز ثقل بنا را پایین می‌آورند و برای احتراز از نور و سیالات احتمالی از حاشیه بنا دور می‌شوند.

سبک‌ترین عنصر طرح یعنی دفاتر ریاست و دفاترهای خدمات اداری تا بالاترین تراز ساختمان صعود می‌کنند و برفراز این دفاتر، فضای محصور آنتن‌ها و بشقاب‌های مخابراتی قرار می‌گیرند.

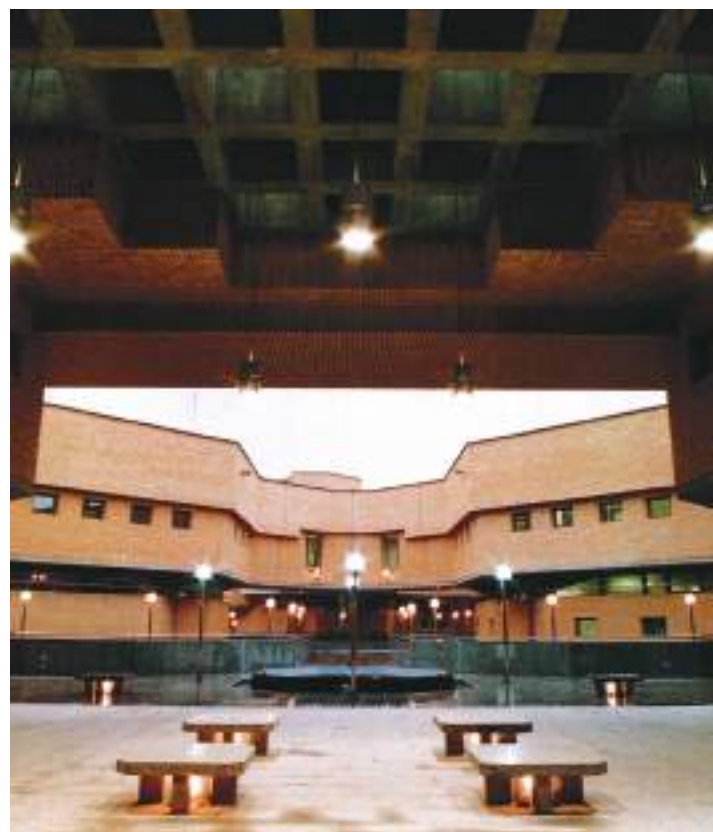
تأسیسات و تجهیزات مکانیکی

طراحی شبکه‌های تأسیسات و تعیین مشخصات تجهیزات مکانیکی برای تأمین شرایط بسیار متنوع فضاهای مستقر در طرح کتابخانه، با توجه به ویژگی‌ها، ملاحظات و محدودیت‌هایی به شرح زیر صورت گرفته است:

- حفاظت در برابر آب: حفاظت کتاب‌ها و سایر منابع گران‌بهای کتابخانه در برابر آسیب‌های احتمالی از نفوذ آب یا فاضلاب بسیار مهم است. در طرح معماری ساختمان، گروه‌های بهداشتی طبقات در شفت‌های بسته‌ای دقیقاً روی هم طراحی شده‌اند و تمام لوله‌های قائم و افقی آب سرد و گرم مصرفی و فاضلاب از میان این شفت‌ها

جمع زیربنای واحدها با احتساب ضریب ۲۵٪ برای آمدوشد افقی و عمودی ۹۰۰۰۰ مترمربع است. در ساختمان جدید کتابخانه ملی پنج تالار مطالعه تخصصی وجود دارد:

- تالار مطالعه منابع علوم و فنون
 - تالار مطالعه منابع و مراجع
 - تالار مطالعه منابع علوم اجتماعی
 - تالار مطالعه منابع علوم انسانی و هنر
 - تالار مطالعه نسخه‌های خطی
- گنجایش این تالارها بالغ بر ۱۵۰۰ نفر است.

بر اساس خواص ذاتی و ماندگار طرح و دیگر شرایط پیرامونی و معیارهای طراحی، اندام بنا به صورت گسترده، فشرده و با ترکیبی از نظم و آزادی در نور و هوای این سرزمین شکل گرفته و عناصر آن جای

سیستم گاز FM-200 است. این گاز با ساختار شیمیایی CF₃CHCF₃ جانشین مطمئنی برای گاز Halon 1301 است که به دلیل تخریب لایه ازن ساخت آن ممنوع اعلام شده است. FM-200 در غلظت کم تر از ۷ درصد به سرعت آتش را خاموش می‌کند و تا غلظت ۹ درصد هیچ‌گونه خطری برای انسان ندارد.

تأسیسات و تجهیزات الکتریکی و الکترونیکی

طراحی تأسیسات و تجهیزات الکترونیکی و الکترونیکی در ساختمان کتابخانه ملی با توجه به اهمیت بنا، کتاب‌ها و منابعی که در بخش‌های مختلف طرح خصوصاً در مخازن کتاب نگهداری می‌شوند، انجام گرفته است. از مهم‌ترین ویژگی‌های طرح، نحوه تأمین روشنایی مناسب در فضاهای نگهداری کتاب‌ها و تالارهای مطالعه است که در بیشتر کتاب‌های مرجع طراحی کتابخانه‌های بزرگ تأیید شده است. پیش‌تر به تأثیر نور در تخریب و تجزیه کاغذ و اهمیت توجه به عواملی مانند رطوبت و درجه حرارت محیط و کنترل اشعه ماوراء بنفش که نقش مؤثری در تأمین شرایط مطلوب محل نگهداری منابع، به خصوص نسخ خطی و منحصر به فرد تاریخی دارند اشاره کردیم. نکات مشروح زیر خلاصه‌ای از مشخصات طرح سیستم‌های الکتریکی و الکترونیکی ساختمان کتابخانه ملی است که با توجه به ویژگی‌های خاص این بنا در طرح منظور شده است:

- رعایت کامل مقررات ملی ساختمان، مبحث سیزدهم در خصوص تأسیسات الکتریکی ساختمان

- طراحی روشنایی به صورت روشنایی عمومی و روشنایی میزهای مطالعه و کار برای استفاده بهینه از روشنایی و رعایت صرفه‌جویی در انرژی

- طراحی روشنایی به صورت ترکیبی از روشنایی نرمال و اضطراری برای تأمین حداقل روشنایی برای مواقع قطع برق

- استفاده از چراغ‌هایی با حداکثر بازده و لامپ‌هایی با حداکثر بهره نوری (طیف لامپ‌های تخلیه‌ای) مانند لامپ‌های فلورسنت سنت، بخارجیوه و متال هالید

- استفاده از لامپ‌های با حداقل انرژی مؤلفه اشعه ماوراء بنفش در طیف نوری برای جلوگیری از اثر مخرب اشعه ی ماوراء بنفش روی کتاب‌ها و منابع کتابخانه

- قطع و وصل مدارات روشنایی فضاهای عمومی مانند راهروها، سرسراها، پارکینگ‌ها، راه‌پله‌ها، شفت‌ها و محوطه و نیز قطع مدارات روشنایی سالن‌های مطالعه و مخازن کتاب از مراکز امنیتی ساختمان و اقدامات تأمینی برای اعمال سیستم مدیریت ساختمان (BMS) و

عبور می‌کنند و دستگاه‌های هوارسان هم در کنار شفت‌ها قرار دارند. لوله‌کشی توزیع انرژی مورد نیاز و آب بهداشتی از موتورخانه مرکزی از طریق کانال‌های آدم‌رو به شفت‌های تأسیساتی می‌رسد و از آن‌جا به دستگاه‌های هوارسان و گروه‌های بهداشتی متصل می‌شوند. در نتیجه، در سقف فضاهایی که در آن‌ها کتاب‌ها یا منابع وجود دارند به هیچ عنوان لوله‌کشی و حرکت آب وجود ندارد.

لوله‌کشی توزیع انرژی مورد نیاز و آب بهداشتی از موتورخانه مرکزی از طریق کانال‌های آدم‌رو به شفت‌های تأسیساتی می‌رسد و از آن‌جا به دستگاه‌های هوارسان و گروه‌های بهداشتی متصل می‌شوند. در نتیجه، در سقف فضاهایی که در آن‌ها کتاب‌ها یا منابع وجود دارند به هیچ عنوان لوله‌کشی و حرکت آب وجود ندارد.

- تهیه مطبوع: با توجه به لزوم دورنگهداشتن شبکه‌های توزیع آب از فضاهای مخازن و تالارهای مطالعه و به دلیل بزرگی فضاها و انعطاف‌پذیری طرح، مناسب‌ترین سیستم تهیه مطبوع برای ساختمان کتابخانه ملی «سیستم هوارسان تمام هوا» است و در همین راستا سیستم‌های هوارسانی کم‌سرعت با حجم ثابت و به صورت یک کاناله و به یک یا چند منطقه‌ای در طرح منظور شده است.

- حفاظت در برابر آتش: برنامه حفاظت شامل حفاظت جمعیت در فضاهای مطالعه و سالن‌های اجتماعات، جلوگیری از سرایت دود آتش از منطقه حریق به سایر مناطق، حفاظت راه‌های فرار جمعیت و تخلیه دود این مناطق و کنترل دود و آتش در منطقه‌ای که در آن حریق واقع است، می‌باشد. به همین منظور فضاهای طرح - به جز فضاهای تأسیساتی - به ۵۶ منطقه آتش (Fire Zone) تقسیم شده و هر منطقه با هوارسان جداگانه‌ای هوادهی شده است. در هنگام حریق دستگاه هوارسان منطقه مورد نظر خاموش شده و دمپ‌های ضد آتش در مسیر کانال‌های رفت و برگشت هوا از این منطقه به مناطق دیگر بسته می‌شوند. تخلیه دود با روشن شدن مکند‌های هوا شروع می‌شود و فشار هوای منطقه آتش را در مقایسه با مناطق مجاور منفی می‌کند و به این ترتیب از انتشار دود و آتش جلوگیری می‌شود.

- حفاظت از منابع گران‌بهای کتابخانه: هزینه بالا و ماهیت بسیاری از اموال و منابع کتابخانه ملی، به اطفاکننده‌ای تمیز و بهداشتی نیاز دارد. مناسب‌ترین سیستم برای خاموش کردن آتش احتمالی در مخازن بسته اصلی یا مخازن همجوار تالارهای مطالعه و تالار موزه که در آن منابع گران‌بهای کتابخانه نگهداری می‌شود و نیز افراد در آن تردد دارند،

بخش و در جنب هم برای سرویس دهی، اجرا و بهره‌برداری آسان‌تر و کاهش هزینه‌های کابل‌کشی ارتباطی بین این سیستم‌ها

- طراحی کف کاذب در فضاهای اداری و سالن‌های مطالعه از نوع کاملاً مقاوم در برابر آتش و برای دسترسی به ترانزینگ‌ها و جعبه تقسیم‌های حامل کابل‌های سیستم‌های برق، تلفن، کامپیوتر و امکان هرگونه تغییر و تعویض و جابه‌جایی
- طراحی مرکز سیستم صوتی عمومی (paging) با استقرار مراکز صوتی در جنب اپراتورهای مرکز تلفن و مراکز امنیتی، کابل‌کشی برای فضاهای جداگانه به صورت زون‌های جداگانه صوتی
- طراحی مراکز سیستم‌های صوتی خاص برای سالن‌های کنفرانس و سالن‌های همایش و آمفی‌تئاترها
- طراحی سیستم تلفن داخلی گسترده در تمام ساختمان برای ارتباطات تلفنی صوتی و انتقال اطلاعات در داخل و خارج ساختمان
- طراحی سیستم اعلام حریق گسترده تیپ P1 یا L1، از نوع آدرس‌پذیر در تمام فضاهای ساختمان با توجه گستردگی و پیچیدگی فضاهای پروژه و سهولت لوله‌کشی و مداربندی در سیستم
- طراحی سیستم توزیع سیگنال‌های ویدیویی باندهای VHF و UHF یا ماهواره (آنتن مرکزی) با امکان کنترل و تعویض سیگنال قطع و وصل از مرکز واقع در مرکز امنیتی ساختمان
- طراحی شبکه کامپیوتر برای نقل و انتقال اطلاعات در فضاهای اداری و سالن‌های مطالعه و بخش کامپیوتر مطابق با آخرین استاندارد-های موجود و براساس کابل‌کشی ساختار یافته (structured cabling)
- طراحی سیستم امنیتی برای کل ساختمان شامل دوربین مدار بسته (CCTV) و سیستم کنترل دسترسی (Access control) کارت-خوان و قفل مغناطیسی
- امکان دریافت اطلاعات یا ارسال فرمان از مرکز سیستم مدیریت ساختمان (BMS) به تجهیزات کنترل دستگاه‌های تأسیسات مکانیکی اتاق‌های هوارسان و موتورخانه مرکزی و نیز پنل‌های کارت خوان سیستم کنترل دستی از طریق شبکه کامپیوتر
- طراحی آسانسورهای نفربر یا باربر در قسمت‌های مختلف و بین طبقات برای سهولت دسترسی‌ها

پی‌نوشت:

منبع نقشه‌های معماری مجله معمار، شماره ۲۹، بهمن و اسفند ۱۳۸۳، صفحه ۵۷-۴۲ است.

رعایت صرفه‌جویی در انرژی

- استفاده از پریزهای برق متصل به برق بدون وقفه (UPS) برای تغذیه تجهیزات کامپیوتری پایگاه‌های کاری
- نزدیکی پست برق به مصارف عمده با توجه به مسائل ایمنی و دسترسی‌ها برای کاهش هزینه‌های سیستم توزیع نیرو

فضاهای طرح به ۵۶ منطقه آتش (Fire Zone) تقسیم شده و هر منطقه با هوارسان جداگانه‌ای هوادهی شده است. در هنگام حریق دستگاه هوارسان منطقه مورد نظر خاموش شده و دمپرهای ضدآتش در مسیر کانال‌های رفت و برگشت هوا از این منطقه به مناطق دیگر بسته می‌شوند. تخلیه دود با روشن شدن مکنده‌های هوا شروع می‌شود و فشار هوای منطقه آتش را در مقایسه با مناطق مجاور منفی می‌کند و به این ترتیب از انتشار دود و آتش جلوگیری می‌شود.

- استفاده از باس داکت، ترانسفورماتور خشک، کلیدهای فشار متوسط گازی SF6 به جای کلیدهای کم‌روغن برای رعایت مسائل ایمنی و پایین آوردن خطر آتش‌سوزی
- سهولت توزیع نیروی برق، کم شدن تابلهای فرعی، کم شدن یا حذف جعبه تقسیم‌های اضافی تلفن و صوتی به علت وجود شفت‌های تأسیساتی (شامل اتاق برق، سرویس‌های بهداشتی، آبدارخانه، پله فرار، ریزرهای برق و مکانیک، آسانسور) در ساختمان و به فاصله حدود ۷۰ متر از هم
- استقرار کلیه تابلهای نیمه اصلی برق، یوپی‌اس‌ها، مراکز توزیع شبکه‌های تلفن، کامپیوتر، جعبه تقسیم‌های اصلی سیستم‌های صوتی، اعلام حریق، سیستم‌های ویدیویی و امنیتی در اتاق‌های برق شفت‌ها
- ارتباط کلیه اتاق‌های برق به وسیله فضای ریزر به هم و کابل‌کشی‌های سیستم‌های مختلف بین طبقات در داخل آن
- استقرار دیزل ژنراتورهای اضطراری جنب پست برق برای کاهش هزینه‌های باس داکت‌های ارتباطی
- چگالی مصرف برق در ساختمان حدود ۳۲ وات بر مترمربع به دلیل رعایت مقررات و تمهیدات صرفه‌جویی در انرژی در بخش‌های معماری و تأسیسات الکتریکی و مکانیکی که حدوداً کمتر از ۵۰ درصد مصرف برق ساختمان‌های مشابه است.
- تمرکز کلیه مراکز سیستم‌های جریان ضعیف مانند تلفن، اعلام حریق، صوتی، امنیتی، ویدیویی و سیستم مدیریت ساختمان در یک

یک فناوری

بهشت روی زمین

بررسی سیستم فواره‌های برادران بنوموسی^۱

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ

پرهیزگاران در باغ‌ها و چشمه‌ساران اند (سوره مبارکه الذاریات، آیه ۱۵)

فواره‌ها به صورت هم‌زمان به حواس بینایی و شنوایی آرامش می‌بخشند و فضایی آرام ایجاد می‌کنند و انسان را از مزاحمت و آلودگی سروصداهایی ناشی از ترافیک، حفاری خیابان و پارس سگ در دنیای پرسروصدای امروزی مصون می‌دارند. همچنین فواره‌ها فضایی خصوصی فراهم می‌آورند که در آن صدای نجوای افراد در گوشه و کنار به گوش دیگران نمی‌رسد. همچنین، اطراف فواره محل تجمع پرندگان و حوضچه آن محل زندگی ماهیان هم می‌باشد.

فواره‌ها و آب‌نماها جزء جدانشدنی باغ‌ها هستند. این عناصر همان‌گونه که هزار سال پیش در دنیای اسلام رایج بوده‌اند، امروزه نیز رواج دارند. فواره‌ها و آب‌نماها نشانگر نهایت ثروت‌اند؛ چراکه آب در گذشته کمیاب بوده و نمایش آن از جمله عجایب به شمار می‌آمده است. بدین ترتیب فواره‌ها و آب‌نماها سنگ بنای هنر و معماری اسلامی شدند.

یکی از بهترین مثال‌ها در این زمینه، فواره «باغ شیران» در الحمرای اسپانیاست که از عمر آن حدود هزار سال می‌گذرد. (تصویر شماره ۱).

«سلطان محمد پنجم» فرمان داد این فواره برای دربار شیران ساخته شود. عملیات احداث این بنا بین سال‌های ۷۵۹-۷۵۵ ه. ق به سرانجام رسید. این فواره شامل حوض گردی است که در دایره محیطی آن دوازده شیر مرمرین تعبیه شده‌اند. شیرها با کمال ذوق و ظرافت رنگ آمیزی شده‌اند و اغلب به رنگ طلایی هستند. این مجسمه‌های مرمرین، نشانگر برج‌های فلکی و دوازده ماه سال‌اند.

آب این فواره‌ها را از طریق آبراهه‌هایی که به کوه‌های اطراف می‌رسید، فراهم می‌شوند و از طریق یک سازوکار زمان‌بندی شده از مجاری کف حوض خارج شده و از دهان شیرها بیرون می‌ریزد. عموماً به این عقیده هستند که این دوازده شیر، یک ساعت آبی را به وجود می‌آورند به نحوی که آب هر یک ساعت از دهان یکی از شیرها بیرون می‌آید.

بیرون ریختن آب در طول هر ساعت از دهان شیرها نشانه گذر دوازده ساعت و دوازده ماه سال است. حس بی‌زمانی ایجاد شده در کنار این آب‌نما بسیار درخور تأمل بوده است و از این روست که این قصر باشکوه را بهشتی روی زمین فرض می‌کرده‌اند. چنان‌که زمان در بهشت وجود ندارد و ساکنان آن در شادمانی جاویدند. در حاشیه فواره بزرگ این حوض، شعری از ابن زمرک نوشته شده است که در آن زیبایی فواره و قدرت شیران مدح و تحسین شده و هم‌چنین سیستم هیدرولیک فواره توصیف شده است. این

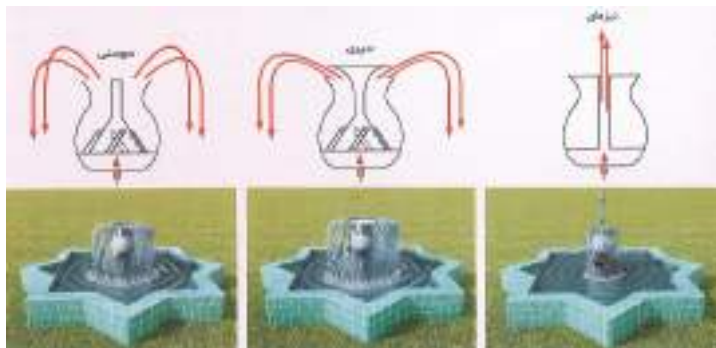

(تصویر شماره ۱)

طرح دیگر توضیح می‌دهند که فواره‌ها چگونه می‌توانند در ترکیب با هم شکل‌هایی تغییرپذیر و پیچیده‌تر ایجاد کنند. طرح آب‌نماهای برادران بنوموسی، سرشار از ریز فناوری‌هایی همچون چرخ‌دنده حلزونی، سوپاپ، بازوی تعادل و توربین‌های بادی و آبی است. همه این‌ها نشانگر توانایی آنان به‌عنوان طراحان و استادکارانی با دانش وسیع از فنون صنعتی و مکانیک سیالات است که ایشان را به ساختن ابزارهایی چون سوپاپ‌های نافی قادر ساخته است.

چشم‌گیرترین فواره‌ها آن‌هایی بودند که شکلشان قابل تغییر بود مثلاً در فواصل زمانی خاص از حالت نیزه‌ای به سپری و برعکس تغییر شکل می‌دادند. این تغییر شکل‌ها به سبب وجود یک قسمت غنچه‌ای در محل خروج آب از فواره میسر می‌شد. این غنچه و همچنین لوله‌هایی که به آن متصل بودند این امکان را فراهم می‌ساختند که شکل خاصی ظاهر شود. سه شکل اصلی عبارت بودند از: سپری، نیزه‌ای و گل سوسن (تصویر شماره ۵) هر فواره می‌توانست هر سه شکل را ایجاد کند اما نخست می‌بایست ظرف آب بزرگی در ارتفاعی بالاتر از فواره و خارج از دید قرار داده شود تا فشار کافی را برای تولید شکل دلخواه آب ایجاد کند. در برخی فواره‌ها چرخ‌دنده حلزونی و حفره‌ای هوشمندانه به نام سوپاپ نافی - که شکل آن شبیه ناف انسان بود - به کار می‌رفت.

(تصویر شماره ۵) سه نوع اصلی فواره‌هایی که توسط برادران بنوموسی طراحی شد

این سوپاپ جهتی را که آب باید بدان سومی رفت تا شکل آب خروجی را ایجاد کند، تعیین می‌کرد. استفاده از چرخ‌دنده حلزونی و چرخ برای انتقال حرکت از آب جاری به لوله چرخان، گامی عمده به جلو در نوآوری سامانه‌های مهندسی کنترل محسوب می‌شود و در ابداع ماشین‌های خودکار دوره انقلاب صنعتی نقشی بسیار اساسی داشته است (تصویر شماره ۶)

(تصویر شماره ۶)

سیستم دقیقاً به همان صورت گذشته باقی مانده است و فقط با نیروی گرانش و فشار آب کار می‌کند.

... آیا در این باغ عجایبی وجود ندارد که پروردگار آن‌ها را در کمال زیبایی، بی‌نظیر و بی‌همتا آفریده باشد؟

تندیسی از جواهرات با نور درخشان که لبه‌های آن با دانه‌های مروارید تزیین شده است.

نقره مذاب که از میان این جواهرات روان است، در زیبایی به صبح دم پاک می‌ماند.

آب و سنگ مرمر به چشم ما چنان درهم آمیخته‌اند

که اجازه نمی‌دهند بفهمیم کدام یک روان است ...

بخشی از شعر فواره شیر سروده ابن زمرک

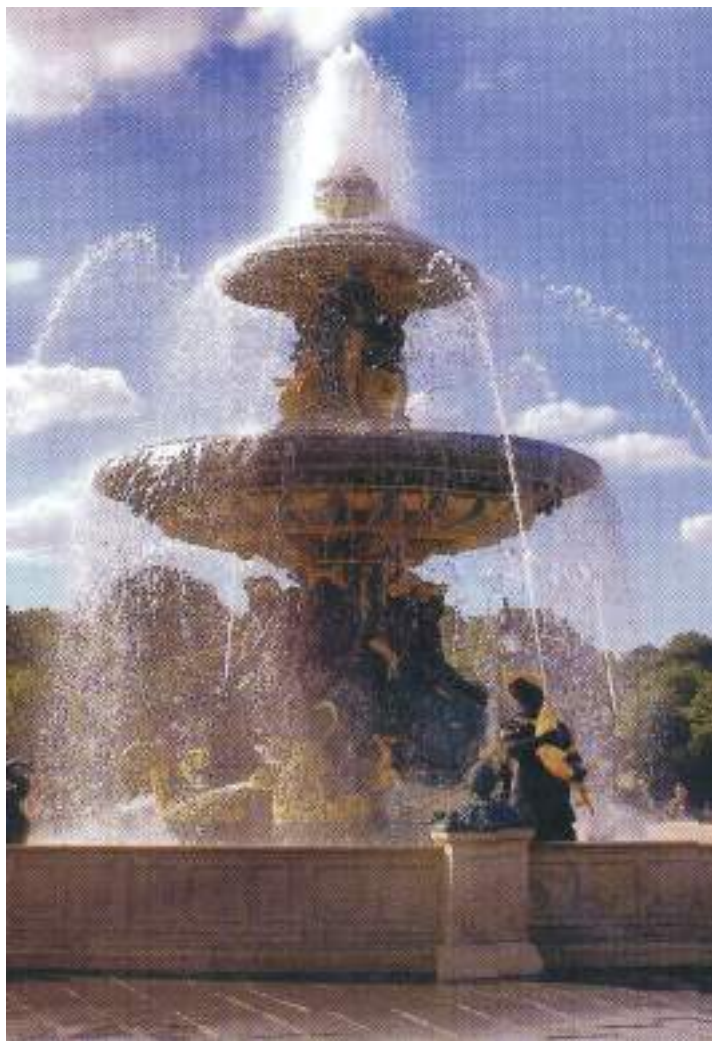

آب‌نماهای برادران بنوموسی

از آنجا که در ذهنیت و تلقی مسلمانان، تصویر آرمانی بهشت برین با آب پیوند دارد، مهندسان مسلمان، زمان و توان زیادی را برای به نمایش درآوردن و در اختیار گرفتن جریان آب در معماری صرف کرده‌اند. برادران بنوموسی در اوایل قرن سوم از جمله چهره‌های مبتکر و خلاق در این زمینه به شمار می‌آیند. محمد، احمد و حسن بنوموسی، کتابی به نام «کتاب الحیل» تألیف کردند و در آن به سازوکار فواره‌ها اشاره کردند، فواره‌هایی که شکل آن‌ها پیوسته تغییر می‌کرد. این فواره‌ها در قرن سوم هجری و حتی امروزه هم مولد حسی آمیخته از رمزآلودگی عرفانی و زیبایی تنوع اشکال آب در بیننده هستند. برادران بنوموسی در کتاب الحیل از شش طرح سخن به میان آورده‌اند.

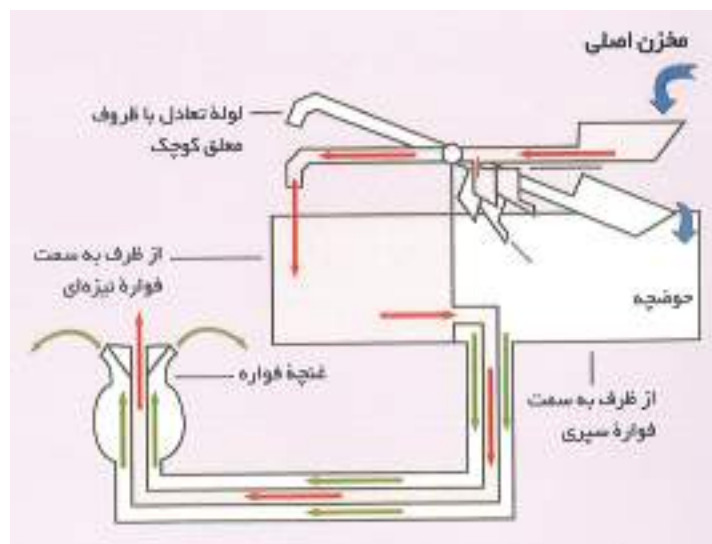

طرح اول را در میان همه فواره‌های موجود می‌توان یافت اما در پنج

مکانیزم سوپاپ نافی برادران بنوموسی به این ترتیب بود که با ورود آب و چرخیدن ملخ، دنده کرمی شکل و سوپاپی که به لوله اصلی متصل بود به حرکت درمی آمدند و آب از این طریق می توانست در هر زمان به یک فواره وارد شود. هر فواره شکل فوران خاص خود را داشت و احساس تغییر خود به خودی را القای کرد.

طرز کار این سامانه بر این مبنا بود که لوله تعادل، آب را از مخزن اصلی هدایت می کرد و دو موقعیت افقی (قرمز) و عمودی (سبز) داشت. در موقعیت افقی، آب از مخزن به محفظه سمت چپ می رفت که لوله هایی را که از غنچه خارج می شدند و شکل نیزه ای داشتند را تغذیه می کرد. با انجام این کار مخازن کوچکی که بر بازوی تعادل استقرار یافته بودند آرام آرام با آب پر می شد. این کار در نهایت بازوی تعادل را کج می کرد و به موقعیت افراشته درمی آورد. در این موقعیت، آب از مخزن اصلی به داخل محفظه آب سمت راست هدایت می شد و غنچه فواره سپری شکل را پر می کرد. محفظه های کوچک آب در کناره ها به آرامی تخلیه می شدند تا آنکه لوله تعادل به موقعیت افقی باز می گشت. این فرآیند تا زمانی که آب در مخزن اصلی وجود داشت، بارها تکرار می شد. (تصویر شماره ۷)

(تصویر شماره ۷) مکانیزم فواره های برادران بنوموسی

فواره های امروزی بر اساس سنت ترکیب جدیدترین ریز فناوری ها ساخته می شوند؛ در حالی که موسیقی و نور را هم با فوران آب همراه کرده اند. تاریخ هزارساله فواره ها و آب همراه با نبوغ بشری همچنان ما را در حیرت نگه داشته است.

منبع:

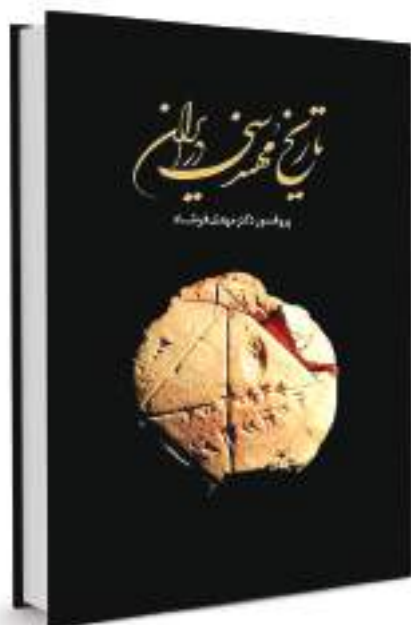
۱. ۱۰۰۱ اختراع؛ میراث مسلمانان در جهان ما، پروفیسور سلیم احسنی، سرپرست گروه

مترجمان: کاظم طلائی، انتشارات طلائی: ۱۳۹۰

یک کتاب

تاریخ مهندسی در ایران

اثر پروفسور دکتر مهدی فرشاد

پروفسور دکتر مهدی فرشاد (متولد ۱۳۲۰ خورشیدی) دانش‌آموخته مهندسی عمران از دانشکده فنی دانشگاه تهران، فوق‌مهندس دانشگاه کلمبیا در نیویورک و دکترای مهندسی از دانشگاه استنود آمریکا است. او پس از دو دهه تصدی کرسی استادی در دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز به سوئیس مهاجرت کرد و در دهه اخیر با سمت استادی در انستیتوی فدرال آن کشور به تدریس اشتغال دارد. ایشان هم‌زمان در مؤسسه تحقیقاتی فدرال سوئیس، در بخش مربوط به پژوهش و آزمایش مواد و مصالح به تحقیق و پژوهش مشغول بوده‌اند. در همین زمان، استاد به صورت دوره‌ای در بسیاری از دانشگاه‌های معتبر در دیگر نقاط جهان به تدریس پرداختند که از جمله آن‌ها می‌توان به دو سال تدریس در دانشگاه تورنتو کانادا اشاره کرد. پروفسور فرشاد علاوه بر فعالیت پژوهشی و آموزشی در دانشگاه به کار اجرایی نیز مشغول بوده است. طراحی و هدایت پروژه‌های سازه‌ای پرشماری در ایران و دیگر کشورها را به انجام رسانده است. حضور ایشان به عنوان متخصص برجسته در بسیاری از پروژه‌های توسعه مهندسی و سازمان‌های بین‌المللی استاندارد، حائز اهمیت است. به علاوه ایشان یکی از سه عضو بنیان‌گذار فرهنگستان علوم مهندسی در ایران هستند. مقالات تحقیقی پروفسور فرشاد که به صورت بین‌المللی به زبان‌های فارسی، انگلیسی و آلمانی منتشر شده است بالغ بر ۲۵۰ عنوان است و تألیف بیش از ۳۰ عنوان کتاب به زبان‌های فارسی و انگلیسی از دیگر نقاط ارزشمند و ماندگار کارنامه ایشان به حساب می‌آید. نوشته‌های پروفسور فرشاد را می‌توان به سه گروه تخصصی در زمینه علوم مهندسی، تألیفات میان‌رشته‌ای مرتبط با علوم مهندسی مواد، مکانیک مواد، مکانیک مهندسی، ریاضیات مهندسی، مهندسی زیست و زوال سیستم‌های فنی، تاریخ مهندسی در ایران، تاریخ علم در ایران و نیز نگرش سیستمی در علم و عرفان تقسیم‌بندی کرد.

آشنایی با کتاب:

به عمل نیامده است. در این کتاب با وقوف به این همبستگی و با ملاحظه آن دیدگاه، کوشش شده است که سنت مهندسی و فن در ایران بهتر شناخته و شناسانده بشود. به طور کلی بررسی‌های این مجموعه شامل بحث در تاریخ عقاید فنی، اختراعات و اکتشافات، علوم مهندسی، ساخته‌ها و آفرینش‌های فنی-مهندسی می‌باشد. همچنین در قسمت‌هایی از کتاب، سرگذشت چهره‌های تابناک ایرانی که در بنیان‌گذاری و پیشبرد فنون مهندسی و تمدن جهانی نقش عمده داشته‌اند آمده است.

پیش از آن‌که به بررسی تاریخ مهندسی در ایران مبادرت بشود بایستی محدوده‌ای که در آن این مطالعات باید انجام گیرد، مشخص شود. تعیین و تعریف چنین قالبی

زیربنای تمدن ایران را تشکیل داده بلکه همواره در طول تاریخ، فرهنگ‌های دیگر را نیز بهره‌مند ساخته است. نقش تمدن فنی ایران در تشکیل و تکامل تمدن جهانی بنیادی است و به جاست که مطالعه جداگانه‌ای از روند تکاملی این جنبه از تاریخ تمدن ایران به عمل آید.

از دیدگاه شرقی تعیین و تعریف محدوده فنون مهندسی و وجوه تمایز آن‌ها از یکدیگر و از سایر شعبه‌های تمدن کار آسانی نیست. از لحاظی - که در طول کتاب به آن‌ها اشاره خواهد شد- مهندسی و فن در ایران زمین همواره با علم، هنر، فلسفه و مذهب روابط ناگسستنی داشته است. شاید این خود یکی از دلایلی بوده که به موجب آن تاکنون سعی در تفکیک تکنولوژی از جنبه‌های دیگر تاریخ تمدن ایران

در این کتاب بخشی از تاریخ تکنولوژی و مهندسی در ایران از آغاز تا امروز بررسی شده است. بیش از این، به جنبه‌هایی از تاریخ فنون و مهندسی در ایران - به طور پراکنده در مطالعات و نوشته‌های مربوط به تاریخ تمدن در ایران - پرداخته شده است. در این مجموعه، سرگذشت فناوری و مهندسی در ایران از دیدگاه فنی و مهندسی در یک جا و در قالبی مجزا ارائه می‌گردد. سنت تکنولوژی و مهندسی در ایران، بسیار باستانی، قوی و غنی است. تکنولوژی در این کشور از دورترین دوران تمدن انسانی پایه‌ریزی شده و در طی هزاران سال سیر تکاملی خویش را پیموده است. مهندسی در ایران در قالب اختراعات و تئوری‌های علمی و فنی، ساخته‌ها، مصنوعات و اکتشافات نه تنها

شماره شناسه: فرشاد، مهدی، ۱۳۲۰-
عنوان و نام پدیدآور: تاریخ مهندسی در ایران / نویسنده مهدی فرشاد؛ به کوشش تورج نائیج پور.
مشخصات ناشر: تهران؛ مهرماه، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری: ۵۱۲ ص؛ مصور.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۴-۰۴-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: مهندسی - ایران - تاریخ.
شناسه افزوده: نائیج پور، تورج، گردآورنده
رده بندی کنگره: ۲۱۳۸۹ ت ۴ ف ۱۰۷/ ...
رده بندی دیویی: ۶۲۰/۰۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۲۱۹۳۶۴۶

که در تاریخ مهندسی تأثیر عمده‌ای داشته، آمده است. فصول یازده و دوازده به طرح مباحثی در باب ارتباط بین دانش و هنر در تاریخ مهندسی ایران اختصاص دارد. در فصل سیزدهم، شرح مجملی در مورد بعضی از چهره‌های تابناک مهندسی در ایران باستان آورده شده است. فصل چهاردهم نیز به یادآوری مختصری از اختراعات و نوآوری‌هایی که در ایران صورت گرفته اختصاص دارد. ضمناً فهرست کروئولوژیک (گاهشمارانه) مجملی از تاریخ مهندسی و فنون در ایران در این بخش آمده است. کتاب با بخش پانزدهم که شامل بحث در زمینه تاریخچه ارتباط فرهنگی تمدن ایرانی با سایر فرهنگ‌هاست، پایان می‌پذیرد. نویسنده از منابع بسیاری برای تألیف کتاب بهره برده که فهرست بعضی از این مأخذ در انتهای کتاب آمده است. تصاویر کتاب نیز در بسیاری موارد از مأخذ مذکور گرفته شده است.

مطالعات و مطالبی که در این کتاب عرضه شده مختصر هستند و طبعاً در بعضی موارد کامل نیستند. چه بسا مدارک و نوشته‌های پارزشی در زمینه تاریخ مهندسی در ایران وجود داشته باشد که در این مجموعه گنجانده نشده است. اما اثر حاضر، گامی است در مسیر شناختن و شناساندن سنت مهندسی در ایران و شالوده‌ای برای انجام مطالعات بعدی.

لحاظ است ارزیابی آثار مهندسی و فنی زمان‌های گذشته را باید با احتیاط و با توجه به مطالب مذکور انجام داد.

نکته دیگری که در بررسی‌های تاریخ مهندسی به خصوص در تمدن ایران باید به آن توجه داشت حوزه تأثیر تمدن تکنولوژیکی ایران است. شواهد و مدارک تاریخی مؤید آن است که ایران و سرزمین‌های پیرامونش مهد تمدن جهان بوده است. محدوده جغرافیایی ایران در طول زمان تغییر کرده و غالباً خاک کنونی ایران فقط جزئی از حوزه سیاسی و حکومتی آن دوران به شمار می‌آید. آنچه را که تمدن ایرانی می‌نامیم سنت‌هایی است که با ویژگی‌هایی به نام فرهنگ ایرانی بر این سرزمین حاکم بوده و در فرهنگ‌های دیگر هم تأثیر داشته است. بررسی و مطالعه آثار باستانی که در خاک کنونی ایران واقع شده‌اند خود می‌تواند تا حد زیادی معرف قدمت و غنا و پیوستگی سنت‌های فنی و مهندسی در تمدن ایران باشد. این، خود قلمرو دیگری برای انجام مطالعات تاریخ مهندسی است. کتاب حاضر که بر اساس ملاحظات فوق نگاشته شده است شامل فصول زیر است:

فصل اول شامل مقدمه و آغاز تمدن تاریخ مهندسی در ایران است. در فصل دوم تاریخچه مواد و مصالح و در فصل سوم تاریخچه ابزار وسایل و ماشین‌های مورد بررسی قرار می‌گیرد. فصل‌های چهارم تا نهم شرح فعالیت‌های فنی و مهندسی را در بردارد.

در فصل دهم، تاریخچه خط و اندازه‌هایی

دیدگاه بررسی‌کننده را روشن خواهد کرد و راه را برای تکمیل این مطالعات خواهد گشود. تاریخ مهندسی و فنون عبارت از شرح کلیه فعالیت‌های خلاقه بشری است که به‌گونه‌ای در زندگی و محیط او مؤثر بوده است، این تعریف شامل فعالیت‌های مربوط به کشف، شناخت و بهره‌برداری از موارد و پدیده‌ها و ابداع و خلق ابزار و وسایل ارتباطی، ماشین‌ها، ساختمان‌ها و کلیه مصنوعات مادی می‌شود. در بیان تفاوت فن و مهندسی باید گفت که خلق آثار مادی یک فن است در حالی که بهره‌برداری از شناخت و دانش در چنین خلاقیتی آن را به تعریف مهندسی نزدیک می‌سازد. آثار و مدارک باستانی را می‌توان از دیدگاه فنی و مهندسی نگریست و آن‌ها را با معیارهای فنی تفسیر و ارزیابی نمود. نکته‌ای را که در طی چنین مطالعاتی باید مورد توجه قرار داد آن است که تفسیر آثار هر زمان با معیارهای فنی زمان به بعد امکان‌پذیر است ولی ارزیابی و قضاوت درباره آن‌ها با معیارهایی متفاوت از معیارهای زمان خودشان چندان صحیح نیست؛ پیشرفت تکنولوژی چون بنایی است که در طول زمان بر روی دانش و فنون زمان‌های قبل پی‌ریزی و استوار گشته و به تدریج تکمیل می‌شود. آنچه که در یک مرحله بعدی زمانی ممکن است جزء بدیهیات فنی و مهندسی و یا علمی محسوب شود، احتمالاً در زمان‌های پیشین وقت و کوشش گروه کثیری از متفکرین و صنعت‌کاران مصروف آن گشته است. بدین

یک رخداد

دومین یادمان ملی گرامیداشت روز ابوریحان بیرونی

و روز نقشه بردار

عکس: محمد طاهری

در ابتدای این مراسم، مهندس بهمن مؤمنی مقدم ریاست جامعه مهندسان نقشه‌بردار ایران ضمن عرض خیرمقدم و خوش‌آمدگویی به میهمانان و تبریک روز ملی بزرگداشت ابوریحان بیرونی و مهندس نقشه‌بردار، گفت: «جامعه مهندسان نقشه‌بردار ایران با قدمتی حدود چهل سال، پتانسیل بالایی در اثرگذاری بر مسائل صنفی و فرهنگی کشور دارد و این گردهمایی‌ها می‌تواند ما را در جهت منافع ملی و حرفه‌ای سوق دهد». وی با یادآوری این موضوع که ما در مناسبات صنفی و حرفه‌ای در کشور نقص‌های فراوانی داریم تأکید کرد: «اکنون که در مراسم بزرگداشت سالروز ابوریحان بیرونی، این دانشمند برجسته هستیم آرزومندیم که با توکل به خداوند بزرگ و یاری مدیران و مسئولان محترم کشور عزیزمان ایران و همیاری مهندسان نقشه‌بردار بتوانیم وارثان شایسته مکتب اخلاقی و علمی این دانشمند بزرگ باشیم و راه این بزرگ مرد شهیر را تداوم بخشیم». رئیس جامعه مهندسان نقشه‌بردار ایران ابراز امیدواری کرد که این مراسم، همچنان که آغازی نو در تاریخ پژوهی رشته مهندسی نقشه‌برداری است، شروعی تازه در آشنایی، پیوند و هم‌افزایی نیروهای صنفی و حرفه‌ای و دولتی در این حوزه باشد و ثمرات مبارک این پیوند و آشنایی در گردهمایی‌های آتی بیش از پیش به چشم آید.

مهندس فرج‌اله رجبی، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور و عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی سخنران

این مراسم عصر روز دوشنبه ۱۳ شهریورماه در مجموعه فرهنگی شقایق در تهران با هدف تجلیل از جایگاه مهندسان نقشه‌بردار فعال در عرصه‌های پیشرفت و توسعه کشور و همچنین ارج نهادن به خدمات ارزنده دانشمند شهیر ایرانی ابوریحان بیرونی به همت جامعه مهندسان نقشه‌بردار ایران برگزار شد.

قرار گرفته ایم که جامعه مهندسی ما به هر دلیل و گاه به واسطه برخی واقعیت‌های بیرونی با فشارهای گوناگونی روبه‌رو است و شاید بتوان گفت در حادث‌ترین شرایط جامعه مهندسی کشور قرار گرفته ایم».

رجبی جامعه چند صد هزار نفری مهندسی را به حکایت آن غولی تعبیر کرد که از شیشه خارج گشته و حالا همه، از دولت تا دستگاه‌های نظارتی، به نحوی به دنبال تصاحب کرسی ریاست بر این حوزه هستند و ادامه داد: «به همین جهت جامعه مهندسی در پرفشارترین شرایط خود در دهه‌های اخیر قرار گرفته و از هر سو در معرض تهاجم است؛ بنابراین باید تأکید کنم که برای خروج از این عرصه و بحران‌های حاکم، نیازمند گفت‌وگو و تبادل نظر هستیم و باید به صورت یکپارچه با هم همکاری کنیم و هم‌افزایی داشته باشیم تا با پشتیبانی از یکدیگر در زیر یک چتر واحد و کاملاً حساب شده و با بصیرت عمل کرده و از خواسته‌های خود دفاع کنیم و از این وضعیت خارج شویم».

عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی، نقش مهندسان نقشه‌بردار را در امر ساختمان بسیار برجسته خواند و اظهار داشت: «هزینه‌های مهندسی در عرصه ساخت‌وساز، با احتساب تمام موارد، به ازای هر متر ساختمان کم‌تر از یک صد هزار تومان خواهد بود. این در حالی است که در معاملات مسکن، به راحتی از ارقامی بیش از این به ازای هر متر ساختمان در چانه‌زنی صرف نظر می‌کنند. من در پاسخ به یک مرکز نظارتی که نسبت به این هزینه‌ها انتقاد داشت، تأکید کردم که هزینه‌های مهندسی در عرصه ساخت‌وساز در بسیاری از شهرها حتی به یک دوم این مبلغ نیز نمی‌رسد؛ اما متأسفانه به دلیل نگاه سوداگرانه و کاسب‌کارانه که بعضاً در این عرصه‌ها حاکم شده است، بسیاری حاضر نیستند در این حوزه ملی سرمایه‌گذاری کنند».

بعدی مراسم بود. وی ضمن تبریک روز مهندسی نقشه‌برداری گفت: «امروز که به یاد ابوریحان بیرونی نام‌گذاری شده است، یاد این دانشمند را گرامی داشته و یادآوری می‌کنم که در گذشته به دلیل آن‌که اندیشمندان و بزرگان ایرانی در آزمایشگاه‌ها و در میدان‌ها به صورت مستقیم و مداوم به کار و فعالیت می‌پرداختند، طلایه‌دار تمام عرصه‌ها و رشته‌های علمی بودند؛ اما متأسفانه از زمانی که ایرانیان فعالیت‌ها را رها کردند، از قافله‌ای که سال‌ها طلایه‌دار آن بودند عقب ماندند. امیدواریم که بار دیگر دورانی فرا برسد که دوباره ما با تلاش مداوم طلایه‌دار همه عرصه‌ها باشیم و تنها به گذشته خویش افتخار نکنیم».

وی در ادامه به چالش‌های کنونی سازمان نظام مهندسی ساختمان اشاره کرد و اظهار داشت: «شما مهندسان نقشه‌بردار، همکاران عزیز من و مایه افتخار جامعه مهندسی کشور هستید. باید پذیرفت جامعه مهندسی کشور نیازمند گفت‌وگو و تبادل نظر و تشریک مساعی است؛ به ویژه به این خاطر که در دورانی

نماینده مردم شیراز در مجلس، با اشاره به مسئولیت‌هایی که مهندسان به لحاظ حقوقی در عرصه ساختمان عهده‌دار می‌شوند، این موارد را بسیار سنگین‌تر از ارقام مالی مبادله شده در این زمینه دانست و خاطرنشان کرد: «متأسفانه مواردی همچون هزینه‌های مهندسی در عرصه ساخت‌وساز، بهانه‌هایی است که برای هجمه به جامعه مهندسی کشور مورد سوءاستفاده واقع می‌شوند. به همین خاطر من از همه دوستان تقاضا دارم که در شکل‌ها و صنوف و سازمان‌ها، به یکدیگر کمک کنند و با تعامل و تشریک مساعی، جبهه واحدی را شکل دهند تا بتوانند در مقابل نگاه‌هایی که برخلاف منافع ملی و مبتنی بر سوداگری است، بایستند. رئیس شورای مرکزی نظام مهندسی ساختمان کشور در پایان با تشکر از جامعه صنفی مهندسان نقشه‌بردار ایران، ابراز امیدواری کرد که در آینده فرصت‌های تعامل بیشتر با این جامعه فراهم آید.

سخنران بعدی نشست، دکتر پیروز حناچی ضمن تبریک روز نقشه‌بردار به حاضران در مراسم، گفت: «با اینکه رشته من معماری و شهرسازی است اما مواردی هستند که رشته مهندسی نقشه‌برداری را به شهرسازی و معماری گره می‌زنند و از این جهت من در این مراسم حضور دارم.» وی با اشاره به وضعیت نقشه‌برداری کشور و پیشرفت آن در دهه‌های گذشته، گفت: «در گذشته نقشه‌های پوششی با مقیاس ۱:۵۰۰۰۰ توسط ارتش و زیر نظر مستشاران آمریکایی تهیه می‌شد؛ اما خوشبختانه در حال حاضر در سازمان نقشه‌برداری کشور و سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح همه نقشه‌های مورد نیاز کشور تولید می‌شود. علاوه بر این، فناوری هم پیشرفت شایان توجهی کرده و شکل بسیاری از مأموریت‌ها را تغییر داده است.»

مشاور وزیر راه و شهرسازی با ابراز امیدواری نسبت به بهبود تهیه نقشه در کشور، تأکید کرد: «آنچه شما مهندسان نقشه‌بردار مسئولیت آن را در کشور به عهده دارید، از نوع تولید قدرت است. هرچند با بضاعت محدودی که در کشور از حیث فناوری و امکانات داریم، در حال تعقیب روش‌های موازی متنوعی هستیم؛ امیدوارم با پیگیری سازمان نقشه‌برداری کشور و سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح که نسبت به این امر در کشور مسئولیت دارند، با سرعت بیش‌تری به وضعیت بهینه نزدیک شویم.»

حناچی با اشاره به تأثیراتی که رشد فناوری در زمینه‌های گوناگونی مثل ارتباطات، تجارت الکترونیک و مدیریت کسب‌وکار در جهان از خود برجای گذاشته است، رشته نقشه‌برداری را نیز متأثر از این فضا دانست و اظهار داشت: «در زمینه کار شما مهندسان نقشه‌بردار، با توسعه زیرساخت‌ها و سرمایه‌گذاری‌هایی که در چهارچوب وظیفه دولت است، می‌توان چنین تحولاتی را پدید آورد. خوشبختانه هم‌اکنون نسبت به ده سال پیش، در زمینه سامانه‌های اطلاعات مکانی (GIS) پیشرفت خوبی داشته‌ایم و بسیاری از شهرهای کشور به این سامانه مجهز شده‌اند. البته این زیرساخت به صورت یکپارچه شکل نگرفته است، اما به صورت موضعی در تمام کلان‌شهرها به وجود آمده است. حدود ده سال پیش در وزارت مسکن و شهرسازی، با همکاری وزارت کشور و سازمان نقشه‌برداری کشور، نسبت به تهیه نقشه ۱:۲۰۰۰ برای دویست شهر کشور آغاز به کار کردیم. خوشبختانه اکنون بسیاری از شهرداری‌ها پیگیری ایجاد چنین زیرساخت‌هایی هستند.» دکتر حناچی سرمایه‌گذاری و اقدام اولیه در این زمینه را کار دولت دانست و ادامه داد: «در کشورهای موفق جهان، این دولت‌ها هستند که سرمایه‌گذاری اولیه را انجام می‌دهند و دستگاه‌های زیربنایی را مأمور می‌کنند که اطلاعاتشان را بر روی این زیرساخت‌ها وارد کنند. در کشور ما هم این باب آغاز شده، هرچند که به‌کندی پیش می‌رود.»

حناچی با اشاره به وضعیت سامانه اطلاعات مکانی شهر تهران گفت: «ما یکی از بهترین سامانه‌های اطلاعات مکانی را در شهر تهران و در شهرداری تهران داریم. انصافاً در این زمینه کارهای خوبی از زمان آقای کرباسچی آغاز شد و ادامه پیدا کرد و در دوره قبلی هم سرمایه‌گذاری مناسبی در این خصوص انجام شد و هم‌اکنون اطلاعات توصیفی بسیار خوبی در این سیستم در دسترس مدیران است.» وی ضمن ارائه نمونه‌هایی در این زمینه ادامه داد: «اما سؤال و انتقاد ما همیشه این بوده است که اگر ما این اطلاعات را از دسترس خارج کنیم و به کسی اجازه دسترسی به آن را ندهیم، نمی‌تواند مفید و مؤثر واقع شود. این زیرساخت باید در اختیار بخش خصوصی قرار گیرد که بتواند براساس آن خدمات مختلفی را تعریف و به مردم ارائه کند و از آن بهره‌برداری کند. در چنین شرایطی مردم از مزایای این امکانات بهره‌مند خواهند شد و شهرداری نیز به منافع حاصل

از دیگر سخنرانان و مهمانان دومین یادمان ملی گرامیداشت روز ابوریحان بیرونی و تجلیل از مقام مهندس نقشه بردار می توان به بهرامعلی رئیس کانون کارشناسان رسمی دادگستری تهران، معصومی معاونت پژوهشی و نوآوری سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، توکلی معاونت فنی سازمان نقشه برداری کشور و صادقی نائینی مدیرکل سنجش از راه دور سازمان فضایی ایران و اعضای هیئت رئیسه شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور و جمعی از اعضای هیئت مدیره و بازرسان و شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان استان تهران و نظام مهندسی معدن استان تهران و بسیاری از شخصیت های علمی و دانشگاهی رشته نقشه برداری و پژوهشگران و محققان شخصیت علمی ابوریحان بیرونی و همچنین پیشکسوتان رشته مهندسی نقشه برداری اشاره کرد.

در حاشیه این مراسم، برای نخستین بار به همت جامعه مهندسان نقشه بردار ایران، از تندیس ابوریحان رونمایی گردید و ضمن تجلیل از مهندس حسن مجربی کرمانی که از مؤسسين جامعه مهندسان نقشه بردار ایران است، این تندیس به وی اهدا شد. محمدرضا سبحان فرزند مرحوم مهندس عباس سبحان، جغرافی دان و نقشه نگار برجسته ایرانی و بنیان گذار دانش نقشه نگاری به شیوه نوین در ایران نیز از مهمانان ویژه این مراسم بود. دومین یادمان ملی گرامیداشت روز ابوریحان بیرونی و تجلیل از مقام مهندس نقشه بردار، پس از اهدای لوح تقدیر به اعضای دبیرخانه برگزاری مراسم و با قرائت بیانیه اختتامیه به کار خود خاتمه داد و دبیرخانه دائمی این مراسم در محل جامعه مهندسان نقشه بردار ایران تشکیل شد.

متن قطعنامه پایانی

از سرمایه گذاری در این زمینه دست می یابد و مزایایی همچون ایجاد اشتغال را نیز به دنبال خواهد داشت. به عنوان مثال در پروژه ملبورن، نرم افزاری تهیه شده است که شهروندان به کمک آن می توانند قبل از سفر به مرکز شهر، پارکینگ مورد نیاز خود را رزرو کنند و در این صورت تا ۳۰ درصد تخفیف بگیرند. به این ترتیب امکان استفاده از حداکثر فضای پارکینگ های مرکز شهر نیز فراهم می شود. چنین خدماتی می توانند بهره وری را در شهر افزایش دهند و خدمات بهتری را نیز به شهروندان ارائه دهند. همچنین باید به نقش این سامانه ها در کاهش سفرهای غیر ضروری در شهرها اشاره کرد.

در ادامه مراسم مهندس قربانخانی، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان تهران، با تبریک روز ملی مهندس نقشه بردار، گفت: «این که به واسطه دانشمندانمان چنین مناسبت هایی را گرامی می داریم، قابل تحسین است. گذشته تاریخی ما ایرانیان باعث افتخار ماست و هر آنچه داریم، از این بزرگان داریم». وی نقش و جایگاه مهندسان نقشه بردار را در امور زیربنایی تعیین کننده توصیف کرد و در ادامه گفت: «چندی پیش در جستجو برای نوشتن مقاله ای، موضوعی را دریافتم که ذکرش در این نشست خالی از لطف نیست. بعد از ورود کریستف کلمب به قاره آمریکا، تصمیم گرفته شده که از سرزمین جدید نقشه برداری کنند. مسئولیت گروهی را که به نقشه برداری از این قاره می پرداخت، یک ایتالیایی به نام آمریگو و سپوچی بر عهده داشت. بعدها که نقشه این قاره تهیه شد، وقتی تصمیم به نام گذاری این سرزمین جدید گرفته شد، نام همان نقشه بردار را بر آن سرزمین گذاشتند؛ و حالا یک قاره پهناور و وسیع در دنیا به نام یکی از مهندسان نقشه بردار است.»

یک استان، یک سازمان

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قزوین

تاریخچه تأسیس سازمان نظام مهندسی ساختمان

وقوع زلزله و تلفات سنگین آن هشدار و نقطه شروعی برای آسیب‌شناسی مسائل مربوط به ساخت‌وساز در کشور بود چرا که تعداد قابل توجهی از ساختمان‌ها به دلیل عدم رعایت آیین‌نامه‌های زلزله تخریب شدند. نخستین گام پس از وقوع زلزله طبرس، تدوین آیین‌نامه ۲۸۰۰ و ابلاغ رسمی آن در سال ۱۳۶۶ بود. این آیین‌نامه ضمانت اجرایی نداشت و ساخت‌وسازها در کشور بدون توجه به مقررات ادامه داشت و تنها در ساختمان‌های دولتی آیین‌نامه رعایت می‌شد و به صورت جدی الزاماتی ایجاد نشد که این آیین‌نامه در عمل نیز اجرا شود.

روند ساخت‌وساز تا زمان وقوع زلزله رودبار منجیل بدون توجه به آیین‌نامه ۲۸۰۰ ادامه داشت و بی‌تردید زلزله رودبار تأثیرگذارترین زلزله در زمینه ساخت‌وساز اصولی و مقاوم‌سازی در برابر زلزله و حوادث طبیعی بود و نقطه عطفی در مطالعات زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله در ایران شد. این زلزله چنان تأثیرگذار بود که می‌توان گفت بعد از آن رویداد بود که ستاد مدیریت بحران کشور شکل گرفت و قانون نظام مهندسی ساختمان در مجلس شورای اسلامی تصویب و سازمان نظام مهندسی ساختمان تأسیس شد. هم‌اکنون سازمان نظام مهندسی ساختمان، به‌عنوان بزرگ‌ترین NGO تخصصی کشور، با دارا بودن حدود چهارصد هزار نفر عضو، تخصصی‌ترین و مورد اعتمادترین مرجع در امر ساخت‌وساز است. سازمان نظام مهندسی ساختمان با هدف تأمین امنیت و ساخت‌وساز اصولی مطابق با قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و با حفظ اصالت فرهنگ اسلامی-ایرانی تأسیس شده که می‌بایست سلامت و امنیت جسمی و روحی شهروندان را تأمین کند و با مدیریت تمامی منابع امکانات و ظرفیت‌های موجود، نهاد مؤثری در کشور باشد.

از این شماره قصد داریم در این بخش یکی از سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها را معرفی نماییم.

کسب موفقیت‌های پی‌درپی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قزوین در عرصه کشور و در حوزه‌های مختلف، از کسب تندیس رعایت مقررات ملی ساختمان برای پنج سال متوالی و طرح عظیم احداث هزاران واحد مسکن مهر در نقاط مختلف گرفته تا برگزاری ده‌ها دوره و سمینار آموزشی جهت بهره‌مندی اعضا، از دانش و فناوری روزآمد برگی است از مشارکت صدها مهندس پرتلاش و با انگیزه که در قالب اعضا سازمان

به‌عنوان بازوان مستحکم سازمان نقش‌آفرینی نمودند. عملکرد سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قزوین دلیلی شد تا نسبت به معرفی این سازمان در این شماره ماهنامه شمس اقدام شود.

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قزوین

شهر قزوین نیز تا دهه ۷۰ زیر نظر استان زنجان بود و امور مرتبط با ساخت‌وساز و سازمان نظام مهندسی ساختمان در این استان پیگیری می‌گردید، مهندسان استان با تشکیل جامعه مهندسين در شهر قزوین امور مربوط به ساخت‌وساز را انجام می‌دادند و پس از استان شدن قزوین در سال ۱۳۷۶ پیگیری تأسیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قزوین صورت گرفت. تا اینکه هفدهم آذرماه سال ۱۳۷۷ اولین هیئت‌مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان مشغول به فعالیت شدند.

با برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته و اعتماد مردم و مسئولان به این سازمان تازه تأسیس، فعالیت آن رنگ و بوی تازه‌تری گرفت و این امر موجب شد تا مهندسان استان در صدد خرید ساختمانی جهت ساماندهی امور مزبور برآیند. این امر با تأمین مالی و تسهیلات بانکی در سال ۱۳۸۲ محقق شد. در سال ۸۴، در پی تغییرات، یک طبقه از ساختمان موجود به اتاق جلسات و یک طبقه نیز به سایر واحدهای موجود اختصاص یافت و هم‌زمان واحد کمیسیون‌ها کار خود را آغاز کرد. در همین ایام واحد گاز و واحد صدور پروانه اشتغال نیز به تشکیلات سازمان افزوده شد.

با توجه به هماهنگی به عمل آمده با مراجع صدور پروانه ساختمان، از سال ۱۳۸۵ کمیته‌ای با عنوان «مقاوم‌سازی و گسترش» در سازمان تشکیل شد که برای اولین بار در کشور، با همکاری شهرداری، جهت ساختمان‌های گسترشی، قبل از صدور پروانه ساختمان «پروانه مقاوم‌سازی» صادر می‌نمود. پس از آن سازمان توانست خدمات فنی و مهندسی خود را به شهرهای درجه ۴ نیز تعمیم دهد و همچنین در راستای اعمال ماده ۱۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و اعمال ماده ۹ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در خصوص دفاتر مهندسی، دفاتر نمایندگی آبیک، تاکستان، بوئین زهرا، محمدیه و البرز را تشکیل داد. از سال ۸۵ روند فعالیت سازمان مطلوب‌تر شده بود. مشارکت بیش‌تر اعضا و تلاش هیئت‌مدیره برای رشد و ارتقاء این

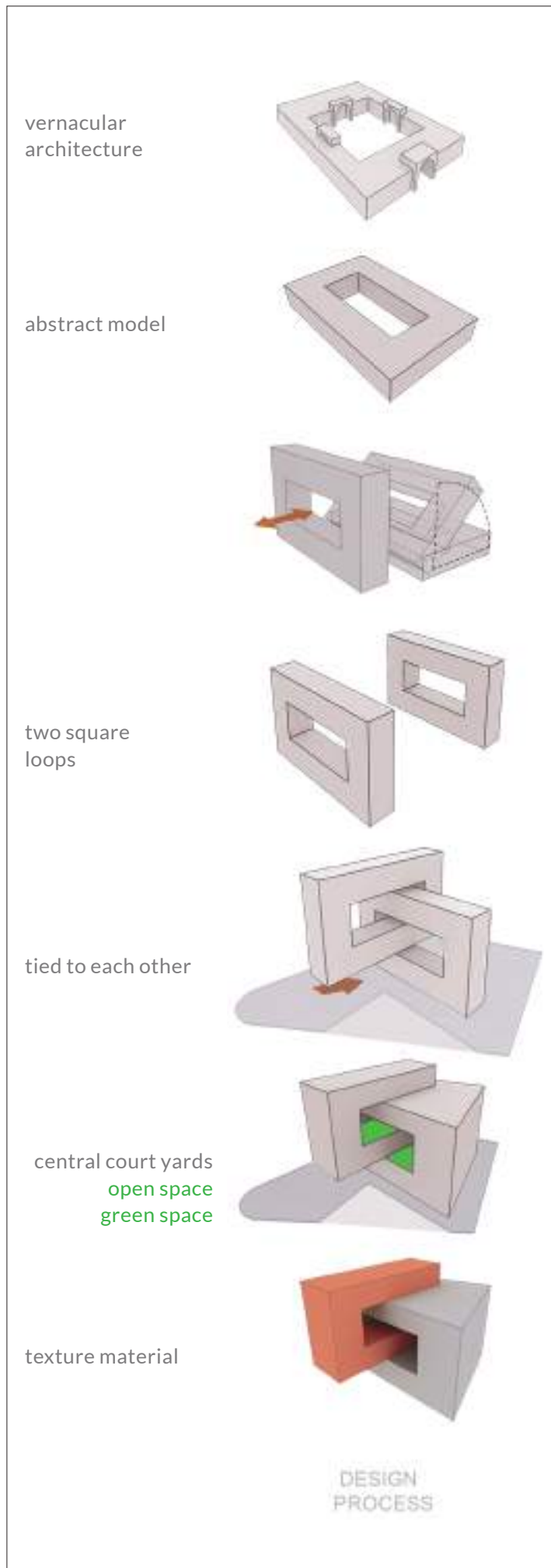

سازمان موجب خدماتی نظیر تبدیل سهمیه به ظرفیت اشتغال، تهیه نرم‌افزار جامع توزیع ظرفیت و تشکیل صندوق قرض الحسنه حضرت ابوالفضل (ع) جهت ارائه تسهیلات به اعضاء اشاره نمود.

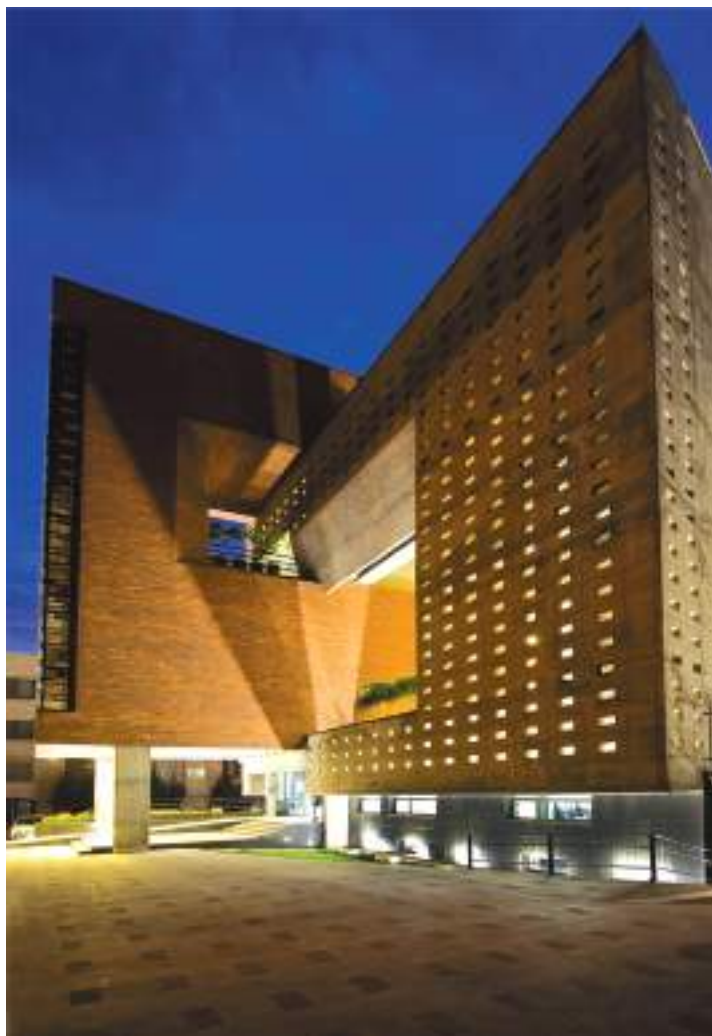
کمیته کنترل نظارت و اجرا که هم‌اکنون یکی از ارکان سازمان است؛ از سال ۱۳۸۴ طی توافق نامه همکاری سه‌جانبه‌ای مابین سازمان مسکن و شهرسازی وقت، استانداری و سازمان نظام مهندسی ساختمان با هدف بهبود کیفیت ساخت وسازها در استان تشکیل شد و امروز می‌توان ادعا کرد کیفیت ساختمان‌ها در سطح استان به نحو چشمگیری ارتقاء یافته، به طوری که بسیاری از مشکلات فنی که در گذشته وجود داشته هم‌اکنون به شدت کاهش یافته است.

در سال ۸۶ پیگیری‌های اولیه برای تهیه و صدور شناسنامه فنی و ملکی ساختمان آغاز شد و واحد آزمایشگاه تحت نظر معاونت فنی و گروه کنترل نظارت، جهت کنترل فعالیت‌های مهندسی عمران تشکیل شد. همچنین در راستای اجرای فصل ششم شیوه‌نامه اجرایی ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و با پیگیری‌ها و جلسات متعدد با شهرداری‌ها، صدور شناسنامه‌های فنی و ملکی ساختمان در سال ۱۳۸۷ آغاز گردید. فعالیت سازمان در این سال‌ها رشد چشمگیری داشت و به نوبه خود در کشور بی‌نظیر بود. احداث ساختمان نظام مهندسی ساختمان با اعتباری بالغ بر دو میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان در سال ۱۳۸۷ آغاز شد. این ساختمان در زمینی به مساحت یک هزار مترمربع با زیربنای دو هزار و ۵۰۰ مترمربع برای اولین بار در کشور با بتن خود تراکم در شش طبقه با طراحی ویژه در راستای معماری ایرانی اسلامی احداث و در مهرماه سال ۱۳۸۸ توسط مسئولان کشوری و استانی افتتاح شد. این در سال ۱۳۸۹ موفق به کسب مقام در مسابقات جهانی طراحی معماری بارسلونا شد.

امروزه سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قزوین با تعامل و همکاری سازنده اعضاء و همچنین تلاش‌های پیگیرانه و بی‌شائبه هیئت مدیره تاکنون توانسته است اقدامات چشمگیری را به مرحله اجرا درآورد؛ از جمله این اقدامات می‌توان به اجرای پروژه مسکن مهر، برگزاری دوره‌های آموزشی متعدد و متنوع برای ارتقاء علمی مهندسان و معماران و کارگران ساختمانی، راه‌اندازی بخش آسانسور و پله برقی مطابق با مبحث ۱۵ مقررات ملی ساختمان و با همکاری اداره کل استاندارد استان جهت حفظ حقوق بهره‌برداران، تأسیس آزمایشگاه‌های فنی جوش، بتن و خاک به منظور ارتقاء کیفی مصالح برای اولین بار در کشور از اواخر سال ۸۵ و نظارت عالی بر کارکرد آن‌ها، عقد قراردادها با سازمان‌ها و نهادهای مختلف، تنوع ارائه خدمات به اعضاء، ایجاد دفتر ارتباط با صنایع باهدف ارتقاء سطح دانش تخصصی اعضاء، تبادل تجربیات و آشنایی با آخرین تکنولوژی‌های روز از طریق برگزاری جلسات، بازدیدها، نشست‌ها و کارگاه‌های آموزشی، ایجاد فرصت‌های شغلی مناسب برای فارغ‌التحصیلان جوان بدون پروانه اشتغال از طریق سرپرست کارگاه‌های مجریان ذی صلاح و مسکن مهر، تسریع در رسیدگی به امور کنترل طراحی نقشه‌های ورودی به سازمان با به‌کارگیری تمام‌وقت مهندسان خبره، ارائه خدمات نوین فنی رفاهی و

ایده حجمی ساختمان نظام مهندسی ساختمان قزوین

بیمه‌ای، اطلاع‌رسانی دقیق و به‌روز از طریق رسانه این سازمان همچون پایگاه اطلاع‌رسانی اینترنتی و انتشار فصل‌نامه مهندسی ساختمان و راه‌اندازی سیستم پیام‌رسانی و نشریات استانی در خصوص مقررات ملی ساختمان و بسترسازی در جهت اعمال این مقررات گام‌های مؤثر و سازنده‌ای برداشته و در حوزه استانی و همچنین ملی نقش اساسی ایفا نماید. سازمان تاکنون موفق شده است با همت اعضاء و همکاران و با انجام هر چه بهتر اقدامات مذکور، برای پنج سال متوالی، نشان رعایت مقررات ملی ساختمان را کسب نماید و همچنین در کیفیت اجرای پروژه‌های مسکن مهر نیز حائز رتبه برتر گردد.

سازمان نظام مهندسی استان قزوین، اولین سازمان در اخذ استاندارد بین‌المللی ISO9001 از شرکت DAS انگلستان در بین سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان سطح کشور بوده و نظام آراستگی سازمان 5S را در همین راستا پیاده‌سازی نموده است و همچنین موفق به اخذ گواهینامه IWA2 استاندارد آموزشی گردیده است. در این راستا مجموعه‌های مختلفی با حضور مستقیم متخصصین امر راه‌اندازی شده که به صورت اختصار می‌توان از مجموعه‌های زیر به عنوان مراجع مرتبط با مردم و بهره‌برداران نام برد:

کنترل و بازرسی نظارت و اجرا (بازرسی عالی تیم‌های سازه، معماری، برق و مکانیک از پروژه‌های در حال ساخت) امور آزمایشگاهی (کنترل کیفی تمام مصالح و عملیات فنی ساختمان‌های در دست اجرای فلزی، بتنی اعم از مسکونی، تجاری و صنعتی با انجام آزمایش‌های جوش، بتن، مصالح ساختمانی و خاک در سطح استان) بازرسی و کنترل تأسیسات شامل بازرسی کلیه تأسیسات گاز، برق، آبفا، آسانسور و... واحد آموزش (برگزاری دوره‌های آموزشی برای مهندسين، کاردان‌ها، معماران تجربی به منظور ارتقای سطح کیفی پروژه‌ها) دفتر فنی جهت کنترل نقشه‌ها مطابق با ضوابط و مقررات ملی ساختمان با حضور اساتید رشته‌های مرتبط و همچنین بخش هماهنگی مجریان ذی‌صلاح، ساماندهی کارگران رشته‌های جوشکاری ساختمان‌های فلزی، بتن‌ریزی، آرماتوربندی و قالب‌بندی و ۱۵ رشته دیگر در زمینه ساخت‌وساز با پیگیری و اخذ مجوز شورای فنی استان و مجموعه واحدهای مختلف داخلی نیز به امور روزمره سازمان و پاسخگویی به اعضا و مردم شریف استان می‌پردازد.

روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قزوین در دوازدهمین جشنواره ملی روابط عمومی و انتشارات موفق به کسب شش رتبه برتر کشوری شده و وب‌سایت سازمان به نشانی www.qeng.ir به عنوان وب‌سایت برتر سازمان‌های نظام مهندسی کشور شناخته شده است، فصل‌نامه سازمان نیز در ارزیابی شورای مرکزی کشور در زمره فصل‌نامه‌های برتر کشور است. سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قزوین با توجه به لزوم اجرای قانون و همچنین تنها نهاد غیردولتی حامی حقوق مردم و بهره‌برداران به عنوان استفاده‌کنندگان از کلیه ساختمان‌ها بوده و با توجه به رشد روزافزون علوم مرتبط با ساختمان با پژوهش و به‌روز نمودن قوانین مرتبط با ساختمان، سعی در ارائه خدمات بهتر و بیشتر به مراجعین را دارد.

یک کاریکاتور

هم‌زیستی اجباری

جمال رحمتی

جمال رحمتی کاریکاتوریست متولد ۱۳۵۱ در استان زنجان است. وی لیسانس گرافیک از دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران و فوق لیسانس انیمیشن از دانشگاه هنر دارد. رحمتی تا کنون دبیر سرویس، مدیر هنری و طراح نشریاتی همچون جامعه، طوس، نشاط، عصرآزادگان، مجلات همشهری، زن، ایران، شرق، توانا، خط خطی و... بوده است. جمال رحمتی هم‌اکنون دبیر سرویس روزنامه اعتماد است. وی برنده ۲۶ جایزه بین‌المللی از جمله ۶ جایزه اول جهانی است و هم‌اکنون استاد دانشگاه هنر و سوره تهران است.

میزگرد بررسی مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان

مباحثه اول

ظرفیتی که ایجاد نشد

حفظ و نگهداری از سرمایه‌های کشور یکی از ابتدایی‌ترین روش‌ها برای رسیدن به توسعه پایدار است. در دنیای امروز که واحدهای زمانی به کوچک‌ترین میزان خود رسیده است و رشد دانش و اقتصاد ابرشرکت‌ها، سرمایه‌های توسعه‌ای آن‌ها را به بالاترین میزان خود رسانده است و در زمانی که اعداد اقتصاد هر روز بزرگ‌تر از دیروز می‌شود، از دست رفتن سرمایه یک شخص یا یک جامعه هرگز قابل‌پذیرش و یا جبران نمی‌باشد. مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان با موضوعیت مراقبت و نگهداری از ساختمان‌ها در حقیقت فراتر از یک دستورالعمل بایستی مورد بررسی و مذاقه قرار گیرد چرا که برای رسیدن به توسعه همه‌جانبه و رشدی پایدار در سطح ملی و پیگیری الگوهای رشد اقتصادی بایستی از سرمایه‌ها پاسداشت نمود و میزان بهینه بهره‌وری ثروت‌ها را تا بالاترین میزان ممکن بهبود بخشید. وضعیت فعلی و الگوی امروزی که در کمال تأسف مورد استقبال در تمام جامعه ما قرار گرفته است الگوی انفعال است و این الگوهرگز نمی‌تواند تمام ظرفیت‌های بهره‌برداری از سرمایه ملی را در حدی روشن و بهینه قرار دهد. سازمان نظام مهندسی ساختمان با رویکرد افزایش قابلیت‌های مهندسی و بهره‌وری هرچه بیشتر از ساختمان‌ها و جلوگیری از بروز هرگونه فاجعه، مانند آنچه در زلزله رودبار سال ۶۹ شاهد آن بودیم تشکیل شد و مباحث ویژه آن با این برنامه روشن و مشخص، تدوین و تهیه گردید و این دقیقه همان آغاز ماجراست که نقش سازمان در تهیه و تدوین این مباحث به درستی دیده نشده است و استفاده از تجارب سازمان در این خصوص محلی از اعراب ندارد و این تضاد آشکاری است باهدف ویژه تأسیس سازمان نظام مهندسی ساختمان و در صورت بروز هرگونه آسیب، خواه در زمان ساخت و بهره‌برداری و خواه در زمان هرگونه سانحه و بلای طبیعی این مهندسان سازمان هستند که بایستی پاسخگوی هرگونه اتفاقی باشند. از سال‌های دور یکی از کلیدی‌ترین ضعف‌های کشور تعدد قانون و آیین‌نامه‌های این قوانین بوده است. قوانینی که گاه در تضاد و تقابل با یکدیگر قرار می‌گیرند و هرگز نمی‌توان با تجمیع قوانین به الگوی مشخصی در موردی خاص رسید و بدین گونه است که از رشد و توسعه پایدار با سرعتی مثال‌زدنی دور می‌شویم.

زمانی که سازمانی با اهداف نظام مهندسی ساختمان شکل می‌گیرد لاجرم بایستی گستره حضور و حمایت‌های قانونی آن تا حد روشنی ارتقا یابد و در تمام ابعاد خدمت‌رسانی در حیطه وظایف محول شده به نظام مهندسی، توسط این سازمان صورت پذیرد؛ اما تجارب تلخ نشان از آن دارد که هرگز این اتفاق رخ نداده و از پتانسیل نظام مهندسی ساختمان در حد توان آن استفاده نمی‌گردد، مصداق روشن آن پس از آزادسازی قیمت حامل‌های انرژی صورت گرفت که در آن زمان موج بزرگی جهت تفکیک کنترلهای گاز به راه افتاد، در آن زمان سازمان نظام مهندسی ساختمان تلاش‌های زیادی جهت کنترل لوله‌های گاز جهت جلوگیری از فجایع آتی انجام داد که متأسفانه راه به جایی نبرد و پس از مدت‌زمان کوتاهی نسبت به این مهم منع گردید. این تجربه به روشنی نشان از عدم برنامه‌پذیری در ایران دارد و در این امتداد است که هزینه‌ها در ایران در پس هر رخداد شومی به بالاترین میزان خود می‌رسد و این تنها به ساختمان‌ها اختصاص ندارد و حتی در صنعت نیز شاهد آن هستیم و نبود تعمیر و مراقبت و همچنین نگهداری، کار را به دشوارترین حالت ممکن سخت می‌گرداند.

مطابق مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان، بسیاری از کنترل‌ها در زمان بندی مشخص بایستی صورت گیرد، مراقبت‌هایی نظیر نما، تأسیسات و حتی سازه اما نکته اساسی در نبود ظرفیت‌های قانونی مشخص و قوی است که این اجازه را به سازمان نظام مهندسی ساختمان در سطح کلان و همچنین مهندسين در لایه بعد بدهد و مگر نه این است که این مباحث برای پوشاندن ضعف‌ها و تبدیل آن به نقاط قوت تهیه و تدوین می‌گردند پس چگونه است که قدرت اجرای آن دیده نمی‌شود و تضمین مشخصی برای اجرایی شدن این مبحث وجود ندارد. با اجرایی شدن این مبحث امکان حفظ ثروت بزرگ ملی، جلوگیری از تخریب زودتر از حد تعیین شده و کنترل هدر رفت انرژی تا حد بسیار زیاد به آسانی و با کمترین هزینه به وجود می‌آید پس چگونه است که عزمی جدی برای عمل به آن دیده نمی‌شود که اگر غیر از این بود بی‌شک ظرفیت‌های قانونی آن بایستی به صورتی دیگر می‌بود.

شکی نیست که از وقوع زلزله گفتن، سخنی است تکراری و این تکرار در پس سال‌ها برای ما مسبب توسعه و پیشرفت نبوده است. گویی خواب از پلک‌های این سرزمین جدا نمی‌شود و بیداری از ذهن ما دور است. وکلای بهارستان روز سه‌شنبه، ۳ دی ماه ۱۳۹۲ با تصویب طرح انتقال پایتخت سیاسی از کلان‌شهر تهران، دولت را به انجام این مهم موظف نمودند. سال‌هاست که این تصمیم مهم در دست انجام است و مکرراً حرفش سرزبان می‌افتد و دوباره به بوته فراموشی سپرده می‌شود. طرح تغییر پایتخت سیاسی ایران، طرحی لازم‌الاجراست. حاکمیت می‌بایست با تمام توان در حراست از مرکزیت سیاسی خود بکوشد. این تغییر مانع از بروز فاجعه‌ای نیست که قطعاً در آینده کلان‌شهر تهران رخ خواهد داد. بلکه تنها از تسری یافتن ابعاد فاجعه به کل کشور جلوگیری خواهد کرد.

از زمان طرح موضوع جابجایی پایتخت، یعنی بعد از جنگ تحمیلی تا امروز، هیچ اقدام خاصی را شاهد نبوده‌ایم. شاید عملی شدن این جابجایی از توان اقتصاد کشور ما فراتر است که ابداً چنین نیست؛ اما از آن روز، سال‌های زیادی از پی هم گذشت و ما کاری برای ایمن‌سازی ساختمان‌ها انجام ندادیم. شاید در حال حاضر حتی مفهوم ساختمان ایمن هم برای ما تا حد زیادی بی‌معنی باشد.

از پس گذشت ثانیه‌هایی که ما را به مرگ قطعی شهرها نزدیک می‌کند هم هنوز چک لیستی مناسب برای مفهوم امن و ناامن تهیه نکرده‌ایم. سؤال اساسی اینجاست: ساختمان امن کدام است و ساختمان غیرایمن چه فاکتورهایی دارد؟ با ایمن‌سازی تا چه اندازه می‌توانیم از ساختمان مراقبت نماییم. چگونه است متولیان شهر و مسکن اهمیت ایمن‌سازی شهر را فراموش کرده‌اند. یکی از ضربه‌های اساسی را در صورت بروز حوادث طبیعی یا غیرطبیعی از جانب بناهای اضافه بر نقشه ابتدایی خواهیم خورد که از اصول اولیه طراحی به دور هستند و اجرای آن‌ها چندان منطبق بردانش و فن مهندسی نیست. این ضعف اساسی تبدیل به چشم‌سافند یاری خواهد شد که رویین‌تن را به خاک می‌افکند.

شهرهایی با نقص در سیستم ایمنی، چاه‌های جذبی رها شده در تمام سطح شهر، سیستم‌های سازه‌ای نامنطبق با اصول مطمئن و همچنین استفاده از مصالح نامناسب، باغچه‌ها و تأسیساتی که با وضعیت نامناسب خود دست به تخریب سازه می‌زنند، افت سطح آب‌های زیرزمینی و فرونشست‌های رخ داده و یا هنوز اتفاق نیفتاده، آب‌انبارهای فراموش شده، همه بخشی از سوراخ‌هایی است که در زمان مقتضی از آن‌ها ضربه را خواهیم خورد و چه بسا به ضربه فنی شدن ما منتج گردد.

بدیهی است که بسیار دیرآغاز نموده‌ایم اما همین‌که به این موضوع ورود پیدا کردیم شاید در آینده از مضرات فاجعه کم‌نماید و این رخ نخواهد داد مگر آن‌که با قدرت هرچه تمام‌تر با تدوین یک سند ملی و عزمی که در تمام قوای حاکمیت دیده می‌شود در راه ایمن‌سازی قدم برداریم و هرگز فراموش نکنیم زمانی که از سند ملی سخن به میان می‌آوریم مقصود آن است که از تمام ابعاد حاکمیت و تمام توان آن برای حل یکی از معضلات اساسی امروز کشور خود استفاده نمائیم.

از آنجایی که مباحث مقررات ملی ساختمان به صورت قانون تدوین شده نباید هیچ ابهامی در آن باقی باشد اما در بعضی از مباحث به دلیل اشاره مختصر یا به کلامی دیگر، تیتراگونه و عدم ورود قانون‌گذار در جزئیات امکان تلقی متفاوت از یک قانون واحد فراوان است و نیاز به شفاف‌سازی مبرم وجود دارد. شاید گفته شود اگر اشراف کامل به موضوع داشته باشید ابهام برطرف خواهد شد اما در پاسخ باید گفت وابستگی مباحث به یکدیگر باید به حدی باشد که نتوان از یک مبحث، نتیجه مطلوب را گرفت. مقررات ملی ساختمان تنها برای مهندسان نیست و مردم عادی باید به حد کافی از هر مبحثی

به طور جداگانه برداشت صحیح و کافی را داشته باشند و همان طور که پیش از این آمد متأسفانه روند بازنگری و تدوین در حال حاضر به کندی صورت می‌گیرد. گرچه بر طبق قانون همه دستگاه‌ها باید از مقررات ملی تبعیت کنند با این وجود در روندهای اداری موجود در سیستم اداری کشور با چند بار مکاتبه و جریمه الزامات مقررات ملی ساختمان نقض شده و قانون تنها در کتاب‌ها می‌ماند.

به طور کلی یا ضوابط شهرداری‌ها باید در راستای تحقق مقررات ملی ساختمان سازگار شوند یا مقررات ملی ساختمان بدون در نظر نگرفتن ضوابط درون سازمانی مثلاً شهرداری‌ها تدوین شده‌اند. مثال معروفش هم همان ماده ۱۰۰ و تبصره‌های آن است که غالب تخلف‌ها و عدول از مقررات را با پرداخت جریمه نقدی پشت گوش انداخته می‌شوند. این قانون عمدتاً مصداق تخلف از اصول شهرسازی و مقررات ملی ساختمان می‌باشد و تبصره‌های آن متأسفانه حوزه‌های زیر را در برمی‌گیرد:

۱. تخلف احداث بنای بدون پروانه
۲. تخلف تراکم اضافی
۳. تخلف مربوط به عدم احداث پارکینگ و غیرقابل استفاده بودن پارکینگ
۴. تجاوز به معابر شهر
۵. تغییر کاربری
۶. تخلف عدم استحکام بنا
۷. تخلف عدم رعایت اصول فنی، بهداشتی و شهرسازی

در ایران پس از یک دوره مراحل اداری، جرم حقیقی به ارزش اضافی و سود اقتصادی تبدیل می‌شود و این سیاستی تشویقی برای کشاندن سازندگان و شهرداری‌ها به سوی تخلف، پرداخت و دریافت جریمه می‌باشد. عدم رعایت مقررات شهرسازی در کشورهای پیشرفته جرم است، اما در ایران خلاف محسوب می‌شود. در تمام دنیا جرم تعقیب کیفری و مجازات دارد در اینجا با پرداخت جریمه، عمل خلاف، قانونی شمرده می‌شود. در آنجا جریمه بسیار سنگین دارد اما در اینجا جریمه از ارزش افزوده (در اثر خلاف) کمتر است. شهرداری‌ها جهت راضی نگه داشتن مالکان به منظور تعریض معابر، بر سر تراکم ساختمان و سطح اشغال زمین با مالکان به گونه‌ای متفاوت کنار می‌آیند. به این گونه که قبل از تعریض معابر تراکم‌های مجاز محاسبه شده سپس پروانه ساختمان صادر می‌شود و در پایان شهرداری رضایت مالکان برای تعریض معابر را جلب می‌نمایند. واضح است که پس از تعریض هر معبر از مساحت زمین کاسته شده و در نتیجه بر تراکم ساختمان و سطح اشغال زمین افزوده می‌شود. به طور کلی مقررات ملی ساختمان نیز مانند سایر قوانین جاری و به همان دلایلی که قوانین دیگر در سطح کشور اجرا نمی‌شوند، اجرا نمی‌گردد این ضعفی اساسی در ساختار کشوری است که سال‌هاست داعیه نظام مردم‌سالارانه را دارد. شاید مشکل از آنجایی آغاز شد که در کشور ما همان طور که بارها در این نوشتار آمده است تعدد و تضاد قوانین وجود دارد. در مقایسه ایران با عمده کشورهای دنیا ما از بیشترین تعداد قانون و آیین‌نامه برخورداریم و این تعدد باعث تناقض در بین قوانین و به طور قطع سرگیجه در اجرا می‌شود. طنز تلخی است که نمی‌توان هیچ ساختمانی را با تجمیع تمام مباحث مقررات ملی ساختمان بسازیم و این خود به راحتی بر ما آشکار می‌سازد که تضادها در اولین قدم‌ها رخ می‌نماید.

سخن آخر اینکه زنگ خطر، مدت مدیدی است که به صدا درآمده و خطر در پشت پنجره‌ای شوم به نظاره نشسته است و ما با تمام ابزارهای قانونی و دانش سازمانی خود راهی از پیش نمی‌بریم و این گونه است که تدوین و ابلاغ مبحث ۲۲ با تمامی محتوای اصیل و بالغی که دارد به تنهایی تضمینی کامل جهت اجرایی شدن نه به ما به عنوان مهندس و نه به شهروندان می‌دهد. تجربه بارها به ما گوشزد نموده است که فاجعه بسیار نزدیک است و ما بارها ثابت نموده‌ایم که در این گونه فجایع تنها به نظاره نشسته‌ایم.

یک فیلم

رؤیایی که آب برد

نقدی بر فیلم «اجاره‌نشین‌ها» ساخته داریوش مهرجویی

حمیدرضا لطفی

نقشه‌ای جداگانه از کوچه و خیابان آن در ذهن ترسیم می‌کنند و یکی آن را نبش کوچه می‌داند و دیگری در یک خیابان، طنز شروع قصه است؛ گویی آمده‌اند این خانه را وسط بیابان ساخته‌اند و قرار شده بعد از ساختنش برای آینده کوچه و خیابان اطرافش فکری کنند.

ساختمان پرماجرای اجاره‌نشین‌ها نیز به لحاظ رعایت اصول ساختمان‌سازی دست کمی از قصه کوچه و خیابانش ندارد، پی ساختمان برای خانه-ای یک طبقه طراحی شده اما خشت که روی خشت قرار گرفت و شیرینی‌اش زیردندان سازندگان نشسته، طبقه‌های بعدی را هم روی همین پی ساختند و با استفاده از مصالح ارزان و دم دستی شاه بیت غزل این خانه را سرودند! ساکنان و اجاره‌نشین‌های بی‌خبر نیز به دلیل بی‌اطلاعی و کم-اطلاعی از این موارد مروراید جان و مالشان را در این صدف پوسیده نشانده‌اند.

کاری به این نداریم که نظارت بر ساخت و ساز برعهده چه ارگانی است و آیا نظارت کامل انجام می‌گیرد یا نه (هدف این نوشته نیز این نیست) بلکه صحبت اینجاست اگر خود افراد نیز نه در حد یک کارشناس، بلکه یک فرد مطلع، نسبت به حقوق‌شان آگاه باشند دیگر شاهد این نابسامانی‌ها در ساخت و ساز نخواهیم بود، راه دوری نرویم حتماً برای خودمان هم پیش آمده است که صدای کولریا دوش حمام همسایه‌مان در خلوت و آرامش مان رسوخ کرده باشد و اعصاب و روانمان را به بازی گرفته باشد.

تعارفی هم نداریم خیلی‌هایمان هم نمی‌دانیم که تضمین آرامش را باید سازنده ساختمان به همراه سند آن به ما بدهد و او هم این تضمین را می‌بایست در به کاربردن اصول ساخت و ساز و البته نظارتی همه جانبه جست‌وجو کند.

ساکنان خانه فیلم مهرجویی که بیشتر شبیه کاریکاتورانند تا کاراکترهای یک فیلم جرمشان از بی‌اطلاعی از حقوقشان فراتر است؛ آن‌ها با نظر خود و برای ایجاد تغییر در خانه، بدن رنجور و زخمی آپارتمان را به ضربات کلنگ حواله می‌دهند تا

«کمدی» ژانر تأثیرگذاری در عالم سینماست، ژانری که در نگاه نخست وظیفه‌اش خنداندن و فرح‌بخشی و نشانیدن لبخند به لب و روح تماشاگران است. اما هستند فیلم‌هایی که ژانرشان کمدی است اما از هر فیلم عبوس دیگری پیام‌شان را بهتر منتقل کرده و حتی لبخندی تلخ و تفکرآفرین هم بر لب نشانده‌اند. این مقدمه بهانه‌ای است برای پرداختن به «اجاره‌نشین‌ها» ساخته داریوش مهرجویی؛ بهترین فیلم کمدی تاریخ سینمای ایران.

قصه فیلم روایت‌گر ساکنین خانه‌ای است که در حاشیه تهران قرار دارد و به علت فوت صاحب‌خانه و مالکیت وراثی که در خارج از کشور زندگی می‌کنند توسط مباشران‌ها (با بازی عزت‌اله انتظامی) که خود نیز از ساکنین خانه است اداره می‌شود. با فوت تمامی وراث در آلمان در طی حادثه‌ای، دندان طمع مستأجران و مباشر و دلالان املاک برای تصاحب خانه تیز می‌شود. کنش و واکنش این افراد در کنار وضعیت اسف‌بار خانه، بستری را فراهم می‌کند تا اتفاقات فیلم بر آن مبنای ریزی شوند. با تمام احترامی که برای عزت‌اله انتظامی قائلم، معتقدم آپارتمان فیلم اجاره‌نشین‌ها را باید کاراکتر اصلی و شخصیت نخست فیلم به حساب آورد. هرچند عزت‌اله انتظامی آن چنان در نقش عباس آقا سوپرگوشت فرورفته که داوران پنجمین جشنواره فیلم فجر (در سال ۶۵) هرگز خود را به علت ندادن جایزه بهترین بازیگر مرد جشنواره به او نخواهند بخشید.

فیلم با نماهایی از شهر تهران آغاز می‌شود، با دوربینی که همسفر می‌شویم ساختمان‌های ریز و درشت تهران جلب توجه می‌کند و به نظر می‌رسد داستان، زیرسایه این ساختمان‌ها روایت می‌شود اما گذر از کوچه‌ها و خیابان‌های شلوغ و ملال‌آور ما را به حاشیه شهر می‌کشاند. به آپارتمانی در محیطی خلوت و آرام که بویی از شلوغی تهران نبرده است. هرچند که این آرامش، از طوفان درون آدم‌های قصه خبری به ما نمی‌دهد.

قرار گرفتن این ساختمان در جایی که هیچ کس نمی‌داند در کجای آینده شهر قرار می‌گیرد و با وجود ساکنانی که هر یک

► یک سکانس از فیلم

ساکنان خانه فیلم با نظر خود و برای ایجاد تغییر در خانه، بدن رنجور و زخمی آپارتمان را به ضربات کلنگ حواله می‌دهند تا تغییرات مورد نظر خود را اعمال کنند؛ کاری که به وفور در سطح شهر شاهد آن هستیم و این روزها گویی به مد تبدیل شده است.

تغییرات مورد نظر خود را اعمال کنند، کاری که به وفور در سطح شهر شاهد آن هستیم و این روزها گویی به مد تبدیل شده است. عاقبت همه این ناآگاهی‌ها و بی‌اهمیت دانستن قوانین و مقررات و اصول در فیلم اجاره‌نشین‌ها قابل پیش‌بینی است، آب‌رؤیای ساکنین‌اش را با خود می‌برد (فرقی نمی‌کند که خودشان هم همراه رؤیا باشند یا نباشند)، خانه بر سر ساکنین‌اش خراب می‌شود و زمین‌گیرشان می‌کند.

هرچند اجاره‌نشین‌ها به خوبی توانسته مفاهیم ذکر شده را به ما یاد آوری کند و پس از گذشت ۲۵ سال از ساختنش هنوز بوی تازگی دارد و در مرزهای زمان نمی‌گنجد، اما به صورت یقین مهرجویی در زمان ساخت فیلم قصدش صرفاً گوشزد کردن این مسائل به جامعه نبوده، بلکه سعی داشته با سینما این عشق قدیمی‌اش غزلی دوباره بسراید و با شناخت جامع‌اش از این عرصه به ژانر کمدی در سینمای ایران اعتبار بخشیده و با بهره‌گیری از فیلمنامه‌ای قابل اعتنا، کارگردانی متفاوت و بازیگرانی قابل احترام اثری ماندگار خلق کند.

«اجاره‌نشین‌ها» برخلاف بسیاری از آثار دهه‌های ۶۰ و ۷۰ سینمای ایران قصد پیام دادن به جامعه را ندارد! بلکه صرفاً تلنگری است به جامعه‌ای که مسائل مهم را جدی نمی‌گیرد و مسائل کوچک را بزرگ می‌شمارد! اجاره‌نشین‌ها یک غزل سینمایی است در حوزه مقررات ملی ساختمان که خوش سروده شده و خوش بردل می‌نشیند.

یک چهره

پدر بتن ایران

معرفی مرحوم دکتر مهدی قالیبافیان،

استاد برجسته مهندسی راه و ساختمان

انجمن مکانیک خاک و مهندسی پی ایران (۱۳۵۱)، کانون مهندسين فارغ التحصيل دانشكده فني دانشگاه تهران و انجمن بتن ايران (۱۳۷۹) اشاره کرد. وی در تشکلهای دیگری نیز به عنوان عضو فعال شرکت داشته است، مانند کمیته بین المللی بتن CEB سابق و فدراسیون بین المللی بتن FIB فعلی (از سال ۱۹۶۳)، کانون مهندسين ايران، جامعه مهندسان مشاور ايران و رئيس جامعه در سال های ۱۳۵۸ و ۱۳۵۹، کمیته ملی سدهای بزرگ ايران، انجمن بین المللی مهندسی پل و سازه IBSE از سال ۱۹۹۲ و عضویت در نظام مهندسی ساختمان و تأسیسات (از بدو تأسیس) و سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران (از بدو تأسیس) و عضویت در اولین دوره شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان، انجمن مهندسان راه و ساختمان ايران و انجمن مدیران فنی و حرفه ای.

مهدی قالیبافیان در روز سه شنبه ۲۲ خرداد سال ۱۳۸۶ در تهران درگذشت.

افتخارات

- در سال ۱۳۸۴ کانون مهندسين فارغ التحصيل دانشكده فني دانشگاه تهران وی را به عنوان مهندس برجسته معرفی نمود.

کتاب شناسی

- دستورالعمل طرح، محاسبه و تهیه نقشه های اجرائی سازه ساختمان ها - جلد اول: سازه های بتن آرمه
- دستورالعمل طرح، محاسبه و تهیه نقشه های اجرائی سازه ساختمان ها - جلد دوم: سازه های فولادی
- اجرای ساختمان های بتن آرمه
- طرح، محاسبه و اجرای کف ستون ها
- طراحی سازه های بتن آرمه پیشرفته

مهدی قالیبافیان در سال ۱۳۱۴ در تبریز متولد شد. پس از کسب رتبه اول در بین تمام فارغ التحصیلان دانشکده فنی در سال ۱۳۳۸، در بهمن ماه سال ۱۳۴۰ برای ادامه تحصیل عازم فرانسه گشت. در تیرماه ۱۳۴۳. ش از هردو تز دکترای خود با درجه بسیار ممتاز دفاع نمود و در ۱۴ مرداد ۱۳۴۴. ش پس از اخذ درجه دکتری خود به ایران بازگشت. از آن پس به تدریس در گروه مهندسی راه و ساختمان در دانشکده فنی دانشگاه تهران پرداخت و از سال ۱۳۴۶ ضمن تدریس مسئولیت آزمایشگاه مصالح ساختمانی همان دانشکده را به عهده گرفت. در سال ۱۳۸۰ انستیتو مصالح ساختمانی را در گروه عمران دانشکده فنی تأسیس نمود. وی هم زمان به آموزش مهندسان شاغل نیز می پرداخت. مهدی قالیبافیان در طی چند دهه در تدوین استانداردها و آیین نامه های ملی ایران مشارکتی مؤثر داشت. مشارکت در تدوین ۱۳ استاندارد ملی در مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی، ۱۹ نشریه از نشریات فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور از جمله آیین نامه بتن ایران (آبا)، ۱۰ مبحث از مباحث مقررات ملی ساختمان و استاندارد مهارت و یک جزوه آموزشی در چهارچوب صندوق کارآموزی و آیین نامه طرح و محاسبه پل ها در برابر زلزله و ۵ نشریه در مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن و آیین نامه ۲۸۰۰ طراحی ساختمان در برابر زلزله و ده ها طرح و پژوهش و مقاله علمی و فنی از جمله فعالیت های دیگر او بوده است. تألیف و ترجمه ۱۸ جلد کتاب و نشریه به زبان فارسی، ۲ کتاب به زبان فرانسه، ۸ جزوه درسی و تألیف بیش از ۸۰ مقاله به زبانهای فارسی، انگلیسی و فرانسه در کارنامه علمی او ثبت شده است. علاوه بر این سخنرانی های بسیاری در سمینارهای علمی ارائه کرده است.

دکتر مهدی قالیبافیان همکاری سازنده و مؤثری با انجمن های علمی و مهندسی داخل و خارج از ایران داشت و در تأسیس بسیاری از آن ها عضو هیئت مؤسس بود که از آن می توان به: انجمن مهندسان محاسب ساختمان (۱۳۴۸)، انجمن مهندسان ژئوتکنیک ایران،

تصویب آیین نامه اجرایی صرفه جویی مصرف انرژی در ساختمان ها

در گفت وگو با مهندس احمد رضا طاهری اصل
عضو هیئت رئیسه شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان،
رئیس کمیسیون انرژی سازمان نظام مهندسی ساختمان

و شهرسازی همکاری نمایند که در این راستا در حال حاضر کمیسیون انرژی، استاندارد مصالح و محیط زیست شورا با دستور کار قرار دادن این موضوع در کارگروه های خود اقدام به بررسی مباحث ۱۳، ۱۴، ۱۷، ۱۹، ۲۲ و حتی ۴ و ۵ نموده است تا بتواند مطالب مورد بازنگری و مواردی که باید در متن مباحث اضافه و یا تغییر یابد را به وزارت راه و شهرسازی ارائه نماید تا هرچه زودتر بازنگری تکمیل شود.

سخن پایانی شما در این خصوص به عنوان نقد و تفسیر این آیین نامه چیست؟

در خصوص این آیین نامه نقد زیاد است از جمله اینکه انجام ممیزی انرژی و ارزیابی رده انرژی دو مقوله مجزا و قابل تفسیر جداگانه هستند که باید در مباحث اجرایی دیده و لحاظ گردد، ضمناً گواهینامه ای که نشان از وضعیت مصرف انرژی ساختمان و تعیین رده انرژی ساختمان تحت هر عنوانی یا پرچسب انرژی ساختمان یا گواهینامه سبز ساختمان نباشد و یا تا زمانی که معیار مصرف انرژی ساختمان رده امصرف انرژی آن ساختمان در شناسنامه فنی و ملکی درج نگردد و یکی از ملاک های انتقال سند و ارائه پایان کار گواهینامه های فوق نباشد شاید بتوان گفت اجرایی شدن این آیین نامه ها دچار تزلزل است. اما بنده به تصویب این آیین نامه خوش بین هستم و از همین تریبون اعلام می کنم کمیسیون انرژی شورای مرکزی آمادگی هرگونه همکاری با وزارت راه و شهرسازی و وزارتخانه های نیرو و نفت و همچنین سازمان حفاظت محیط زیست و استاندارد، در جهت هرچه بهتر اجرایی نمودن آیین نامه فوق و تدوین و بازنگری سایر مباحث را دارد.

طبق خبرها دولت آیین نامه اجرایی صرفه جویی مصرف انرژی در ساختمان ها را در تاریخ ۳۰ مهرماه تصویب کرد، در این خصوص توضیحات بیشتری بفرمائید؟

همان گونه که مطلع هستید قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی مشتمل بر ۱۲ فصل و ۷۵ ماده و ۲۰ تبصره در اسفند ماه سال ۱۳۸۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی و شورای محترم نگهبان رسیده است. فصل پنجم این قانون اختصاص به مصرف کنندگان انرژی در بخش ساختمان و شهرسازی دارد که شامل ۶ ماده از ماده ۱۸ تا ۲۳ می باشد که ماده ۱۸ آن اذعان می دارد: «در اجرای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، وزارت مسکن و شهرسازی موظف است آیین نامه های صرفه جویی مصرف انرژی در ساختمان ها را با جهت گیری به سوی ساختمان سبز و همچنین شهرسازی را منطبق بر الگوی مذکور با همکاری وزارتخانه های نفت، نیرو، کشور و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور ظرف یک سال بعد از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیئت وزیران برساند.»

کلیات آیین نامه اجرایی صرفه جویی مصرف انرژی در ساختمان ها چیست؟

به موجب این آیین نامه، وزارت راه و شهرسازی موظف شده است برای صرفه جویی در مصرف انرژی در ساختمان ها، حداکثر ظرف ۳ ماه نسبت به بازنگری مقررات ملی ساختمان به منظور ممیزی، تعیین رده انرژی و چگونگی تعبیه سامانه های کنترلی لازم با جهت گیری به سوی ساختمان سبز اقدام نماید. همچنین کلیه دستگاه های اجرایی موظف شده اند، برای جهت گیری به سوی ساختمان سبز، حداکثر ظرف دو سال پس از ابلاغ مقررات ملی ساختمان، نسبت به ممیزی انرژی و تعیین وضعیت ساختمان خود اقدام کنند.

آیا در قبال این آیین نامه سازمان های نظام مهندسی ساختمان نیز نقشی دارند؟

قطعاً می توانند هم در مرحله بازنگری مقررات ملی ساختمان به منظور ممیزی، تعیین رده انرژی و چگونگی تعبیه سامانه های کنترلی لازم با جهت گیری به سوی ساختمان سبز با وزارت راه

سرواژه

آشنایی با اسامی اختصاری سازمان‌ها، نهادها و انجمن‌های مهندسی دنیا

حل چالش‌ها و ایجاد فرصت برای تأسیسات الکتریکی در سرتاسر جهان است.

آدرس سایت: <http://aeic.org>

AES (The Audio Engineering Society)

انجمن مهندسی صوت آمریکا تنها مؤسسه حرفه‌ای مختص فناوری صوت است که در سال ۱۹۴۸ در آمریکا تأسیس شد. هدف این انجمن ارتقای دانش و بهبود کیفیت صدا از طریق هم‌اندیشی بزرگان این رشته است. امروزه بیش از ۱۲۰۰۰ هزار نفر در سرتاسر دنیا عضو این انجمن هستند. این انجمن هم‌اکنون به سازمانی بین‌المللی تبدیل شده که مهندسان صدا، هنرمندان خلاق و دانشمندان و دانشجویان را در سرتاسر دنیا از طریق ترویج تحقیقات جدید در موضوع صدا متحد ساخته است.

آدرس سایت: www.aes.org

AIA (The American Institute of Architects)

مؤسسه معماران آمریکا در سال ۱۸۵۷ توسط ۱۳ معمار تأسیس شد. رسالت این انجمن حفظ ارزش‌های معماری، فراهم‌سازی منابع

ACI (American Concrete Institute)

مؤسسه بتن آمریکا یکی از معتبرترین مؤسسات علمی - فنی جهان است که در سال ۱۹۰۴ در آمریکا تأسیس گردید. هدف این مؤسسه آموزش، توسعه دانش مهندسی، تحقیقات علمی، توسعه استانداردهای طراحی و اجرای سازه‌های بتنی، مواد و مصالح مربوطه در سطح جهان است. مؤسسه بتن آمریکا امروزه با هدفی فراتر از هدف اولیه به سازماندهی کردن تلاش‌های اعضا برای ارائه خدمات عمومی غیرانتفاعی، جمع‌آوری، ارائه و انتشار اطلاعات به منظور اصلاح طراحی، تولید، کاربرد و نگهداری از تولیدات بتنی می‌پردازد.

آدرس سایت: www.concrete.org

AEIC (Association of Edison Illuminating Companies)

انجمن شرکت‌های روشنایی ادیسون در سال ۱۸۸۵ توسط ادیسون و همکارانش تأسیس شد. این سازمان یکی از قدیمی‌ترین سازمان‌ها در صنعت برق است. هدف این سازمان تحقیق و تبادل اطلاعات فنی به منظور توسعه صنعت الکتریکی از طریق یک کمیته، متشکل از کارشناسان از میان مدیریت شرکت‌های عضو، برای

ASCE (American Society of Civil Engineers)

انجمن مهندسان عمران آمریکا انجمن تخصصی مهندسی عمران است که در سال ۱۸۵۲ توسط ۱۲ مهندس عمران نخبه بنانهاده شده و قدیمی ترین انجمن مهندسی در آمریکا است. این انجمن بیش از ۱۵۰۰۰۰ عضو در ۱۷۷ کشور دنیا دارد. هدف این انجمن گسترش مهندسی عمران، حفاظت از سلامت، امنیت و رفاه عمومی است. مؤسسه های زیرمجموعه این انجمن شامل مؤسسه ژئوتکنیک، معماری، مهندسی سازه، مهندسی محیط زیست، مهندسی حمل و نقل شهری و مهندسی سواحل، دریاها و اقیانوس ها است. از جمله سازه های طراحی شده در این انجمن می توان به برج امپایر استیت در نیویورک، برج سی ان در تورنتو کانادا، کانال پاناما در پاناما و پل گلدن گیت در سان فرانسیسکو اشاره نمود.

آدرس سایت: www.asce.org

ASHRAE (American Society of Heating, Refrigerating and Air Conditioning Engineers)

سازمان مهندسی گرما، سرما و تهویه مطبوع آمریکا در سال ۱۸۹۴ تأسیس شد. هدف این سازمان جهانی ارتقای کیفیت زندگی انسان از طریق فناوری های پایدار زیست محیطی است. تمرکز این سازمان بر روی بهره وری انرژی، سرمایش، گرمایش و کیفیت هوای درونی ساختمان می باشد. انتشارات اشری از معتبرترین انتشارات مهندسی مکانیک و تهویه مطبوع است و در این زمینه در تمام جوامع علمی قابل استناد و استفاده است.

آدرس سایت: www.ashrae.org

AISC (The American Institute of Steel Construction)

مؤسسه سازه های فولادی آمریکا در سال ۱۹۲۱ شکل گرفت. هدف این مؤسسه تبدیل اسکلت فولادی به انتخاب برتر است. این مؤسسه در جهت تخصصی سازی و ارتقای قوانین، تحقیقات، آموزش، گواهی کیفیت و استاندارد سازی می کوشد. هدف این مؤسسه افزایش سهم صنعت اسکلت فولادی در بازار جهانی، متحد ساختن صنعت با یک هدف مشترک، بهبود قابلیت اسکلت فولادی در زمینه نوآوری و نیز در زمینه رقابت جهانی است.

آدرس سایت: www.aisc.org

ANSI (The American National Standards Institute)

مؤسسه ملی استاندارد آمریکا مؤسسه ای خصوصی است که بر روند ایجاد استانداردهای محصولات، خدمات، روندها، سیستم ها و کارمندان آمریکا نظارت می نماید. این مؤسسه همچنین استانداردهای آمریکا را با استانداردهای جهانی تطبیق می دهد تا بتوان از آن ها به صورت جهانی نیز استفاده نمود. این مؤسسه در سال ۱۹۱۸ توسط ۵ انجمن مهندسی و ۳ آژانس دولتی تشکیل شد. هدف این مؤسسه تقویت تجارت آمریکا در رقابت جهانی و بهبود کیفیت زندگی از طریق تسهیل و تقویت استانداردهای قراردادی است. مؤسسه ملی استاندارد مدیریت پنج بخش را به عهده دارد: بخش استانداردهای سوخت زیستی ANSI یا (ANSI-BSP)، بخش استانداردهای فن آوری اطلاعات در بخش سلامت، بخش استانداردهای امنیت داخلی ANSI، بخش استانداردهای نانو تکنولوژی ANSI و بخش جلوگیری از دزدی هویت و مدیریت استانداردهای تشخیص هویت است.

آدرس سایت: www.ansi.org

کیفیت محصولات، تقویت کیفیت زندگی و سلامت و جلب اعتماد مشتری است. استانداردهای گسترده این سازمان که شامل استانداردهای فنی برای مواد، محصولات، سامانه‌ها و خدمات است که براساس توافق اعضا به تصویب می‌رسد.
آدرس سایت: www.astm.org

ASLA (American Society of Landscape Architects)

انجمن معماران منظر آمریکا در سال ۱۸۹۹ تأسیس شد. انجمن حرفه‌ای معماران منظر در سطح ملی می‌باشد که بیش از ۱۵۰۰۰ عضو دارد. هدف این انجمن ارتقای معماری منظر از طریق آموزش، انتقال اطلاعات، تحقیق و پژوهش است.
آدرس سایت: www.asla.org

AWS (American Welding Society)

انجمن جوشکاری آمریکا مؤسسه علمی غیرانتفاعی است که برای پیشرفت جوشکاری و فرایندهای مرتبط در زمینه استانداردسازی و آموزش در حوزه‌های جوشکاری، برش با قوس الکتریکی و گاز، لحیم‌کاری، پوشش‌دهی حرارتی فعالیت دارد. این انجمن در سال ۱۹۱۹ میلادی از کمیته جوشکاری زمان جنگ آمریکا به منظور پیشبرد جوشکاری و فرایندهای وابسته به آن تأسیس شد.
آدرس سایت: www.aws.org

ASME (The American Society of Mechanical Engineers)

انجمن مهندسان مکانیک آمریکا یک انجمن علمی مهندسی با تمرکز در زمینه مهندسی مکانیک است که در سال ۱۸۸۰ توسط گروه کوچکی از صنعتگران برای تدوین استاندارد دیگرهای بخار بنیان گذاشته شد. امروزه این مؤسسه در راستای اهداف کمک مالی، برای توسعه تکنولوژی و توسعه نیروی انسانی به منظور بهبود افزایش کیفیت زندگی بشر فعال می‌باشد. این مؤسسه یکی از بزرگ‌ترین ناشران مجلات علمی و تخصصی است و همه‌ساله تعداد زیادی همایش تخصصی و حرفه‌ای در زمینه‌های مختلف مهندسی مکانیک برگزار می‌کند.
آدرس سایت: www.asme.org

BDA (Association of German Architects) (Bund Deutscher Architekten)

انجمن معماران آلمان در سال ۱۹۰۳ تأسیس شد. هدف این انجمن بهبود و ارتقای عملکرد و مفهوم معماری در خدمت جامعه و اجتماع است. این انجمن در جهت ترویج فرهنگ طراحی باهدف غنای فضای مسکونی و بهبود کیفیت زندگی از طریق طراحی زیبایی‌شناسی و کاربردی ساختمان‌ها، میادین و شهرها می‌کوشد.
آدرس سایت: <https://bda-bund.de>

ASTM (The American Society for Testing and Materials)

انجمن مواد و آزمون آمریکا یکی از بزرگ‌ترین سازمان‌های بین‌المللی توسعه‌دهنده استاندارد است که در سال ۱۸۹۸ توسط شیمیدانی به نام دکتر چارلز دودلی تأسیس شد. امروزه بیش از ۱۲۰۰۰ استاندارد انجمن در سرتاسر دنیا استفاده می‌شود. هدف این انجمن بهبود

IEC (International Electrotechnical Commission)

آی ای سی یا کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک سازمانی نیمه دولتی و غیرانتفاعی است که در سال ۱۹۰۶ تأسیس شد. هدف این سازمان تهیه و انتشار استانداردهای بین المللی در زمینه فناوریهای مرتبط با الکترونیک است. در کنار هم با نام الکتروتکنولوژی شناخته می شوند را تهیه و منتشر می کنند. استانداردهای آی تی سی شامل دامنه وسیعی از فناوریها از جمله تولید، انتقال و توزیع نیرو برای مصارف اداری و خانگی، نیمه رساناها، فیبرهای نوری، باتریها، انرژی خورشیدی، فناوری نانو، انرژی دریایی و بسیاری دیگر می شود. همچنین آی ای سی مدیریت سه سامانه ارزیابی انطباق جهانی را که تجهیزات، سامانه ها یا اجزا را بر اساس استانداردهای جهانی تصدیق می کنند بر عهده دارد.

آدرس سایت: www.iec.ch

IEEE

(The Institute of Electrical and Electronics Engineers)

انجمن مهندسان برق و الکترونیک که به IEEE معروف است، بزرگترین سازمان حرفه ای دنیاست که هدف آن کمک به پیشبرد فناوری به طور گسترده و حوزه های وابسته به مهندسی برق و کامپیوتر و هم چنین زمینه های وابسته به طور خاص است. این انجمن در سال ۱۸۸۴ تأسیس شد. در آن زمان تنها تلگراف وجود داشت که از سال های ۱۸۴۰ ارتباطات دنیا را با روشی سریع تر از حمل و نقل انتقال می داد در حالی که تلفن، برق و صنعت روشنایی مقوله ای نو پا بودند.

آدرس سایت: www.ieee.org

CTI (Cooling Technology Institute)

مؤسسه فناوری های خنک کننده در سال ۱۹۷۰ در آمریکا تأسیس شد. هدف این مؤسسه علمی کاربرد راه حل های زیست محیطی و فناوری های خنک کننده به منظور ارتقای کیفیت زندگی انسان از طریق آموزش فناوری های به روز، ارتقای قوانین، استانداردها و دستورالعمل ها، تحقیق در جهت بهبود فناوری ها و غیره است.

آدرس سایت: www.cti.org

EPA (ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY)

سازمان حفاظت محیط زیست امریکا در سال ۱۹۷۰ به سبب افزایش نگرانی های ناشی از آلودگی های محیط زیست تأسیس شد. فعالیت های این سازمان در جهت دستیابی به محیط زیست سالم و پاک تری برای انسان است.

آدرس سایت: www.epa.gov

ICEA (The Insulated Cable Engineers Association)

انجمن مهندسان کابل عایق سازمانی حرفه ای به منظور توسعه استانداردهای مربوط به صنعت برق، کنترل و ارتباطات است. از سال ۱۹۲۵ هدف این انجمن تأمین سیستم های کابلی کارآمد، ایمن و اقتصادی با استفاده از مواد به روز بوده است؛ و امروزه با گسترش مواد و طراحی های جدید کابل ها این امر اهمیت بسیاری یافته است.

آدرس سایت: WWW.ICEA.NET

صنعت خط لوله تأسیس شد. امروزه این انجمن نزدیک به ۳۶۰۰۰ عضو در ۱۳۰ کشور دنیا دارد و به عنوان اولین مرجع راه حل کنترل خوردگی شناخته می شود.
آدرس سایت: www.nace.org

IES (Illuminating Engineering Society)

انجمن مهندسی روشنایی آمریکا در سال ۱۹۰۶ تأسیس شد. هدف این انجمن تبادل اطلاعات در تمام زمینه های مربوط به روشنایی است و ارائه بهترین خدمات به مشتریان از طریق برنامه ها و نشریات گوناگون است.
آدرس سایت: www.ies.org

NEMA (National Electrical Manufacturers Association)

انجمن ملی تولیدکنندگان برقی سازمانی آمریکایی است که در سال ۱۹۲۶ توسط باشگاه لوازم برقی و تولیدکنندگان لوازم برقی تأسیس شد. هدف این انجمن تهیه استانداردهای مربوط به لوازم برقی می باشد و در زمینه استانداردهای مورد استفاده در صنایع، مهندسی و پزشکی فعالیت دارد.
آدرس سایت: www.nema.org

ISO (International Organization for Standardization)

سازمان استانداردسازی بین المللی سازمانی غیردولتی و مستقل است که به کمک متخصصین خود به توسعه دانش استاندارد و حل معضلات جهانی در این زمینه می پردازد. داستان ایزو از سال ۱۹۴۶ آغاز می شود زمانی که نمایندگان ۲۵ کشور یکدیگر را در انجمن مهندسی عمران لندن ملاقات می کنند تا سازمانی جدید به منظور تسهیل تبادلات بین المللی و یکسان سازی استانداردهای صنعتی بنا نهند. مقراین سازمان در ژنو است و تاکنون ۲۱۶۴۵ استاندارد بین المللی در زمینه های مختلف منتشر نموده است. واژه ISO از کلمه یونانی ISOS به معنی «برابر» گرفته شده است.
آدرس سایت: www.iso.org

NFPA (National Fire Protection Association)

انجمن ملی آتش نشانی آمریکا سازمانی غیرانتفاعی است که در سال ۱۸۹۶ تأسیس شد. هدف این انجمن کاهش خطرات مالی و جانی و خسارات ناشی از آتش و خطرات و خسارات مربوط به برق است. این انجمن از طریق بیش از ۳۰۰ کد قانونی و استاندارد به گسترش دانش و اطلاعات عمومی کمک می کند.
آدرس سایت: www.nfpa.org

NACE (The National Association of Corrosion Engineers)

انجمن ملی مهندسان خوردگی در سال ۱۹۴۳ توسط یازده مهندس

TEMA

(The Tubular Exchanger Manufacturers Association)

انجمن تولیدکنندگان مبدل‌های حرارتی آمریکا طلایه دار تحقیق و توسعه در زمینه مبدل‌های گرمایی با بیش از ۶۰ سال سابقه است. استانداردهای این انجمن در مورد طراحی مکانیکی مبدل‌های حرارتی در سطح جهان شناخته شده است.
آدرس سایت: www.tema.org

USGBC (U.S. Green Building Council)

شورای ساختمان سبز ایالات متحده آمریکا در سال ۱۹۹۳ در آمریکا تأسیس شد. هدف این سازمان ترویج پایداری در طراحی، ساخت و کاربرد ساختمان است. این سازمان به جهت داشتن سیستم ارزیابی ساختمان سبز (LEED) معروف است.
گواهی نامه LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) یا استاندارد پیشرو در طراحی محیطی و انرژی یکی از معروفترین گواهی نامه‌های مربوط به ساختمان‌های سبز است. در سال ۱۹۹۸ اولین ویرایش گواهینامه لید برای ارزیابی ساختمان‌های سبز مورد استفاده قرار گرفت. طی سالیان گذشته بارها این گواهینامه ویرایش شده و امروزه از نسخه سوم این گواهینامه استفاده می‌کنیم. هرچند که از گواهینامه لید به عنوان استاندارد ملی ایالات متحده برای ارزیابی ساختمان‌های سبز نام می‌برند اما جامعه جهانی نیز آن را به عنوان معیاری برای سنجش در طراحی ساخت و بهره‌برداری از ساختمان‌هایی که مدعی عملکرد سبز در قبال محیط اطراف هستند، پذیرفته‌اند.
آدرس سایت: www.usgbc.org

NTCIP

(The National Transportation Communications for Intelligent Transportation System Protocol)

استاندارد ملی سیستم هوشمند ترافیک مجموعه‌ای از استانداردهای کنترل سیستم هوشمند ترافیکی است که در سال ۱۹۹۲ شکل گرفت. این استاندارد اولین مجموعه استاندارد صنعت حمل و نقلی است که به سیستم‌های کنترل ترافیک اجازه می‌دهد که با رویکرد «ترکیب و تطبیق» عمل کنند. این استانداردها به گونه‌ای طراحی شده‌اند که میان تجهیزات برقی و کامپیوتری کنترل ترافیکی هماهنگی و ارتباط ایجاد شود.
آدرس سایت: www.ntcip.org

RIBA (Royal Institute of British Architects)

مؤسسه سلطنتی معماران بریتانیا در سال ۱۸۳۴ به منظور رشد عمومی معماری شهری، ترویج و تسهیل دانش و هنر معماری تشکیل شد. این مؤسسه در جهت پیشرفت رشته معماری اهدافی همچون پشتیبانی و حمایت از بالاترین استانداردهای حرفه‌ای و اخلاقی، جذب بهترین استعدادها، ایجاد زمینه‌های تحصیلی و رشد مهارتی و تشویق به تحقیق و نوآوری را در پیش گرفته است.
آدرس سایت: www.architecture.com

طلوع شمس

گزارش فرآیند تهیه محتوا و

آماده‌سازی نشریه شمس

در دوره جدید فعالیت

دکتر کهزادی سیف‌آباد

دکتر صنیع‌زاده

دکتر نوبخت دودران

دکتر ثبوتی

مهندس وظیفه‌شناس

مهندس معارفی

اجتناب از افزایش حجم مجله، صرفه‌جویی در مصرف کاغذ و حفظ طبیعت و همچنین نیازمندی آن مطلب به ارائه صوت و تصویر جهت تکمیل محتوای آن).

در گام نخست فرآیند آماده‌سازی نشریه، جلسه‌ای با حضور نماینده هیئت رئیسه شورای مرکزی و استان‌های علاقه‌مند به همکاری تشکیل گردید و مهم‌ترین موضوعاتی که می‌بایست در شماره جاری مورد پوشش قرار می‌گرفت با توجه به درجه اهمیت و ارتباط، ارزش‌گذاری و اولویت‌بندی شد و عناوین اصلی آن استخراج و توسط اعضا به صورت دقیق‌تر بررسی شد. این جلسات تا دستیابی به فهرست نهایی ادامه داشت. در گام بعدی، فهرست نهایی با هدف‌گذاری اولیه ترسیم شده مطابقت داده شد و موضوعات مصوب در فهرست مطالب میان هیئت اجرایی و تحریریه تقسیم و تا رسیدن به مطلب نهایی و قابل چاپ، در جلساتی مورد بررسی، مذاقه و اصلاح قرار گرفت.

در اینجا نشریه شمس بر خود لازم می‌داند از حمایت، دلگرمی و تشریک مساعی جناب آقای مهندس رجبی ریاست محترم سازمان و اعضای محترم هیئت رئیسه شورای مرکزی و هم‌چنین از وقت، دقت نظر، مشارکت فعال و همکاری سازنده هیئت تحریریه تشکر کند. نشریه شمس آمادگی خود را جهت همکاری و استفاده از توان علمی نشریات استان‌های مختلف، پژوهشگران و صاحب‌نظران محترم در شماره‌های آتی اعلام می‌کند. از علاقه‌مندان درخواست می‌شود از طریق راه‌های ارتباطی مندرج در شناسنامه نشریه با ما تماس بگیرند.

همت‌ام بدرقه راه کن ای طائر قدس - که دراز است ره مقصد و من نوسفرم حافظ

نشریه شمس در دوره جدید فعالیت خود با دو هدف عمده افزایش کارایی و سودمندی مطالب و بهره‌گیری از توان علمی، تجربیات موفق و افزایش تعامل با نشریات سازمان‌های نظام‌مهندسی ساختمان استان‌های کشور فعالیت خود را آغاز کرده است. به منظور دست‌یابی به اهداف فوق، در گام نخست، طی برگزاری جلساتی کارشناسی به بررسی و آسیب‌شناسی شماره‌های قبلی نشریه، استخراج موارد و رویکردهای مثبت و تمرکز بر محتوای مطالب و اثربخشی آنان در صنعت حرفه‌ای ساختمان و ارتباطشان با موضوعات موجود در شرح وظایف سازمان پرداخته شد. به منظور هم‌افزایی و ایجاد تعامل مثبت با نشریات سازمان‌های نظام‌مهندسی ساختمان استان‌ها، در گام بعدی به صورت مکتوب فراخوانی به تمام استان‌ها ارسال شد و طی جلسات مستمر درباره موضوعات، نقاط مثبت و منفی و راهکارهای ارتقای محتوایی و فنی نشریه شمس بحث و تبادل نظر صورت گرفت و از این پس مقرر شد پژوهشگران علاقه‌مند به همکاری در استان‌های مختلف کشور در جلسات آماده‌سازی نشریه مشارکت کرده و از نظرات و توان علمی-فنی ایشان در انتشار مجله استفاده شود.

در بعد فنی، مقرر شد که از این پس نشریه در ۵ قسمت اصلی منتشر شود که عبارت‌اند از:

- رویداد ویژه (پوشش مهم‌ترین اتفاق جاری در بازه زمانی تهیه هر شماره)
- پرونده (تحلیل و پرداخت مفصل یک موضوع مربوط به رشته‌ها و فعالیت‌های سازمان)
- حقوق مهندسان (روزآمد کردن دانش حقوقی مهندسان عضو و طرح مسائل مرتبط با شوراها و انتظامی)
- گزیده‌ها (پوشش مطالبی که در محدوده موضوعی بخش‌های پیشین قابل ارائه نیستند)
- مجله مجازی (ارائه مطالبی به صورت کدهای QR به علت

مجله مجازی: روزی روزگاری پلاسکو

مطالب این بخش به علت اجتناب از افزایش حجم مجله، صرفه جویی در مصرف کاغذ و حفظ طبیعت از یک طرف و همچنین نیاز آن مطلب به ارائه صوت و تصویر جهت تکمیل محتوا از طرفی دیگر به صورت کدهای الکترونیکی (QRC) ارائه می گردد.

فرجام پلاسکو

گزارش کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی درباره حادثه پلاسکو

حادثه حریق و ریزش ساختمان پلاسکو بیش از آن که یک بحران «شهری-ملی» تلقی شود، یک فاجعه «ذهنی-روانی» با بازنمایی اجتماعی و روانی حادثه نزد افکار عمومی است. با شهادت ۱۶ تن از آتش نشانان، وجه عاطفی بسیار بالائی با دو مفهوم «قهرمان» و «قربانی»، از یک سو قهرمان ملی و از سوی قربانی بی مسئولیتی ذینفعان پلاسکو، نظام مدیریت شهری و مدیریت ناکارآمد بحران، عدم اقدامات مؤثر پیشگیرانه توسط دستگاه‌های ذی ربط و کمبود تجهیزات اطفاء حریق در پیشگیری و مواجهه با بحران حریق، در رسانه‌ها تقویت گردید. لذا این حادثه دل‌خراش باید درس عبرتی برای پیشگیری از وقوع حوادثی مشابه پلاسکو در بیش از ۱۰۰ ساختمان بلندمرتبه در سطح تهران و دیگر شهرها که شرایط غیرایمن نظیر ساختمان پلاسکو دارند، باشد.

به استناد مواد قانونی منعکس در بخش ۴ و ۵ گزارش، مالک، اتاق اصناف، ذی‌نفعان ساختمان، شهرداری تهران، وزارت کار و رفاه اجتماعی در وقوع این حادثه و همچنین سازمان مدیریت بحران، سازمان برنامه و بودجه در توسعه دامنه خسارات این حادثه، قصور داشته‌اند و میزان نقش هریک از دستگاه‌های مذکور با بررسی در مراجع ذی صلاح قانونی مشخص می‌گردد.

اختیارات، وظایف و مسئولیت‌های دستگاه‌های دولتی، عمومی سازمان‌های ذی ربط در امر ایمن‌سازی ساختمان و پیشگیری از وقوع حریق در اماکن تجاری، کارگاهی و عمومی، از شفافیت مطلوب برخوردار نمی‌باشد و به نوعی راه فرار از مسئولیت را فراهم نموده است و از طرفی سازمان مدیریت بحران، فارغ از مشکلات ساختاری ناشی از عدم تمدید و دائمی شدن قانون تشکیل آن، نتوانسته در مدت فعالیت خود، عملکرد و بازدهی مطلوبی در مستندسازی و به‌کارگیری تجارب مشابه داخلی و خارجی و بسیج امکانات و استقرار سیستم کارآمدی از مدیریت بحران ارائه نماید و البته توسعه غیرضروری اختیارات بودجه‌ای سازمان برنامه و بودجه کشور در بخش مدیریت بحران در این امر قابل توجه است. یکی از اساسی‌ترین ریشه‌های عملکرد نامناسب دستگاه‌ها، عدم مسئولیت‌پذیری و عدم انگیزه در اجرای قوانین به دلیل فقدان امنیت شغلی است. در این خصوص مقنن در تصویب قانون مدیریت خدمات کشوری تلاش نموده که اولاً مناصب حرفه‌ای و سیاسی را مشخصاً تفکیک کرده و به مناصب حرفه‌ای، ویژگی ارتقاء سلسله مراتبی و سلب امکان جابجایی و تنزل (مگر در موارد عملکرد پائین یا تخلف) ببخشد، لیکن در عمل، مدیران ارشد دستگاه‌ها، با بی‌اثر نمودن این هدف مقنن، مناصب حرفه‌ای را مشابه مناصب سیاسی دچار نوعی تزلزل نموده و در نتیجه کارکنان دستگاه‌ها احساس مسئولیت و همچنین اقتدار لازم برای اجرای قوانین را از دست داده‌اند.

متن کامل گزارش

طرح جامع ایمنی کشور

در گفت‌وگو با

دکتر محمد شکرچی زاده

معاون وزیر راه و شهرسازی و

رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی

به صورت مقدماتی هم اکنون چک لیست هایی در زمینه آتش سوزی و زلزله وجود دارد. منتها باید منسجم تر شوند و در مرحله اول می توانیم به بازرسی ساختمان ها بپردازیم و بسته به این که چه مسائل و مشکلاتی دارند، راهکارهایی را برای ایمن سازی آن ها پیش بینی کنیم.

نکته مهم این که اگر ما بخواهیم همه ساختمان ها را به سطحی از ایمنی که امروز مورد درخواست و پیرایش های جدید مقررات ملی ساختمان است برسانیم، اقتصادی نیست. ما باید سطوح ایمنی مختلفی را تعریف کنیم که با توجه به سطوح ایمنی مورد نظر، بهسازی روی آن ها انجام شود.

یک بار تجربه بهسازی لرزه ای بعد از زلزله بم در کشور انجام شده است که بعدها به دلایلی متوقف شد که آسیب شناسی ما این است که می بایست دستورالعمل های روان تری را تهیه کنیم که بتواند توسط افراد بیش تری مورد استفاده قرار گیرد. قاعدتاً نمی توان از ابتدا اجباری برخورد کرد؛ می توان به صورت تشویقی این کار را در ساختمان های دولتی، ساختمان های مهم و ساختمان های بلند استفاده کرد. اینجا تکالیف قانون شهرداری کماکان آن طوری که در بحث پلاسکو مطرح شد همچنان وجود دارد؛ یعنی این طوری نیست کاری که ما انجام می دهیم تکالیف سایر سازمان ها را ساقط کند. آنچه ما در مرکز تحقیقات انجام می دهیم روش انجام کار به صورت علمی و براساس آخرین یافته های علمی سایر کشورها است.

حادثه تلخ ساختمان پلاسکو فارغ از تراژدی انسانی و خسارت های مالی، چه هشداری را برای ما چه در حوزه برنامه ریزی شهری و چه در حوزه مدیریت آن

در بیستمین اجلاس هیئت عمومی نظام مهندسی، جناب عالی نوید تدوین و اجرایی شدن «طرح جامع ایمنی کشور» را دادید. لطفاً درباره ابعاد مختلف این طرح توضیح بفرمایید.

در مباحث مقررات ملی ساختمان، مبحثی به نام مبحث ۲۲ وجود دارد که موضوعش نگهداری ساختمان ها است و بعد از حادثه پلاسکو یکی از موضوعاتی که مورد بحث قرار گرفت، تکلیف قانونی وزارت راه و شهرسازی در خصوص مبحث ۲۲ و اتفاق رخ داده، بود. گزارشی که هم توسط هیئت منتخب آقای رئیس جمهور تهیه شد نشان داد که مجموعه وزارتخانه باید حتماً چه در قالب مبحث ۲۲ و چه روش های دیگر، در مورد ساختمان های موجود کشور اقدامات مؤثرتری را انجام دهد.

برخی از مهندسين نظرشان این است که مبحث ۲۲ عمدتاً مربوط به نگهداری ساختمان هایی است که براساس مباحث مقررات ملی ساخته شده اند و در قالب این مبحث و طی یک بازه زمانی، می بایست سطح ایمنی و سطح بهره برداری شان به سطح زمان ساخت برسد. اگر ساختمان هایی باشند که قبل از مقررات ملی ساختمان ساخته شده باشند یا مقررات ملی در آن ها رعایت نشده است، این مبحث نمی تواند جوابگو باشد. این بود که در شورای تدوین و مقررات صحبتی شد تا موضوع نگهداری ساختمان های موجود را در قالبی فراتر از این مبحث و با عنوان «طرح جامع ایمنی ساختمان ها» دنبال کنیم و با توجه به اهمیت ساختمان های بلند و عمومی، آن ها را در اولویت قرار بدهیم. در قالب این طرح می بایستی روش هایی را برای بازرسی ساختمان های موجود نهایی کنیم. چون

به دنبال داشت؟

ما کشوری هستیم که از لحاظ فرهنگی دچار هیجان زدگی می شویم. وقتی اتفاقی رخ می دهد به سرعت افکار عمومی را به خودش جلب می کند ولی بعد از مدتی از درجه اهمیت خودش ساقط می شود و بعد فراموش می شود. هیئتی که آقای رئیس جمهور تشکیل دادند یک شعاری را در کارشان عنوان کردند که «حادثه پلاسکو را فراموش نکنیم» ولی من می خواهم این را عرض کنم که ما آن گونه که باید و شاید به این مسئله نپرداختیم. ارزیابی خود من این است که از فرصتی که پلاسکو ایجاد کرد برای طرح مسئله عدم ایمنی در ساختمان های مهم کشور استفاده نکردیم؛ آن قدر که به نظرمی رسد آثار آن تغییراتی که باید در روش های مدیریتی ما اتفاق بیفتد هنوز دیده نمی شود. به خصوص که این امر مصادف با تغییرات مدیریتی شوراهای شهرو شهردارها شد. من اطلاع پیدا کردم که کمیته پلاسکو جلسه ای را با شورای شهر تهران برگزار کردند و این گونه به نظرمی رسد که مسئله را جدی گرفته اند و امیدوارم آثار مثبت آن را شاهد باشیم.

یکی از مواردی که جناب آقای دکتر آخوندی در اجلاس بیستم مطرح کردند، مشخص نبودن متولیان تعمیر و نگهداری ساختمان ها به ویژه ساختمان های بلند و عمومی است. با توجه به اهمیت این موضوع در ایمنی عمومی، چه پیشنهادی برای ساماندهی آن دارید؟

تعمیر و نگهداری برای یک سطح متداول بهره برداری است. مبحثی که اوایل مطرح شد برای زمان حادثه است. به نظر من اگر ساختمان ها را برای زمان حادثه ایمن کنیم، قاعدتاً تعمیر و نگهداری در شرایط عادی هم در آن گنجانده می شود. در مبحث ۲۲ که ویرایش جدیدش را در سایت اینترنتی مرکز تحقیقات قراردادیم، به یک مجموعه های شرکت های بازرسی و روش های تعیین صلاحیت آن ها اشاره کردیم که هنوز نهایی نشده است و اگر بتوانیم آن را به خوبی پیاده سازی کنیم، پاسخ این دغدغه های جناب وزیر را خواهیم داد.

حادثه پلاسکو نشان داد جای خالی تخصص هایی مانند مهندسی آتش در مقابل با چنین پدیده هایی چه در مرحله طراحی و چه در مرحله نگهداری به شدت احساس می شود. وزارت راه و شهرسازی برای مدون کردن و تزیق چنین تخصص هایی برنامه ای در دستور کار دارد؟

فایل صوتی مصاحبه

به نکته مهمی اشاره کردید. ما فارغ التحصیلان دانشگاهی مان چه در رشته های عمران، معماری، مکانیک و شیمی آن طوری که باید با مهندسی آتش، با مکانیسم آتش، روش های حفاظت از ساختمان در برابر آتش و... آشنا نیستند. در طرف مقابل کشورهایی هستند که گرایش های کارشناسی ارشد در زمینه آتش دارند. به نظرم ما می توانیم متخصص هایی از دستگاه های بهره بردار را در قالب مبحث سوم آموزش دهیم، حتی در بحث حمل و نقل. چون در بحث آتش فقط ساختمان مطرح نیست و با توجه به مسئولیت وزارت راه و شهرسازی در زمینه حمل و نقل، باید در این زمینه هم اقداماتی انجام داد. یکی از این کارها می تواند این باشد که پایان نامه هایی در تحصیلات تکمیلی را در ارتباط با آتش تعریف کنیم و عده ای از دانشجویان را به صورت خاص در موضوعات آتش آموزش دهیم تا بتوانند بعدها مؤثر باشند. در مرکز، سرفصل هایی برای درس های مهندسی آتش تهیه شده است تا پس از تکمیل، در برخی دانشگاه ها تدریس شود.

برای استقرار فرهنگ ایمنی که از دغدغه های مهم و به جای حوزه معماری و شهرسازی ماست، چه اقداماتی انجام شده است و چه اقداماتی مغفول مانده است؟

من فکرمی کنم فراتر از بحث ایمنی، بحث تاب آوری باشد. چرا که در ادبیات شهر مفهومی شناخته شده است. شهرها و به خصوص کلان شهرها باید در مقابل تکانه هایی که به آن ها وارد می شود، پایدار باشند. این تکانه ها می توانند اجتماعی، زلزله، آتش سوزی و... باشد. مسئله عامی که می بایست روی آن کار کنیم آموزش مناسب شهروندان و ایجاد امکانات مناسب در شهر است. مثلاً اگر در کلان شهری مانند تهران زلزله ای با بزرگی ۷/۵ بیاید و یکی از گسل های مهمش فعال شود، عکس العمل شهر در مقابل آنچه خواهد بود؟ این موارد می بایست بازخوانی شود و به صورت تمرین ها یا مانورهای مرور شوند. من به عنوان رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی که وظیفه اش تهیه آیین نامه ها و دستورالعمل ها و مطالعه تجارب دیگر کشورها است اعلام می کنم که ما در این زمینه تارسیدن به یک نقطه قابل قبول خیلی فاصله داریم.

پلاسکوایی که بود، پلاسکوایی که باید باشد

چند پرسش از آینده پلاسکو از معماران و شهرسازان

در اوایل دهه چهل شمسی - دهه شصت میلادی - بود که ساختمان پلاسکو با ۱۶ طبقه بر روی زمین توسط شرکت امریکایی براون - دالتاس در یکی از تقاطع‌های خیابان فردوسی در تهران طراحی و احداث شد. ساختمانی که جزو اولین ساختمان‌های بلند تهران بود و با حجم مکعبی ساده و یکپارچه و نمایی با شبکه‌ای از ضربدری‌های فلزی و در میانه مجموعه‌ای از ساختمان‌های دوطبقه، نخستین نشانه‌های ورود سبک بین‌الملل را در ادامه تجربه مدرنیسم در جامعه ایرانی به نمایش می‌گذاشت. پلاسکو جوان در ابتدای جلوه‌گری خود در منظر شهر تهران، احتمالاً نمادی از پیشرفت اجتماعی و توسعه شهری در ابعاد اقتصادی و صنعتی آن به شمار می‌رفت اما ساخت شتابان نمونه‌های دیگری از ساختمان‌های بلند مشابه در تهران که قطعاً بی‌تأثیر از تجربه پلاسکو نبودند، حضور پلاسکو را در شهر آرام به حقیقتی بدیهی و بلکه فراموش شده بدل ساخت. تا آنجا که آنگاه که در سی‌ام دی ماه ۱۳۹۵ حریق مه‌آلودی به جان این بنای ۵۵ ساله افتاد همه دیگر بار پلاسکو را دیدند، حضور آن را به یاد آوردند، به خاطرات مشترک شهر با آن توجه یافتند و تازه شرایط فنی و بهره‌برداری غیراستاندارد از پلاسکو بر سر زبان افتاد... فرسودگی، بارگذاری و بهره‌برداری افزون بر ظرفیت و بی‌اعتنا به مسائل فنی، عدم آمادگی در مقابل سوانح و عدم توجه به مسائل کیفی و استانداردهای ایمنی. اکنون؛ چند ماه پس از واقعه؛ سخن از تصمیم‌سازی برای آینده بستری در میان است که پلاسکو بر آن فروریخت...؛ موضوعی که در این مدت محل اندیشه‌ورزی و ابراز نظر بسیاری از صاحب‌نظران مباحث شهری بوده و ابعاد موضوع را از مقیاس مسئله‌ای محلی به مقیاس موضوعی ملی توسعه داده است... به یقین شنیدن نقطه‌نظرات گوناگون و نگاه به موضوع از زوایای مختلف، تصمیم‌سازی در هر موضوع خطیر را ایمن‌تر می‌سازد. مصاحبه‌های هومن بالازاده، کوروش رفیعی و علیرضا شرافتی توسط صابر سعیدی فرو و مصاحبه‌های دیگر توسط الناز اسخ انجام شده است.

هر روز که می‌گذرد برای این کسبه معادل ضرر و زیان قابل توجهی است، بنابراین احداث یک ساختمان جدید که حداقل پاسخگوی کسبه باشد الزامی است. از طرف دیگر ساختمان پلاسکو بخشی از هویت تهران بوده و یک خاطره جمعی را شکل داده بود. روزی که پلاسکو آتش گرفت مردم زیادی را می‌دیدم که گریه می‌کردند گویی چیز مهمی در زندگی آن‌ها آسیب دیده بود. این بخش دراماتیک ماجراست که باید پاسخی در خود داشته باشد؛ بنابراین نیاز به یک ساختمان آلترناتیو داریم که پاسخگوی مسائل زیادی باشد.

مهندس علیرضا شرافتی: به صورت کلی موافقم. اول این‌که عده بسیار زیادی در آن ساختمان مشغول به کار بودند و با توجه به قیمت گزاف زمین در تهران به صرفه نیست که یک مکان دیگری به این کار اختصاص پیدا کند و در حقیقت به قدری هزینه‌های این کار بالا می‌رود که تقریباً ناممکن می‌شود و در نهایت منافع

در یک بررسی کلی آیا با احداث یک ساختمان جدید در محل ساختمان قبلی با همان کاربری موافق هستید؟

مهندس هومن بالازاده: اگر ساختمانی در آن منطقه ساخته شود که با بافت آن جا هماهنگ باشد و به آن منطقه احترام بگذارد احداث یک ساختمان جدید می‌تواند گزینه مناسبی باشد. ولی من فکر می‌کنم با آن کاربری قبلی خطا است به دلیل این‌که تراکم آن منطقه کم است و یکی از مواردی که می‌توان به آن بافت احترام گذاشت، کم کردن تراکم جمعیتی آن منطقه است که در جهت تولید یک فضای شهری شاید بتواند مؤثر باشد و بتواند به آن منطقه به جای تضاد، ارزش افزوده‌ای را اضافه کند.

مهندس کوروش رفیعی: باید واقع بین باشیم، این‌که بگوییم چیزی ساخته نشود فقط یک سلب مسئولیت است. در وهله اول مالکین و کسبه پلاسکو حق و حقوقی دارند که باید در نظر گرفته شود.

بخش خصوصی مطرح است و خیلی نمی‌شود در این زمینه وارد شد. در ثانی این‌که اعتقاد دارم از طریق معماری می‌شود به بازسازی خاطره جمعی و درعین حال سامان‌دهی مجدد وضعیت قبلی رسید، با این کار می‌شود یک روح جدید در کالبد قدیم بافت اطراف دمید و به باز زنده‌سازی درون محور کمک کرد. کمی آن طرف‌تر مجموعه چهارسو است که می‌بینیم یک روح تازه جدیدی از جنس فرهنگی به منطقه داده است و وجود پردیس سینمایی خیلی کمک کرده است که آن‌جا به یک پاتوق فرهنگی نیز تبدیل شود و وجود این مجموعه در این کنار هم می‌تواند ادامه این مسیر باشد.

از منظر تخصصی معماری و شهرسازی کاربری قبلی چه مشکلاتی را برای آن بافت شهری ایجاد کرده بود؟

مهندس هومن بالازاده: با ساخته شدن ساختمان پلاسکو در آن سایت یک شکاف شهری بین بافت موجود و آن ساختمان ایجاد شد و همسایگی‌های منطقه کاملاً تحت تأثیر آن ساختمان قرار گرفتند و به علت تراکم جمعیتی که جذب آن منطقه کردند، راحتی کاربری‌های اطراف از بین رفت. علاوه بر این تضاد ارتفاعی که با اطراف ایجاد کرده بود، برای همسایگان آزاردهنده بود و عملاً باعث بی‌احترامی به بافت پیرامونش شده بود و علاوه بر آن خود کالبد ساختمان که با تراکم بالایی در آن منطقه ساخته شده بود باعث شده بود که جمعیت آن منطقه هماهنگ با برنامه پروژه تعریف نشود.

مهندس کوروش رفیعی: مسلم است که در آن منطقه ساختمان به این بلندی چه به لحاظ بصری و ایجاد مزاحمت برای همسایگان و چه به لحاظ کاربری پرتراکم و ایجاد ترافیک توجیهی نداشته و احداث آن از آغاز یک اشتباه استراتژیک چه در شهر و چه در معماری بوده است، اما با گذشت زمان و چه بسا به خاطر همین بلندی تبدیل به یک نماد شهری شده و خاطره جمعی را برای مردم تهران رقم زده است و اکنون بخشی از هویت تهران است که با آتش گرفتن آن قدرت نمادین آن افزایش یافته و تبدیل به یک نماد ملی شده بنابراین احداث یک ساختمان آلترناتیو در آن زمین از حساسیت بسیار بالایی برخوردار است.

مهندس علیرضا شرافتی: کاربری پروژه در طول زمان دست‌خوش تغییر و تحول شد. کاربری اولیه پروژه که بسیار هم در زمان خودش به‌جا بود به توزیع پوشاک مدرن و روز دنیا می‌پرداخت به مرور زمان به کارگاه‌های تولید پوشاک تبدیل شد. یک کارگاه تولیدی نمی‌تواند در طبقه هشتم یا دهم یک ساختمان باشد چراکه باعث ایجاد یک سری ترددهایی چه در بافت اطراف و چه در خود ساختمان می‌شد که پیش‌بینی‌های لازم برای مسئله نشده بود، برای این کاربری تحمیل شده نه تعداد ارتباطات عمودی پله و آسانسور کفایت می‌کرد و نه به لحاظ محیط اطراف؛ نه پارکینگ وجود داشت و نه باراندازی که بتواند مورد استفاده قرار گیرد و مشکلات بسیار زیاد دیگری که با طراحی مجدد می‌شود این فضاها را اختصاص داد.

برخی از کارشناسان تخریب ساختمان پلاسکو را یک فرصت تاریخی برای کاهش بار ترافیکی و تراکم منطقه می‌دانند که نباید این اشتباه را در بازسازی مجدد تکرار کرد. نظر شما در این خصوص چیست؟

مهندس هومن بالازاده: نقش عملکردی پلاسکو تبدیل شده بود به یک تولیدی و بازار بزرگ پوشاک. این بازار با قرار گرفتن در آن منطقه به خصوص در زمان‌هایی که افراد زیادی را به آن منطقه جذب می‌کرد، ترافیک شدیدی را به بار شهری آن منطقه اضافه می‌کرد. حالا که این ساختمان تمام شده است می‌توان راجع به این موضوع فکر کرد که آیا

می‌توان جمعیت کمتری را به آن منطقه بیاوریم یا فضای شهری آن سایت به نحوی باشد که در جهت کاهش بار ترافیکی عمل کند؟ این موضوع جدی است که ما از لحاظ تعریف عملکردی آن سایت می‌توانیم راجع به آن فکر کنیم.

مهندس کوروش رفیعی: همان‌طور که گفتیم احداث یک بنای جدید در آن جا اجتناب‌ناپذیر است اما این‌که در چه ارتفاعی و با چه تراکمی ساخته شود قابل بحث است. شنیده‌ام که زمین مجاور آن را به زمین موجود اضافه کرده‌اند بنابراین می‌توان در ارتفاع و با سطح اشغال کمتری همان تراکم را به دست آورد. ضمن این‌که امکان ایجاد فضای باز شهری و همچنین پارکینگ موردنیاز فراهم می‌شود.

مهندس علیرضا شرافتی: این یک مسئله‌ای است که بایستی برنامه‌ریزان شهری و مسئولان بالادست در موردش تصمیم‌گیری کنند و یک پارادوکس کاملاً جدی که از یک طرف اگر به حق و حقوق مالکین رسیدگی نشود، امکان ادامه کار برای کارفرما بسیار مشکل و چه بسا غیرممکن می‌شود و اگر هم از آن طرف به جنبه‌های بارگذاری و توده‌گذاری معماری پروژه توجه نشود و از آن غفلت شود صدمات جبران‌ناپذیری به بافت منطقه خواهد رساند. فکر می‌کنم چاره آن این است که باید کارگروه‌هایی ایجاد شود و از طریق هم‌فکری هر دو گروه ذی‌نفعان تصمیمات بعدی آن اتخاذ گردد.

تضادی که در طراحی ساختمان جدید پلاسکو وجود دارد فرارگیری آن در حریم مدرسه قدیمی ژاندارک و سفارت‌خانه‌های انگلیس و ترکیه که موجبات ایجاد محدودیت ارتفاعی می‌گردند از یک سو و لزوم جانمایی بیش از ۶۰۰ واحد ثبت شده تجاری تخریب شده در طرح جدید از سوی دیگر است. این تضاد را چگونه می‌توان در برنامه‌ریزی طراحی جدید حل نمود؟

مهندس هومن بالاژاده: استفاده از عمق زمین و تراکم‌های مختلفی که نسبت به بدنه شهری دارد و قسمت‌های پشت شاید بتواند راهکارهای مناسبی باشد که از لحاظ ارتفاعی بتوان کاری کرد که با بافت موجودش هماهنگ باشد و بتواند در نوع کارکرد تراکم مؤثر باشد به نحوی که لطمه‌ای به بافت اطراف نزند. البته من فکر نمی‌کنم که نیازی به جانمایی بخش‌های اداری در بخش‌های فوقانی به همان تراکم باشد که مجدداً ساختمان را در آن قسمت مرتفع کند. شاید بهتر باشد به اصنافی که در آن مکان فعالیت داشتند، فضایی داده شود؛ و به جای اینکه مجدداً به بخش‌های تولیدی قسمت برج مانند ساختمان سابق فضایی اختصاص یابد در نقطه دیگری از شهر به آن‌ها مکانی اختصاص یابد.

مهندس کوروش رفیعی: نیاز به راه‌حل‌های معمارانه دارد. مسابقه برای همین منظور است. از درون طرح‌های مسابقه ایده‌های متعددی در این رابطه حاصل می‌شود. با اضافه شدن زمین مجاور امکان ایجاد فضاهای باز درونی فراهم می‌شود و می‌توان دید به همسایگان را بست ضمن این‌که فضاهای تجاری معمولاً نیاز به دید بیرون و نور طبیعی ندارند.

مهندس علیرضا شرافتی: این دفاتر تبدیل به کارگاه شده بودند و پیش‌بینی برای تخلیه و خروج آن‌ها انجام نشده بود، حالا اگر در آینده قرار باشد که این کارگاه‌ها به قوت خودشان بمانند که به نظر من نباید این کار انجام شود، بایستی کدهای مورد نظر برای تخلیه و خروج آن‌ها در نظر گرفته شود که کار سختی هم نیست و هر عملکرد دیگری که بخواهد انجام شود با توجه به کدها و آیین‌نامه‌هایی که وجود دارد خیلی راحت می‌تواند قابل حل باشد و من مشکلی در آن نمی‌بینم.

بابک شکوفی

معمار، شرکت مهندسان مشاور توان

چنانچه تصویر بارگذاری فضایی در آینده پلاسکو در منظر شما متفاوت از تصویر گذشته آن باشد سرنوشت حقوق مالکانه (عرصه، اعیان و سرفقلمی) مالک و کسبه ساختمان پلاسکو چه خواهد بود؟

قطعاً بارگذاری در آن باید متفاوت باشد و بارگذاری کمتری نسبت به گذشته برای آن در نظر گرفت تا ما بتوانیم به فضاهای باز و عمومی بیشتری در آن زمین دست پیدا کنیم که طبیعتاً این کاهش بارگذاری با کاهش میزان مالکیت همراه خواهد بود. حقوق مالکان فعلی و تراکم کاسته شده از این ساختمان باید در جای دیگری جبران شود.

متن کامل

متن کامل

مهندس پرشیا قره‌گوزلو

معمار، عضو هیئت مدیره و مدیر اجرایی مؤسسه تهران مطالعات کلان شهر

به نظر شما آیا ظرفیت‌های مقرر در طرح تفصیلی مرجع مناسبی برای تصمیم‌سازی در مسئله آینده پلاسکو است؟ به چه دلیل؟

طرح تفصیلی کنونی، قاعدتاً بارگذاری سنگین‌تر از فضای پیشین را بر سایت تحمیل خواهد کرد. آیا طرح تفصیلی، قرارگیری این سایت در یک بافت تاریخی و تعرضی که به آن روا داشته است را در نظر می‌گیرد؟ قطعاً جواب منفی است. فراموش نکنیم بخش شمالی الصاقلی به بنا که همان پاساژهای تجاری است، از گزند آتش و فروریزی در امان مانده است و بنابراین امکان بازسازی و باقی ماندن دارد. این ظرفیت حتی می‌تواند تمامی قوانین و ظرفیت‌های پیشین را مورد پرسش قرار دهد. می‌توان نتیجه گرفت که یک پروژه ملی با این ابعاد در عین حادثه بسیار تلخی که در تاریخ خود و شهر باقی گذاشت، توانایی ایجاد یک بحث انتقادی نسبت به طرح‌ها و برنامه‌های پیشین را دارد.

ایرج کلانتری

معمار، عضو هیئت امنای انجمن ملی مفاخر ایران، مدیرعامل شرکت مهندسین مشاور باوند

برای آینده سایت پلاسکو چه پیشنهادی دارید. دلایل شما برای این پیشنهاد چیست؟

ساختمان پلاسکو در بلوک شهری حائز اهمیتی در بافت تاریخی شهر تهران قرار دارد. محدوده این بلوک شهری در سمت شمال، خیابان منوچهری، جنوب خیابان جمهوری (استانبول) و شرق خیابان لاله‌زار نو و غرب خیابان فردوسی است. محور شمالی / جنوبی فردوسی را می‌توان به عنوان (BANK STREET) تهران تلقی کرد. محور جمهوری (استانبول) در گذشته نقش بولوار (PROMENAD) با جاذبه‌های گردشگری و اجتماعی-تفریحی، فضای شهری فعال و سرزنده‌ای بود. خیابان لاله‌زار با کاربری‌های عمده سینما و تئاتر جاذبه فرهنگی ویژه خود را داشت که در حال حاضر به فروش کالاهای برقی تبدیل شده است. خیابان منوچهری با تمرکز فضاهای تجاری و مغازه‌های آنتیک‌فروشی و صنایع دستی، لبه شمالی محدوده پیرامونی بلوک مورد نظر را تعریف می‌کنند. در سطح میانی این بلوک مدرسه ژاندارک و ساختمان‌های دیگر ثبت شده میراث فرهنگی با ترکیب مسکونی قرار گرفته‌اند؛ بنابراین موضوع بازسازی ساختمان پلاسکو فرصتی است برای کاهش غلبه تراکم تجاری که تخریب ارزش‌های کیفی این بلوک را موجب شده است.

متن کامل

مهرداد زواره محمدی

معمار

چه مکانیسم اجرایی را برای فرآیند تصمیم سازی برای آینده پلاسکو مناسب می دانید؟

محمد رضا حائری

معمار و شهرساز، محقق مدعو در برنامه آقاخان برای معماری اسلامی، دانشگاه M.I.T، همکار پژوهشگر و محقق هنرهای زیبا، دانشگاه هاروارد

اگر تصمیم سازی برای آینده پلاسکو موضوع یک مسابقه باشد، چه سطحی از تصمیم سازی توسط مسابقه را ضروری می دانید، برگزاری مسابقه ایده برای آینده سایت پلاسکو یا مسابقه طراحی معماری بر مبنای برنامه فیزیکی تدوین شده؟ آنچه که در نظر شما موجب این انتخاب و تصمیم گیری می گردد چیست؟

نتیجه داوری و مدیریت این مسابقه در مقیاس کلان می بایست، پاسخگو و منعکس کننده خواسته ها، ایده ها، اندیشه ها و آینده یک ابرکلان شهر با کوله باری از تاریخ و فرهنگ و سه نهاد باشد: کارفرما، شرکت کنندگان و شهر تهران. پیروزی یک مسابقه معماری در گرو رویکرد آینده نگر و ارائه اطلاعات مناسب، دقیق و مکفی است که از طریق فراخوان مسابقه در اختیار شرکت کنندگان قرار می گیرد. هم کارفرما توانمند است که می تواند از کوتاه مدت دیدن پروژه صرف نظر کند و هم مشاوری که قرار است مسابقه را مدیریت کند از سعه صدر و تجربه بسیار برخوردار است و هم شخصیت هائی که اتاق فکر را تشکیل داده اند از توان بالا و آینده نگری برخوردار هستند. البته این اجتماع ارزشمند مسلماً نمی توانند برای پروژه جایگزین که قرار است بیش از صد سال عمر و خدمت کند در اتاق های در بسته به موفقیت دست یابند. چون جمع شد معانی گوی بیان توان زد...

متن کامل

عقد قرارداد با یک مشاور صاحب صلاحیت و دارای تجربه کار بین رشته ای با دارا بودن تفکر استراتژیک برای تدوین و تعریف برنامه بازتولید و بسترسازی برای برگزاری مسابقه ای حرفه ای و ممتاز می تواند راه حل مناسبی باشد که به منظور تثبیت برنامه باز تولید و کاهش زمینه های انحراف در آن توسط سیستم کارفرمایی یا ملکان حقوق مکتسب و گروه های فشار، پیش بینی یک اتاق فکر بین رشته ای و صاحب صلاحیت و قوی (دارای موقعیت حاکمیتی و صلاحیت عمومی) هم در زمینه تزریق فکر و ایده و استراتژی و هم مراقبت و محافظت از ایده بازتولید می بایست پیش بینی گردد. در کنار این سیستم، نظرخواهی، مشورت و همفکری با افراد نخبه و صاحب ایده از تخصص ها و تفکرهای مختلف مرتبط مانند فلسفه، هنر، ادبیات، علوم اجتماعی، اقتصاد شهری، حقوق شهری، ایمنی و... برای تولید راهبرد و نحوه مداخله بسیار کارگشا و مؤثر خواهد بود.

متن کامل

متن کامل

مروارید قاسمی

شهرساز

برای آینده سایت پلاسکو چه پیشنهادی دارید. دلایل شما برای این پیشنهاد چیست؟

نظریه استقرار ساختمان پلاسکوی سابق در یکی از فعال ترین قطب های تجاری تهران و انباشت کار و فعالیت و جذب سفرناشی از آن در این نقطه، تصمیم سازی شهودی راه به جایی نخواهد برد و تصمیم گیری و تصمیم سازی صرفاً به کمک طرح نیازسنجی و امکان سنجی فنی - ترافیکی - اقتصادی میسر است. ابعاد ترافیک و اقتصاد که تقریباً معرف وجوه روشنی هستند (گرچه تأکید می کنم توجه اقتصادی را باید از سوداگری متمایز کرد)، اما در زمینه فنی رجوع به نقش عینی و ذهنی سایت در محیط شهری بلافصل و فراگیر و قابلیت پاسخگویی طرح پیشنهادی به حقوق مکتسبه فعلی در تقابل با مطالبات کلان شهری ضرورت تام دارد.

اسفار کاتبان

یادداشت‌هایی درباره استراتژی‌های طراحی ساختمان جدید پلاسکو

داستانی که عاقبت به خیر نخواهد شد!

محسن اکبرزاده

دکترای معماری و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تربت حیدریه

به ایفای این نقش توده فشار در جهت تسریع پروژه است و با آنکه واحدهای احتمالی معوضشان هم اکنون نیز قابل تأمین و واگذاری است و احتمالاً تاکنون نیز مشخص و قطعی شده است، اما این فراق تا زمانی که وصال مالک اصلی محقق نگردد به تأخیر می‌افتد. درک این روابط پشت پرده است که در جامعه حرفه‌ای، فرآیندی را که برای برگزاری مسابقه پیموده می‌شود با حساسیتی غیرصمیمی دنبال می‌کند بدبین است و چندان انتظار ندارد که نامی جز همان نام‌های سالخورده تکراری به عنوان معمار اصلی پروژه شنیده شود. هرچند مداخله در چنین نقطه‌ای نیازمند تجربه‌ای عظیم و مویی سپید کرده در آسیاب حرفه معماری داشته باشد.

آنچه درباره این پروژه مرا به فکر فرومی‌برد، مسئله مدیریت طراحی است و نه مدیریت طرح. اینکه چگونه تراکم‌های اقتصادی طرح با انتظارات نمادین و اجتماعی در کنار هم تحقق می‌یابند بی‌آنکه هیچ‌کدام به دیگری گزند برساند. این اتفاق تنها در صورتی می‌افتد که طرح نهایی از ابتدا با همین دیدگاه و سفارش تهیه شود و از سوی تحویل‌گیران متعدد در مراحل متعدد مورد ارزیابی واقع شود. امری که در پروژه‌های بسیار معدودی متحقق گشته است. متأسفانه باید پذیرفت، جامعه تخصصی معماری بیش از آنکه نقش خود را در این ماجرا راهبرانه تعریف کند و به مطالبه اجتماعی جهت بدهد، هم‌وغم خود را مصروف کارپردازی این ماجرا نمود. این اشتباه استراتژیک حسرتی است که برای همیشه در سایت خالی پلاسکو مجسم خواهد شد.

ارزش‌هایی که ساختمان پلاسکو پیشین نمایندگی می‌کرد در برابر ارزش‌هایی که مفهوم نوین پلاسکو نمایندگی می‌کند چیزدندان‌گیری نیست. هیچ عقل سلیمی هم نمی‌پذیرد آن سیاه‌چاله عمودی با آن کارگاه‌های خوف‌انگیز دوباره با همان نظام عملکردی تحقق یابد. چه اینکه در هیچ کجای عالم نیز، قلب اقتصادی، سیاسی، تاریخی، اجتماعی شهر را به کارگاه‌های تولیدی اختصاص نمی‌دهند. مجموعه خرده‌بحران‌هایی که ابربحران پلاسکو را آفرید جای هیچ‌گونه شفقتی ندارد جز مال‌باختگانی که نمی‌توان و نباید از حق آنان گذشت؛ اما احقاق حق آن‌ها به هیچ‌وجه به معنای ظلم به بقیه شهر نیست.

هم شهرداری تهران و هم مالک اصلی پروژه، زیر سایه سرمایه اجتماعی ایجادشده پیرامون پلاسکو جدید، می‌توانند با اهدای معوض واحدها به خرده‌مالکین بحران بار حقوقی و برنامه سنگین سایت را از روی شانه پروژه بردارند؛ اما به نظر می‌رسد مالک زمین و پروانه، ترجیح می‌دهد از این بهانه اجتماعی و حقوقی در جهت کسب منافع مالی بهره‌جسته و مساحت ساخته‌شده بیشتری را در میانه شهر از آن خود کند. این سیاست‌کاری مدیریتی سبب می‌شود نتوان پلاسکو را در قامتی که جامعه از آن انتظار دارد محقق دید. بی‌شک واحدهای جدید و نوساز پروژه جدید به همان واحدهای تولیدی و مونتاژی خموده و بدهکار واگذار نخواهد شد و آنان دیگر رنگ فعالیت در آن پلاک شهری را نخواهند دید اما تا زمانی که کلید واحدها آماده تحویل شود، بهتر است رژه خیابانی آن‌ها ادامه داشته باشد.

آنچه دردناک است آن است که رسیدن آنان به حقوقشان منوط

متن کامل

ساختمانی مولود رانت!

اسکندر مختاری
معمار

نمی‌باید و نباید نادیده گرفت. اگر تراکم و عملکرد توده‌های ساختمانی را در شهرتاریخی نادیده بگیریم همان خواهد شد که در پلاسکو شاهد آن بودیم. خسارت رانت خواری و بارگذاری نامتعارف پنجاه سال پیش را در نهایت آتش نشانان جوان و غیور تهران دادند و از جان مایه گذاشتند. نگذاریم پنجاه سال بعد یا سالیان دور عده‌ای دیگر در آتش جهل و خودخواهی ما بسوزند.

ساخت مجدد پلاسکو به هر بهانه‌ای استمرار نادیده گرفتن حقوق عمومی در شهر است. از متجاوز نباید قهرمان ساخت. همان نهادی که پروانه داده جبران خسارت کند. همان‌هایی که محدودیت‌های بهره‌برداری از فضا را در این ساختمان رعایت نکردند، چه بهره‌برداران و چه ناظرین آن‌ها خسارت بدهند. خسارت پلاسکو را نباید بر عهده شهر گذاشت. شهرتاریخی محدودیت‌های خود را دارد. این محدودیت را

متن کامل

ساختمان جدید پلاسکو و الزامات ترافیکی

تأثیر بلندمرتبه‌سازی بر شبکه ترافیک شهری

علی مبصر

عضو شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان، رشته ترافیک

به صورت دو بخش کاملاً مرتبط با یکدیگر در برنامه‌ریزی در نظر گرفته شوند چون افزایش کارآمدی در یک بخش مستلزم اصلاح در دیگری است.

مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که رشد ناگهانی و بدون برنامه‌ریزی ساختمان‌های بلندمرتبه در کوتاه‌مدت و درازمدت عواقب ترافیکی گسترده‌ای بر شهر و شهروندان را در پی دارد. کمبود پارکینگ و در نتیجه افزایش تقاضا برای پارکینگ حاشیه‌ای، بروز تصادفات و ایجاد اختلال در جریان‌های ترافیکی از جمله این پیامدها هستند؛ بنابراین نگرش صحیح بر احداث بناهای بلندمرتبه در سطح شهر و توجه به جنبه‌های ترافیکی آن در کنار سایر جنبه‌ها می‌تواند در بهبود جریان ترافیک شهر مؤثر باشد.

نحوه جریان ترافیک در شهر از عوامل اقتصادی، کالبدی و فرهنگی تأثیر پذیراست. در این میان ساختمان‌های بلندمرتبه از جمله عوامل مهمی هستند که بر سیستم حمل و نقل و جریان‌های ترافیکی تأثیر می‌گذارند و نتایج حاصل از بررسی‌ها نشان می‌دهد که ارتباط زیادی میان ساختمان‌های بلندمرتبه با حجم ترافیک محل وجود دارد. مسئله ازدحام ترافیک در شهرها و بخصوص کلان‌شهرها یکی از معضلات اساسی شهر محسوب می‌گردد و هزینه‌های پنهان و آشکار زیاد آن بر هیچ‌کس پوشیده نیست؛ بنابراین در برنامه‌ریزی‌های شهری باید مکان‌یابی ساختمان‌های بلند و شبکه معابر و دسترسی‌های منطقه به عنوان دو عنصر به هم پیوسته از پیکر فضای شهری مورد توجه جدی قرار گیرند. در واقع کاربری زمین و سیستم حمل و نقل باید

متن کامل

قنوسی آید ز خاکستر پدید

عاطفه امید خواه

دانشجوی دکتری معماری دانشگاه تربیت مدرس تهران و

کارشناس ارشد بازسازی پس از سانحه

از مهم‌ترین این موارد می‌توان به نکات ذیل اشاره کرد:

- طراحی ایمن به روش پایه عملکردی
- تخلیه اضطراری در آتش‌سوزی با استفاده از آسانسور
- در نظر گرفتن فضاهای پناه (Refuge Area) در طرح

اگر ساختمان پلاسکو قدیم نماد تجدد ایرانی و روح تهران و تاریخ اقتصاد سیاسی مبتنی بر ظواهر مدرنیته بوده است، پلاسکو جدید باید نماد عزم ایرانی برای ایمن‌سازی ساختمان‌ها در برابر آتش‌سوزی باشد.

سطح ایمنی در برابر آتش‌سوزی و حفاظت از ساختمان‌ها منعکس‌کننده شرایط کلی اقتصادی، اجتماعی و ویژگی‌های فرهنگی یک جامعه است. این دیدگاه می‌تواند عامل محرکی برای تغییر رویه‌های ساخت‌وساز به سوی ساخت بناهای ایمن‌تر در کشورمان باشد. در این راستا ساختمان جدید پلاسکو به لحاظ زمینه‌ای که در رابطه با آتش‌سوزی برایش مطرح است، می‌تواند به مثابه یک الگو نگریسته شود و مواردی که در رابطه با نوع طراحی ساختمان‌های بلندمرتبه ایمن مطرح گردید، در آن به کار بسته شود.

متن کامل

ساختمان جایگزین پلاسکو باید دارای چه ارزش‌هایی باشد؟

علی داراب‌زاد، طیبه محمودی
معمار

دقیق برمسایل ایمنی ساختمان مخصوصاً در ساختمان جدید پلاسکو برکسی پوشیده نیست. با توجه به حریق ساختمان سابق و تخریب آن بر اثر آتش‌سوزی و نیز عدم امکان دسترسی راحت جهت خاموش کردن حریق، اهمیت این موضوع برای ساختمان جدید چند برابر است. در جریان داوری مسابقه احتمالی ساختمان جدید پلاسکو موارد ذکر شده توسط نگارندگان و بسیاری موارد مهم دیگر که در حوصله بحث قرار نمی‌گرفت می‌تواند به صورت جدولی جهت ارزش‌گذاری ایده‌های مطرح شده با ضرایب اولویت مختلف قرار بگیرد. نگارندگان امیدوارند طراحی و ساخت ساختمان جدید پلاسکو نقطه عطفی در تاریخ معماری و شهرسازی کشور باشد.

ساختمان جدید پلاسکو با توجه به ارتفاع احتمالی آن در دسته ساختمان‌های بلندمرتبه قرار می‌گیرد. قرارگیری سایت پروژه در محدوده چند اثر با ارزش فرهنگی-هنری و تاریخی و نیز حساسیت بالای این سایت به منظور ایجاد یک مجتمع تجاری مطلوب باعث می‌شود لزوم مطالعه دقیق‌تر و کارشناسانه‌تر آن محرز باشد. توجه به معماری ایرانی-اسلامی و نمود آن در فرم، فضاسازی، مصالح و... می‌تواند این بنا را در دسته بناهای شاخص جهت تبدیل شدن به یک نماد معماری برای کشور تبدیل کند. توجه به اصول طراحی معماری پایدار در این ساختمان مانند الگویی شاخص برای دیگر ساختمان‌های مهم در نظر گرفته خواهد شد. اهمیت رعایت ضوابط بلندمرتبه‌سازی و نظارت

گزارش ملی پلاسکو

در پی وقوع حادثه پلاسکو، دکتر حسن روحانی رئیس جمهور، طی حکمی به دکتر محمدتقی احمدی رئیس دانشگاه تربیت مدرس تهران مأموریت داد تا در قالب تیمی فنی و پژوهشی به بررسی ابعاد مختلف این حادثه پرداخته و نتیجه تحقیقات خود را منتشر کنند. هیئت مذکور گزارش خود را در فروردین ۱۳۹۶ در ۱۸۴ صفحه و با عناوین فصولی چون: کلیات، یافته‌ها و توصیه‌ها، تحقیقات تکمیلی و اقدامات بعدی منتشر نمودند.

پلاسکو و پرسش‌های بی پاسخ

مهندس سید مصطفی شریفی

کارشناس ارشد مهندسی راه و ساختمان، سردبیر فصل نامه گزارش، سازمان نظام مهندسی ساختمان استان فارس

در این نوشتار از ورود به مقوله‌های چگونگی بروز آتش سوزی و عملیات اطفای حریق، مباحث حقوقی مرتبط با خسارات وارده، مدیریت بحران، نقش بیمه، عدم هماهنگی دستگاه‌های ذی ربط، کوتاهی‌های اشخاص و سازمان‌ها، کمبودها و ناهماهنگی قوانین و آیین‌نامه‌ها، پیشنهادهای اصلاحی برای کاهش خطرپذیری ساختمان‌ها و افزایش ایمنی شهروندان که به تفصیل در گزارش آمده، خودداری شده است و با توجه به شعار بایسته هیئت که «پلاسکورا فراموش نکنیم»، با بازخوانی فرازی چند از یافته‌ها و یافته‌های «گزارش ملی» و گفتگوهای اعضای هیئت بررسی با رسانه‌ها، چگونگی ارائه گزارش و فروریزش ساختمان را به نقد و واکاوی نشستیم.

گزارش فنی پلاسکو

در پی آتش سوزی ساختمان پلاسکو، بنا به دستور ریاست جمهور، کارگروهی متشکل از ده کارشناس برجسته کشور از جمله مهندس فرج‌اله رجبی - ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان - تشکیل شد تا به بررسی ویژه این حادثه بپردازند. به سرپرستی ایشان و با همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان استان فارس گزارشی فنی تهیه شد که خلاصه‌ای از آن در ذیل آورده شده است.

پلاسکو و خطر تکثیر مکرر آن

صابر مناجاتی

پلاسکوی فرسوده نایمن - اما پرطمطراق - نمادی از نظام آموزش در مدارس و دانشگاه‌های ماست و مردمی که تنها مهارت‌شان در بحران، پیدا کردن زاویه مناسب برای عکس سلفی گرفتن است. شاید بتوان بخشی از دلیل آن را در کم‌کاری و بی تفاوتی صدا و سیما در تشخیص خواسته‌ها و نیازهای مردم دانست که به دور از رفتار و نیاز امروزی جامعه حرکت می‌کند. همان مردمی که آخرین تکنولوژی‌های روز دنیا را در دستانشان دارند اما نمی‌دانند راه را باید برای آمبولانس باز کنند و برای تماشای حادثه، سقف ماشین آتش نشانی را انتخاب نکنند. آن‌ها همان مدرک‌گرفتگان حاصل از این نوع آموزش هستند و مدیریت شهری ما هم، قبل و بعد بحران، محصول همین تربیت است.

متن کامل

متن کامل

متن کامل

متن کامل

کیوان نریمانی

کارشناس ارشد شهرسازی، عضو شورای نویسندگان نشریه گزارش، سازمان نظم مهندسی ساختمان استان فارس

گرچه پایان پلاسکواشک بار بود، اما می‌تواند سرآغاز و درگاهی باشد برای فصلی نو در نگهداری کارآمد، به‌سازانه و نوزنده‌سازانه داشته‌ها. با توجه به این‌که در گزارش‌های تهیه‌شده، به‌ویژه «گزارش ملی پلاسکو»، بیش‌تر و پیش‌تر به مباحث تخصصی، به مقررات ملی، داشته‌ها، کمبودها و نارسایی‌ها و برخی پیشنهادها در آن باره و سویه آتش‌سوزی پرداخته شده، از این سپهر بحث در می‌گذریم و در تراز کلان، زیرساختی، راه‌بردی، پیوندشناسی و... «پیش»-«هنگام» و «پس» از روی داده‌ها و بایستگی پیوند، ارتباط و هماهنگی دستگامی [سیستمی] را در کل یکای [واحد] شهری به صورت یکپارچه، هماهنگ و هژمونیک [راهبرانه] مورد توجه قرار می‌دهیم.

متن کامل

برجی که گفت آری و برجی که گفت نه!

مقایسه آتش‌سوزی برج پلاسکو و برج گرنفل لندن
در گفت‌وگو با دکتر محمدرضا اسلامی

میزان تحمل سازه‌ها در برابر حریق، به یک مفهوم سازه‌ای به نام «خرابی پیش‌رونده» (progressive collapse) و هم‌چنین به عامل دیگری به نام «سناریوی گسترش آتش» مرتبط است. خرابی پیش‌رونده به این معنی که در اثر حرارت آتش، تعدادی از اعضای سازه‌ای نزدیک چشمه حریق بخشی از ظرفیت باربری خود را از دست داده و مقدار باری که باید تحمل کنند را به اعضای سازه‌ای مجاور منتقل می‌کنند که ممکن است آن اعضا، ظرفیت تحمل این بار جدید را نداشته و به همین علت به صورت ناگهانی در آن بخش خرابی سازه اتفاق بیفتد (خرابی موضعی) این خرابی ممکن است به سایر قسمت‌ها گسترش پیدا کند و کل ساختمان فرو بریزد. از طرف دیگر، حجم و میزان مواد قابل اشتعال در اطراف کانون آتش و وجود یا فقدان پوشش‌های ضدآتش تأثیری مستقیم در دمای آتش و بالطبع ایجاد یا عدم ایجاد خرابی پیش‌رونده دارند. لذا مقایسه و ارزش‌گذاری سازه‌ای دو ساختمان پلاسکو و گرنفل در مورد پایداری در برابر آوار شدن صحیح نیست؛ در پلاسکو، حجم بسیار زیادی البسه و مواد قابل اشتعال انبار شده بود.

متن کامل

تحلیل جامعه‌شناختی حادثه پلاسکو

در گفت‌وگو با دکتر حسین ایمانی جاجرمی
دانشیار گروه مطالعات توسعه اجتماعی دانشگاه تهران

نکته دیگر ساختمان پلاسکو، انعکاس‌های این حادثه در شبکه‌های اجتماعی و افکار عمومی بود. انگار برای مردم باورپذیر نبود که یکی از نمادهای مدرن تهران جلوی چشم همه این قدر راحت از بین برود؛ انگار احساس امنیتی که همه در زندگی داریم در آن لحظات یک شکاف بزرگ خورد و موقعیت خطرناک خودمان را متوجه شدیم هرچند که الان چندماهی از حادثه گذشته است و ما به زندگی عادی برگشته‌ایم ولی حادثه پلاسکو یک هشدار بسیار بزرگ بود و نشان داد که ما چه قدر آسیب‌پذیریم و چه قدر در این زمینه کم کار کرده‌ایم و شاید الان صدها ساختمان مشابه پلاسکو الان در اطراف ما باشد که ممکن است این حادثه را مجدداً تکرار کنند. نکته جالب این‌که هم‌اکنون بیش‌ترین تعداد برج‌ها در تهران نیست، در شهرهای جدید الاحداث اطراف تهران است و هم‌زمان شهرداری‌های این

متن کامل

شهرها برای تأمین ایمنی آن‌ها تجهیز نشده‌اند و اگر خدای نکرده این برج‌ها دچار آتش‌سوزی بشوند هیچ تجهیزاتی برای اطفای آن‌ها در دسترس نیست.

حادثه پلاسکو یک فاجعه است، از آن حماسه نسازیم!

در گفت‌وگو با دکتر موسی عنبری
دانشیار گروه مطالعات توسعه اجتماعی دانشگاه تهران

مشکل دیگری که در مدیریت فاجعه در ایران وجود دارد این است که ما گاهی از فاجعه‌ها حماسه می‌سازیم. یعنی هم‌چنان فاجعه ادامه دارد اما آن را با کلمات به حادثه تبدیل می‌کنیم. البته این موضوع به خودی خود بدون اشکال است چون به منظور احیای روح جمعی و جلب احساسات و عواطف جامعه و اتحاد آن مفید است اما اگر در آن اغراق کنیم ممکن است اصل فاجعه از یاد برود. در کشور ما فاجعه‌ها سریع فراموش می‌شوند و سریع هم نام حماسه به خود می‌گیرند. قطعاً در حادثه پلاسکو فداکاری آتش‌نشان‌ها مصداق حماسه و شهادت بود و بسیار ارزشمند اما باید مراقب بود که با عاطفه‌گرایی، لزوم وجود تخصص‌گرایی در هنگام بروز این حوادث را کم‌رنگ نکنیم.

پلاسکو و اختلال تنش‌زای پس از حادثه (PTSD)

قاسم طوری

اختلال تنش‌زای پس از حادثه نوعی اضطراب در افرادی است که حادثه‌ای را تجربه کرده‌اند که برای اکثر مردم بسیار آزارنده و مضطرب‌کننده است. PTSD می‌تواند به دنبال تجاربی نظیر تهدید، ترسیدن و یا خبرناخوشایند، و یا حادثی مثل جنگ، بلایای طبیعی، کشتار، ترور، تصادف شدید، و مشاهده حادثه شدید اتفاق بیفتد. به نظر می‌رسد ترکیبی از عوامل: ناگهانی و غیرمنتظره بودن حادثه، خونین بودن حادثه، استرس طولانی و مزمن در طی حادثه، قدرت یا ضعف روانی و ذاتی قربانی در برابر حادثه، آسیب‌های جسمی (به خصوص آسیب سر)، نوع حمایت اجتماعی و میزان دسترسی فرد به این حمایت‌ها، باعث ایجاد این اختلال شوند. افرادی که از PTSD رنج می‌برند اغلب آرامش خود را با یادآوری حادثه یا کابوس شبانه از دست می‌دهند و دارای خواب مشکل، احساس جدایی و دل‌سردی هستند. این علائم می‌توانند به اندازه‌ای طولانی و شدید شوند که به زندگی روزانه این افراد آسیب جدی وارد نمایند.

پلاسکو و فقدان سیستم مدیریتی (5S)

بهارک بغدادی

سابقه و تاریخچه 5S در ژاپن به تحول صنعت، تولید و کیفیت بعد از جنگ جهانی دوم برمی‌گردد، وقتی که ژاپنی‌ها پذیرفته بودند باید جهان و پدیده‌های مدیریتی و صنعتی آن روز را برای جبران خسارت‌های جنگ و آغاز زندگی نوین بهتر بشناسند. در مطالعات و بازدیدهای خود در آمریکا با پدیده Housekeeping (یا خانه‌داری صنعتی) آن‌ها تنها در برخی صنایع آشنا شدند. این معیارهای خانه‌داری صنعتی شامل نظافت، بهداشت، نظم و ترتیب، رعایت کامل ایمنی و جلوگیری از حوادث به‌ویژه انفجار و آتش‌سوزی، جلوگیری از انباشت ضایعات و تل انبار مواد در راه‌روها و خیابان‌های کارخانه و معابر داخل کارگاه‌ها و ریخت و پاش ابزار و نشست انواع مواد روغنی و شیمیایی و حتی آب در محیط کار بود. ژاپنی‌ها با مطالعه و مشاهده رعایت این معیارها در این کارخانه‌ها، متوجه تأثیر و نقش قابل توجه آن‌ها در حفظ ایمنی و بهداشت محصول، بلکه در ایجاد ظاهری آراسته، نقل و انتقال روان، صرفه‌جویی در مکان و زمان و روی هم رفته محیط کاری آراسته و همکارانی خوش ظاهر، با نظم و آراسته شدند.

فایل صوتی

متن کامل

متن کامل

متن کامل

